

A

AARSBERETNING
VEDKOMMENDE
NORGES FISKERIER
FOR
1910

UTGIT AV FISKERIDIREKTØREN

1STE HEFTE

1910

- I. Beretning avgitt av Fiskeridirektøren om statens administration og arbeider til fiskeriernes fremme i budgetterminen 1 juli 1909 til 30 juni 1910.
- II. Aarsberetninger fra fiskeriselskaper og fiskeriforeninger for terminen 1909—1910.
- III. Knut Dahl: Betænkning om forbud mot salg av undermaalsfisk.

BERGEN
A/S JOHN GRIEGS BOKTRYKKERI
1910

AARSBERETNING

VEDKOMMENDE

NORGES FISKERIER

FOR

1910

UTGIT AV FISKERIDIREKTØREN

1STE HEFTE

1910

-
- I. **Beretning** avgitt av Fiskeridirektøren om statens administration og arbeider til fiskeriernes fremme i budgetterminen 1 juli 1909 til 30 juni 1910.
  - II. **Aarsberetninger** fra fiskeriselskaper og fiskeriforeninger for terminen 1909—1910.
  - III. **Knut Dahl**: Betænkning om forbud mot salg av undermaalsfisk.

BERGEN

A/S JOHN GRIEGS BOKTRYKKERI

1910

Indhold.

	Side
I. Beretning avgit av Fiskeridirektøren om statens administration og arbeider til fiskeriernes fremme i budgetterminen 1 juli 1909 til 30 juni 1910	5
A. Fiskeridirektørens kontor	5
1. Den administrative virksomhet.....	5
Fiskeridirektørens kontor	5
Fiskeriraadet	6
Fiskeriinspektørerne	7
Fiskeriagenterne.....	7
Vandrelærer i baatbyggeri	7
Fiskeriselskaper og foreninger	8
Wrakervæsenet	8
Navigationsundervisningen.....	10
Stipendier for fiskere m. m.....	10
Havfiskefondenes forvaltning i tiden fra 1 juli 1909 til 30 juni 1910	12
Underretningsvæsenet	14
Aarsberetning vedkommende Norges fiskerier.....	15
Fiskeristatistikken	15
2. Særlige arbeider og deres hovedresultater	16
Om fiskerierne i 1908, 1909, 1910	16
B. Undersøkelser og forsøk	36
I. Videnskabelige undersøkelser og forsøk med „Michael Sars“	36
a. Gytning og drift av egg og yngel utenfor Tromsø amt og Vestfinmarken	36
b. Fortsatte undersøkelser over brislingens naturhistorie	37
c. Fortsatte undersøkelser over den norske sildebestands alderssammensætning	39
d. Tællinger over salget av undermaalsfisk ved fisketorve paa Øst- og Sørlandet	42
II. Fiskeforsøk	42
a. Fiskeforsøk med „Michael Sars“	42
b. Fortsatte undersøkelser av Finmarkens fiskebanker	43
c. Forsøk med drivgarnsfiske efter sild paa strækningen Andenes til Syd-Fuglø	43

	Side
d. Fiskeforsøk med liner i Skagerak	44
e. Forsøksfiske efter storsild paa strækningen Feje—Vikten	45
III. Fiskeriforsøksstationens virksomhet i 1909—1910	46
Undersøkelser av klipfisk, specielt med hensyn til forholdet mellem fugtighet og sopdannelse	46
Praktisk prøve paa klipfiskens tørhetsgrad	49
Undervisning i forbedret tarebrænding	50
Praktisk bestemmelse av jod i tareaske	51
Kan man i en sardinæske paavise hvad slags olje man har an- vendt til nedlægningen?	52
Fortsatte forsøk med tørring av sild	53
IV. Forberedende undersøkelser og forsøk med frysning av fersk fisk og agn	54
V. Norges andel i den Internationale havforskning	55
II. Aarsberetninger fra fiskeriselskaper og fiskeriforeninger for ter- minen 1909—1910	56
Vardø fiskeriforening	56
Nordlands fiskeriselskap	59
Trondhjems fiskeriselskap	67
Kristiansunds fiskeriselskap	85
Smøstens fiskeriforening	93
Aalesunds fiskeriforening	94
Selskapet for de norske fiskeriers fremme	100
Søndre Bergenhus amts fiskeriforening	128
Arendals fiskeriselskap	131
Østlandske fiskeriselskap	134
Foreningen til fremme av fiskeriet i Kristianiafjorden indenfor Drøbak	158
III. Knut Dahl : Betænkning om forbud mot salg av undermaalsfisk	166

I. Beretning

avgit av

Fiskeridirektøren om statens administration og arbeider til fiskeriernes fremme i budgetterminen 1 juli 1909 til 30 juni 1910.

A. Fiskeridirektørens kontor.

I. Den administrative virksomhet.

Fiskeridirektørens kontor.

Kontoret har ogsaa i den forløpne termin ved siden av det løpende administrative arbeide været optat med bearbeidelse av forskjellige større fiskerispørsmål.

Av lovarbeider, som har været under forberedelse, kan nævnes lov angaaende forandring i og tillæg til havnefondsloven av 19 august 1908; under 25 juli er utfærdiget en ny lov angaaende avgifter til havnefondet av fiskevarer overensstemmende med mit forslag. Videre har været under forberedelse forslag til forandring i fiskerilovene for Nordlands og Tromsø amter og Trondhjemsamterne. Forestilling i den anledning er fremlagt for Fiskeriraadet til behandling iaar.

Fra 1 januar 1910 paabegyndtes utgivelsen av „Fiskets Gang“. Forberedelsen og igangsættelsen av dette foretagende har skaffet adskillig arbeide.

Angaaende spørsmålet om fastsættelse av et mindstemaal samt forbud mot salg av undermaalsfisk har der været indsamlet et større materiale, der er bearbeidet av assistent Knut Dahl, som i en betænking har utredet spørsmålet og fremsat forslag om foranstaltninger i anledning av dette spørsmål. Likeledes har assistent Dahl fortsat sine undersøkelser vedkommende laksens biologi og vekstforhold.

I tiden april--august er der med „Michael Sars“ foretat et videnskabelig havforskningstogt i Atlanterhavet. Planleggelsen og forberedelsen

av dette tog har medført et ganske betydelig arbeide; selve utførelsen av togtet falder tildels i indeværende budgетtermin og vil bli nærmere omtalt senere.

Vedkommende brislingen er der anstillet og avsluttet forskjellige undersøkelser, hvorom beretning i den nærmeste fremtid vil foreligge.

Angaaende fiskeforsøk utenfor Tromsø og Finmarkens amter er der utgit en avhandling av kaptein Iversen; denne avhandling er trykt i Aarsberetning vedkommende Norges fiskerier 4de hefte for 1909.

Fiskeriraadet.

Fiskeriraadet sammentraadte til sit aarlige møte i Bergen den 6 oktober 1909. Møtet varede til og med den 9 oktober.

Den tidligere benyttede forretningsorden benyttedes ogsaa under dette møte.

Til opmand i Raadet valgtes A. Lothe.

Til grund for Raadets forhandlinger lagdes en av Fiskeridirektøren fremlagt dagsorden.

I henhold til denne dagsorden behandledes følgende saker:

1. Referat — avgit av Fiskeridirektøren — om den videre behandling av de paa forrige Fiskeriraad behandlede saker nemlig: a. Lov om fiskerierne i Trondhjemsamterne, b. Spørsmal om nedsættelse av en komité til undersøkelse av forholdene i Lofoten, c. Forslag om revision av forskjellige bestemmelser i vaarsildloven og loven om torskefisket i Stavanger Søndre- og Nordre Bergenhus amter (behandlet særskilt under dagsordenens punkt 2), d. Spørsmålet om klipfiskmarkedets vanskelige stilling, e. Meddelelse om valg paa medlemmer av overstyret for Norges opplysningskontor for næringsveiene.

2. Forslag til lov indeholdende tillæg til og forandringer i vaarsildloven og loven om torskefiskerierne i Stavanger, Søndre- og Nordre Bergenhus amter.

3. Spørsmålet om nedsættelse av en permanent kommission for fryserispørsmal.

4. Forslag om opprettelse av en veirvarselstation, knyttet til Rundø fyrstation.

Desuten behandledes følgende av forskjellige av Raadets medlemmer forebragte saker: Spørsmålet om fredning av ræker, angaaende mudderutkastning utenfor Fredriksstad, angaaende saltvandsfiskeriets skadedyr, foranstaltninger angaaende salg av undermaalsfisk, spørsmålet om utklæknings-saken, spørsmålet om utvidet marked for vore fiskeprodukter samt spørsmålet om flyndrebestandens bevarelse.

Under Raadets møte avholdtes foredrag av Fiskeridirektøren og be-

styrer Helland-Hansen om nogen resultater av den videnskabelige havforskning.

Til slutning behandledes Fiskeridirektørens budgetforslag for terminen 1910—1911.

Referat av Raadets forhandlinger findes indtat som bilag 22 til St. prp. nr. 1 hovedpost VII for 1910.

Fiskeriraadets møte er iaar berammet til sammentræde i Bergen onsdag den 5 oktober d. a.

Fiskeriinspektørerne.

I terminen 1909—1910 er ingen forandring foregaaet med disse stillinger. Arbeidet med ansøkninger om laan av havfiskefondene, kontrollen med fartøierne, deres assurance, vedlikehold og fartsbevidnelser har som sædvanlig optat den største del av inspektørernes virksomhet.

Fiskeriinspektør Buvik har i likhet med tidligere aar fungert som opsynschef ved vaarsildfisket.

Fiskeriinspektør Johnsen foretok i november og desember maaned en længere reise til Sverige for at arbeide for avsætning av fiskevarer særlig fersk fisk; særskilt beretning om denne reise er indsendt til mit kontor.

Sidste Storting besluttete gjenoprettet fiskeriinspektørstillingen i Finmarken fra 1 oktober 1910.

Fiskeriagenterne.

I terminen 1909—1910 er ingen forandring foregaaet med disse stillinger. Fiskeriagenternes markedsberetninger blir nu, efterhvert som de avgives, indtat i „Fiskets Gang“.

Aarsberetninger fra agenterne findes indtat i 4de hefte av Aarsberetning vedkommende Norges fiskerier 1909; av disse beretninger er ogsaa utdelt særavtryk.

I mars—april maaned iaar avholdtes der i St. Petersburg en demonstration av norske fiskeretter for forskjellige militære autoriteter. Demonstrationen lededes av fiskeriagent Westergaard. Hans beretning herom findes indtat i Norsk Fiskeritidende 5te hefte for 1910.

Begge agenter har ogsaa iaar ved reiser i Norge sat sig i forbindelse med norske eksportører og forretningsmænd i fiskevarer.

Vandrelærer i baatbyggeri.

Vandrelæreren var i virksomhet kun i første halvdel av terminen; idet stillingen var besluttet ophævet fra 1 januar 1910.

Der avholdtes i denne tid kun 1 kursus i Jondal i Hardanger. Kurset begyndte den 7 april med 3 elever, senere kom 1 elev til. Der begyndtes efter elevernes ønske med teoretisk undervisning. Senere gik man over til den praktiske undervisning med bygning av mindre baater for saa igjen at fortsætte med teoretisk arbeide — tegning til 46 fots havfiskeskøite. Den 15 juli paabegyndtes igjen det praktiske arbeide med bygning av en 17 fots gig; en ny elev var da kommet til. Senere fortsattes til henimot aarets slutning med bygning av Hardangerbaater efter en ny bygningsmaate.

Fra 1 januar 1910 ophævedes som før nævnt stillingen som vandre-lærer i baatbyggeri.

Fiskeriselskaper og foreninger.

Før budgetterminen 1 juli 1909—30 juni 1910 bevilgedes som statsbidrag til fiskeriselskaper og fiskeriforeninger kr. 41 450, hvorav kr. 2000 til Stavanger Fiskeriselskap til hummerundersøkelser uten betingelse om distriktsbidrag og kr. 39 450 paa betingelse av distriktsbidrag svarende til $\frac{1}{4}$ av statsbidraget. Regnskaper og aarsberetninger fra de forskjellige fiskeriselskaper og foreninger findes indtat længere ute i nærværende hefte av aarsberetningen.

Vrakervæsenet.

I nedenstaaende tabeller vil findes en specifikation over det i kalenderaaret 1909 i de forskjellige vrakerdistrikter vrakede antal tønder sild i fiskepakning og i eksportpakning.

Antal tønder vraket i fiskepakket stand i de forskjellige vrakerdistrikter i 1909.

Vrakerdistrikt	Fetsild	Vaar-sild	Slosild	Islandssild	Nordsjø-sild	Fiskepakket ialt
Trondhjem	150	—	202	590 $\frac{8}{2}$	—	942 $\frac{8}{2}$
Kristiansund	170	—	100	—	—	270
Bergen	—	50	2727 $\frac{1}{2}$	1359	26	4162 $\frac{1}{2}$
Kopervik	—	227	—	396	—	623
Haugesund	101	2387 $\frac{4}{2}$	—	5911	—	8399 $\frac{4}{2}$
Stavanger	—	—	—	1239	—	1239
Fiskepakket ialt	421	2664 $\frac{4}{2}$	3029 $\frac{1}{2}$	9495 $\frac{8}{2}$	26	15635 $\frac{13}{2}$

Antal tønder vraket i eksportpakket stand i de forskjellige vrakerdistrikter 1909.

Vrakerdistrikt	Vaarsild				Nordsjøsild Tdr. i 100 kg. pagn.	Islandssild			Fetsild Tdr. i 100 kg. pagn.	Sild ialt
	Tdr. i 100 kg. pagn.	Tdr. i 105 kg. pagn.	Tdr. i 120 kg. pagn.	Ialt		Tdr. i 100 kg. pagn.	Tdr. i 120 kg. pagn.	Ialt		
Trondhjem	—	—	—	—	—	—	—	—	50	50
Bergen	—	—	—	—	—	—	—	—	200	200
Haugesund	2650	2447	13 395	18 492	—	6391 ⁸⁰⁰ / ₂	999	7390 ⁸⁰⁰ / ₂	7026 ¹ / ₂	32 908 ⁸⁰¹ / ₂
Ialt	2650	2447	13 395	18 492	—	6391 ⁸⁰⁰ / ₂	999	7390 ⁸⁰⁰ / ₂	7276 ¹ / ₂	33 158 ⁸⁰¹ / ₂

Navigationsundervisningen.

Navigationslærer J. Møinichen har avgit følgende indberetning om sin virksomhet som navigationslærer ved den offentlige navigationssskole for fiskere fra september 1909 til mai 1910:

„Første kursur begyndte i Sørvaagen i Lofoten den 28de september med 11 elever, og eksamen avholdtes 24 og 25 november med det resultat, at 6 elever, der gik op til eksamen, bestod denne med udmerkelse. 5 elever erholdt det lovbefalte vidnesbyrd. Som censorer fungerte d'hr. fyrvogtere Flengstad og Rustad.

Den 16 november foretoges en øvelsestur med dampskibet „Henry“ av Sund i Lofoten.

Andragende om kursets avholdelse var indsendt av kommunestyret.

Næste kursur begyndte i Mellingsvaag i Søndre Bergenhus amt den 3 desember med 16 elever, og eksamen avholdtes 1 og 2 februar med det resultat, at av 11 elever, der gik op til eksamen, bestod 9 med udmerkelse og 2 bestod. 5 elever erholdt det lovbefalte vidnesbyrd. Som censorer fungerte d'hr. Larsen fra Mellingsvaag og Haaland fra Hisken.

Den 25 januar foretoges en øvelsestur med motorbaat „Alert“ av Hisken.

Andragende om kursets avholdelse var indsendt av Bremnæs fiskeriforening.

3 kursur begyndte i Aalesund den 28 februar med 4 elever, og eksamen avholdtes 30 april samt 6 og 7 mai med det resultat at 3 elever, der gik op til eksamen, bestod denne med udmerkelse. 1 elev reiste et par dage før eksamen paa moen for at eksersere som rekrut, men var lovet permission for at reise tilbake til Aalesund og ta eksamen noget senere. Da jeg imidlertid ikke hørte mere fra ham forlot jeg Aalesund 14 mai.

Som censorer ved eksamen i Aalesund fungerte d'hr. havnefoged Svendsen og havneassistent Strømsholm.

Den 5 mai foretoges en øvelsestur med dampskibet „Aktiv“ av Aalesund.

Stipendier for fiskere m. m.

For terminen 1909—1910 var til dette øiemed bevilget kr. 3000.00, hvilket har været den ordinære bevilgning i de tidligere aar. Der indkom ialt 21 andragender om stipendium til et samlet beløp av ca. kr. 6 800.00. Det bevilgede beløp blev fordelt til 14 ansøkere saaledes som efterstaaende tabel viser:

Nr.	Navn	Hjemsted	Stipendiets størrelse kr.	Stipendiets anvendelse
1	Jens Nilsen Nordnes	Talvik	200.00	Studere behandling av motorer ved motorfabrik.
2	Martin Kvande, Langhavn.....	Dyrøy	150.00	Studere havfiske fra Aalesund.
3	Jentoft Nikolaisen Hundstrand.....	—	150.00	Likesaa.
4	Peder Pedersen Sørlenenangen.....	Trondenes	200.00	Deltagelse i dansk bankfiske.
5	Hagbart Henriksen Haugen.....	Gimsøy	250.00	Studere snurpenotfiske i Sverige.
6	Alfred Berntsen Medby	Saltdalen	150.00	Studere motorindsætning her i landet.
7	Bernhof Kristensen Medby	—	150.00	Likesaa.
8	Bernhard H. Stoksund.....	Dverberg	150.00	Studere fiskevarers behandling i Bergen.
9	O. Gregersen Olvikvand	Lurøy	250.00	Studere røkning av fisk i Danmark.
10	Andreas Haldø	Hadsel	250.00	Studere snurpenotfiske i Sverige.
11	Johan Hareide	Ulstein	500.00	Studere markedsforholdene i England.
12	Knut E. Walderhaug	Borgund	200.00	Studere assurance, snurpevadfiske m. v. i Danmark.
13	L. P. Lefdal	Selje	200.00	Studere avsetningsforholdene for fiskevarer i utlandet.
14	Kristian Haagensen	Bergen	200.00	Studere røkning og hermetisk nedlægning i England.

Havfiskefondenes forvaltning i tiden fra 1 juli 1909 til 30 juni 1910.

A. Det Ældre Havfiskefond.

Søkningen om laan av dette fond har heller ikke i denne termin været fuldt saa stor som i næstforegaaende. Ved den i august maaned 1909 foretagne utdeling av 52 nye laan blev alle disponible midler opbrukt. Yderligere laan blev ikke utdelt i terminen, saa der pr. 1 juni d. a. var en disponibel beholdning av fondet til utlaan av ca. 155 000 kr. Der indkom i løpet av mai og juni 52 laaneandragender til et ansøkt beløp av kr. 187 600. Disse andragender blev under 1 juli 1910 sendt departementet, idet jeg anbefalte indvilget 44 andragender til et samlet beløp av kr. 133 700. Restbeløpet foresloges utdelt til senere indkomne andragender. Departementets avgjørelse om utdelingen av disse laan er endnu ikke mottat, men vil bli nærmere omhandlet i neste beretning. For samtlige laaneandragender var stillet garanti av vedkommende kommuner.

For budgetterminen er ialt anvist til utbetaling 56 laan til et samlet beløp av kr. 139 275. Disse fordeler sig paa de forskjellige amter saaledes som følgende fortegnelse viser:

Anviste laan i budgetterminen 1 april 1909—30 juni 1910.

Amt	Antal laan	Anvendt til			Sikkerhet			Laane- summenes samlede beløp kr.
		Dæksbaater	Seilfartøier	Motor- fartøier	Pant i fartøi	Kommune- garanti	Selvskyldner- kaution	
Tromsø	23	8	2	13	—	23	—	57 600
Nordland	8	5	—	3	1	7	—	21 275
Søndre Trondhjem	2	—	—	2	1	1	—	13 000
Romsdal	1	—	—	1	1	—	—	3 000
Nordre Bergenhus	2	—	2	—	1	1	—	9 500
Søndre Bergenhus	2	—	2	—	1	1	—	8 500
Lister og Mandal	13	3	—	10	—	13	—	17 200
Bratsberg	5	—	—	5	—	5	—	9 200
Tilsammen	56	16	6	34	5	51	—	139 275

Fortegnelse over tilsagte laan, ikke anviste inden 30 juni 1910.

Amt	Antal laan	Anvendt til			Sikkerhet			Laane- summenes samlede beløp kr.
		Dæksbaater	Seilfartøier	Motor- fartøier	Pant i fartøi	Kommune- garanti	Selvskyldner- kaution	
Tromsø	9	4	—	5	—	9	—	26 300
Nordland	3	1	—	2	—	3	—	5 600
Søndre Trondhjem	1	—	—	1	—	1	—	4 000
Romsdal	1	1	—	—	1	—	—	2 000
Nordre Bergenhus	2	—	1	1	1	1	—	6 000
Søndre Bergenhus	2	—	2	—	2	—	—	10 500
Lister og Mandal	1	—	—	1	—	1	—	1 800
Bratsberg	2	1	—	1	—	2	—	2 100
Tilsammen	21	7	3	11	4	17	—	58 300

B. Det Nye Havfiskefond.

Av det nye fonds midler er i budgetterminen 1 juli 1909—30 juni 1910 intet laan anvist til utbetaling. I terminen er tilsagt to nye laan, ett til Bergen og ett til Kristiania.

Følgende laan var tilsagt inden 30 juni 1910, men ikke anvist:

2 Romsdals amt	kr. 28 000.00
2 Nordre Bergenhus amt	„ 45 000.00
1 Bergen	„ 15 000.00
1 Kristiania	„ 15 000.00
6	kr. 103 000.00

C. Finmarksfondet.

Av Finmarksfondet er i budgetterminen anvist 18 laan paa tilsammen kr. 39 520. For 1 laan er stillet fuld kommunegaranti, 1 er git mot alene pant i fartøier og for 16 laan er godtat pant i fartøierne og kommunegaranti for 10 % av laanebeløpene.

Pr. 30 juni 1910 var tilsagt, men ikke anvist 7 laan paa tilsammen kr. 18 160.

Antallet av laan av fondet var pr. 30 juni 57. Heri er ikke medregnet 2 allerede indfridde laan fra Hammerfest by. Av fondet er indtil 30 juni 1910 ialt utbetalt 59 laan til et samlet beløp av kr. 130 135.

Laanenes fordeling paa de enkelte herreder vil sees av følgende for-
tegnelse:

Herred	Antal laan	Laanesummens størrelse kr.
Vardø by	17	43 380
Hammerfest herred	10	20 980
Kjelvik	9	11 735
Hasvik	4	8 990
Tanen	4	8 300
Hammerfest by	4	7 950
Talvik	3	10 900
Loppen—Øksfjord	3	9 160
Kistrand	2	3 240
Vardø herred	2	2 500
Lebesby	1	3 000
Tilsammen	59	130 135

Paa grund av budgetterminens ændring er det ikke mulig at tilveie-
bringe nøiagtige opgaver over havfiskefondenes stilling i denne oversigt.
Oppebørselsbetjentenes opgjør pr. 30 juni vil først foreligge i løpet av
oktober maaned, og før den tid vil man kun i runde tal kunne erholde
opgaverne.

Finansdepartementet vil imidlertid som vanlig foranledige indtat i
forklaringerne til statsregnskapet en nøiagtig oppgave vedkommende fon-
dene og deres virksomhet.

Underretningsvæsenet.

Dette har ialt væsentlig været ordnet som i forrige budgettermin.
Nogen nye opslagsstationer er optat for endel av sirkulærtelegrammerne.
For telegrammerne om fetsildfisket er opgaverne forøket, saa der nu
meddeles hvormeget der ialt i hvert distrikt er optat beregnet i maal,
hvormeget derav er iset, hvormeget solgt til sildoljefabrikker og hvor-
mange tønder der er saltet til handelsvare i fiskepakket stand.

De i 1909 og tidligere aar fordelte ukentlige rapporter om skrei-
fisket og ukentlige generalrapporter om vore viktigste fiskerier er fra
januar 1910 indtat i bladet „Fiskets Gang“ og har ikke siden været
gjenstand for utdeling.

Aarsberetning vedkommende Norges fiskerier.

I budgетterminen er utgit følgende hefter av dette skrift.

- 6 hefte 1908 indeholdende: Fiskeriagent Westergaard: Beretning om Tysklands sild- og fiskehandel i 1908, Amtmanden i Finmarken: Beretninger om Finmarksfisket i 1908. Kontorets beretninger om makrelfisket i 1908 og om skreifiskerierne i Tromsø amt, i Nordlands amt utenom Lofotens opsynsdistrikt, i Nordre og Søndre Trondhjems amter.
- 1 hefte 1909 indeholdende: Dr. A. Appelløf: Undersøkelser over hummeren, professor Dr. H. H. Gran: Om klipfisken og dens mugsop.
- 2 hefte 1909 indeholdende: Fiskeridirektørens beretning om statens administration og arbeider til fiskeriernes fremme i budgетterminen $\frac{1}{4}$ 1908— $\frac{3}{6}$ 1909. Aarsberetninger fra fiskeriselskaper og fiskeriforeninger for terminen 1908—1909.
- 3 hefte 1909 indeholdende: Utvalgsformand Richard Hansen: Lofotfiskeriet i 1909.
- 4 hefte 1909 indeholdende: Utvalgsformand N. Williamssen: Beretning om skreifisket i Romsdals amt 1909, fiskeriagent Hans Johnsen: Beretninger om sildefisket ved Shetland 1909, handelen med norske fiskeriprodukter paa Storbritannien og Irland 1908, fiskeriagent Westergaard: Beretning om Tysklands sild- og fiskehandel i 1909, S. Johannessen: Beretninger om drivgarnsforsøkene i Skagerak 1908 og lineforsøkene paa Det jydskе rev i 1909, Thor Iversen: Fiskeforsøk utfor Tromsø amt og Finmarken 1909.
- 5 hefte 1909 indeholdende: Fiskeriinspektør Buvik: Beretninger om østlandsfisket vinteren 1908—1909, sildefisket nordenfor Stat vinteren 1908—1909 m. v., sildefisket i de bergenusiske og Stavanger amtér samt utenfor Flekkefjord vinteren 1908—1909, vaartorskefisket 1909 i Nordre Bergenhus og søndre vaarsilddistrikt, vaarsild- og torskefisket vedkommende.
- 6 hefte 1909 og 1 hefte 1910 er under arbeide.

Fiskeristatistikken.

I budgетtaaret er utgit „Norges Fiskerier 1908“ som række V nr. 100 av Norges offisielle statistik. Som nævnt i forrige aarsberetning er statistikken for 1908 betydelig utvidet saa sideantallet av tabelverket er forøket fra 45 i 1907 til 111 sider i 1908. Av de større nye utvidelser kan nævnes, at der er utarbeidet tabeller over i hvert herred hjemme-hørende fiskere og fiskefartøier, opgaver over kvantum og værdi av fangst

av al fisk tilhørende torskearterne, opgave over kvantum og værdi av sild og laksearter og over makrel og flyndrearter m. v. Bankfisket, Nordsjømakrelfisket, Nordsjøsildefisket og værdien av her til landet indbragte silde- og torskefangster under Island er medtat i de nye tabeller. Forøvrig tillater jeg mig at henvide til den utgivne statistik.

Man har under behandling spørsmålet om en yderligere utvidelse av tabelverket, spesielt forsaavidt angaar værdien av fiskeredskaper og antal og værdi av her i landet værende aapne baater.

De innsamlede oppgaver for 1909 er under bearbeidelse, og heftet for 1909 vil foreligge færdig i løpet av høsten. En oversigt over fiskerierne i 1908 og 1909 findes under A 2 i denne beretning.

2. Særlige arbeider og deres hovedresultater.

Om fiskerierne i 1908, 1909, 1910.

Saaledes som omtalt i forrige aarsberetning er fiskeristatistikken delvis omlagt i 1908, og som følge herav anføres for dette aar værdien av de norske fiskerier i 1908 efter de paa fiskepladsene betalte priser til kr. 38 624 162. Herav utgjør det som tidligere omhandlede som kystfiskerier kr. 35 040 579 og de tidligere særskilt opførte som bank- eller havfiskerier kr. 3 583 583.

For sammenligningens skyld vil man nedenfor anføre værdien i de sidste 10 aar av Norges fiskerier særskilt for de egentlige kystfiskerier og fiskerierne, naar de foran omhandlede bankfiskerier m. v. er medtat.

Forholdet stiller sig da saaledes:

	Kystfisket alene.	Bankfisket m. v. medtat.
1899.....	24 292 000 kr.	25 047 000 kr.
1900.....	29 395 000 „	30 433 000 „
1901.....	27 593 000 „	28 785 000 „
1902.....	29 364 000 „	31 177 000 „
1903.....	28 915 000 „	31 467 000 „
1904.....	26 910 000 „	29 249 000 „
1905.....	31 337 000 „	34 428 000 „
1906.....	33 179 000 „	37 510 000 „
1907.....	39 054 000 „	43 511 000 „
1908.....	35 040 000 „	38 624 000 „

I de sidste 10 aar har fiskerierne, naar bankfisket m. v. medregnet, naadd det høieste værdiutbytte i 1907, nemlig 43.5 millioner kroner, dernæst kommer 1908 med 38.6 millioner kroner.

I de siden 1866 forløpne 42 aar, for hvilke haves beregninger, har

værdien av kystfisket alene variert mellem 14.8 millioner kr. i 1887 og 39.1 millioner kr. 1907. Det aar, for hvilket her fremlægges statistiske meddelelser, har for kystfisket alene git et værdiutbytte av 35 millioner kr. og er saaledes det næsthøieste beløp, som er naadd i noget tidligere aar. Priserne var særlig for sild meget smaa i 1908, saa værdien av vaarsild- og storsildfiskerierne blev betydelig mindre end i 1907, — henved 4 millioner kr. Gjennemsnittet for den hele periode fra 1866 var 24.2 millioner kr. og for de ti sidste aar indtil og med 1908 30.5 millioner kr. Man bør dog ved denne sammenligning være opmerksom paa, at værdien av de forskjellige fiskerier vil stige noget efterhvert som efterretningsvæsenet forbedres d. v. s. opgaverne blir fuldstændigere, hvorved der medtages mindre partier, der før tildels ikke kom med.

De foran anførte værdier av Norges fiskerier, der gjælder brutto-utbyttet, som fiskerne har hat av bedriften, fordeler sig som nærmere omhandlet i tabel 5 for aaret 1908 paa de forskjellige fiskerier saaledes:

Fiskerier	1908	
	Værdiutbytte 1 000 kr.	Pct.
Skrei	14 329	37.10
Loddetorsk	3 790	9.81
Torsk utenom skrei og loddetorsk	1 887	4.88
Islandstorsk	337	0.87
Sei	1 369	3.55
Lange	804	2.08
Blaalange	108	0.28
Brosme	790	2.05
Hyse	715	1.85
Hvitting	109	0.28
Vaarsild	1 667	4.32
Storsild og østlandssild	991	2.57
Fetsild	1 768	4.57
Smaasild	680	1.76
Nordsjøsild	88	0.23
Islandssild	903	2.34
Brisling	1 179	3.05
Laks	1 147	2.96
Sjørret	102	0.26
Kystmakrel	1 314	3.40
Nordsjømakrel	1 206	3.12
Kveite	1 196	3.10
Rødspette	112	0.29
Aal	182	0.47
Uer	136	0.35
Hummer	1 147	2.96
Ræker	189	0.49
Østers	10	0.03
Forskjellig	379	0.98
Ialt	38 624	100.00

Utbyttet av sæl- og hvalfangsten m. v. i 1908 er beregnet til
kr. 6 025 000

Naar hertil lægges det beregnede aarlige gjennemsnitts-
utbytte av elvefisket av laks og sjørret..... „ 277 000
vil den samlede fangst av sjødyr i 1908 beløpe sig til en
værdi av..... kr. 44 926 000
mot kr. 50 041 000 i 1907, kr. 42 645 000 i 1906, kr. 40 543 000 i 1905,
kr. 34 744 000 i 1904 og kr. 37 682 000 i 1903.

Paa de forskjellige strækninger av Norges kyst var det samlede
værdiutbytte efter nærværende statistikk saaledes fordelt:

Kyststrækning	1908	
	Værdiutbytte 1 000 kr.	Pct.
1. Skageraks kyst (fra den svenske grænse til Lindesnes)	3 558	9.21
2. Nordsjøens kyst (fra Lindesnes til Stat.)	8 280	21.44
3. Det norske havs kyst (fra Stat til Sorøen i Finmarken)	21 462	55.57
4. Ishavets kyst	5 324	13.78
Ialt	38 624	100.00

Antallet av de i hvert herred og by hjemmehørende fiskere er opgit
til 90 527 mand. Disse opgaver er anført efter de fra Riksforsikrings-
anstalten mottagne opgaver, og efter disse, der for enkelte distrikter er
mangelfulde, antages 75 855 mand at være havfiskere, 13 696 mand fjord-
fiskere og 976 mand antages at være fangstmænd. Desuten er der av
lensmænd, magistrat eller vrakere opgit 14 045 personer, som deltar i
i fiskens tilvirkning som handelsvare. Opgaverne er ogsaa her fra flere
distrikter og byer mangelfulde og usikre. Efter opgaverne var der ved
utgangen av 1908 her i landet 195 fiskedampskibe, 1 483 dækkede motor-
fartøier, 919 dækkede seilfartøier over 18 tons, 2 942 do. under 18 tons
153 aapne motorbaater og 5 484 doryer, alt til en samlet antat værdi
av ca. 22 310 000 kr.

Opgaverne over aapne baater uten motor og over redskaperne er
flere steder saa mangelfulde, at man iaar ikke vover at opføre disse
opgaver.

Følgende antal fiskere har ifølge de indkomne opgaver, naar
loddefisket medregnes, deltat i skrei-, fetsild- og kystmakrelfiskerierne
i aarene 1899—1908:

Aar	Skreifiskerierne	Fetsildfiskerierne	Kystmakrelfiskerierne
1899	77 139	13 828	2 605
1900	82 098	20 705	2 741
1901	75 866	19 537	7 055
1902	75 999	27 782	3 420
1903	73 471	32 750	3 740
1904	77 460	11 226	4 483
1905	83 286	8 492	9 516
1906	87 976	14 150	4 608
1907	85 187	15 186	5 268
1908	90 615	16 565	5 664

Skreifiskernes antal var i stigende fra 1876 indtil 1892, da det utgjorde 101659 mand, men det har siden vist en ganske betragtelig avtagen indtil 1903, da det naadde det laveste antal, mens de senere aar viser en jevn stigning av skreifiskernes antal, indtil igjen 1907 viser en liten nedgang. Grunden til det ringe antal fiskere i disse mellemliggende aar er fornemmelig den, at de større skreifiskedistrikter (Lofoten, Vester-aalen og tildels Finmarken) har git et forholdsvis ringe utbytte. Det bemerkes, at opgaverne over skreifiskernes antal maa reduceres meget paa grund av, at fiskerne enkelte steder, og da særlig i Finmarken, flytter og saaledes av opsynet blir tallet flere ganger, samt fordi en del deltar i forskjellige distrikter først i vinterfisket og derefter i vaarfisket. — Deltagelsen i fetsildfisket i 1908 var større end i 1907. Den forholdsvis ringe deltagelse har sin grund i, at fetsilden i de nærmest foregaaende aar tildels helt uteblev paa store dele av kysten, hvor den ellers fanges, — tildels forekom sparsomt. Fetsildfiskernes antal har ogsaa tidligere variert meget, mellem 47658 mand i 1895 (i 1876 48831 mand) og 8492 mand i 1905. Nærmest 1905 kommer 1904 med 11226 og 1899 med 13828 mand. — Deltagelsen i kystmakrelfiskerierne var i de tidligere aar i avtagende, hvorimot den i de sidste aar igjen har steget og var særlig stor 1901 — nemlig 7055 mand —, i hvilket aar makrelfisket var godt langt nordover. Et lignende tilfælde som i 1901 indtraf ogsaa i 1905, da makrelfisket langt nordover var særlig godt, saa fiskernes antal naadde helt op til 9516 mand. I 1908 var deltagelsen i makrelfisket større end i 1907.

I de sidste 10 aar fordeler de deltagende fiskeres antal sig saaledes paa de viktigste fiskeridistrikter amtvis pr. skrei-, fetsild- og kystmakrelfiskeriernes vedkommende:

a. *Skreifiskerierne.*

Aar	Romsdal	Nordland	Finmarken iberegnet loddefisket
1899	10 997	32 971	16 683
1900	10 815	31 818	21 908
1901	10 851	26 483	19 396
1902	11 515	31 167	16 828
1903	12 482	31 006	13 597
1904	11 614	30 520	18 799
1905	11 886	31 160	24 243
1906	11 044	31 120	27 089
1907	10 403	29 709	29 091
1908	11 124	29 645	32 958

b. *Fetsildfiskerierne.*

Aar	Søndre Bergenhus	Nordre Bergenhus	Romsdal	Søndre Trond- hjem	Nordre Trond- hjem	Nordland	Tromsø
1899	200	30	2 143	2 220	3 059	5 148	875
1900	584	1 124	1 622	2 864	2 814	10 631	587
1901	110	—	629	1 740	2 737	13 544	640
1902	1 270	4 214	2 781	3 981	1 526	9 998	3 272
1903	—	2 045	3 252	5 617	3 116	12 614	5 482
1904	—	90	90	1 172	2 140	7 710	—
1905	360	30	494	850	4 276	2 040	120
1906	605	555	542	3 303	3 443	3 497	2 205
1907	30	270	867	3 750	2 766	4 297	2 716
1908	24	50	2 450	3 948	3 684	5 050	1 283

c. *Kystmakrelfiskerierne.*

Aar	Jarlsberg og Larvik	Bratsberg	Lister og Mandal	Stavanger
1899	342	404	592	596
1900	435	392	688	666
1901	372	342	661	1 052
1902	597	402	642	969
1903	475	402	726	1 105
1904	548	627	828	1 369
1905	565	823	809	1 357
1906	543	842	713	1 318
1907	980	1 072	708	1 151
1908	888	741	981	1 591

I 1908 deltok der i makrelfiskerierne fra Smaalenenes amt 673 og fra Nedenes amt 538 mand.

Opsynschefen ved vaarsildfiskerierne meddeler, at der ved vaarsildfisket var tilstede i søndre distrikt ca. 17 500 mand og i

Nordre Bergenhus ca. 5 000 mand. I tabel 8 er anført antallet av de fiskere, der har fisket i hvert enkelt distrikt med tilsammen 34 565 mand. Da fiskerne flytter mellem de forskjellige steder efter fiskets gang, reduceres det virkelige antal til 22 500 mand. Ved storsildfisket paa vestkysten var tilstede ca. 3 000 mand. I disse tal er medtat seilere, arbeidere og besætning paa kjøpefartøier og salterier. Ved storsildfisket paa østlandet deltok der neppe mere end ca. 2 500 fiskere, da fisket i de østligste distrikter faldt smaat, dels mislykkedes.

For de sidste 10 aar stiller deltagelsen av fiskere i disse fiskerier sig saaledes:

Aar	Vaarsildfisket	Storsildfisket vestkysten	Storsildfisket østkysten
1899	20 000	11 200	720
1900	21 000	6 500	650
1901	30 000	9 000	2 000
1902	21 000	10 000	4 500
1903	21 300	5 000	4 000
1904	19 500	5 000	3 100
1905	25 750	3 850	4 250
1906	25 100	8 500	5 000
1907	25 100	7 000	3 350
1908	22 500	3 000	2 500

I høstmakrelfisket i Nordsjøen (dorgefisket) deltok 2 218 fiskere, hvorav 935 fra Søndre Bergenhus, 777 fra Stavanger amt, 206 fra Lister og Mandals amt og 161 fiskere fra Nedenes amt. I aaret 1907 var deltagelsen i dette fiske fra norsk side 1 931 fiskere og i 1906 1 184 fiskere. Deltagelsen har saaledes gaat sterkt frem i de sidste aar.

Skreifiskerierne gav i 1908 et utbytte av 33 262 600 stkr. skrei, 103 895 hl. lever og 43 725 hl. rogn, hvilket tilsammen — deri tillike iberegnet værdien av solgte fiskehoder — er anslaat til en værdi av kr. 14 328 711. Gjennemsnittlig gir dette kr. 43.10 pr. 100 stkr. skrei i rund tilstand o: inklusiv lever og rogn.

Vaartorsksfisket (loddefisket) i Finmarken gav et utbytte av 40 680 250 kg. fisk og 44 640 hl. lever til en værdi av 3 789 707 kr. Ved at omgjøre dette parti efter den tidligere beregning 270 kg. = 100 stkr. torsk faar man 15 066 800 stkr. loddetorsk. Da tiaarsgjennemsnittet og gjennemsnittet for de 42 aar, der er forløpne fra 1866, andrar til respektive 11.8 og 13.6 millioner stkr. vil det sees, at fangsten i 1908 var bra over middels.

Da kvantumet for skreifisket og loddefisket i de tidligere aar har været behandlet underrett, finder man indtil videre for sammenlignings skyld at burde behandle disse sammenlagt i nedenstaaende tabel, der viser utbyttet i hvert av de sidste 10 aar:

Aar	Stkr. fisk tusinder	Lever hl.	Rogn hl.	Samlet værdi kr.	Værdi pr. 100 stkr. rund fisk kr. ø.
1899.....	37 584	114 051	40 308	11 122 000	29.59
1900.....	39 486	123 032	30 689	13 570 000	34.37
1901.....	40 216	110 730	41 981	12 602 000	31.09
1902.....	45 217	73 775	32 881	12 895 000	28.52
1903.....	44 721	21 676	24 386	11 405 000	25.50
1904.....	49 047	61 722	25 296	14 020 000	28.50
1905.....	44 204	96 076	36 266	16 167 000	36.57
1906.....	46 848	107 013	46 580	16 426 000	35.06
1907.....	48 066	119 917	38 217	20 183 000	41.99
1908.....	48 329	148 535	43 725	18 118 000	37.49

Da den årlige gennemsnitsfangst av skrei- og loddefisket i de ovennævnte 42 aar fra 1866 andrar til 50.6 millioner stkr., kan fisket i 1908 betragtes som under et middelsaar med hensyn til fangstmængde, men staar dog litt over de 10 nærmest foregaaende aars gennemsnitsfangst, der utgjør 43.7 millioner stkr.

Lofotens øgruppe, der utgjør Lofotens og Vesteraalens fogderi, indtar som sedvanlig den første plads blandt de viktigere fiskeridistrikter. — Inden det egentlige Lofotens opsynsdistrikt fangedes i 1908 13.3 millioner skrei, hvilket er mindre end i de foregaaende tre aar. Lægges hertil, hvad der blev opfisket for Værøy og Røst, øgruppens ytterside samt i opsynsdistriktet efter opsynet, tilsammen 3 674 000 stkr., blir det samlede utbytte av dette fiske 16 974 000 stkr. For den sidstnævnte del av Lofotens øgruppe mislykkedes fisket likesom i 1907 og 1906, saa utbyttet blev ringe.

Inden Lofotens opsynsdistrikt i opsynstiden var i de sidste 20 aar fiskernes antal, fangstmængden og mandsutbyttet følgende:

Aar	Antal fiskere	Opfisket kvantum i tusinder	Fisk pr. fisker
1889.....	30 083	17 200	572
1890.....	30 324	30 000	989
1891.....	30 378	21 050	691
1892.....	30 092	16 250	540
1893.....	26 683	27 000	1 012
1894.....	28 000	28 500	1 017
1895.....	32 600	38 600	1 184
1896.....	32 280	18 000	558
1897.....	31 312	25 800	824
1898.....	29 777	15 000	504
1899.....	24 461	15 000	613
1900.....	22 736	8 400	369
1901.....	18 555	13 000	700

Aar	Antal fiskere	Opfisket kvantum i tusinder	Fisk pr. fisker
1902.....	23 054	14 300	620
1903.....	18 277	13 700	750
1904.....	18 000	12 290	683
1905.....	20 626	13 500	654
1906.....	20 777	18 600	895
1907.....	20 166	18 700	927
1908.....	20 183	13 300	659

De romsdalske skreifiskerier avsluttedes med følgende utbytte:

Søndmør.....	3 508 000	stkr.
Romsdal.....	1 774 000	—
Nordmør	1 426 000	—
	Ialt 6 708 000	stkr.

I de 10 sidste aar i disse distrikter:

Aar	Søndmør	Romsdal	Nordmør	Tilsammen
	Stkr.	Stkr.	Stkr.	Stkr.
1899.....	1 893 000	1 024 000	1 529 000	4 446 000
1900.....	3 069 000	1 343 000	1 520 000	5 932 000
1901.....	3 343 000	864 000	1 527 000	5 734 000
1902.....	2 829 000	1 101 000	2 866 000	6 796 000
1903.....	3 089 000	1 494 000	3 044 000	8 044 000
1904.....	1 567 000	1 240 000	3 622 000	6 429 000
1905.....	2 435 000	1 397 000	1 981 000	5 813 000
1906.....	1 965 000	986 000	1 146 000	4 097 000
1907.....	2 541 000	1 063 000	1 791 000	5 395 000
1908.....	3 508 000	1 774 000	1 426 000	6 708 000

Da gjennomsnittsutbyttet i de ovennævnte 10 aar var 5.9 millioner stkr., vil det sees, at utbyttet av de romsdalske fiskerier i 1908 var litt over middels for denne periode.

Skreifisket i Tromsø amt maa ogsaa for 1908 regnes som mislykket.

I de sidste 10 aar var kvantumet:

1899.....	2 424 300	stkr.
1900.....	3 027 200	„
1901.....	5 545 050	„
1902.....	5 051 900	„
1903.....	4 263 000	„
1904.....	5 177 700	„
1905.....	708 700	„

1906.....	2 680 500 stkr.
1907.....	872 300 „
1908.....	1 188 600 „

I Nordre Trondhjems amt, hvor det hovedsagelige fiske foregaar i Vikten i Namdalen, blev i 1908 opfisket 2 904 000 stkr. skrei mot 2 857 000 i 1907. Det bedste utbytte man hittil har hat i dette amt.

I Søndre Trondhjems amt blev utbyttet i 1908 1 500 000 stkr. mot 1 300 000 i 1907 og 1 200 000 stkr. i 1906. Utbyttet kan betegnes som et middelsutbytte.

Kvaliteten av den i 1908 fangede skrei, som gav 1 hl. lever av 325 stkr. torsk, var meget bedre end i 1907 med 1 hl. lever av 401 stkr. I 1906 gav 435 stkr. torsk 1 hl. lever, i 1905 460 stkr., i 1904 795 stkr., i 1903 2 064 stkr., i 1902 614 stkr., i 1901 363 stkr., i 1900 321 stkr. Rognkvantumet var større i 1908 end i de foregaaende 9 aar undtagen i 1906, der hadde noget større rognkvantum.

Hvad de paa fiskepladsene betalte priser angaar henvises til nedestaaende oversigt, der viser hvorledes de for samtlige skreifiskerier beregnede gjennemsnittspriser paa de forskjellige produkter (angit i kr. og øre) har stillet sig i 1908, jevnført med de nærmest foregaaende aar:

Aar	Skrei		Lever	Rogn	Fiskehoder 100 stkr.
	Sløiet	Rund			
	100 stkr.		hl.		
1899.....	24.40	29.59	12.40	10.84	0.46
1900.....	28.45	34.37	13.67	16.38	0.69
1901.....	24.92	31.09	13.07	23.10	0.66
1902.....	23.83	28.52	16.28	20.22	0.60
1903.....	22.72	25.50	22.89	23.44	0.55
1904.....	23.00	28.50	28.66	29.73	0.56
1905.....	29.76	36.57	17.33	33.00	0.57
1906.....	29.60	35.06	12.36	22.88	0.53
1907.....	36.60	41.99	14.26	17.52	0.64
1908.....	36.75	43.10	13.40	11.30	0.85

Som det herav vil sees, var prisen paa fisk meget høiere end i noget tidligere aar. Leverprisen var mindre end ifjor, og rognprisen var mindre end i de nærmest foregaaende 8 aar. Prisen paa fisken med lever og rogn var høiere end nogensinde før.

Sildefiskeriernes utbytte er i tabel 3 opgit til 1 917 319 hl., hvorav 624 856 hl. vaarsild, 182 766 hl. storsild (og østlandsild), 615 891 hl. fetsild, 342 693 hl. smaasild, 10 842 hl. Nordsjøsild og 140 271 hl. indført Islandssild. Den samlede værdi er beregnet til

6 087 246 kr., hvilket gir en gjennomsnittspris av kr. 3.17 pr. hl. Heri er ikke medtat den av norske fiskere under Island oppfiskede sild, der fra Island er utført direkte til fremmede havne, men kun den sild, der er indført hertil landet.

Betragter man de forskjellige sildefiskerier hver for sig, er utbyttet i 1908 og de nærmest foregaaende aar opgit saaledes:

a. *Vaarsildfisket.*

Aar	Den hele fangstmængde hl.	Værdiutbytte kr.	Gjennomsnittspris pr. hl. kr.
1899	529 000	2 365 000	4.47
1900	499 000	3 556 000	7.31
1901	508 000	2 705 000	5.32
1902	474 000	2 612 000	5.50
1903	632 000	3 338 000	5.28
1904	528 000	2 089 000	3.98
1905	633 000	2 814 000	4.44
1906	775 000	4 460 000	5.75
1907	979 000	4 579 000	4.68
1908	625 000	1 667 000	2.65

b. *Storsildfisket.*

Aar	Den hele fangstmængde hl.	Værdiutbytte kr.	Gjennomsnittspris pr. hl. kr.
1899	113 000	1 951 000	17.29
1900	179 000	1 708 000	9.51
1901	178 000	1 709 000	9.60
1902	138 000	1 928 000	14.00
1903	186 000	1 938 000	10.42
1904	264 000	2 162 000	8.19
1905	237 000	2 070 000	8.72
1906	221 000	2 112 000	9.58
1907	194 000	1 844 000	9.48
1908	183 000	991 000	5.42

c. *Fetsildfisket.*

Aar	Den hele fangstmængde hl.	Værdiutbytte kr.	Gjennomsnittspris pr. hl. kr.
1899	283 000	1 769 000	6.25
1900	361 000	2 868 000	7.95
1901	195 000	2 032 000	10.41
1902	380 000	2 480 000	6.52
1903	627 000	2 822 000	4.50
1904	82 000	784 000	9.56
1905	73 000	982 000	13.53
1906	102 000	1 147 000	11.24
1907	501 000	1 833 000	3.66
1908	616 000	1 758 000	2.85

d. *Smaasildfisket.*

Aar	Den hele fangstmængde hl.	Værdiutbytte kr.	Gjennemsnittspris pr. hl. kr.
1901	153 000	295 000	1.92
1902	115 000	259 000	2.25
1903	216 000	513 000	2.38
1904	107 000	340 000	3.18
1905	238 000	832 000	3.49
1906	157 000	548 000	3.49
1907	209 000	531 000	2.54
1908	343 000	680 000	2.00

e. *Nordsjøsildfisket.*

Aar	Den hele fangstmængde hl.	Værdiutbytte kr.	Gjennemsnittspris pr. hl. kr.
1902	7 540	100 000	13.25
1903	16 700	220 000	13.17
1904	16 470	160 000	9.71
1905	32 250	380 000	11.78
1906	67 860	820 000	12.08
1907	93 150	675 000	7.25
1908	10 840	88 000	8.10

f. *Islandssildfisket.*

Aar	Den hele fangstmængde hl.	Værdiutbytte kr.	Gjennemsnittspris pr. hl. kr.
1902	?	?	?
1903	58 000	575 000	9.91
1904	92 800	650 000	7.00
1905	127 600	1 250 000	9.80
1906	180 960	1 037 000	5.73
1907	240 000	1 200 000	5.00
1908 ¹⁾	140 270	903 000	6.43

Tilsammen har de under a.—f. omhandlede sildefiskerier i de seks sidste aar git et saadant utbytte:

¹⁾ Heri kun medtat den til Norge indførte Islandssild.

Aar	Den hele fangstmængde hl.	Værdiutbytte kr.	Gjennemsnittspris pr. hl. kr.
1903	1 736 000	9 406 000	5.42
1904	1 090 000	6 185 000	5.67
1905	1 341 000	8 328 000	6.21
1906	1 504 000	10 124 000	6.73
1907	2 216 000	10 662 000	4.81
1908	1 917 000	6 087 000	3.17

Det vil sees av ovenstaaende tabeller, at vaarsildfiskets fangstmængde blev mindre end i de tre foregaaende aar. Paa grund av de lave priser blev værdiutbyttet betydelig mindre end i de foregaaende ni aar. Storsildfiskets kvantum var ogsaa mindre i 1908 end i de nærmest foregaaende fem aar og værdiutbyttet betydelig mindre end i de ni foregaaende aar. Fetsildfiskets kvantum blev større end i de ni foregaaende aar -- undtagen i 1903 -- mens værdiutbyttet blev mindre end i 1907, men større end i de foregaaende tre aar. Smaasildfisket hadde større kvantum end i de foregaaende syv aar, for hvilke opgaverne er utskilt fra brislingen. Værdiutbyttet blev ogsaa større end i dette tidsrum, naar undtages aaret 1905. Nordsjøsildfisket var i 1908 usedvanlig daarlig, hovedsagelig paa grund av de elendige priser man opnaade for silden, saa fisket ikke ansaaes lønnende. Kvantumet og værdien blev derfor ogsaa forsvindende i forhold til de nærmest foregaaende aar. Fra de norske sildefiske under Island indførtes ogsaa mindre sild end i 1907, og værdien er meget mindre end i de foregaaende tre aar. I opgaven for Islandssild er som foran nævnt kun medtat den til Norge indførte sild, mens den sild som er eksportert direkte fra Island til utenlandske havne ikke er medtat.

Brislingfisket gav i 1908 et større fangstutbytte end i de nærmest foregaaende syv aar. Værdiutbyttet blev litt mindre end i 1907, men større end i de foregaaende aar.

I de otte sidste aar stiller utbyttet sig saaledes:

Aar	Den hele fangstmængde hl.	Værdiutbytte kr.	Gjennemsnittspris pr. hl. kr.
1901	56 000	479 000	8.53
1902	81 000	644 000	7.89
1903	74 000	402 000	5.40
1904	91 000	409 000	4.49
1905	74 000	577 000	7.84
1906	100 000	934 000	9.37
1907	103 000	1 226 000	11.86
1908	131 800	1 179 000	5.59

Kystmakrelfisket gav i 1908 et større utbytte av saavel kvantum som værdi end i de 9 nærmest foregaaende aar.

Til sammenligning tjener følgende tabel over utbyttet i de 10 sidste aar:

Aar	Den hele fangstmængde stkr.	Værdiutbytte kr.	Gjennemsni- tspris pr. 100 stkr. kr.
1899	2 289 000	374 000	16.33
1900	4 010 000	569 000	14.19
1901	6 178 000	938 000	15.91
1902	5 563 000	671 000	12.06
1903	4 195 000	626 000	15.00
1904	4 869 000	679 000	13.96
1905	10 815 000	1 252 000	11.57
1906	6 078 000	722 000	11.88
1907	8 277 000	783 000	9.46
1908	12 580 000	1 314 000	10.45

Dorgemakrelfisket i Nordsjøen gav et fangstutbytte av 33 076 tønder og et værdiutbytte av 1 205 416 kr. I dette fiske deltok 326 fartøier med 2218 fiskere. Ialt gjordes 465 fangstturer.

Til sammenligning tjener følgende tabel over deltagelsen og utbyttet i de sidste 10 aar:

Aar	Antal fiskere	Antal fartøier	Den hele fangstmængde tdr.	Værdiutbytte kr.	Gjennemsni- tspris pr. tøn- de kr.
1899.....	1 230	191	8 050	354 300	44.00
1900.....	1 698	260	10 530	357 400	33.94
1901.....	1 371	215	11 500	282 200	24.54
1902.....	903	146	5 330	188 800	35.42
1903.....	?	?	5 700	266 700	46.80
1904.....	?	?	10 670	378 900	35.50
1905.....	?	?	14 910	461 300	30.94
1906.....	1 184	180	14 690	566 100	38.54
1907.....	1 931	281	14 885	652 000	43.80
1908.....	2 218	326	33 070	1 205 400	36.44

Desuten anløp 111 svenske fartøier med en besætning av 975 mand 148 ganger norske havne for salg av 18 116 tønder makrel til en værdi av 693 700 kr.

Laksefisket gav i 1908 et fangstutbytte av 755 905 kg. til en værdi av 1 147 255 kr.

Sjørretfisket gav et fangstutbytte av 98 742 kg. til en værdi av 102 001 kr.

I de 10 aar 1899—1908 var resultatet av laks- og sjørrretfisket:

Aar	Den hele fangstmængde kg.	Værdiutbytte kr.	Gjennemsnittspris pr. kg. kr. ø.
1899	722 000	947 000	1.31
1900	807 000	1 044 000	1.29
1901	736 000	1 029 000	1.31
1902	754 000	962 000	1.28
1903	672 000	913 000	1.36
1904	582 000	841 000	1.45
1905	668 000	902 000	1.35
1906	658 000	921 000	1.40
1907	681 000	992 000	1.46
1908 { Laks	756 000 } 855 000 { 1 147 000 } 1 249 000 { 1.52 } 1.46	{ 1 147 000 } { 1 249 000 }	{ 1.03 }
{ Sjørrret	99 000 }	{ 102 000 }	

Saa vel kvantum som værdi blev saaledes større end i tidligere aar.

Disse opgaver omfatter alene kystfiskeriet efter laks, men ikke elvefisket, men ansees neppe for at være ganske fuldstændige.

Hummerfangsten gav et utbytte av 1 203 965 stk. til en værdi av 1 147 068 kr.

Til sammenligning hitsættes følgende tabel, der viser de tilsvarende tal for hvert av de ti sidste aar:

Aar	Den hele fangstmængde stkr.	Værdiutbytte kr.	Gjennemsnittspris pr. 100 stk. kr. ø.
1899	612 000	544 000	88.99
1900	704 000	544 000	77.27
1901	668 000	524 000	78.38
1902	749 000	589 000	78.65
1903	766 000	622 000	81.00
1904	750 000	644 000	86.00
1905	784 000	724 000	92.41
1906	921 000	775 000	84.16
1907	993 000	835 000	84.11
1908	1 204 000	1 147 000	95.27

Kvantum og værdiutbyttet blev altsaa større end i nærmest foregaaende 9 aar.

Om østersfangsten foreligger kun ufuldstændige opgaver. Fangstutbyttet anføres til 208 hl. Værdien er beregnet til 10 042 kr. mot 7700 kr. i 1907, 7682 kr. i 1906, 6435 kr. i 1905, 4943 kr. i 1904, 5041 kr. i 1903 og 5157 kr. i 1902.

For de øvrige fiskerier har i tidligere aar kun værdiutbyttet været anført under rubrikken „andre fiskerier“ i statistikken. Derimot har opgaver over fangstmængde ikke tidligere været meddelt. For 1908 har man, efter de ved de nye spørgeskemaer indhentede opgaver, anført

i statistikken saavel kvantum som værdi for hver enkelt av de væsentligste av de fiskesorter, som tidligere har været anført samlet for værdiens vedkommende under „andre fiskerier“. Man vil nedenfor i korte træk omtale nærmere de enkelte nye opgaver.

Torskefiskerierne utenom skrei og loddetorsk gav i 1908 et fangstutbytte av 13 152 823 kg. til en samlet værdi av 1 886 857 kr., hvilket gir en gjennemsnittspris av kr. 0.14 pr. kg.

Seifisket gav et fangstutbytte av 17 817 203 kg. til en værdi av 1 369 326 kr., hvilket gir en gjennemsnittspris av kr. 0.08 pr. kg.

Av lange opfiskedes 5 267 230 kg. Værdiutbyttet blev 804 361 kr., hvorefter gjennemsnittsprisen blir kr. 0.15 pr. kg.

Av blaalange opfiskedes 1 108 900 kg. til en værdi av 107 957 kr. Gjennemsnittspris kr. 0.10 pr. kg.

Av brosme blev opfisket 8 320 897 kg. til et samlet værdiutbytte av 789 558 kr., hvilket gir en gjennemsnittspris av kr. 0.09 pr. kg.

Av hyse blev opfisket 6 120 192 kg. til en værdi av 715 318 kr. Gjennemsnittspris kr. 0.12 pr. kg.

Av hvitting blev opfisket 262 105 kg. til en værdi av 109 138 kr. Gjennemsnittspris kr. 0.42 pr. kg.

Kveitefisket gav for hele landet et samlet fangstutbytte av 4 276 337 kg. til en værdi av 1 196 346 kr., hvilket gir en gjennemsnittspris av kr. 0.28 pr. kg.

Rødspettefisket hadde et fangstutbytte av 468 771 kg. til en værdi av 111 849 kr., hvilket gir en gjennemsnittspris av kr. 0.24 pr. kg.

Av aal blev opfisket 268 145 kg. til et værdiutbytte av 182 094 kr., hvilket gir en gjennemsnittspris av kr. 0.68 pr. kg.

Ar uer opfiskedes 790 703 kg. til et værdiutbytte av 136 255 kr. Gjennemsnittsprisen blir saaledes kr. 0.17 pr. kg.

Rækefisket har gjort store fremskridt i de senere aar, men opgaverne over fisket av dypvandsræker er paa flere steder mangelfulde. I 1908 blev efter de meddelte opgaver opfisket 418 625 kg. ræker til en værdi av 189 048 kr., hvilket gir en gjennemsnittspris av kr. 0.45 pr. kg.

Av forskjellige andre, mindre fiskesorter har man opfisket til en værdi av 378 908 kg.

Av Islandstorsk, fisket av nordmænd, er der indført til Norge et samlet kvantum av 2 442 900 kg. til en værdi av 337 062 kr., hvilket gir en gjennemsnittspris av kr. 0.14 pr. kg.

Utenom de egentlige fiskerier drives fiske og fangst i Ishavet og Polarlandene. De forskjellige slags fangster og deres værdi stiller sig saaledes for 1908:

Haakjærringfisket fra Finmarkens amt	ca. kr.	10 000
Fangst og fiske i Polaregnene	- „	571 000

Hvalfangsten ved Bjørnø og Spitsbergen, ved Island, Færøerne, Shetland, Syd-Georgia og Syd-Shetland ca.	kr. 4 500 000
Sælfangst m. v. under Jan Mayen og i havet mellem Island og Grønland.....	- „ 427 000
Bottlenose (nebhval)-fangsten	- „ 517 000
	<hr/> Ialt ca. kr. 6 025 000

Den til fiskernes eget forbruk anvendte fisk anslaaes til en værdi av 2 011 766 kr.

Under de forskjellige fiskerier omkom ved ulykkeshændelser efter tabel 10 i 1908 ialt 66 mand, hvorav 31 under skreifiskerierne, 2 under fetsildfisket, 9 under storsildfisket, 1 under kystmakrelfisket, 18 under andet kystfiske, 2 under bankfisket, 1 under dorgemakrelfisket og 2 under Islandsfisket.

I de til lensmænd og magistrater utsendte skemaer rettet man ogsaa endel spørsmål om andre ting vedkommende fiskeribedriften. Disse opgaver er for enkelte steder mangelfulde, men det foreliggende materiale er saavidt skjønnes saa brukbart, at man nedenfor vil omtale i store træk de meddelte oplysninger.

Ifølge opgaverne skal der i hele landet være 1874 notbruk, hvorav i Finmarkens amt 68, i Tromsø amt 72, i Nordlands amt 201, i Nordre Trondhjem 67, i Søndre Trondhjem 137, i Romsdals amt 227, i de to Bergenhusamter ialt 720. Resten er hjemmehørende søndenfor. Av de søndenfor Romsdals amt hjemmehørende notbruk antages nogen at være notbruk for brisingefisket.

Av hermetikfabrikker angives antallet til 70 til en samlet værdi av kr. 3 843 300, hvorav i Stavanger 34 fabrikker til en værdi av kr. 2 100 000.

Salteriernes antal er angit til 249 og værdien av disse til 963 900 kr. I disse tal er kun medtat de til salterier byggede huser, altsaa ikke almindelige pakhus, hvori ogsaaa er indredet salterier, f. eks. i underetagen.

Av fabrikmæssige røkerier angives 24 til en værdi av 52 300 kr.

Av ishuser har man her i landet efter lensmændenes opgaver 569 til en antagen værdi av 530 200 kr. Heri er ikke medtat saadanne ishuser, som flere steder er indrettet som egne rum i sjøhuser.

For 1909 er statistikken endnu under arbeide, hvorfor jeg her foreløbig oppgir utbyttet av de viktigste fiskerier for dette aar og for den forløpne tid av 1910, saaledes som dette kan oppjøres efter de under fiskerierne utsendte sirkulærtelegrammer og rapporter og efter de beretninger, som er utarbeidet av de forskjellige opsyn.

Skreifiskeriernes utbytte for 1909 i det hele og for de enkelte distrikters vedkommende vil sees av nedenstaaende tabel, der er et avtryk av slutningsrapporten for skreifisket 1909.

1909 til 23 juni	Torsk i 1 000 stk.	Derav		Damp- medicin- tran i hl.	Lever tilovers til andre transorter i hl.	Rogn i hl.
		hængt 1 000 stk.	saltet 1 000 stk.			
Finmarken, vinterfisket til ^{29/3} 1)	2 897	1 293	1 529	1 866	2 654	1 063
Tromsø amt	1 366	519	847	1 147	441	1 042
Lofotens opsynsdistrikt	16 800	9 200	7 500	20 002	2 575	20 500
Yttersiden	1 203	1 052	151	1 300	687	1 350
Røst & Værøy	1 666	1 613	53	1 082	758	1 580
Helgeland—Salten	1 569	1 540	20	1 651	598	1 678
N. Tr.hjem amt—Vikten	3 188	700	2 488	3 793	485	2 733
S. Tr.hjem amt—Fosen	1 425	25	1 400	1 697	691	1 898
Nordmøre fogderi	1 458	0	1 458	1 373	735	1 675
Romsdals fogderi	1 190	0	1 190	1 440	15	1 045
Søndmøre fogderi	3 451	0	3 451	4 903	35	6 709
Søndenfor Stat	1 050	0	750	600	675	1 150
Tilsammen	37 263	15 942	20 837	40 854	10 349	42 423
Finmarkens vaar- eller lodde- fiske ²⁾	19 256	12 189	3 002	9 606	17 314	0
Ialt	56 519	28 131	23 839	50 460	27 663	42 423
Mot i 1908 til ^{27/6}	48 217	17 896	27 834	59 104	25 584	41 695
” i 1907 - ^{22/6}	47 625	16 454	29 710	46 889	21 384	37 001
” i 1906 - ^{23/6}	46 448	16 794	28 358	42 908	18 097	44 397
” i 1905 - ^{24/6}	44 486	15 112	28 390	41 907	12 958	34 541
” i 1904 - ^{25/6}	47 801	15 858	30 707	18 529	7 810	23 525
” i 1903 - ^{27/6}	44 329	15 940	27 984	2 933	7 012	22 939
” - ^{1/7}	44 562	16 020	28 075	2 952	7 078	—
” i 1902 - ^{21/6}	42 758	11 843	29 697	22 182	20 908	—
” - ^{28/6}	43 946	12 296	30 000	22 814	21 908	31 995
Finmarkens vaar- eller lodde- fiske						
i 1908 til ^{27/6}	14 889	6 747	5 997	12 640	14 970	—
i 1907 - ^{22/6}	13 972	7 275	5 501	12 512	11 668	—
i 1906 - ^{23/6}	11 341	4 973	5 329	10 637	9 095	—
i 1905 - ^{24/6}	13 453	5 332	7 326	15 850	6 757	—
i 1904 - ^{25/6}	10 173	3 565	5 665	6 989	2 247	—
i 1903 - ^{27/6}	5 059	2 894	1 875	469	1 748	—
” - ^{1/7}	5 267	2 960	1 966	486	1 814	—
i 1902 - ^{21/6}	5 842	3 332	1 650	1 975	6 078	—
” - ^{28/6}	7 030	3 785	2 000	2 607	7 078	—

Som det vil sees er 1909 det første aar av alle like siden 1897, som har git over middelsutbytte i tal. Middelsutbyttet for aarene fra 1866 til 1908 utgjør nemlig 50.6 millioner stk. torsk, mens 1909 gav 56.5 millioner stk. Det er Finmarkens gode vaartorsk- eller loddefiske, som

¹⁾ 7 822 855 kg. beregnet efter 270 kg. = 100 stk. sløiet torsk. Desuten 478 116 kg. hyse.

²⁾ 51 990 800 kg. beregnet efter 270 kg. = 100 stk. sløiet torsk. 899 100 kg. hængt til rotskjær, 10 076 900 kg. saltet til russefisk.

har gjort det væsentligste hertil, idet det gav ca. 52 millioner kg. torsk, der i tabellen er beregnet efter 270 kg. = 100 stk. med 19.3 millioner stk., hvilket er mere end i en lang række tidligere aar, som det vil sees av tabellen.

For skreifiskeriernes utbytte i 1910 henvises til nedenstaaende tabel, der er et avtryk av rapporten for skreifiskerierne i 1910.

1910 til 25 juni	Torsk i 1000 stk.	Derav		Damp- medicin- tran i hl.	Lever tilovers til andre transorter i hl.	Rogn i hl.
		hængt 1000 stk.	saltet 1000 stk.			
Finmarken, vinterfiske til 18/3 ¹⁾	3 912	1 302	2 465	2 495	3 309	478
Tromsø amt	1 403	246	1 157	1 132	387	1 166
Lofotens opsynsdistrikt	13 900	4 400	9 400	13 457	1 970	24 060
Yttersiden	1 763	1 115	647	1 695	661	1 780
Røst & Værøy	1 484	1 294	190	963	469	1 215
Helgeland—Salten	1 524	1 425	98	1 454	309	1 902
N. Trondhjems amt—Vikten	1 992	146	1 846	1 938	100	2 353
S. Trondhjems amt—Fosen	1 129	—	1 129	951	821	1 720
Nordmør fogderi	1 209	—	—	746	469	2 091
Romsdals fogderi	683	—	4 435	587	16	594
Søndmør fogderi	2 543	—	—	1 879	40	2 947
Søndenfor Stat	775	—	550	350	275	825
Tilsammen	32 317	9 928	21 917	27 647	8 826	41 131
Finmarkens vaar- eller lodde- fiske fra 18/3 1910 ²⁾	23 372	10 988	8 804	13 377	8 978	—
Ialt	55 689	20 916	30 721	41 024	17 804	41 131
Mot i 1909 til 23/6	56 519	28 131	23 839	50 460	27 663	42 423
„ i 1908 - 27/6	48 217	17 896	27 834	59 104	25 584	41 695
„ i 1907 - 22/6	47 625	16 454	29 710	46 889	21 384	37 001
„ i 1906 - 23/6	46 448	16 794	28 358	42 908	18 097	44 397
„ i 1905 - 24/6	44 486	15 112	28 390	41 907	12 958	34 541
„ i 1904 - 25/6	47 801	15 858	30 707	18 529	7 810	23 525
„ i 1903 - 27/6	44 329	15 940	27 984	2 933	7 012	—
„ i 1903 - 1/7	44 562	16 020	28 075	2 952	7 078	22 939
„ i 1902 - 21/6	42 758	11 843	29 697	22 182	20 908	—
„ i 1902 - 28/6	43 946	12 296	30 000	22 814	21 908	31 995
Finmarkens vaar- eller lodde- fiske						
i 1909 til 23/6	19 256	12 189	3 002	9 606	17 314	—
i 1908 - 27/6	14 889	6 747	5 997	12 640	14 970	—
i 1907 - 22/6	13 972	7 275	5 501	12 512	11 668	—
i 1906 - 23/6	11 341	4 973	5 329	10 637	9 095	—
i 1905 - 24/6	13 453	5 332	7 326	15 850	6 757	—
i 1904 - 25/6	10 173	3 565	5 665	6 989	2 247	—
i 1903 - 27/6	5 059	2 894	1 875	469	1 748	—
„ i 1903 - 1/7	5 267	2 960	1 966	486	1 814	—
„ i 1902 - 21/6	5 842	3 332	1 650	1 975	6 078	—
„ i 1902 - 28/6	7 030	3 785	2 000	2 607	7 078	—

1) 10 562 689 kg. beregnet efter 270 kg. = 100 stk. sløiet torsk. Desuten 930 548 kg. hyse.

2) 63 103 500 kg. beregnet efter 270 kg. = 100 stk. sløiet torsk. 2 006 200 kg. hængt til rotskjær, 7 660 900 kg. saltet til russesfisk.

Man vil herav se at det hele utbytte for 1910 kun mangler 0.8 mill. stkr. skrei for at naa op til 1909, og at 1910 likesom 1909 gir betydelig over middelsutbytte for de forløpne aar fra 1866 av. For 1910 er det i endnu høiere grad end i 1909 det gode Finmarksfiske, som har frembragt dette resultat, idet vaarfisket (loddefisket) har git 63.1 mill. kg. og Finmarkens vinterfiske 10.6 mill. kg., der tilsammen er beregnet paa samme maate som i 1909 til 27.3 mill. stkr. torsk, mens samtlige skreifiskerier søndenfor Finmarken kun har git 28.4 mill. stkr. Ogsaa det at fisket slog særlig godt til i Varangerfjorden og i det øvrige Østfinmarken, mens den største del av Vestfinmarken hadde et daarlig vaarfiske, er et særlig fremtrædende træk for dette aar.

2. Storsildfisket paa

- a. Vestkysten foregik i 1908—1909 kun paa kysten fra Halten til Stat og for den overveiende del utenfor Kristiansund. Det gav efter fiskeriinspektør Buviks beretning 129 000 maal til en værdi av 1 106 250 kr. Næsten alt er fanget med drivgarn, kun henimot 6000 maal er fanget paa sættegarn og 1500 med not. Middelpriisen for garnsilden kr. 8.58 og for notsilden kr. 8.50 pr. maal, idet prisen stadig gik ned i fisketiden fra en middelpriis av mellem 12 og 14 kr. pr. maal i de tre første fangst- uker. Av fangsten saltedes 41500, isedes til eksport 74 400 og gik til hjemmeforbruk 13 100 maal. For sæsonen 1909—1910 foregik fisket paa en lignende maate og paa samme fangstfelter, og fangsten beregnes foreløbig til 149 875 maal.
  - b. For Sydkysten (Østlandsfisket) begyndte storsildfisket først i januar 1909 og gav kun 29 500 maal til værdi 232 500 kr. efter en middelpriis av kr. 7.88. Av fangsten isedes til eksport 27 000 maal, røkedes 200 og gik til hjemmebruk 2 300 maal. Det meste fiskedes ved den vestlige del av distriktet, og østligst var der omtrent ingen sild under land. For 1910 var dette fiske endnu slettere, og den anmeldte fangstmængde blev kun 13 500 maal, hvorav det meste fiskedes for Kristiansand. Ved beretningens avfattelse vil der dog tilkomme mindre partier fisket for- skjellige steder utenfor tællingsmændenes omraader.
3. Vaarsildfisket gav i 1909 efter opsynschefens beretning ialt et utbytte av 510 000 maal til en beregnet værdi av kr. 2 312 000. Av fangsten er 221 000 maal til en værdi av kr. 579 375 garnsild og 289 000 maal til en værdi av kr. 1 732 625 notsild. Paa grund av det daarlige utbytte ved salget av iset sild blev dog endel av notsildbeløpet igjen godtgjort kjøpere av de staaende laase, uten at dette nærmere kan opgives av opsynschefen. Av hele fangsten er der saltet 106 250 maal.

I 1910 anslaaes vaarsildfisket at ha git 637 872 maal, hvorav 141 566 antages at være saltet. Dette er det største udbytte i fangstmængde for en lang aarrække, men priserne har været lave saavel for den ferske vare til fiskerne, som for hvad der er eksportert. Værdien vil først kunne fastsættes naar opsynschefens beretning foreligger.

4. Drivgarnsfisket efter sild i Nordsjøen gav i 1909 et udbytte av 40 626 tønder i fiskepakning, men priserne var for lave til at opmuntre til en større deltagelse. De varierede fra 14 ned til 8 kr. tønden og var neppe over 10 kr. i gennemsnit.

I 1910 falder fisket hittil meget knapt. Man er til 6 august kun kommet op til 12 143 tønder. Deltagelsen er liten, men man er dog iaar gaat til at gane silden paa skotsk og hollandsk maate, saa deri ligger et haab for en bedre drift i de kommende aaringer.

5. Av Islandssild tilførtes landet i 1909 108 059 tønder i fiskepakning, vistnok alt norsk fangst eller tilvirkning, og 713 tønder kom ind i begyndelsen av 1910.

6. Fetsildfisket slog bedre til i 1909 end i en lang aarrække tidligere, og ved nytaar var der ialt anmeldt optat 650 557 maal, hvorav 85 234 var iset til eksport, 100 250 maal var solgt til sildoljefabrikkerne, og der var saltet 499 384 tdr. fetsild i fiskepakning. Fisket fortsattes imidlertid fremover vintermaanederne i 1910 i nogen herreder i Nordland og langs kysterne av Trøndelagen, saa et ikke ubetydelig kvantum kom til av denne „vinter-fetsild“. Priserne maatte jo tildels ret langt ned, men idethele var landets indtægt av dette fiske meget betydelig. Hertil bidrog baade avsætningen til sildoljefabrikkerne og især den sterkt voksende eksport av iset sild til de tyske røkerier. Den sidste gav især i endel fiskedistrikter i det trondhjemske et stort tillæg over de sedvanlige priser. For sommersæsonen 1910 er fisket i god gang og til $\frac{20}{8}$ var der optat 61 510 maal og saltet 84 010 tønder i fiskepakning.

7. Dorgefisket efter makrel i Nordsjøen gav ialt i 1909 en samlet fangst tilført norske havne av 43 994 tønder saltet makrel, hvorav 42 655 tønder var flekket for eksport til Amerika. Der deltok 506 fartøier, hvorav 367 var norske med en fangst av 25 055 tønder, og 139 var svenske med en fangst av 18 939 tønder. Den vigtigste plads for ilandbringelse og salg av dorgemakrel var Kristiansand, som blev tilført 24 131 tønder. Dernæst kom Haugesund med 7000, Espevær med 5089 og Egersund med 2930 tønder. Resten kom til 7 mindre havne. Makrellen faldt noget større end i 1908. Priserne

faldt fra 85, 65, 42 og 32 øre pr. kg. for nr. 1, 2, 3 og 4 ned til 80, 60, 39 og 29 for de samme merker og var saaledes temmelig jevne under fangsttiden. Nr. 5 betaltes med fra 18 til 25 øre.

B. Undersøkelser og forsøk.

I. Videnskabelige undersøkelser og forsøk med „Michael Sars“.

„Michael Sars“ undersøkelser blev i 1909 henlagt til Tromsø amt, hvor der dreves undersøkelser og fiskeforsøk, saavel i fjordene som paa kystbankerne og paa havet utenfor disse.

De fornemste opgaver bestod dette aar i at fortsætte de biologiske studier over gytning og drift av egg og yngel i tilknytning til de undersøkelser, som i de foregaaende aar har været utført i Romsdal og Nordlands amter.

I forbindelse med denne opgave blev der ogsaa fortsat med at indsamle materiale til bedømmelse av fiskebestandens sammensætning.

Likeledes blev naturforholdene og fiskerierne i fjordene og skjær-gaarden undersøkt og beskrevet, samt utførtes der paa kystbankerne og ogsaa længer tilhavs talrike fiskeforsøk i det øiemed at belyse det rent praktiske spørsmåal om bankfiskebedrift utenfor Tromsø og Vestfinmarken. Resultaterne av disse fiskeforsøk likesom beskrivelserne over fiskerierne findes sammenarbeidet under titelen Fiskeforsøk.

Av andre opgaver der har foreligget i forbindelse med „Michael Sars“s arbeide kan nævnes fortsættelsen av studierne av brislingens naturhistorie samt fortsættelse av studierne over sildens alder, vekst og vandringer.

Det materiale der er indsamlet under de ovennævnte undersøkelser er dels færdig bearbeidet, dels under bearbeidelse, og under nedenstaaende titler skal der meddeles en kort oversigt over de fremskridt i arbeidet som er gjort paa de forskjellige omraader.

a) Gytning og drift av egg og yngel utenfor Tromsø amt og Vestfinmarken.

Disse spørsmåal blev under togtet studert, saavel for fjordenes som kysthavets vedkommende ved undersøkelsesserier fra forskjellige tidspunkter av sæsonen, saaledes fra overgangen mellem april og mai, slutten av juni og overgangen mellem juli og august.

Materialet er bearbejdet, og en endnu utrykt beretning om resultaterne er forfattet av hr. Einar Koefoed:

Det blev ved disse undersøkelser vist, at hysen og brosmen gyter ogsaa nord for Røst; i antagelig mængde fandtes gytning av huse paa Vesteraalsbankerne, av brosmen mellem Malangsbanken og Fugløbanken; i mindre mængde fandtes huseegg imidlertid saa langt øst og nord som mellem Karlsøy og Arnøy og ut over Tromsøflaket paa $70^{\circ} 39'$ nordlig bredde og $19^{\circ} 55'$ østlig længde.

Dog er hysens og brosmens gytning paa disse kanter meget mindre betydelig end skreiens. De fleste torskeegg var paa bankerne, men der fandtes ogsaa nylig gytte egg i de to undersøkte fjorde, saa det er mulig at der finder nogen gytning av torsk sted i fjordene.

Av sei fiskedes enkelte smaa unger ned til 6.5 mm. størrelse; dette og de oplysninger, vi fik, at sei med stor rogn fiskes sent om høsten like til østenfor Nordkap, tyder paa at sei kan gyte der nord, men den store mængde seiunger som fra slutningen av juli lever i stranden i fjordene og navnlig rundt øerne skyldes rik drift sydfra.

Undersøkelserne i juli og august viste, at ogsaa torskeungerne da søker bunden, men ikke alle stranden. De, som er drevet længst ut fra kysten med overflatestrømmen søker nu dypere og træffer bunden paa bankerne.

b. Fortsatte undersøkelser over brislingens naturhistorie.

Avslutningen av undersøkelserne over brislingens biologi er ved den av Stortinget givne nye bevilgning paa kr. 2000 bleven utskutt, saaat en allerede færdig avhandling om fiskens vækst etc. først vil bli trykt til høsten, mens de hittil forhaandenværende data angaaende eggens og yngelens utbredelse i løpet av indeværende sommer suppleres med nye iagttagelser, likesom der ogsaa er gjort foranstaltninger til et nøiere studium av de havstrømme som forutsætningsvis har størst betydning for yngelens drift. Det er forutsætningen at ogsaa disse undersøkelser kan avsluttes og resultaterne offentliggjøres i løpet av høsten. Med hensyn til alle detaljer maa der derfor bare henvises til de mer indgaaende redegjørelser som da vil utkomme. Her skal kun i korte træk resumeres de viktigste resultater som kan ansees for sikre paa dette punkt av undersøkelserne.

Brislingens livshistorie er meget kort i forhold til andre fiskearters. Mens saaledes hovedmængden av den sild som fiskes er over 3 aar gammel er brislingen allerede ved ettaarsalderen gjenstand for et omfattende fiske, og brisling som er over 2 aar gammel fiskes saagodtsom ikke i nævneværdig utstrækning. Og mens silden fiskes baade som ung, ikke

gytefærdig fisk og som ældre gytende sild og tomsild, er det mest den unge brisling som fiskes. Bare om vaaren gjøres der endel, mest mindre stæng av gytebrisling. Det har altsaa i de 3 aar, da fangsten av brisling har været undersøkt med hensyn til alder, vist sig at det er den 1 og 2 aar gamle fisk som forekommer i hermetikfabrikkernes raastof, men disse to aarsklasser er ikke likt repræsenteret hvert aar. I 1908, da brislingen var smaafalden hadde man i hovedsaken med aarsgammel fisk at gjøre — som altsaa var av 1907-aarets avl; de fra det aar undersøkte prøver av fiskernes fangster (ialt. 32) indeholdt 80—100 % aarsgamle dyr. Kun i 4 stæng var der bare 12—50 % individer av denne alder, resten var 2 aar gamle dyr med rogn og melke.

I 1909 fra hvilket aar der er undersøkt 48 prøver, finder vi den samme aargang som hovedbestanddel av fangsten men den er nu blit et aar ældre, mens 1908-aarets avl trær ganske i skyggen. I 29 av de 48 prøver er der under 2 % av ettaarsgamle dyr — for det meste ingen — og i kun i 9 av de prøver var saameget som halvparten av hele individantallet ettaars dyr.

Som følge av den høiere alder hos bestanden i 1909 var brislingen ogsaa mer storfalden dette aar end foregaaende.

Gjennemsnittsstørrelsen høsten 1908 var 9—10 cm. paa vestlandet og 10½—11 cm. paa østlandet, høsten 1909 derimot 10—11 paa vestlandet 7 à 11½ paa østlandet.

I indeværende aar klages der ogsaa over smaafalden vare, og dette har, efter de prøver som hittil er undersøkt, sin grund i at fisken er ung, — bare siden i ifjor. Ivaar blev der dog gjort endel mindre stæng av gytebrisling paa Bergenskanten. Den var av 1908 aarets avl. Det er allikevel paafaldende hvor litet der er fisket av brisling som er gytt i 1908, og dette aar synes derfor at ha været et daarlig yngelaar, mens aaret 1907 synes at ha været et rikt yngelaar for brislingen likesom for silden.

Yngelproduktionen synes saaledes at være underkastet indgripende vekslinger som sætter sit stempel paa brislingfiskets utbytte saavel i kvalitet som kvantitet. Det i 1909 opfiskede kvantum var saavidt vi kan dømme av statistikken endel mindre end det foregaaende aars, og da fisken var mer storfalden i 1909 er det klart at antallet av opfisket brisling maa ha været ganske betydelig ringere i 1909 end i 1908.

Brislingen blir forplantningsdygtig i sit tredje, men endel først i sit fjerde leveaar. Kjønsmoden brisling — „indmatsbrisling“ — fiskes kun paa forsommeren og ikke saa regelmæssig som „fetbrislingen“ eller den umodne fisk.

Gytning foregaar langs hele den del av kysten hvor brisling fiskes — fra Smaalenene til Nordfjord, men undersøkelserne i 1908 lar formode, at der ogsaa kommer store mængder yngel med strømmen til vor kyst

fra sydligere trakter. Det er saaledes bekjendt at der foregaar stor gytning av brisling i den tyske bugt — syd for Helgoland. Forøvrig er der mange vidnesbyrd fra fiskerne om at brislingen ogsaa som voksen fisk kommer ind fra havet paa sin jagt efter aate, de smaa krebsdyr, væsentlig den saakaldte rødkam, der utgjør dens næring.

Brislingens næring, rødkamplanktonet, er i sin forekomst sterkt avhængig av sjøvandets temperatur og antagelig staar dermed i forbindelse vekslingernes fettindhold. Dette naar nemlig sit maksimum om efter-sommeren med 15—18 % og har sit minimum med 4—5 % tidlig om vaaren samtidig med den laveste temperatur i sjøen.

Indeværende aar har der været gjort undersøkelser for at konstatere tilstedeværelsen av brislingens egg og yngel paa Bergenskanten og tidspunktet for dens første optræden, og det har da vist sig at der var brislingegg at finde allerede i slutningen av mars, mens man i 1908 først i begyndelsen av juni kunde finde brislingegg paa vestlandet. Man maa gaa ut fra at saa indgripende vekslinger i forplantningstidens indtræden maa være av den største betydning for bestandens vedlikehold.

c. Fortsatte undersøkelser over den norske sildebestands alderssammensætning.

Likesome i foregaaende aar har der været indsamlet materiale til studiet av alder hos norske sild, fornemmelig fetsild, storsild og vaarsild.

Som allerede nævnt i tidligere beretninger har det været ønskelig at kunne fortsætte disse undersøkelser gjennom flere aar, for derved at forfølge de eiendommelige variationer i de forskjellige aargangers talrikhet, som de første undersøkelser paa dette omraade syntes at vise, og derigjennem trænge videre i spørsmålet om, hvilken indflydelse disse variationer øvet paa fiskerierne.

Som allerede skildret i tidligere aarsberetninger begyndtes undersøkelserne over den nordlandske fetsild i 1907, og det lykkedes dette aar at paavise, at fetsilden saagodtsom udelukkende bestod av unge dyr, som aldrig hadde gytt og som var indtil 6½ aar gamle.

Imidlertid utgjordes hovedmassen dette aar av 2½ og 3½ aar gamle fisk, mens de ældre fetsild var meget litet talrike.

Da merkerne dette aar faldt yderst smaa, hovedsagelig 5 og 4 stregs sild, opstod spørsmålet om mangelen paa de større merker skyldtes virkelig mangel paa de aldersstadier der utgjør disse, eller om det skyldes et manglende indsig. Drivgarnsfiske utført utfor Helgelands kyst med „Michael Sars“, syntes at tyde paa at der heller ikke paa sjøen fandtes meget fetsild av større merker. (Se aarsberetning for 1907).

I 1908 foretoges ogsaa større indsamlinger av fetsild. Dette aar faldt merkerne betydelig bedre, eksempelvis var der meget mere av 4 og 3 streks sild end foregaaende aar, og en undersøkelse av de indsamlede prøver viste, at den viktigste aarsklasse i fetsilden var de 4¹/₂ aar gamle dyr. Den i 1908 stedfundne forbedring i merkerne stod saaledes øiensynlig i forbindelse med tilveksten hos de 3¹/₂ aar gamle dyr, der foregaaende aar utgjorde fetsildens hovedmasse.

En relativ sterk forekomst av 4¹/₂ aar gamle dyr lot sig dette aar ogsaa spore saavel blandt storsild som blandt vaarsild.

I 1909 forekom der, særlig blandt den tidlig fangede fetsild saa gode merker som ikke paa mange aar, gjennomgaaende bedre end fjoraarets, og en undersøkelse av de prøver der dette aar blev samlede viste, at forbedringen fremdeles lot sig føre tilbake til vekst hos den samme aarsklasse som nu var 5¹/₂ aar gamle dyr.

Denne rigidom paa 5¹/₂ aar gamle dyr lot sig ogsaa videre forfølge i de prøver av storsild og vaarsild, som senere paa aaret indsamledes under storsildfisket og det paafølgende vaarsildfiske.

I nedenstaaende tabel (side 41) er de undersøkte prøver ordnet efter fødselsaar, og den tydelig dominerende forekomst av bestemte aarsklasser lar sig med lethed forfølge.

Høsten 1909 optraadte der ogsaa under fetsildfisket i Nordland store masser av smaasild av de allerminste merker samt utkast. En undersøkelse av saadanne stengs alderssammensætning viste, at disse smaasildmasser ogsaa fornemmelig tilhørte en bestemt aarsklasse (1907) som overgik de andre langt i tal.

Et steng i Sund i Salten viste eksempelvis saaledes følgende sammensætning:

Antal sild undersøkt	Fødselsaar						
	1908	1907	1906	1905	1904	1903	1902
1 295	61	1 190	31	6	6	—	1

Den karakteristiske overvegt av de dyr, som fødtes i 1907 er iøinespringende, og det vil nu ha den største interesse at se om denne overgang lar sig forfølge i kommende aar og studere deres virkninger paa fisket.

Slags sild	Sted og datum	Antal ind. undersøkt	Fødselsaar																	
			1907	1906	1905	1904	1903	1902	1901	1900	1899	1898	1897	1896	1895	1894	1893	1892	1891	
1908 {	Fetsild	Nordland 1907	2343	—	272	850	1209	10	1	1	—	—	—	1	—	—	—	—	—	
	Storsild	Helgeland 1907	1062	—	—	—	82	111	31	56	91	392	74	49	54	61	37	18	3	3
	Vaarsild	Fosen febr. 1908	881	—	—	—	140	70	148	146	111	179	23	14	18	19	8	4	1	—
8061 {	Fetsild	Nordland 1908	1846	—	671	209	965	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
	Storsild	Kristiansand $16/12$ 1908	322	—	—	4	166	45	22	24	24	29	3	2	1	—	—	2	—	—
6061 {	Vaarsild	Kalvaag $26/2-1/3$ 1909	568	—	—	2	248	68	23	27	38	100	19	15	9	13	2	1	2	1
	Fetsild	Nordland 1909	874	35	277	117	428	16	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	Nordsjøsild ...	Revkanten høsten 1909	787	—	3	61	467	75	43	38	32	34	19	7	5	2	1	—	—	—
0161 {	Storsild	Kristiansund $16/1$ 1910	258	—	—	8	127	29	14	37	11	23	2	2	1	3	1	—	—	—
	Vaarsild	Kinn m.ed. april 1910	499	—	8	48	386	33	5	2	7	10	—	—	—	—	—	—	—	—

d. Tællinger over salget av undermaalsfisk ved fisketorve paa Øst- og Sørlandet.

Før at bringe paa det rene i hvilken utstrækning undermaalsfisk blir solgt paa forskjellige fisketorve, og i hvilken utstrækning et eventuelt forbud mot salg av fisk under visse størrelser vilde kunne tænkes at virke paa de bestaaende forhold, har der med særskilt bevilgning været igangsatt undersøkelser. Saaledes er der paa torvene i Fredrikshald og Fredriksstad i tiden fra midtsommers 1908 til midtsommers 1909 blit holdt daglige optællinger over det kvantum fisk under visse størrelser, som solgtes paa torvet. Disse tællinger blev foretat ved Fredrikshalds fiskeriforening, med bidrag av det offentlige.

Likeledes har Fiskeridirektøren ved velvillig assistanse av Foreningen til fiskeriernes fremme i Kristianiafjorden indenfor Drøbak samt sekretæren i Østlandske fiskeriselskap ladet foreta daglige optællinger av de kvanta under bestemte maal som daglig solgtes av torsk, skrubbe og rødspette fra torvene i Kristiania, Kragerø, Arendal og Kristianssand i tiden fra sommeren 1909 til sommeren 1910.

Samtlige tællinger er nu avsluttet, og materialet vil bli særskilt bearbeidet og gjort til gjenstand for en utførligere fremstilling.

II. Fiskeforsøk.

a. Fiskeforsøk med „Michael Sars“.

Foruten de tidligere omtalte undersøkelser over fiskenes livshistorie utførte „Michael Sars“ sommeren 1909 en meget stor række fiskeforsøk, fornemmelig paa bankerne utfor Tromsø amt. Disse forsøk er indgaaende beskrevet i en beretning av kaptein T. Iversen i Aarsberetning vedkommende Norges fiskerier 1909, hefte 4.

Han redegjør heri ikke alene for resultatene av „Michael Sars“ eget arbeide, men ogsaa for de fiskeforsøk, som samtidig dreves utfor Vestfinmarken med en leiet motorkutter for særskilt bevilgning, likesom han ogsaa gir en oversigt over samtlige de forsøk, der for det offentliges regning er utført utenfor Tromsø og Vestfinmarken. Idet der henvises til nævnte beretning skal det her kun nævnes at kaptein Iversen oppsummerer de vundne erfaringer saaledes:

„Motorkutter „Real“ undersøkte i 1909 bankerne nærmest Sørøen, og disse forsøk viser særdeles liten fiskeforekomst uten gode fangster nogensteds, og der er derfor litet haab om, at denne del av bankerne i det hele tatt kan utnyttes i den aarstid forsøket utførtes.

Anderledes stiller det sig med de søndenfor liggende banker, hvor

de øvrige fartøier hovedsagelig har drevet sine forsøk. Disse fartøiers fangster har for en stor del været meget gode, men en del har ogsaa været smaa efter aarstid og fiskeplads. Studeres alle forsøkernes resultater i detaljer, da faar man det indtryk, at bankerne kan levere lønnende fangster, naar der drives efter en plan grundet paa nøie kjendskap til forholdene og ellers ikke agnmangel eller lignende hindringer kommer iveien. Men det synes at fremgaa av fangsterne under de utførte forsøk, at det i august og september er vanskeligere at faa godt utbytte end i de foregaaende maaneder. Det forholdsvis daarlige utbytte i de nævnte maaneder skyldes vistnok tildels, at agntilførselen da er daarligst, men det er ogsaa sikkert nok, at fiskeforekomsten er mindre ute paa de ytterste bankegger og særlig er dette tilfælde for kveitens vedkommende, som i denne aarstid har seget op og spredt sig paa de grundere bankpartier og tildels seget op paa de ganske grunde flak i skjærgaarden, som for de nærmestboende er tilgjengelig med ganske smaa baater.“

I 1909 blev der ogsaa av „Michael Sars“ utført endel forsøk med flytende liner utenfor eggen over de store dyp, 1000—1400 favner, hvor man tidligere under „Michael Sars“'s togter hadde fundet uer.

Linerne nedsænkedes 50—200 favner under overflaten, og der fangedes ialt paa 12 000 krok 576 uer, 1 torsk, 1 blaastenbit og 1 haakjærring. Den bedste forekomst var paa 100 favner under overflaten 120 kvartmil fra Malangseggen, hvor 3600 krok gav 301 uer.

Disse fangster er vistnok ikke lønnende, men er av stor interesse som foreløbige bidrag til vor kundskap om muligheten av at utnytte den mængde uer, som utvilsomt lever svævende i Nordhavets vandmasser, fjernt fra bunden.

b. Fortsatte undersøkelser av Finmarkens fiskebanker.

Til utførelse av disse forsøk leiedes efter anbud motorkutter „Real“ av Valderhaug. Som observatør medfulgte P. Wilhelmsen. Fartøiet stationerte i forsøkstiden i Hammerfest, og forsøkene dreves paa Vestfinmarkens banker fra $22\frac{2}{6}$ til $14\frac{1}{9}$ 1909. Forsøkene og deres resultater er nøie beskrevne i kaptein Iversens ovenfor omtalte beretning, hvortil henvises. Ialt anvendte fartøiet 81 900 krok og fiskede 12 200 kilo fisk, der inklusive lever utbragtes til en værdi av kr. 1438.63.

c. Forsøk med drivgarnsfiske efter sild paa strækningen Andenes til Syd-Fuglø.

Til utførelse av disse forsøk antoges motorskøite „Neptun“, Bendiks Nilsen Finsæter fra Havn i Senjen.

Forsøkene utførtes i tiden fra 15 september til 15 november hovedsagelig ut for Senjen og Malangen. Der blev drevet med 20 fetsildgarn med varierende slag paa ialt 9 stationer i avstand fra land varierende fra 10—32 kvartmil av land (en station 2 kvartmil av land). Der opnaaddes under disse forsøk ingen fangst av sild. Derimot konstateres tilstedeværelsen av uhyre stimer av blæksprut (akker). Forsøkene var ogsaa meget hindret av storm, hvilket dog ikke, saafremt sild hadde været tilstede skulde ha frembragt et saa helt negativt resultat, som forsøket viste.

d. Fiskeforsøk med liner i Skagerak.

Av restbevilgningen for terminen 1908—1909 blev det overlatt Østlandske Fiskeriselskap at igangsætte fiskeforsøk paa Det jydskerev vaaren 1909. Angaaende disse forsøk er der av hr. sekretær Johannessen indsendt en utførlig beretning, der er trykt i Aarsberetning vedkommende Norges fiskerier 1909 4de hefte, hvortil henvises.

Av beretningen fremgaar det, at der blev ydet bidrag til 2 motorskøiter. Den ene fisket paa strækningen Hanstholmen—Svenør i tiden $13/4$ — $2/5$. Den gjorde 8 turer og anvendte i 22 sæt paa 11 fiskedage 56 300 krok med et fangstutbytte av fisk for kr. 446.95, et resultat hvormed fiskerne var tilfredse, om det end ikke kan betegnes som særlig godt. Den anden skøite fisket paa „Rubben“ (Rubjerg banke) fra 22 mai til 3 august med en bruttofangst paa 11 fiskedage (11 sæt av tilsammen 20 600 krok) av kr. 517, et resultat der ikke kan betegnes som tilfredsstillende; men som væsentlig skrev sig fra daarlig veir. Herunder led ogsaa de svenske fiskere, der driver de samme felter.

For bevilgningen 1909—1910 blev der vaaren 1910 utført fornyede forsøk paa revet fra Rubben (Rubjerg banke) og vestenom langs eggen.

Forsøkene skulde efter planen være utført av kaptein Iversen med en større leiet skøite; men grundet kapteinens deltagelse i Atlanterhavstogtet maatte et andet arrangement træffes.

Til forsøkene leiedes motorskøite „Haabet“ av Langesund med fører og mandskap og forsøkenes ledelse overtoges av fisker Bernt Mortensen, Arendal, som observatør.

Forsøkene begyndte den 10 mars og dreves indtil utgangen av mai maaned.

Der utførtes ialt 7 turer paa Revet og utførtes desuten nogen faa sæt paa den norske kystbanke. Fangsterne har som det vil sees av nedenstaaende opgaver for hver tur faldt ujevnt, om end enkelte gode forekomster fandtes.

Datum	Sted	Antal krok	Fangst	
			Kilo	Kr.
1910				
17/3	Mandals Ryving 34' SV, 70 fv.	7 500	188 ¹⁾	60.20
23/3	Torungerne overet, Hestnes merke i NV ^t N, 80 fv.	4 000	130	45.50
1/4	27 kvm. NV av Rubjergfyr.	4 000	} 103	15.45
—	20 — NV av Hanstholmen.	2 500		
10/4	3 — VSV av Lindesnes.	7 100	125	17.00
9/4	39 — SV av Lindesnes.	5 600	1 100	110.00 ²⁾
18/4	30 — SV ^t S av Ryvingen.	7 500	596	125.00
31	— SSV av Lindesnes.	6 800	347	78.00
7/5	27 — NNV av Hanstholmen.	6 500	415	58.00
21/5	26 — NV ^t N av Hanstholmen.	6 500	700	88.72
28/5				
		58 000	3 704	597.87

Likesaa led forsøkene meget under det stormende veir, som hersket utover vaaren og som ogsaa i høi grad paavirket svenskernes fiskeri.

Saavel skøite „Haabet“ som observatør Mortensen maatte av hensyn til sine egne forretninger avslutte forsøkene 1 juni.

I deres sted engagertes paa ansøkning motorskøite „Margit“, Syvert Abrahamsen Waage, Lindesnes, til at fortsætte forsøkene fra 20 juni, eventuelt til 1 september. Efterat ha utført to turer paa Revet med relativt ringe fangst anmodet han om fritagelse for at drive forsøk med liner, tiltrods for at han derved mistet det offentliges bidrag, idet han anførte at fisken holdt sig oppe i vandet og kun kunde fanges med det av hele den øvrige flaate anvendte redskap pilken. Hans senere indsendte journaler fra pilkefisket synes at ha git ham ret, idet hans to turer med liner kun bragte en netto av vel 8 kroner pr. tur, mens hans senere turer med pilken indbragte gjennemsnitlig 78 kroner netto pr. tur.

Dette forhold er av stor interesse for forstaaelsen av linefiskets muligheter paa denne aarstid og maa tages i betragtning ved overveielser over senere anstillende forsøk.

c. Forsøksfiske efter storsild paa strækningen Feje—Vikten.

Storsildfisket for Trøndelagen og Romsdal uteblev iaar usedvanlig længe. En stor flaate av dampere og motorfartøier forsøkte forgjæves paa de vanlige felter for Halten, Titran og Griphavet; men selv midt i desember var endnu ingen nævneværdig fangst opnaadd.

Kristiansunds fiskeriselskap henvendte sig da i telegram av 14/12 09

1) Samt 40 snes hyse og hvitting.

2) Slet pris.

til Fiskeridirektøren og fremholdt ønskeligheten av en ekstraordinær bevilgning til fiskeforsøk mellem Sulen og Helgeland. Efter endel forhandlinger bevilgedes ved kgl. res. av 16 desember de nødvendige midler av budgettet for tilfældige utgifter, paa betingelse av at tilsvarende beløp ydedes ad privat vei.

Forsøkene administrertes av Kristiansunds fiskeriselskap, og der blev antat 5 dampere, der hver fik sig tilstillet et stykke av kyststrækningen mellem Feje og Vikten. Enhver forekomst skulde straks rapporteres til opsynet i Kristiansund, og saasnart fiske opstod skulde bevilgningen til forsøkene bortfalde.

Ingen av de utsendte baater fik imidlertid nævneværdig av sild, men den 23 opstod der pludselig et rikt fiske paa Griphavet utenfor Kristiansund, et fiske som aapnet aarets storsildsæson og vedvarte i længere tid.

Forsøkene avsluttet derfor den 24, og de bevilgede beløp kom kun for en del til utbetaling.

III. Fiskeriforsøkstationens virksomhet i 1909—1910.

Undersøkelse av klipfisk, specielt med hensyn til forholdet mellem fugtighet og sopdannelse.

Disse undersøkelser, som blev paabegyndt i fjoraaret, er fortsatt i den netop avsluttede termin. I forrige beretning er omtalt at man uttok prøver av de til Bergen kommende større partier klipfisk, og meningen var nu at man av vedkommende firma skulde faa underretning om hvorledes de undersøkte partier hadde staat sig likeoverfor mugsoppen; imidlertid har dette haab været forgjæves, hovedsagelig av den grund at forrige sommer var koldere end vanlig, og at der derfor var litet mug paa fisken, men vel delvis ogsaa fordi det falder vanskelig at forfølge de enkelte partier klipfisk gjennom længere tid. Imidlertid har fjoraarets undersøkelser hat deres store betydning, idet man gjennom disse har fundet grundlaget for en praktisk prøve paa klipfiskens tørhetsgrad.

Disse undersøkelser er fortsatt iaar, og man kan nu betrakte det som avgjort, at man har en saadan prøve, som kan utføres paa stedet av hvemsomhelst og i løpet av nogen faa minutter.

Grundlaget for denne praktiske prøve er, at fiskens egenvegt synker, naar fugtigheten øker. Dette forhold synes saa enkelt, at det skulde synes meget liketil at bringe forholdet paa det rene; saa var imidlertid ikke tilfældet; der viste sig nemlig uoverensstemmelser mellem indhold

av fugtighet og egenvegt, som man ikke straks kunde bringe en tilfredsstillende forklaring paa.

Der var en meget nær liggende forklaring, den nemlig, at laken i et parti fisk kunde være svakere end i et andet; men denne antagelse viste sig ikke at holde stik; den lake som er indeholdt i den færdige klipfisk er i alle tilfælde mættet og like sterk. Saa var der den antagelse, som ogsaa viste sig at være rigtig, at avvikelsen i egenvegt skyldes luftblærer som var tilstede i fisken og da selvfølgelig i forskjellig mængde, alt efter maaten, paa hvilken den har været behandlet.

Ved fjoraarets undersøkelser og ved hjælp av det dengang indsamlede materiale var man kommet saa langt, at det var sandsynlig at egenvegten av den for luft befriede klipfisk vilde avgi et godt kriterium for dens tørhetsgrad. Iaar har vi levert bevis for, at saa er tilfældet, og vi kan samtidig fremlægge et praktisk forslag til utførelse av fugtighetsprøven. Før man omtaler det sidste, finder man det ønskelig av hensyn til sakens betydning at fremlægge det her omhandlede bevis.

Prøvetagningen. Denne blev utført paa boderne under utløsningen av vedkommende fartøi; med en liten cylindrisk prøver av staal (et litet staastrør av 12 mm. diameter, der i den ene ende var skarpt avdreiet eller tilfilet og i den anden var forsynet med et haandtak) skar man en cylindrisk prøve ut av det tykkeste av fiskens ryg, paa den venstre side av samme, noksaa langt oppe; man maatte passe paa at man ikke skar i ben, da disse kunde influere paa egenvegten. Av et større parti fisk tok man gjerne prøve ut av 50 eller 100 fisk.

Prøvecylinderne blev straks lagt i et glas og dette saa omhyggelig tilkorket.

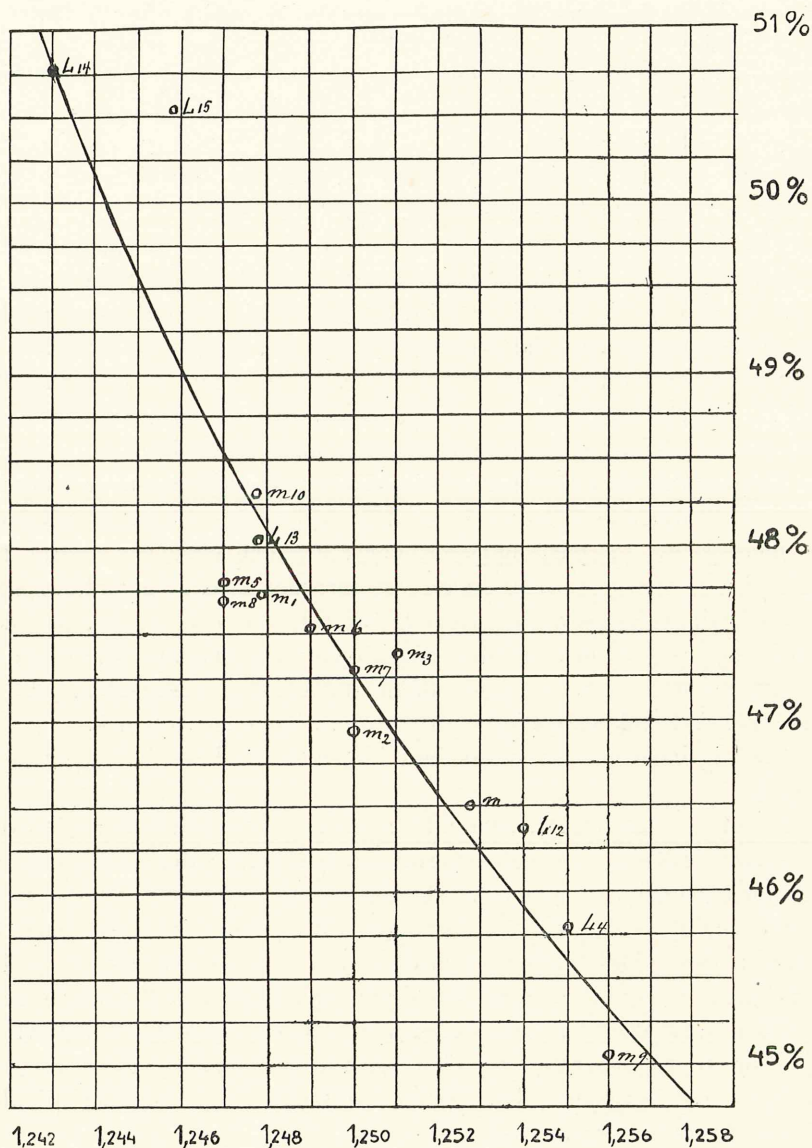
Forat faa egenvegter, som ikke avhang av det paa klipfiskens overflate avsatte saltlag, blev dette fjernet fra cylinderne; det skedde med en liten skarp pennekniv; man skar skindet og paa kjøtsiden et saa tyndt lag som mulig bort. Til undersøkelsen uttok man av hvert parti 30 cylindere; disse blev halvert (paralet med cylinderens akse) og den ene halvdel, for eventuel kontrols skyld, opbevaret i veltillukkede glas; den anden blev atter halvert, saaledes at den ene fjerdepart (det vil si 30 stykker til en bestemmelse) blev brukt til bestemmelse saavel av egenvegt som av fugtighet; den anden fjerdepart blev anvendt til den praktiske prøve av fugtigheten.

Om selve bestemmelsen av fugtigheten skal jeg her kun meddele, at tørringen skedde med 100° C. og i ca. 7 timer, idet fisken efter halvtørring tillike blev findelt i morter.

Egenvegtbestemmelsen skedde ved hjælp av veining av den under benzol (egenvægt 0,882) nedsænkede fisk, men først efter at luften

i samme var pumpet ut ved en vakuumpumpe — likeledes mens fisken var nedsænket i benzol.

Nedenfor gir man en grafisk fremstilling av resultaterne; man har her med de fire bestemmelser fra ifjor (de første i rækken) som blev utført paa denne maate — med evakuering — samt alle partier fra iaar. Merket M. betegner vare som hitrørende fra hrr. Mowinckel & Søn, merket L betegner vare fra hr. Eilert Lund. L 13 og L 14 var bonde-

fisk, L 15 var trawlefisk fra Island, iset ombord og saltet i Stavanger. Den øvrige fisk var Lofotfisk, som gjennemgaaende var velbehandlet og vel tørret. Prøven L 15 behøver man ikke ta hensyn til, da det er et abnormalt produkt; de øvrige resultater stemmer tilfredsstillende med den cirkelformede kurve, som viser paa tegningen. Nogen avvikelser maatte man vente, da man ikke har tat noget større hensyn til temperaturen ved bestemmelsen av egenvegten.

Den cirkelformede kurve angir avhengighetsforholdet mellem klipfiskens indhold av fugtighet og egenvegten. Da avvikelserne som sagt er ringe ansees omhandlede bevis hermed levert.

Praktisk prøve paa klipfiskens tørhetsgrad.

Ser man paa den grafiske fremstilling av forholdet mellem klipfiskens indhold av fugtighet og dens egenvegt, saa ser man at veltørret Lofotfisk hadde en egenvegt av mindst 1,248.

Vælger man nu en væske av egenvegt 1,248 og slipper prøver av klipfisk opi, saa vil de, som er lettere end væsken, flyte ovenpaa, de som er tyngre vil synke tilbunds; men da de lette tillike er de fugtigste, saa har man heri et middel til at lære fiskens tørhetsgrad at kjende. Men da luften i fisken vilde faa indflydelse paa resultatet, maa denne først fjernes. Man utfører prøven med smaa cylindriske stykker klipfisk, som man skjærer ut av ryggen paa den maate, som ovenfor er beskrevet og idet man tilslut skjærer saltskorpen og skindet bort. Det apparat, hvori prøven foretages, bestaar av en glascylinder med dertil fastkittet metal mundstyk, hvortil kan fæstes lufttæt en liten luftpumpe.

Fremgangsmaaten er nu den at man skruer luftpumpen av, saa glascylinderen er aapen, og at man dernæst fylder denne næsten helt med prøvevæsken; derefter har man prøvestykkerne opi, hvorpaa man fylder cylinderen helt med væske; man vil nu som regel se at alle fiskestykker svømmer ovenpaa. Man skruer nu pumpen paa og gjør en del slag med stempelstangen, hvorved væsken i cylinderen likesom begynner at koke, og der synlig tyter luft ut av fiskestykkerne; man fortsætter med pumpningen i ca. ett minut; en del av fiskestykkerne vil nu ha sat sig tilbunds, og dette sker end mere, naar man skruer pumpen av og derved væsken av lufttrykket presses ind i de tidligere med luft fylde porer. Man iagttar nu hvormange av fiskestykkerne flyter ovenpaa. Selvsagt har man det i sin haand ved valget av prøvevæske at gjøre prøven saa streng, som man ønsker; efter min erfaring tror jeg at en væske med egenvegt 1 250 vil vise sig at være hensigtsmæssig. Denne væske kan man blande sammen av benzol, som har egenvegten 0,882 og kokepunkt 79° C og chlorkulstof (tetra) som har egenvegt 1,629 og kokepunkt 77° C. Denne blanding beholder sin sammensætning meget godt,

selv om noget av den dunster bort. Av og til bør man dog kontrollere væskens egenvegt ved hjælp av et almindelig aræometer og i tilfælde korrigerer den ved tilsætning enten av benzol eller av chlorkulstof.

Alle iaar uttagne prøver er undersøkt med den praktiske fugtighetsprøver, og resultaterne stemte fuldstændig med, hvad man skulde vente efter de tidligere utførte bestemmelser av egenvegt og indhold av fugtighet.

Undervisning i forbedret tarebrænding.

Som meddelt i forrige aarsberetning viste det sig noksaa faafængt ifjor at paavirke brænderne i den hensigt at opnaa en forbedret brænding av taren, fordi brænderne fik samme betaling, enten asken var god eller slet. Iaar har forholdet været noget bedre, forsaavidt som brænderne har hat anledning til enten at sælge asken til en fast pris, der for Søndmør var sat til seks øre pr. kilo, eller efter en av fabrikken opsat takst efter analyse. Denne takst, som, ifølge en forsøksstationen ihøst av fabrikanterne tilstillet meddelelse, begyndte med seks øre for aske med 0.8 % jod og steg med en øre for hver 0.1 % mer, indtil 14 øre for aske med 1.6 %, og fra nu av med 2 øre for hver 0.1 % indtil 22 øre for 2 % aske. I Søndmør blev taksten bekjendtgjort med cirkulærer; men den høieste betaling var her kun 14 øre for 1.6 % ig-vare.

Da jeg isommer kom op til Søndmør for at virke for forbedret brænding, blev jeg straks opmærksom paa, at brænderne var misfornøiet med de stipulerte priser; den faste pris av seks øre fandt de for lav og analysepriserne var der vist meget faa som forstod sig noget paa. Da der var berammet et møte av tarebrændere i Aalesund, reiste jeg dit for at delta i samme, men kom desværre for sent. Mit for møtet utarbeidede foredrag fik jeg dog optat i næste dags nummer av „Søndmørsposten“, som tillike indeholdt referatet fra møtet. Hovedresultatet fra dette var, at der blev dannet en forening av brændere fra Søndmør og tilgrænsende distrikter. Denne forenings dannelse, som ogsaa jeg hadde foreslaat, maa hilses som et meget glædelig tegn, der gir løfte paa at tarebrændingen paa Søndmør vil komme i et sundt gjænge. Forøvrig besluttet man at prisen skulde være 8 øre pr. kilo; men salg efter analyse blev, efter referatet at dømme, slet ikke ofret nogen omtale. Ved min efter møtet foretagne reise til de vigtigste steder for tarebrænding i Søndmør demonstrerte jeg for talrike forsamlinger av tarebrændere min rist for tarebrænding og der fandt ved disse møter en livlig diskussion sted om alt vedrørende tarebrænding og specielt om salg efter analyse. Det er mit bestemte indtryk at denne reise har bidradd meget til at oplyse brænderne og at den har vundet mange venner for brænding paa rist. Imidlertid var ved min bortreise forholdet det at omtrent intet salg av aske hadde

fundet sted, fordi foreningen av tarebrændere forlangte 8 øre og fabrikkanterne kun vilde gi 6 øre. Det gjaldt derfor at finde en løsning paa knuten. For at opnaa denne utarbeidet jeg straks efter min tilbakkomst til Bergen en ny metode, ved hjælp av hvilken askemottageren paa stedet i løpet av i det høieste et kvarter kan foreta en kvantitativ bestemmelse av askens jodindhold. Til de for undersøkelsen nødvendige kemikalier og kar lot jeg forfærdige en bekvem liten kasse, som jeg straks med den fornødne bruksanvisning sendte til den av fabrikkanterne ansatte fælles askemottager for Søndmør, hr. Frimanslund paa Haugsholm.

I et brev til mig av 28 juni skriver denne efter er rundtur paa nordre Søndmørsøerne, hvorunder han delvis har benyttet de tilsendte analysesaker:

„Jeg maa si Dem min hjerteligste tak for Deres greie og letfattelige veiledning ved analyseringen av tareasken. For den som skal ha med denne forretning at gjøre vil denne metode være av stort værd og ha stor betydning baade for brænderne og fabrikkanterne. Det var ønskelig at fabrikanterne vilde holde fast ved denne ordning av mottagelsen av asken, indtil den var kommen i en sund gjænge, at folket fik øinene op for at det er folkets egen skade den fremgangsmaate, som har været benyttet hittil.“ At metoden allerede nu har begyndt at revolutionere tarebrændingen fremgaar av de nu følgende sætninger i brevet:

„Her var enkelte steder som jeg traf paa, hvor der var rigtig god aske, men enkelte steder meget slet, ja jeg tror værdiløs. Det viste sig overalt, at der hvor største brisingerne var brændt, om taren var ens, var den adskillig mindre værdifuld mot den som var brændt i smaa brisinger. Delvis var denne meget god efter den prøve som jeg tok.“

Her vil jeg ikke undlate at nævne at fabrikkanterne længe har sukket efter en saadan letvint metode til kvantitativ bestemmelse av askens jodindhold. Den vil utvilsomt spare fabrikkanterne for indkjøp av megen slet aske og derigjennem for store pekuniære tap. Paa den anden side vil metoden lære brænderne at brænde god aske, da de ikke mere faar solgt den daarlige. Jeg maa derfor med hr. Frimanslund tillægge metoden meget stor betydning for en økonomisk utnyttelse av taren. Den vil ogsaa med tiden avgi prøven paa, om restbrænding er det rette eller ei.

I betragtning av den betydning, jeg maa tillægge metoden, tror jeg det kan være paa sin plads her at gi en kort fremstilling av den.

Praktisk bestemmelse av jod i tareaske.

Av asken, som maa være meget fint pulverisert, avveier man paa en liten hornvegt fem gram; man fylder asken i et vidhalset prøveglas,

som bærer indridset et merke med 50 gram, hvorefter man fylder varmt vand paa til dette merke. Man lar prøven henstaa mindst i en kvart time, idet man ryster om nu og da. Tilslut ryster man kraftig rundt, hvorefter man filtrerer gennem et tørt papirfilter. Det klare filtrat benyttes til den videre prøve. Hertil brukes smale, i den ene ende lukkede glasrør, der i en viss høide er forsynt med et merke; man holder filtratet i røret, indtil det naar til dette merke; derpaa heldes et nøiagtig like stort rumfang „tetra“ (klorkulstof, en i vand uopløselig, meget tung væske) til og, da den er meget tyngre end vand, synker den tilbunds i røret, og man paaser, at det rækker nøiagtig til merket. Nu tilsætter man en eller om fornødiges et par draaper „nitrose“, en meget ætsende væske, der har den evne i den vandige væske at frigjøre joden; den sidste viser sit nærvær derved, at væsken antar en brun farve. Man lukker nu røret med tommelfingeren og ryster kraftig; derved forsvinder den brune farve, idet joden opløser sig i tetraen og meddeler denne en rødviolet farve, hvis intensitet tiltar med mængden av indeholdt jod. Ved nu at sammenligne prøverøret med andre, men lukkede, rør, indeholdende opløsninger av jod i klorkulstof av forskjellig styrke, finder man hurtig et rør med samme farvestyrke, og paa dette rør finder man da angivelsen av vedkommende askes indhold av jod i procent. Hermed er den enkle bestemmelse tilende.

Kan man i en sardinæske paavise hvad slags olje man har anvendt til nedlægningen?

Dette spørsmåls løsning har altid hat sin store praktiske interesse, men skjønt mange har forsøkt sig derpaa, har det dog hittil været uløst. Ved den slags kemiske undersøkelser kan man betjene sig av to slags metoder: enten kan man betjene sig av de saakaldte farvereaktioner, ved hjælp av hvilke man kan paavise nærvær av visse oljer som sesamolje eller bomuldsfrøolje, eller man kan foreta kvantitative bestemmelser av visse, vedkommende olje karakteriserende, bestanddele; men det sidste har kun vist sig at føre til maalet for arachidoljens vedkommende. Paa den anden side er farvereaktionerne meget litet oplysende, fordi de intet siger om procentindholdet av den paaviste olje, og dernæst har man det i sin magt at raffinere disse oljer saa omhyggelig, at farvereaktionen slaar klik. Av de her anvendelige planteoljer kunde man altsaa hittil kun paavise arachidoljen med sikkerhet.

Nu er det saa, at bestemmelsen av jodtallet er den kvantitative bestemmelse, som tillater den bedste karakterisering av olivenolje ved siden av de andre til nedlægning anvendte planteoljer, fordi olivenoljens jodtal (80—85) er betydelig lavere end jodtallet for de andre oljer (over 100). Imidlertid kommer man ingen vei med at bestemme jodtallet for

den i en sardinæske indeholdte olje, fordi denne altid viser sig at være en blanding av den anvendte nedlægningsolje med olje fra vedkommende brisling eller sild, og blandingsforholdet kan være meget forskjellig, og man har ikke hat nogen midler til at lære dette at kjende. Det nye, vi har bragt i saken, er at vi sammenligner oljen i brislingen med den, som omgir den i boksen, og bestemmer hvor meget av den første er indeholdt i den sidste. Av dette blandingsforhold og de to oljers jodtal kan man nu med lethed regne ut jodtallet for den til nedlægningen anvendte olje. Her skal man ikke gaa nærmere ind paa sakens detaljer, men tillater sig angaaende disse at henvise til de respektive publikationer i Tidsskrift for kemi, farmaci og terapi samt i Chemicher Zeitung.

Fortsatte forsøk med tørring av sild.

De i forrige beretning omhandlede forsøk med tørring av sild er fortsat idet man dog iaar har forsøkt en anden fremgangsmaate. Grunden hertil var den at det ifjor ved lufttørring av kippersflekket sild fremstillede produkt viste sig mindre holdbart ved længere tids opbevaring.

Man forsøkte da at ta røkningen tilhjælp ved konserveringen og anvendte silden rund og letsaltet: I England fremstiller man en saadan vare — redherring — og den utgjør ifølge fiskeriagent Hans Johnsens indberetning til Norges Fiskeristyreelse i 1904 en søkt artikkel til Grækenland og det græske arkipelagus.

Silden blev lagesaltet i fire dage, idet man tillike dækkede sildens overflate med et jevnt lag med salt; saa blev den skyllet av i vand, trukket paa $\frac{1}{4}$ " jernspid gjennom gjelle og mund og spiddene placert i et koldrøkeri til tørring, respektive røkning. Som røkematerial anvendte man older; hovedhensigten var at faa silden tørret, saa man la ikke an paa at utvikle nogen sterk røk. Man fortsatte med røkningen i ca. tre uker; men antagelig er det tilstrækkelig med 14 dage, som angit i Johnsens indberetning. Efter de tre uker var silden endnu aldeles saftig og overmaate velsmakende; siden har man lat silden henge paa et loft; den er da tørret adskillig ind; men der i februar saltede og røkede sild er endnu i juli maaned god paa smak og aldeles ubedærvet.

Det bemerkes at den her anvendte sild var en tidlig fanget vaarsild, garnsild, som endnu ikke hadde gytt; den gik under tørringen allerede efter et par dages forløp i speke. Utvilsomt vil det for holdbarhetens skyld være bedst at anvende notsild. Man tørret ogsaa et parti almindelig vaarsild paa denne maate; men da den var adskillig magrere og desforuten ikke saa sterkt tørret var den endnu efter tre ukers forløp — den blev da sendt bort — ikke i speke. Begge partier blev sendt til

et firma i Rusland; men vedkommende firma vilde avvente holdbarheten utover høsten, før det avgav nogen erklæring om varens formentlige brukbarhet, hvorfor man for nærværende ikke kan uttale sig nærmere herom.

IV. Forberedende undersøkelser og forsøk med frysning av fersk fisk og agn.

Hertil var for budgetaaret 1908 bevilget 3500 kroner, hvorav til anskaffelse av forsøksfryseri kr. 2300. Paa grund av forskjellige forhold blev fryseriet først færdig i slutten av forrige aar dog med en betydelig større utgift end budgettert, idet det hele anlæg kom paa ca. kr. 3370. Fordyrelsen skyldtes hovedsagelig isolationen, der faldt væsentlig dyrere end efter det av de teknisk sakkyndige opsatte overslag. Anlægget bestaar i det væsentlige av en ammoniak kuldmaskine som drives av en fem hestes elektromotor samt tre ved siden av hinanden liggende avkjølings- eller fryserum. Oppe under taket i dette rum henger der en tæt række jern spirallrør, disse tilføres stadig flytende ammoniak fra fryse-maskinen, men da denne samtidig pumper bort (og komprimerer) den i rørene værende ammoniakdamp, vil rørene stadig ha en temperatur av ca. -19° C og disse derfor avkjøle luften i fryserummene.

Det viste sig let at faa rummene hurtig avkjølet, hvorimot temperaturen i disse steg noksaa hurtig, saasnt maskinen stod stille. For at hjelpe paa dette maatte man anbringe et kuldemagasin under spirallrørene i hvert av rummene; som saadanne brukte man store blikkar fylt med sterk saltlake. Ved denne ordning holdt den i rummene opnaadde lave temperatur sig lang tid næsten konstant.

Til at kontrollere temperaturen i rummene har man i to av disse anbragt termometre av egen konstruktion som drives ved et urverk, og som automatisk tegner temperaturen op paa en rund papskive saalænge urverket gaar, nemlig uten optrækning i 48 timer.

Hittil har man kun paabegyndt forsøkene. Beretning over disse vil derfor fremkomme senere. Man begyndte med frysning av sild, og et viktig spørsmål som skal løses er det om et saadant fryseri egner sig til hurtig frysning av en større mængde sild. Til frysningen anvendte man de ved frysning av sild meget almindelig anvendte amerikanske lave kasser av galvanisert blik med lok. Som rimelig, viste det sig at lokket under frysningen kun var til hinder; fremdeles viste det sig at kasserne ikke maatte sættes den ene tæt op paa den anden, men der maa være luft imellem, gjerne et par tommer; endnu bedre viste det sig at være, naar kasserne blev stillet noksaa sterkt skraat med et par tommers

avstand, den ene fra den anden, idet man altid passer paa at der er god adgang for luften til at passere imellem.

Imidlertid er det indlysende at luften, som jo er det medium, som skal overføre „kulden“ fra spiralrørene til silden, ved den herskende ringe forskjel i temperatur kun vil faa en liten hastighet, hvorfor ogsaa overførselen av kulden vil bli langsom. Denne overlægning saavel som vor erfaring tyder paa at man ikke kan faa en hurtig frysning istand, uten at man ved ventilatorer sørger for en kraftig bevægelse av luften i rummet.

V. Norges andel i den Internationale havforskning.

Norges deltagelse i den Internationale havforskning har i den forløpne termin hovedsagelig bestaaet i undersøkelser over sildens racer og naturhistorie, særlig dens vandringer, samt i videre bearbeidelse av det foreliggende materiale over havstrømmene i det internationale omraade og spørsmålet om disses indflydelse paa fiskerierne.

Som nævnt blev der paa grundlag av K. Dahls og Hj. Brochs arbeider over sildens racer og alder indsamlet et større materiale. Paa grundlag av dette materiale fremsattes der ifjor av dr. Hjort en plan for internationale undersøkelser over sildens naturhistorie i de nordeuropæiske farvand, som vandt det Internationale raads tilslutning. I den forløpne termin har der derfor fra forskjellige lande været samlet og indsendt et stort materiale, som er blit bearbeidet i Bergen. Det var tanken at denne indsamling og bearbeidelse skulde fortsættes nogen aar, inden de indvundne erfaringer kunde sammenfattes til en større beretning.

Ved hjælp av skjælundersøkelser har det nemlig vist sig at man ikke alene kan studere sildens alder og vekst og bestandens karakteristiske alderssammensætning; men det er ogsaa godtgjort at man ved maalinger av skjællenes vekstzoner kan drage bestemte slutninger om hele sildens tidligere veksthistorie. Det bearbeidede materiale faar derved betydelig større værdi for spørsmålet om enhver sildemasses eiendommeligheter og sandsynlige oprindelse og en sammenlignende undersøkelse fortsat i det internationale omraade gjennom flere aar skulde derfor kunne bidrage meget til en videre forstaaelse av de gamle spørsmåal om de forskjellige sildestammers eller sildesamfunds eiendommeligheter, deres utbredning og deres gjensidige forhold til hverandre.

Ifølge særskilt beslutning av det Internationale raad blev det overdradd hr. Helland-Hansen at foreta en bearbeidelse av det internationale hydrografiske materiale efter samme system som anvendt i hans bearbeidelse av det norske materiale. Denne bearbeidelse paagaar fremdeles.

II. Aarsberetninger

fra

fiskeriselskaper og fiskeriforeninger for terminen 1909—1910.

Vardø fiskeriforening.

Den 6 august 1910 avholdtes styremøte i Vardø fiskeriforening og vedtoges følgende aarsberetning:

I regnskapsaaret $\frac{1}{7}$ 1909— $\frac{30}{6}$ 1910 er avholdt 14 styremøter og paa disse er behandlet 50 saker, hvorav især bemerkes styrets forslag til forandring av laanereglerne for Finmarksfondet, hvilket forslag er innsendt gjennom Fiskeridirektøren til Departementet for handel, sjøfart og industri.

Til uttalelse er foreningen forelagt spørsmålet om opprettelse av egen fiskeriinspektør for Finmarken.

Styret fandt ingen grund for igjen at opprette posten, da den av alle ansaaes for upaakrævet og uttalte sig som følge derav mot postens opprettelse. Men kunde myndighetene ikke tillægge Vardø fiskeriforenings uttalelse nogen vekt.

Likeledes er medicinalkomiteens forslag til ny lov for medicinalfondene forelagt foreningen til uttalelse, og vil denne sak bli generalforsamlingen forelagt.

Foruten den aarlige generalforsamling, der avholdtes 31 juli f. a., er avholdt 2 ekstraordinære generalforsamlinger.

Et navigationskursus for fiskere er avholdt fra $\frac{1}{11}$ 09— $\frac{1}{2}$ 10. Det var den hele tid besøkt av 6 elever. Forøvrig henvises til lærerens efterfølgende rapport.

Ifølge det for indeværende termin erholdte statsbidrag har forsøksfiske med drivgarn efter torsk været utført efter en av styret avfattet og av Fiskeridirektøren godkjendt plan; men desværre blev resultatet meget

daarlig, trods den store mængde av torsk, som i indeværende aar stod tæt under land langs hele Østfinmarken, blev resultatet mot formodning som foran nævnt. Fisken stod navnlig overalt næsten hele fisket saa klods i land, at det maa betragtes som en umulighet at drive med garn der hvor den opholdt sig. Forøvrig henvises til førerens indsendte rapporter.

Ishuset, der ved indeværende termins begyndelse var under opførelse, blev utover høsten 1909 fuldt færdig og er til dette alt nødvendig inventar anskaffet. Ca. 30 tons is blev indkjøpt, men blev denne desværre meget kostbar, da ekstraordinære omstændigheter gjorde, at ingen is i vinter blev at faa skaaret paa byens vande.

Søkningen til ishuset av fiskere for at faa agn opbevaret har hittil været liten. Grunden hertil maa vistnok søkes i at tilførsel av fiskeagn har været rikelig og til stadighet; et saadant rikelig forraad av friskt agn har vist ikke været tilstede paa mange aar.

Av isbeholdningen er solgt til forskjellige trawlere is for ca. kr. 100 — et hundrede kroner — resten henligger i ishusests lagerrum.

Til bestyrer av ishuset blev paa ekstraordinær generalforsamling den 9 januar d. a. ansat Nils Olsen Kaarvik.

Maalingerne av havvandets temperatur ut for Vardø er utført av redningsskøite „Kristiania“ under dens krydsningstid. Resultatet av maalingerne er for hver gang indtat i „Vardøposten“.

I november f. a. indløp til foreningen indbydelse til at la sig repræsentere ved det i Kristiansund avholdende fiskerimøte den 4—6 desbr. Bestyrelsen fandt at Vardø fiskeriforening burde være repræsentert ved nævnte møte. Endskjønt man ingen midler hadde paa aarets budget til dækning av utgifter til at sende repræsentant til angjældende møte fandt man dog paa grund av sakens store betydning for Finmarkens fiskeribedrift, at en repræsentant burde sendes og bevilget til dette øiemed kr. 120. Til repræsentant valgtes I. O. Grøttum, der paa nævnte møte i Kristiansund møtte som vor forenings utsending.

Rapport til fiskeriforeningens styre.

Det av foreningen iverksatte navigationskursus begyndte den 1 november 1909 og avsluttedes den 31 januar 1910, i dette deltok 6 elever der alle gik kurset ut. Der blev av budgetmæssige hensyn ikke avholdt nogen avgangsprøve. Det viser sig dog at interessen er tilstede blandt fiskerne, da den herværende styrmandsskole ogsaa var igang i vinter, den begyndte med 5 elever, men hadde vanskelig for at beholde 3 tilslut paa grund av det tidlig begyndende fiske.

Utdrag av Vardø fiskeriforenings regnskap for aaret 1909—10.

Indtægt:

1. Beholdning fra f. a.:			
a) I Vardø sparebank.....	kr.	2047.19	
b) Kassabeholdning.....	”	<u>87.10</u>	kr. 2134.29
2. Statsbidrag	”		1040.00
3. Distriktsbidrag:			
a) Av Vardø kommune.....	kr.	150.00	
b) Av Vardø ølsamlag	”	<u>150.00</u>	” 300.00
4. Tilbake fra Riksforsikringsanstalten.....	”		3.46
5. Medlemskontingent:			
a) For aaret	kr.	57.00	
b) Restanser.....	”	<u>8.00</u>	” 65.00
6. Abonnenter av Fiskeritidende for 1910	”		15.00
7. Ishuset:			
Indkommet ved salg av is og salt.....	”		118.93
8. Indvundne renter for 1909.....	”		<u>58.08</u>
			kr. <u>3734.76</u>

Utgift:

1. Administration:			
Lønninger: Sekretæren	kr.	150.00	
— Kassereren	”	100.00	
— Revisionen for 1908—09 ..	”	20.00	
— Do. - 1909—10 ..	”	25.00	
Utringning & avtisserementen	”	46.95	
Porto & telegrammer	”	<u>9.05</u>	kr. 351.00
2. Repræsentant til fiskerimøtet i Kristiansund	”		120.00
3. Forsøksfiske med drivgarn	”		350.00
4. Redningsskøite „Kristiania“:			
a) Reparation av dypvandstermometer .	kr.	2.68	
b) Temperaturmaaling.....	”	<u>50.00</u>	” 52.68
5. Abonnement paa Fiskeritidende.....	kr.	16.00	
Do. „ „Fiskets Gang“	”	<u>1.50</u>	” 17.50
6. Navigationsskolen:			
Lærerens løn.....	kr.	375.00	
Hus, lys og brændsel.....	”	150.00	
Pedeltjeneste, vask av lokalet.....	”	18.00	
Assuranse av inventar.....	”	2.20	
Diverse.....	”	<u>8.75</u>	” 553.95

7. Ishuset:			
a) Diverse anskaffelser	kr.	1071.43	
b) Indkjøpt is	„	283.40	
c) Arbeidsutgifter	„	275.15	
d) Bestyreren, 1/2 aars løn	„	100.00	
e) Brandkontingent	„	24.08	
			kr. 1754.06
8. Beholdning:			
I Vardø sparebank	kr.	400.27	
Kassabeholdning	„	135.30	
			„ 535.57
			<u>kr. 3734.76</u>

Nordlands fiskeriselskap.

Direktionen for fiskeriselskapet tillater sig herved for generalforsamlingen at fremkomme med beretning om dets virksomhet fra 23 juni 1909 til 15 juni 1910.

Paa generalforsamlingen den 22 juni 1909 oplæstes aarsberetningen for foregaaende aar, fremlagdes regnskap for 1907—1908 og vedtoges budgetforslag for virksomheten 1910—1911.

Det vedtagne budgetforslag var saalydende:

1. Til museet	kr.	2 000.00	
2. - ishuse	„	3 000.00	
3. - agnkasser	„	1 500.00	
4. - ophjælp av daglinefisket, spesielt rusefiske	„	1 000.00	
5. - drivgarnsfiske efter sild i maanederne august—septbr. Som redskaper benyttes baade garn og posenot	„	4 000.00	
6. Møte med foreningernes formænd	„	500.00	
7. Administrationen:			
Lokale	kr.	500.00	
Lønninger	„	700.00	
Trykning m. m.	„	200.00	
			„ 1 400.00
			<u>kr. 11 900.00</u>

Som medlemmer av direktionen valgtes:

Ragnar Schjølberg 23 st.
O. Løkke 18 „

Den uttrædende J. Vogt Svendsen hadde frabedt sig gjenvvalg.

Som suppleanter valgtes:

M. Tjærandsen 23 st.
Jak. Ludv. Johansen 18 „
H. Reitan 14 „

Som revisorer valgtes Einar Dyvik og H. Reitan med akklamation. Som suppleant E. Kvam.

Formandsmøtets beslutninger behandledes.

Angaaende lov om forbud mot at nedta i Lofoten fisk fra hjell før den 12 juni vedtoges beslutning om, at denne lov burde ophæves.

Der vedtoges beslutning at anmode selskapets direktion om snarest mulig at træffe forføining til indbydelse til et møte av interesserte for at behandle rundfisk- og klipfiskforholdene.

I anledning av et sirkulære fra Trondhjems ferskfiskeksportører angaaende boykotting av Nordlands eksportører, som gaar Trondhjems marked forbi, vedtog generalforsamlingen uttalelse om, at sirkulæret hadde vakt forundring og forbauselse.

I tilslutning til den forrige aarsberetning givne redegjørelse for selskapets virksomhet for at opnaa en bedre ordning paa Lofothavet, har det vakt tilfredshet, at departementet i desember nedsatte en komité, som iaar har paabegyndt sit arbeide.

Direktionen har iaar indlagt 623 blokker is i ishuset i Bodø, saa huset blev fuldt. Isen leveres til alle, som har bruk for is til agn og til forsendelse eller konservering av fisk.

Til opførelse av ishushus i Lamøsund er bevilget 550 kr. Beløpet er avsat paa vedkommende forenings navn i bank, saaledes at pengene først disponeres, naar garanti fra kommunen angaaende husets vedlikehold er erhvervet, hvilket sandsynligvis vil ske i den nærmeste fremtid.

I dette budgetaar er opført ishuse i Syd-Næsøy, Vega og Træna.

Til Værøy fiskeriforening blev bevilget 80 kr. til reparation av ishuse som tillæg til de den 12 juni 1909 bevilgede 200 kr.

Sekretæren besøkte i juli maaned Træna, Selvær, Syd-Næsøy, Vivelstad, Vega, Røst, Værøy, Andenes og Nyksund fiskeriforeninger, paa hvilke steder han holdt foredrag. Om denne reise foreligger indberetning fra sekretæren, som ogsaa besigtiget ishuse og derom har git følgende beretning.

Træna ishuse.

Ishuset er uten bislag, 9 m. langt, 5.20 m. bredt og 2.50 m. høit.

Bislaget, der slutter sig direkte til ishuset, er 1.75 m. langt, 3.25 m. bredt og 2.25 m. høit, huset er i god stand. Vel vedlikeholdt. Bygget for 14 aar siden.

I 1908 blev der i ishuset indlagt 17 500 kilo is, i 1909 40 000 kg. Kommunen har garantert for vedlikehold.

Isen sælges til fiskerne for 1 øre pr. kg.

Indtagning av isen fra et nærliggende vand koster 100 kr.

Isen brukes til konservering av agn, kveite, flyndre og hyse.

Den fisk, som ises, ansættes til en værdi av kr. 10 000.

Selvær ishush.

Ishuset er 6.50 m. langt, 5 m. bredt og 2.50 m. høit. Huset er i god stand, vel vedlikeholdt.

Huset fylles regelmæssig hvert aar med ca. 10 000 kg. is.

Kommunen har garantert for vedlikehold.

Isen sælges til fiskerne for 1 øre pr. kilo. Foreningens kasserer utleverer isen.

Isen benyttes til konservering av agn, hyse, kveite og flyndre og er til stor fordel for fiskerne.

Vivelstad ishush paa Stokka.

Ishuset, som ligger paa Stokka, ca. 1 mil fra Forvik, er 6 m. langt, 5 m. bredt og 2 m. høit.

Huset er delt i 2 avdelinger.

Der er bislag foran til arbeidsrum.

Huset er i god stand, og kommunen har garantert vedlikehold. Huset fylles hvert aar med is.

Indtagning fra nærliggende dam koster kr. 55.

Isen benyttes især av handelsmanden i Forvik til konservering av kveite.

Fra fiskernes side liten efterspørsel.

Lovunden ishush.

Ishuset er 7.20 m. langt, 4.50 m. bredt og 2.60 m. høit.

Huset er i god stand, vel vedlikeholdt. Kommunen har garantert for vedlikehold.

Huset fylles regelmæssig hvert aar.

Bygget for 9 aar siden.

Isen sælges til fiskerne og benyttes til konservering av agn, kveite og flyndre. Indtagning av is koster kr. 25.

Foreningens formand utveier isen og fører kontrol.

Foreningen eksporterer selv fisken i iset stand.

Det oplystes, at hvis man ikke hadde is, vilde fiskerne ikke faa mere end halv pris for kveiten.

Vega ishush paa Bremstein.

Ishuset, der er 9 m. langt, 7 m. bredt og 3 m. høit, er for $\frac{2}{3}$ fylldt med is. Den sælges for 40 øre pr. stamp i knust tilstand eller 60 øre pr. blok. Hver blok er 50 kilo. Isen brukes kun til konservering av agn. Indtagning av is koster kr. 50 fra en i nærheten liggende dam.

Iaar har isen, der benyttes til agn og fisk, været meget benyttet, da der var stort fiske.

Isen var til overmaade stor nytte for fiskerne. Kommunen har garantert for vedlikehold.

Ishuset paa Røst.

Huset er 7.69 m. langt, 6.49 m. bredt og 2.85 m. høit, er i god stand, vel vedlikeholdt.

Kommunen har garantert vedlikehold.

60 000 kg. is indtages. Indtagning koster kr. 300. Fiskerne betaler for isen kr. 10 pr. ton.

I vinter var der saa mildt, at is ikke kunde erholdes.

Isen benyttes til konservering av agn og fisk.

Ishus paa Værøy.

Huset er 6.43 m. langt, 6.95 m. bredt og 2.43 m. høit.

Huset blev skjødesløst opført, saa det ikke er tæt, hvorfor det maa repareres. Det bør ogsaa males.

Konfererte med foreningens formand om, hvad der burde gjøres for at faa huset i god stand.

I 1908 var indtat 22 tons. For indtagningen betaltes 4 kr. pr. ton. Fiskerne betaler 10 kr. pr. ton. Der er stor trang for is, fiskerne har stor nytte av den, og den benyttes til konservering av agn, kveite og flyndre.

Vinteren 1909 var der saa mildt, at is ikke kunde erholdes.

Andenæs ishus.

Ishuset, der har bislag eller arbeidsrum, er foruten bislaget 6.99 m. langt, 3.46 m. bredt og 4 m. høit.

Arbeidsrummet er 3.20 m. langt, 3.46 m. bredt og 2.17 m. høit.

Ovenpaa er der et stort lyst loft med vinduer. Det benyttes til møter.

Huset er i god stand, vel vedlikeholdt. Kommunen har garantert vedlikehold.

Der betales kr. 200 for at fylde huset, kjøperne betaler 1 øre pr. kilo. Huset fylles hvert aar med is.

Staten eier tomten. Stor efterspørsel efter is, som benyttes til agn og fisk.

Sekretæren har i mai holdt foredragsmøte i Lamøsum og Sund i Lofoten, hvor fiskeriforeninger dannedes, samt i Sørvaagen, hvor i vinter forening dannedes.

Av agnkasser er der i dette aar utlevert 239. Beholdningen utgjør nu 79.

Der blev i dette aar indkjøpt 40 torskeruser, hvorav nu haves 6 tilbake. Der er ofte forespørsel efter disse, og man finder, at ny forsyning bør bestilles, hvis penger dertil bevilges.

Ruserne utlaanes paa betingelse av forsigtig behandling, indberetning hvert halvaar om deres benyttelse og tilbakelevering paa opfordring.

Det beløp, kr. 823.34, som indestaar paa museets konto i bank ved indeværende aars avslutning, er besluttet anvendt til maling av kjelderetagen, andre nødvendige mindre reparationer samt indlægning av gulv i kjelderen.

Som bestyrer av museet blev fra 1 juli ansat adjunkt Aarnseth.

Det beløp, kr. 654.20, som fiskeriselskapet har indestaaende i bank ved indeværende budgetaars regnskapsavslutning, er fuldt ut disponert blandt andet ved indkjøp av 3 iskverner, der utlaanes til enkelte fiskeriforeninger.

Som meddelt i forrige aarsberetning hadde Nordlands fiskeriselskap og Nordlands landhusholdningsselskap besluttet at søke istandbragt en kombinert fiskeri- og landbruksutstilling i Bodø i 1911. Fiskeriuutstillingen vilde bli avholdt for hele stiftet. Regatta og motorutstilling agtedes istandbragt og et landsfiskerimøte avholdt under utstillingen.

Der blev indsendt til Departementet for handel, sjøfart og industri et andragende om en bevilgning av kr. 6000 til fiskeriuutstillingen, idet man samtidig gjorde opmerksom paa, at fiskeriuutstilling blev besluttet av nærværende selskap allerede den 5 desember 1908, og at den blev besluttet avholdt i forbindelse med landbruksutstilling den 22 april 1909, hvilken dag et fællesmøte avholdtes av landhusholdningsselskapets og fiskeriselskapets direktioner.

Underretning om den paatænkte fiskeri- og landbruksutstilling i 1911 var blit optat i alle stiftets aviser, saa det var almindelig bekjent, at den var besluttet.

Trods dette ansøkte Tromsø landhusholdningsselskap den 29 juni 1909 om statsbidrag til en utstilling i Harstad i 1911, og Trondenes og Harstad ordførere ansøkte om bidrag til en fiskeriuutstilling sammesteds i 1911.

Fiskeriraadet, der behandlet spørsmålet om utstilling i Harstad eller Bodø, anbefalte enstemmig Bodø.

Landbruksdepartementet indstillet i den kgl. proposition paa, at landbruksutstillingen i 1911 avholdtes i Harstad og Handelsdepartementet foreslog, at ogsaa fiskeriuutstillingen avholdtes i Harstad.

I Nordlands amt har der ikke været nogen fiskeriuutstilling siden i 1889, mens der i Tromsø amt blev avholdt fiskeriuutstilling i 1894.

Paa grund herav og da man fandt den fremgangsmaate, som var benyttet av Tromsø landhusholdningsselskap og de to nævnte ordførere i Tromsø amt hensynsløs, sendte Nordlands fiskeriselskap den 15 februar sidstl. en ny motivert fremstilling til Handelsdepartementet med detaljert budgetforslag for fiskeriuutstillingen for Tromsø stift med andragende om en statsunderstøttelse av kr. 6000.

Samtidig sendte man en fremstilling av denne sak til Nordlands stortingsrepresentanter med anmodning om at virke for fremme av fiskeriutstillingen i 1911.

Herpaa mottok man meddelelse fra stortingsrepresentanterne fra Bodø og søndre Salten, at der ikke var nogen utsigt til at faa den kgl. prop. forandret, hvorfor man vil andra om statsbidrag til fiskeriutstilling i 1912.

Næsten alle herreder i Nordlands amt har i varme uttryk ydet sin tilslutning til forslaget om en fiskeriutstilling og fremholdt den nytte, som den vilde bringe amtets fiskerinæring.

Statsbidraget for budgetterminen utgjorde kr. 4650.

Distriktsbidrag er mottat av:

Flakstad herred.....	kr.	20.00
Kjærringøy "	"	10.00
Bindalen "	"	10.00
Ankenæs "	"	10.00
Vaagan "	"	25.00
Borge "	"	20.00
Næsna "	"	10.00
Hemnæs "	"	25.00
Lødingen "	"	25.00
Lurøy "	"	10.00
Øksnes "	"	25.00
Bodø by	"	100.00
Nordlands amt	"	700.00
Bodø brændevinssamlag	"	800.00
Bodø sparebank.....	"	300.00

Interessen for museet holder sig som før. Der har i ett aar fra 1 april 1909 til 1 april 1910 været 2013 besøkende.

Aapningstiden har været den almindelige, onsdag og søndag, mellem kl. 12^{1/2} og 1^{1/2}.

Til deltagelse i fiskerimøtet i Kristianssund, som avholdtes i desember f. a., valgtes Oskar Tønsberg, Oskar Thue og Ole Løkke, Hernæs. Paa dette møte behandledes Englandsruterne, behandling av silden paa skotsk maate, frysning av fersk fisk og ferske varer, maaling av sild og traktering av brændevin paa sildfjordene, om mønstrings- og forhyringsbestemmelser for fiskere samt Lofotloven.

Der var fremmødt vel 100 deputerte fra omtrent 50 fiskeriforeninger fra Espevær til og med Vardø.

I henhold til anmodning paa sidste generalforsamling har man besluttet at utstede indbydelse til avholdelse av et fiskerimøte i Bodø torsdag den 23 juni, hvor der vil bli forelagt til behandling:

1. En sammenslutning av rundfisk- og klipfisktilvirkere inden amtet til varetagelse av fælles interesser.
2. Forbud mot utkastelse i sjøen av sild paa fiskepladsene.
3. Forbud mot nedtagning av hjellhængt fisk før 12 juni.

Der vil paa generalforsamlingen bli behandlet et forslag fra Lamø-sundets fiskeriforening om ansættelse av vandrelærer i behandling av rogn og klipfisk.

Tjøtta fiskeriforening har henstillet til selskapet at behandle spørsmålet om „helt forbud mot dorryfisket i Lofoten, idet det alt mer og mer for hvert aar har vist sig, at utbyttet av Lofotfisket, grundet den maate, paa hvilken fisket nu i flere aar er drevet, er svunden ind til tap for de fleste fiskere, likesom de sidste aars fangstmaate har virket demoraliserende.“

I samme retning har Vivelstad fiskeriforening uttalt sig.

Under selskapet sorterer nu 20 foreninger med 463 medlemmer.

Regnskap for Nordlands fiskeriselskap for budgjetaaret 1909—1910.

Indtægt:

1. Beholdning fra f. a.:			
I kasse	kr.	4.20	
Paa folio i Nordlands privatbank.....	„	1 687.95	
Restanser fra 1908—1909.....	„	459.00	
			kr. 2 151.15
2. Statsbidraget for 1909—1910.....	„		4 650.00
3. Distriktsbidrag:			
a. Fra herrederne i Nordlands amt...	kr.	190.00	
b. Fra Bodø kommune og brændevins-samlag	„	900.00	
c. Fra amtskommunen	„	500.00	
			„ 1 590.00
4. Amtskommunens og Bodø sparebanks bidrag til museet	„		500.00
5. Andre bidrag:			
a. Kontingent fra foreningerne for Fiske-ritidende	kr.	190.50	
b. Kontingent for Fiskeritidende fra medlemmer av selskapet	„	59.00	
			„ 249.50

6. Ishuse:			
a. Solgt is for	kr.	436.83	
b. Solgt agnkasser for	„	214.00	
c. Solgt et gl. ishuse i Brønnøy	„	100.00	kr. 750.83
7. Indvundne renter pr. 31 desember 1909	„		41.25
			<u>kr. 9 932.73</u>

Utgift:

1. Administration:			
a. Lønninger	kr.	640.01	
b. Trykningsomkostninger og avertissementer	„	280.76	
c. Kontorrekvisita, porto & telegrammer	„	184.87	
d. Diverse	„	60.49	kr. 1 166.13
2. Sekretærens reiseutgifter	„		757.45
3. Repræsentation paa fiskerimøtet i Kristianssund	„		400.61
4. Kontingent for Fiskeritidende	„		311.50
5. Bidrag til museet:			
a. Amtskommunens, samlagets og Bodø sparebanks bidrag	kr.	1 300.00	
b. Overført av statsbidraget 1909—1910	„	1 000.00	„ 2 300.00
6. Bidrag til opførelse av ishuse og anskaffelse av is etc.	„		2 965.17
7. Fiskeforsøk	„		443.60
8. Foreningsmøte	„		408.70
9. Restanse: Distriktsbidrag fra 1908—1909 til endelig utgift	„		20.00
10. Beholdning:			
Paa folio i Nordlands privatbank	kr.	654.20	
I kasse	„	118.37	
Restanser: 1908—1909	kr.	126.50	
1909—1910	„	260.50	
		<u>387.00</u>	„ 1 159.57
			<u>Tilsammen kr. 9 932.73</u>

Regnskap for Bodø fiskerimuseum for budgetaaret 1909—1910.

Indtægt:

1. Beholdning fra f. a.:			
Paa folio i Nordlands privatbank	kr.	761.05	
I kasse	„	37.81	kr. 798.86

2. Overført fra fiskeriselskapet diverse bidrag	kr.	2 300.00
3. Indvunden husleie.....	”	650.00
4. Vaktmestergodtgjørelse av leierne	”	175.00
5. Iflg. antegnelsespost 1 til regnskapet for 1908—1909.	”	0.70
6. Indvundne renter pr. 31 desember 1909	”	12.29
	Tilsammen	<u>kr. 3 936.85</u>

Utgift:

1. Bygningen:		
a. Renter og avdrag	kr.	1 056.49
b. Brandkontingent, vandavgift og feierpenger etc.	”	347.00
c. Utstyr etc. vedrørende det elektriske lys	”	76.15
		<u>kr. 1 479.64</u>
2. Vaktmesteren:		
a. Løn fra $\frac{1}{7}$ 1909— $\frac{30}{6}$ 1910.....	kr.	450.00
b. Ved, kul, lysavgift etc.	”	327.20
		<u>” 777.20</u>
3. Samlingerne:		
a. Nyanskaffelser	kr.	290.18
b. Diverse	”	140.11
c. Bestyrerens løn	”	400.00
		<u>” 830.29</u>
4. Beholdning:		
Paa folio i Nordlands privatbank.....	kr.	823.34
I kasse.....	”	26.38
		<u>” 849.72</u>
	Tilsammen	<u>kr. 3 936.85</u>

Trondhjems Fiskeriselskap.

Ved selskapets ordinære generalforsamling den 9 juli 1909 skulde i henhold til lovenes § 5 uttræde av direktionen d'herrer konsul Ingvær Klingenberg og kjøbmand P. O. Jenssen.

Begge gjenvalgtes.

Til suppleanter for direktionen valgtes hr. kjøbmand C. Poulsen, kjøbmand Borchgrevink Persen og kjøbmand Josef A. Hegstad.

Den avtrædende revisor hr. agent Ludv. Wilh. Strøm gjenvalgtes.

Til decisorer valgtes hr. ingeniør Arthur Motzfeldt og kjøbmand A. Alness.

I et senere direktionsmøte gjenvalgtes til formand hr. konsul Ingvar Klingenberg og til viceformand hr. kjøbmand L. O. Hegstad.

I forrige termin utbetaltes præmier for 343 stk. fangede haakjærring; i indeværende termin er betalt for 203 stk. Siden 1894 er til nu betalt præmier for en fangst i Trondhjemsfjorden av 4564 stk.

Selskapet har været hindret i at foreta videregaaende arbeide paa grundlag av de i forrige beretning omhandlede foreløbige undersøkelser om muligheten av at opdrætte østers i Hitterens distrikt.

Forhaabentlig vil selskapets økonomi tillate forsøksvis gjenoptagelse av arbeidet i kommende termin.

Selskapets andragende om at Trondhjems by maatte faa egen representant i Fiskeriraadet er indvilget.

Formandskapet valgte i 1909 som representant hr. konsul Ingvar Klingenberg, som deltok i raadets forhandlinger i samme aar. Som suppleant valgtes hr. G. H. Helgerud.

Efter anmodning av „Selskapet for de norske fiskeriers fremme“ i Bergen, tiltraadte vort selskap indbydelsen til avholdelsen av et fiskerimøte i Kristiansund N. 4—6 desember 1909, hvor en række fiskerispørsmål behandles ved foredrag og diskussion.

Til selskapets representanter valgtes hr. konsul Ingvar Klingenberg, hr. kjøbmand A. Alness og hr. L. Schmidt-Nielsen.

Begge de førstnævnte deltok i møtet, mens sidstnævnte ved sygdom forhindredes i at være tilstede og holde det annoncerte foredrag om utenlandske fiskerihavner.

Til møtets avholdelse ydet selskapet et bidrag paa 100 kr. Om møtets forhandlinger henvises til det utkomne stenografiske referat.

Av hensyn til Trondhjems fiskehandel i Mjøstrakterne og tilliggende distrikter har selskapet deltat i utstillingen paa Gjøvik 23 juni til 6 juli d. a. Der blev utstillet en kolleksion av redskaper og utstyr fra ferskvandsfiskeriet i Trøndelagen, likesom der blev fremvist en samling av forskjellige fiskevarer. Spesielt blev der lagt an paa en forsyning av fersk fisk pakket i is, hvorav utstillingens restauratør daglig serverte i utstillingens restaurant og folkekjøkken. Selskapet lot trykke spisekort til bruk for restauratøren.

Til hr. stipendiat Huitfeldt Kaas og Mjøsens fiskeriforening utlaantes fra samlingen 40 større fotografier fra Mjøs fiskerierne.

Selskapets utstilling blev tilkjendt guldmedalje, høieste belønning i fiskeriavdelingen.

Direktionen har paa selskapets vegne avgitt flere erklæringer av hvilke de vigtigste anføres nedenfor.

16 juli 1909.

Man har at erkjende mottagelsen av hr. Fiskeridirektørens skrivelse av 29 mars d. a. med indlagt avtryk av indstilling dat. $24/12$ 08 fra den departementale maskinistlovkomite. Paa Fiskeridirektørens anmodning skal selskapet, forsaavidt angaar komiteens forslag om sjømaskinister, tillate sig at uttale:

Selskapet, som er fuldt opmerksom paa, at en revision av maskinistloven er paakrævet, finder i det hovedsagelige at kunne gi den departementale maskinistlovkomites indstilling sin tilslutning. Dog skulde man anse det heldig, om der allerede nu i loven kunde indtages nogen bestemmelse om kyndighet i bruken av motorer, hvorefter den, som skal tjenestgjøre som maskinist ombord i motorfartøier, hadde at underkaste sig en avgiftsfri prøve, f. eks. for skibskontrollen, forinden han overtar sin stilling. Ved en saadan prøve maatte dog ikke mere forlanges, end at vedkommende kan godtgjøre sit kjendskap til maskinens bruk og pasning.

19 juli 1909.

I anledning av herr amtmandens henvendelse av 25 mai d. a. om uttalelse angaaende medicinalavgifter for fiskeriprodukter skal selskapet uttale:

Fiskeriselskapet er av den mening, at det vil være ønskelig at indføre en lav medicinalavgift for alle fiskevarer fra det hele land, og man finder, at avgiftens størrelse bør være ensartet overalt. Man er videre av den opfatning, at der fortrinnsvis bør opprettes amtsvise medicinalavgiftsfond og ikke et fælles for det hele land. Saaledes skulde f. eks. begge de trondhjemske amter under denne forutsætning faa hver sit fond.

Man forutsætter, at avgiften bæres av fiskerne sely, og at kjøperen skal være berettiget til fra den betingede pris at trekke medicinalavgiften.

Fondets midler maa selvfølgelig kun komme selve fiskerne og disses interesser tilgode til fremme av medicinalvæsenet saaledes som av komiteen av $28/12$ 08 nævnt.

Man har tænkt sig, at fondets midler burde forvaltes gjennom et av amtsformandskapet opnævnt styre, hvori ogsaa erhvervsfiskere har sæte.

14 januar 1910.

Selskapets direktion skal i anledning av hr. Fiskeridirektørens ærede skrivelse av 3 septbr. f. a. uttale, at kjølerum ombord i dampskibe, som transporterer fersk fisk, ansees paakrævet. Resultatet av de til denne tid utførte forsøk synes tilfredsstillende. Det hittil anvendte system har imidlertid endnu virket i for kort tid til, at man kan uttale sig om mulige forbedringer. Det er desuten sandsynlighet for, at der i en nær fremtid vil komme andre metoder til anvendelse end den ene, som fortiden er i bruk ved rutegaende skibe her i landet.

16 juni 1910.

I anledning av hr. Fiskeridirektørens skrivelse av 11 mai d. a. med bilag vedkommende spørsmål om lodspligt for utenlandske fiskefartøier, tillater man sig at oversende følgende uttalelse:

Direktionen finder, at lodspligt for utenlandske fiskefartøier bør opretholdes i henhold til nugjældende lov.

Da det imidlertid er meddelt selskapet, at lodsavgift paa enkelte steder ikke fordres betalt, vil man i forbindelse med ovenstaaende beslutning faa betone, at man gaar ut fra, at de nødvendige skridt blir tatt, for at loven kan praktiseres likedan overalt i vort land.

18 juni 1910.

I anledning av den ærede magistrats anmodning av 21 mai om selskapets uttalelse angaaende den departementale komites forslag til lov om medicinalfond skal selskapet, idet det henholder sig til sin erklæring avgit i samme saks anledning til hr. amtmanden i Søndre Trondhjems amt under 19 juli 1909 uttale, at det anser det ønskelig, at der indføres en lav medicinalavgift for fiskevarer for det hele land.

Hvad de i § 2 stipulerte avgiftssatser angaar, finder selskapet enkelte av disse høie, f. eks. saltet og fersk laks i forhold til kveite; men da den departementale komite ikke har fundet at burde foreslaa lavere satser, tror ikke selskapet nærmere at burde berøre dette spørsmål.

Med hensyn til avgiftens opkrævning maa man erklære sig enig med komiteens medlem, hr. Hansen, naar han i § 3 foreslaar, at ordene „i mangel av anden avtale“ utgaar. Forøvrig tror man at burde peke paa de vanskeligheter, som turde opstaa ved spørsmålet om, hvorvidt varerne vil medgaa til indenlands forbruk eller til hermetisk nedlægning; man mener derfor at det rigtigste vilde være, at avgiften blir at erlægge av samtlige fiskevarer.

Som tidligere uttalt anbefaler selskapet opprettelse av amtsvise fond med lokale bestyrelser.

Angaaende forslaget til sammensætning av fondenes styre og valget av fiskernes representanter i styret, skal man kun bemerke, at de sidstnævnte valg i henhold til §§ 23—26 forekommer selskapet for kostbart og vidtløftig. Man har tænkt sig til forenkling av apparatet, at erhvervsfiskerne i styret vælges direkte av amtstinget; dog maa de ikke være medlemmer av dette.

Man har intet væsentlig at bemerke til komiteens forslag om maaten, hvorpaa avgiften skal fordeles mellom de forskjellige medicinaldistrikter og angaaende avgiftens anvendelse.

Fiskeriselskapet vil imidlertid ikke undlate, naar der nu foreslaaes

en øket indførelse av medicinalavgift, at henlede tanken paa, at man da, som tidligere nævnt, tar det hele lands større fiskerier med.

En til selskapet stillet anmodning om at tiltræ indbydelsen til dannelse av de „Norske eksportnæringsers landsforbund“ har direktionen besvaret derhen, at selskapet ønsket foreløbig at staa utenfor, da det ikke driver forretningsvirksomhet.

Fra Trondhjems sild- og fiskeeksportørers forening er mottat anmodning om at søke foranstaltet fredning av sild i gytetiden for de indre dele av Trondhjemsfjorden. Saken er oversendt Beitstadfjordens fiskeriselskap, som har meddelt, at det vil sammenkalde et møte til behandling av spørsmålet.

Om vort lands seifiske savner forretningsstanden regelmæssige opgaver saaledes, at denne nogenlunde kan kjende til med hvilket kvantum der kan regnes. I haap om at faa dette savn avhjulpet har selskapet under 14 juni d. a. tilstillet Fiskeridirektøren følgende henvendelse:

„Paa grund av den betydelige værdi, som vort seifiske nu har faat ved det stadig voksende forbruk saavel i Norge som i utlandet (bl. a. i fremmede verdensdele) viser det sig sterkt paakrævet at faa optat en speciel statistikk for fangsten av sei, dette i interesse for saavel fiskere som handelsstand.

Fra herværende forretningsstand har der gjentagende været fremholdt ønskeligheten av at ha paalidelige opgaver vedrørende saavel selve fangsten som over de til tørring hængte partier.

Som forholdene nu er, mangler forretningsstanden fuldstændig oversigt over de opfiskede og tilvirkede kvanta, hvilket selvfølgelig kan ha de ubehageligste følger.

Vi vil i denne forbindelse henlede opmerksomheten paa Trondhjems store eksport av „tørfisk“, som næsten udelukkende omfatter sei.

Selskapets direktion tillater sig derfor at anmode hr. Fiskeridirektøren om at utvirke, at en statistikk som den nævnte kan bli optat, og at opgaverne kan bli gjort tilgjengelige som ukerapporter i likhet med, hvad der sker for andre større fiskeriers vedkommende.“

Herpaa har man mottat svar av 22 juni fra Fiskeridirektøren, hvilket gaar ut paa, at det for nærværende vil være vanskelig at skaffe en tilfredsstillende statistikk paa grund av manglende bevilgning. Forøvrig henvises der til den aarlige statistikk for landets fiskerier.

Det er en selvfølge, at denne statistikk, som først utkommer 1 à 2

aar efter, ikke tilfredsstillende de foran stillede krav. Direktionen vil søke saken forelagt det til høsten sammentrædende Fiskeriraad.

Selskapet har latt anstille nogen foreløbige forsøk med konservering av „raunakaate“. Efter en fra vedkommende fisker mottat meddelelse, synes opnaadd et tilfredsstillende resultat; arbeidet dermed fortsættes. Likedes er konservert nogen tønder agnsild; denne blev nedlagt i mars maaned og viste sig i juni maaned at ha holdt sig meget godt. Silden er fordelt til bankfiskere saavel i Trøndelagen som i Nordland. Nærmere oplysninger vil først kunne foreligge i en senere beretning.

Forsøksfiske med specielle garn for fangst av stor sei er sat igang, uten at der endnu kan uttales nærmere derom.

Selskapet har utbetalt bidrag til utklækning av regnbuelaks til utsætning i „Jonsvandet“ og tilstøtende vandomraade.

Undersøkelse om mulig opdræt av skrubflyndre i smaavande er gjort, og haaper man til høsten at kunne anbringe en del yngel i disse.

I spørmaalet om utklækning av saltvandsfisk er avgitt uttalelser saavel til Arendal som Kristiansund.

Efter anmodning fra Trondhjems handelsforening har direktionen valgt til medlem av det ny oprettendes handelskammer for Trondhjem hr. konsul Ingvar Klingenberg og til suppleant hr. kjøbmand P. O. Jensen.

Under 13 juni er indsendt andragende om statsbidrag for 1911—1912 stort 9000 kr. mot et tilsvarende distriktsbidrag av 3000 kr.

Trondhjems sparebank har som hittil stillet til velvillig disposition lokaler for samlinger og kontor, beregnet til 2000 kr. aarlig. Trondhjems brændevinssamlag har likeledes som vanlig bevilget 1000 kr. til selskapets almindelige virksomhet.

I terminen er foregaat større utlaan av redskaper og modeller saavel til forskjellige distrikter inden Trøndelagen som ogsaa til Romsdalen. Spand for transport av fiskeyngel har været stillet til disposition.

Formentlig vil ved aarets utgang Flisenbanen bli aapnet for almindelig trafik fra Elverum station paa Rørosbanen. Dermed vil der for vore fiskevarer aapnes en ny transportvei fra nævnte station over Kongsvinger—Charlottenberg til Sverige og videre sydover til det øvrige utland.

For de fiskevarer som hittil er ført frem enten over Lillestrømmen—Charlottenberg eller over Kristiania—Kornsjø vil den nye vei betegne en kortere avstand, en billigere fragt og en kortere kjøretid samt med sine gunstigere stigningsforhold by adgang til, at der kan kjøres flerdobbelt saa tunge tog som ad de ældre linjer.

For at søke disse fordele nyttiggjort for vor fiskeeksport lot direktionen hr. L. Schmidt-Nielsen foreta reiser til Kristiania og Stockholm til konferance med vedkommende myndigheter om saken. Selskapets

forestillinger om omlægning av gjennomgangstrafikken via Flisenbanen møtte forstaaelse og sympati saavel i Stockholm som i Kristiania, og direktionen har derfor det bedste haap om gode resultater, dog tror man paa det nuværende tidspunkt at burde uttale, at omlægningen av den samlede gjennomgangstrafik, via Flisenbanen, vil være avhengig av de norske myndigheters avgjørelse.

Selskapet vil dog fremdeles ha sin opmerksomhet rettet paa spørsmaalets heldige løsning.

Paa sin reise besøkte hr. L. Schmidt-Nielsen ogsaa Kornsjø for at ta omisningsforholdene i øiesyn. Til belysning av den voksende trafik meddeles, at der i Kornsjø i 1908 blev omiset 919 bredsporte vogner fersk sild mot 2132 vogner i 1909.

Opmerksomheten henledes paa de indtagne trafikopgaver fra Trondhjem jernbanestation.

Den i de foregaande aarsberetninger omhandlede optagelse av statistik over tilførselen av fiskevarer til Trondhjem har man ved hjelp av statsbidraget nu kunnet paabegynde fra 1 oktober 1909. Opgaverne indsamles gjennom tollboden, havnekontoret, jernbanestationen, dampskibsekspeditioner og fra fisketorvet. Man tror, at opgaverne er saa omhyggelig indsamlet, som det for nærværende lar sig gjøre, men da arbeidet er nyt paa sit omraade, maa der selvsagt vindes erfaring gjennom en fortsættelse dermed. Sammenlignende oversigter likeoverfor utførselsmængderne vil først kunne leveres senere, da dette fordrer en særskilt bearbeidelse.

De tabellariske oversigter indtages længere ute i beretningen.

Fiskemuseets byggefond

er i terminen ikke tilflytt nyt bidrag; det er kun øket med renter og utgjør pr. $\frac{1}{1}$ 1910 ..... kr. 8902.89

„Trøndelagens hjelpefond for fiskere“

har ikke mottat noget bidrag i aaret og er kun øket med renter. Fondet utgjør pr. $\frac{1}{1}$ 1910 ..... kr. 146.19

For alle velvillige gaver og bidrag til fiskeriselskapet og fiskerimuseet likesom til enhver, som har ydet støtte til fremme av virksomheten, tillater direktionen sig at frembære sin bedste tak.

**Sammendrag av regnskap for Trondhjems Fiskeriselskap i budget-
terminen $\frac{1}{7}$ 1909— $\frac{30}{6}$ 1910.**

Indtægt:

Beholdning fra f. a.....	kr.	2076.83
Statsbidrag	„	4000.00
Distriktsbidrag:		
Trondhjems sparebank.....	„	2000.00
Trondhjems brændevinssamlag	„	1000.00
Kontingent.....	„	295.00
Andre bidrag og renter.....	„	84.65
	kr.	<u>9456.48</u>

Utgift:

1. Administration:		
a. Leie av kontor og pakrum.....	kr.	500.00
b. Kontorhold, lys, brænde, rengjøring m. m.	„	190.88
c. Kontorsaker	„	19.87
d. Telefon, porto, telegrammer	„	169.22
e. Lønninger	„	1200.00
f. Forskjellige utgifter	„	183.91
2. Arbeider vedkommende fiskeformerelse:		
a. Præmier for fangst av haakjærring i Trondhjems- fjorden.....	„	101.50
b. Utsat yngel av regnbuelaks	„	100.00
3. Arbeider vedkommende tilvirkning og omsætning:		
Fremhjælp av ferskfisktrafikken og utvikling av transportforhold vedkommende omsætningsmarkedet ..	„	900.00
4. Arbeider vedkommende fangst og redskaper:		
Fiskeforsøk og agnprøver	„	228.95
5. Bibliotek:		
Anskaffelse av bøker og tidsskrifter	„	143.28
6. Arbeider vedkommende modeller og vareprøver:		
a. Husleie til fiskerimuseet	„	1500.00
b. Bestyrelse, anskaffelser og vedlikehold av museet. „	„	1200.00
c. Diverse indkjøp	„	3.00

7. Utstillinger:		
a. Fiskerimøte Kristiansund N. 1909	kr.	197.78
b. Utstillingen Gjøvik.....	„	327.15
8. Diverse utgifter:		
a. Statistikk over tilførsel av fiskevarer til Trondhjem ..	„	752.20
b. Bekjendtgjørelser, trykning o. l.	„	110.23
c. Uforutset og reiser.....	„	1256.76
		<u>kr. 9456.48</u>

**Sammendrag av regnskap for Trondhjems Fiskerimuseum i budgjet-
terminen $\frac{1}{7}$ 1909— $\frac{30}{6}$ 1910.**

Indtægt:

1. Beholdning fra f. a.....	kr.	38.68
2. Trondhjems fiskeriselskap.		
Sparebankens bidrag:		
Til husleie.....	„	1500.00
Statsbidrag:		
Til bestyrelse, vedlikehold og anskaffelser m. m. .	„	1200.00
3. Diverse og renter.....	„	18.45
		<u>kr. 2757.13</u>

Utgift:

1. Husleie for samlingerne.....	kr.	1500.00
2. Lønninger og vakthold	„	802.85
3. Anskaffelser, vedlikehold, assurance og renhold.....	„	242.98
4. Beholdning.....	„	211.30
		<u>kr. 2757.13</u>

Selskapets og museets regnskaper er revidert og decidert i henhold til de for samme gjældende love.

**Statistikk over tilførselen av fiskevarer til Trondhjem i tidsrummet
1 oktober 1909—30 juni 1910.**

Opgaverne er ved innsamlingen avgit udelukkende til disposition for Trondhjems fiskeriselskap.

Tilført sjøværts eller
— pr. jernbane.

Fiskevarer

tilført Trondhjem $\frac{1}{10}$ 1909 til $\frac{31}{12}$ 1909 fra nedenstaaende distrikter.

Fiskevarer	Fin- markens amt kg.	Tromsø amt kg.	Nord- lands amt kg.	Nordre T.hjems amt kg.	Søndre T.hjems amt kg.	Romsdals amt kg.	Nordre Bergen- hus amt kg.	Bergen kg.	Stav- anger amt kg.	Island kg.	Rus- land kg.	Til- sammen kg.
Fersk fisk ¹⁾	40 280	112 216	665 993	108 188	538 203	95 690	720	—	—	—	—	1 561 290
Levende fisk	—	—	2 000	17 090	44 390	—	—	—	—	—	—	64 480
Saltet fisk	5 179	2 479	12 570	17 330	81 280	4 100	—	—	—	—	—	122 956
Fersk sild ²⁾	—	250	923 150	2 166 010	2 755 885	2 250	—	350	—	—	—	5 847 895
Saltet sild ³⁾	220	72 960	2 982 380	244 340	998 460	295 570	9 200	9 450	16 000	268 100	—	4 896 680
Røket sild	—	—	—	—	—	50	—	—	—	—	—	50
Tørfisk	145 550	233 095	306 545	19 732	89 735	48 550	—	10 250	—	—	—	853 455
Klipfisk	—	—	—	—	160	2 550	—	50	—	—	—	2 760
Hermetiske fiske- varer	—	—	—	—	50	680	—	—	—	—	—	730
Kraftfor	100	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	100
Tran, medicin	—	—	—	—	100	—	—	—	—	—	—	100
Tran, andre sorter	150	930	8 595	850	11 400	850	—	—	—	—	630	23 405
Tranrakse	—	—	—	—	600	—	—	—	—	—	—	600
Fiskenakker	—	—	—	—	—	350	—	—	—	—	—	350
Sildolje	—	1 050	106 350	—	—	—	—	—	—	—	—	107 400
Sildmel	—	—	142 000	—	—	—	—	—	—	—	—	142 000

1) Herav tilført pr. jernbane 25 500 kg.

2) Do. do. 24 820 „

3) Herav tilført som eksportpakket 5 414 td. à 100 kg. = 541 400 kg.; resten fiskepakket vare.

Tilført sjøværts eller
— pr. jernbane.

Fiskevarer

tilført Trondhjem ¹/₁ 1910 til ³¹/₁ 1910 fra nedenstaaende distrikter.

Fiskevarer	Fin- markens amt kg.	Tromsø amt kg.	Nord- lands amt kg.	Nordre T.hjems amt kg.	Søndre T.hjems amt kg.	Romsdals amt kg.	Nordre Bergen. amt kg.	Bergen kg.	Island kg.	Tilsammen kg.
Fersk fisk ¹⁾	7 634	71 045	218 386	25 687	169 649	23 180	240	—	—	515 820
Levende fisk	—	—	—	2 000	7 500	—	—	—	—	9 500
Saltet fisk	1 225	—	2 600	1 710	20 250	—	—	300	—	26 085
Fersk sild ²⁾	—	—	106 100	269 590	2 028 520	156 900	—	—	—	2 561 110
Saltet sild ³⁾	—	—	97 580	12 260	312 012	1 206 400	—	24 000	84 680	1 736 930
Tørfisk	14 080	7 886	30 891	1 455	420	11 400	—	—	—	66 132
Klipfisk	—	—	—	—	297	300	—	—	—	597
Tran, medicin	—	—	—	—	294	—	—	—	—	294
Tran, andre sorter	—	—	210	—	—	4 725	—	4 725	—	9 660
Sildolje	—	1 575	158	—	—	—	—	—	—	1 733
Sildmel	—	—	20 000	—	—	—	—	—	—	20 000

1) Tilført pr. jernbane 7 700 kg.

2) Do. do. 44 190 ”

3) Herav 2806 tønder à 100 kg. eksportpakket, resten fiskepakket vare.

Tilført sjøværts eller
— pr. jernbane.

Fiskevarer

tilført Trondhjem $\frac{1}{2}$ 1910 til $\frac{28}{2}$ 1910 fra nedenstaaende distrikter.

Fiskevarer	Fin- markens amt kg.	Tromsø amt kg.	Nordlands amt kg.	Nordre T.hjems amt kg.	Søndre T.hjems amt kg.	Romsdals amt kg.	Nordre Bergenhus amt kg.	Island kg.	Tilsammen kg.
Fersk fisk ¹⁾	8 872	43 807	215 650	36 657	194 835	25 325	—	—	525 146
Levende fisk.....	—	—	—	—	9 650	—	—	—	9 650
Saltet fisk.....	1 058	525	1 125	1 375	50 132	460	—	—	54 675
Fersk sild ²⁾	—	—	358 700	726 170	1 293 100	6 000	13 000	—	2 396 970
Saltet sild ³⁾	—	—	20 850	6 000	85 955	414 080	28 240	3 500	558 625
Tørfisk.....	16 055	7 225	11 440	80	4 930	21 010	—	—	63 340
Klipfisk.....	—	—	100	—	—	5 000	—	—	5 100
Fiskguano.....	—	55 000	—	—	—	—	—	—	55 000
Kraftfor.....	—	70 000	—	—	—	—	—	—	70 000
Tran, medicin.....	—	—	—	—	1 300	—	—	—	1 300
Tran, andre sorter.....	—	—	3 517	—	7 300	—	—	—	10 817
Trangrakse.....	—	—	—	—	—	2 415	—	—	2 415
Sildmel.....	—	—	40 000	—	—	—	—	—	40 000

1) Herav tilført pr. jernbane 5350 kg.

2) Do. do. do. 9420 -

3) Herav tilført som eksportpakket 272 tdr. à 100 kg. = 27 200 kg.

fra Island 35 „ à 100 - = 3 500 -

307 tdr. à 100 kg. = 30 700 kg., resten fiskepakket.

Tilført sjøværts eller
— pr. jernbane.

Fiskevarer

tilført Trondhjem $\frac{1}{3}$ 1910 til $\frac{31}{3}$ 1910 fra nedenstaaende distrikter.

Fiskevarer	Fin- markens amt kg.	Tromsø amt kg.	Nord- lands amt kg.	Nordre T.hjems amt kg.	Søndre T.hjems amt kg.	Ron.sdals amt kg.	Nordre Bergenl. amt kg.	Tilsammen kg.
Fersk fisk ¹⁾	9 603	69 201	273 018	43 018	210 345	22 640	—	627 825
Levende fisk.....	—	—	—	—	15 460	—	—	15 490
Saltet fisk.....	1 398	275	2 400	9 155	23 128	720	—	37 076
Fersk sild ²⁾	—	—	174 450	427 200	434 250	22 750	42 900	1 101 550
Saltet sild.....	—	800	63 220	2 080	66 372	89 340	400	222 212
Røket sild.....	—	—	—	—	—	54	—	54
Tørfisk.....	38 510	6 559	14 276	60	11 835	14 000	—	85 240
Rogn.....	—	—	560	—	6 070	180	—	6 810
Tran, medicin.....	—	—	—	—	5 800	—	—	5 800
Tran, andre sorter.....	—	—	10 030	—	1 720	—	—	11 750
Trangrakse.....	—	—	7 987	—	—	—	—	7 987
Sildolje.....	—	—	1 575	—	—	—	—	1 575
Sildmel.....	—	—	20 000	—	—	—	—	20 000
Hummer.....	—	—	—	—	—	200	—	200

1) Herav tilført pr. jernbane 6 750 kg.

2) Do. do. 96 620 „

Tilført sjøværts eller
— pr. jernbane.

Fiskevarer

tilført Trondhjem $\frac{1}{4}$ 1910 til $\frac{30}{4}$ 1910 fra nedenstaaende distrikter.

Fiskevarer	Fin- markens amt kg.	Tromsø amt kg.	Nord- lands amt kg.	Nordre T.hjems amt kg.	Søndre T.hjems amt kg.	Roms- dals amt kg.	Nordre Bergenhus amt kg.	Tilsammen kg.
Fersk fisk ¹⁾	9955	14375	65448	20700	157905	15425	540	284348
Levende fisk.....	—	—	—	—	8250	—	—	8250
Saltet fisk.....	2095	25	650	14840	36230	—	—	53840
Fersk laks ²⁾	17	50	—	350	585	275	—	1277
Fersk sild ³⁾	—	—	—	118510	72500	500	5000	196510
Saltet sild.....	—	80	41500	2000	88932	12880	—	145392
Tørfisk.....	8290	27871	20198	200	5450	6850	4250	73109
Hermetiske fiskevarer.....	—	—	—	—	—	500	—	500
Fiskguano.....	—	—	—	—	—	10900	—	10900
Kraftfor.....	—	1400	800	—	—	—	—	2200 (Levermel)
Rogn.....	—	—	—	100	—	—	—	100
Tran, medicin.....	—	—	—	—	1240	—	—	1240
Tran, andre sorter.....	—	—	—	—	16700	—	—	16700
Trangrakse.....	—	⁴⁾ 1575	—	—	880	—	—	2455
Sildolje.....	—	1575	—	—	—	—	—	1575
Sildmel.....	—	—	5700	—	—	3000	—	8700
Hummer.....	—	—	—	—	—	760	—	760

- 1) Herav tilført pr. jernbane 7300 kg.
 2) Do. do. 350 -
 3) Do. do. 14920 -
 4) Gurry av sild.

Tilført sjøværts eller
— pr. jernbane.

Fiskevarer

tilført Trondhjem $\frac{1}{5}$ 1910 til $\frac{31}{5}$ 1910 fra nedenstaaende distrikter.

Fiskevarer	Fim- markens amt kg.	Tromsø amt kg.	Nord- lands amt kg.	Nordre T.hjems amt kg.	Søndre T.hjems amt kg.	Roms- dals amt kg.	Nordre T.hjems amt kg.	Til- sammen kg.
Fersk fisk ¹⁾	12344	44508	173650	38420	99664	9010	—	377596
Levende fisk.....	—	—	—	—	5300	—	—	5300
Saltet fisk.....	1315	325	362	6535	35818	100	—	44455
Fersk laks ²⁾	8100	2761	11946	13130	49512	12740	—	98189 ⁴⁾
Røket laks.....	—	—	—	—	—	8	—	8
Fersk sild ³⁾	—	—	—	400	14700	350	—	15450
Saltet sild.....	—	80	11540	400	46162	28260	—	86442
Tørfisk.....	55784	19357	11343	350	5900	8650	2550	103934
Klipfisk.....	—	—	—	—	—	300	—	300
Rogn.....	—	—	—	6940	340	—	—	7280
Lever.....	—	—	—	1360	—	—	—	1360
Tran, medicin.....	—	—	—	—	4520	—	—	4520
Tran, andre sorter.....	—	105	949	1145	1860	—	—	4059
Trangrakse.....	—	—	—	—	1610	—	—	1610
Sildmel.....	—	12700	—	—	—	—	—	12700
Sildolje.....	—	4515	—	—	—	—	—	4515
Hummer.....	—	—	—	—	—	1100	—	1100
Østers.....	—	—	—	—	—	40	—	40

1) Tilført pr. jernbane 6030 kg.

2) Do. do. 5030 -

3) Do. do. 400 -

4) Heri indbefattet ørret 2100 kg.

Tilført sjøværts eller
— pr. jernbane.

Fiskevarer

tilført Trondhjem $\frac{1}{6}$ 1910 til $\frac{30}{6}$ 1910 fra nedenstaaende distrikter.

Fiskevarer	Fin- markens amt kg.	Tromsø amt kg.	Nord- lands amt kg.	Nordre T.hjems amt kg.	Søndre T.hjems amt kg.	Roms- dals amt kg.	Nordre Bergenl. amt kg.	Kristiania amt kg.	Bergen amt kg.	Til- sammen kg.
Fersk fisk ¹⁾	5 810	9 170	86 622	43 083	87 752	19 160	90	—	—	} 255 227
Makrel ²⁾	—	—	—	—	—	—	—	3 540	—	
Levende fisk	—	—	—	—	1 500	—	—	—	—	1 500
Saltet fisk	555	300	3 200	3 555	51 504	1 100	—	—	—	60 214
Fersk laks ³⁾	47 293	6 638	43 757	33 483	104 493	15 000	—	—	—	250 664 ⁴⁾
Saltet laks	300	—	—	—	—	—	—	—	—	300
Røket laks	—	23	12	—	—	—	—	—	—	35
Fersk sild	—	—	—	1 150	40 120	93 150	200	—	—	134 620
Saltet sild	—	80	240	—	30 600	23 440	35 440	—	28 560	118 360
Tørfisk	37 876	3 510	24 345	2 265	28 548	58 500	—	—	—	155 044
Klipfisk	—	—	—	—	—	90	—	—	—	90
Hermetiske fiskevarer . . .	—	—	—	—	—	136	—	—	—	136
Rogn	—	—	—	540	—	—	—	—	—	540
Tran, medicin	—	—	—	—	1 960	—	—	—	—	1 960
Tran, andre sorter	105	—	1 575	1 450	9 335	—	—	—	—	12 465
Hummer	—	—	—	—	—	4 460	—	—	—	4 460
Sildmel	22	—	7 500	—	—	—	—	—	—	7 522
Sildolje	—	—	630	—	—	—	—	—	—	630

¹⁾ Tilført pr. jernbane 1 410 kg.

²⁾ Do. do. 3 540 -

³⁾ Do. do. 11 050 -

⁴⁾ Heri indbefattet ørret 9 120 kg.

Trafik-opgaver fra Trondhjem jernbanestation.

(Ved L. Schmidt-Nielsen).

I beretning for 1907—1908 findes optat oversigter, som omfatter tidsrummet fra 1892 til udgangen av 1907.

I nærværende oversigt indtages opgaver for tidsrummet fra 1900 til udgangen av 1909.

Nogen forsendelse av ferske matvarer direkte kartert fra dampskibe til Merakerbanens stationer har ikke fundet sted.

Jernbanens driftsbestyrer i Trondhjem, hr. von Krogh, har ogsaa iaar velvillig ydet sin hjælp, saa jeg kunde faa opgaverne komplet.

Opgave over transport av ilgods fra Trondhjems jernbanestation.

A.: Fersk fisk (fersk fisk alm., laks og fersk sild).

B.: Ferskt kjød, vildt, smør og egg.

Fragt: Heri andele til andre jernbaner.

Tabel I.

Over Merakerbanen.

A. (direkte kartert).

Driftsaar	Mængde i kg.	Fragt kr.
1900—01	979 420	47 400
1901—02	984 050	48 723
1902—03	1 259 360	67 543
1903—04	1 625 400	77 247
1904—05	1 226 960	58 664
1905—06	1 255 850	57 183
1906—07	1 417 880	65 803
1907—08	1 957 240	84 578
1908—09	4 792 450	125 613
1909		
2. halvaar	1 655 440	66 660

Tabel II.
Over Rørosbanen.

A.

Driftsaar	Mængde i kg. (direkte kartert)	Fragt kr.	Mængde i kg. (Gjennemgangs- trafik, direkte kartert fra dampskib)	Fragt kr.
1900—01	2 146 990	77 262	135 030	4 261
1901—02	2 148 060	78 421	95 400	2 518
1902—03	1 929 720	66 930	67 690	1 834
1903—04	4 481 010	139 839	55 390	1 530
1904—05	2 008 900	73 710	39 640	1 081
1905—06	2 909 070	102 988	102 740	2 716
1906—07	4 300 610	160 700	68 220	1 820
1907—08	7 164 920	281 842	171 676	5 380
1808—09	11 800 890	472 965	180 050	5 350
1909 2det halvaar.	12 176 900	486 465	39 740	1 180

B.

1900—01	1 158 110	33 679	254 400	7 661
1901—02	1 040 510	31 833	153 550	4 607
1902—03	1 109 440	33 461	293 490	8 849
1903—04	1 137 100	33 974	415 640	12 525
1904—05	898 920	26 743	173 170	5 230
1905—06	1 039 840	30 954	471 640	14 192
1906—07	1 326 130	39 703	992 520	29 862
1907—08	1 038 117	35 620	890 289	31 056
1908—09	956 705	30 579	396 246	13 492
1909 2det halvaar.	548 820	17 736	276 840	9 676

Tabel III.

Ilgods: Ferske matvarer over Rørosbanen 1900—1909.
Sammendrag.

Driftsaar	A. Tabel II		B. Tabel II		Tilsammen	
	Mængde kg.	Fragt kr.	Mængde kg.	Fragt kr.	Mængde kg.	Fragt kr.
1900—01	2 282 020	81 524	1 412 510	41 340	3 694 530	122 864
1901—02	2 243 460	80 939	1 194 060	36 440	3 437 520	117 379
1902—03	1 997 410	68 764	1 402 930	42 310	3 400 340	111 074
1903—04	4 536 400	141 369	1 552 740	46 499	6 089 140	187 868
1904—05	2 048 540	74 791	1 072 090	31 973	3 120 630	106 764
1905—06	3 011 810	105 704	1 511 480	45 146	4 523 290	150 850
1906—07	4 368 830	162 520	2 318 650	69 565	6 687 480	232 085
1907—08	7 336 596	287 222	1 928 406	66 676	9 265 002	353 898
1908—09	11 980 940	478 315	1 352 951	44 071	13 333 891	522 386
1909						
2. halvaar	12 216 640	487 645	825 660	27 412	14 697 740	581 717

Trondhjem, juli 1910.

Kristiansunds fiskeriselskap.

Kristiansunds fiskeriselskap tillater sig herved at indsende til det ærede Fiskeridirektoriat beretning om sin virksomhet i det forløpne aar fra 1 juli 1909 til 30 juni 1910.

A. Navigationsundervisningen.

Til de av os oprettede fripladse for fiskere ved den herværende navigationsskole hadde der ved undervisningens begyndelse i oktober forrige aar kun meldt sig to elever nemlig:

Markus Valsø fra Valsøfjorden 26 aar gammel.

Jonas Nordgaard fra Frøyen 23 „ --

Av disse gik Markus Valsø paa skolen i ca. 1 maaned, hvorefter han trak sig tilbake uten at gaa kurset til ende.

Jonas Nordgaard gik til enden av kurset (3 maaneder) og avsluttet med hovedkarakter ved den bestaaede eksamen av 2.50 (høieste karakter 3.00). At ikke flere melte sig hadde sin grund i sildefisket.

B. Ophjælp av det daglige hjemmefiske.

Til fremme av dette fiske har vi hittil mest arbeidet for aalefiske, agnskjælskrapping og rusefiske, og er disse forskjellige fiskerier i god fremgang overalt i distrikterne heromkring.

Dernæst har vi i det forløpne aar tat med kraft fat paa at faa indført

Hummerfiske med dypvandsteiner.

Fiskeridirektøren, hr. dr. Johan Hjort, engagerte forrige aar (1909) to erfarne hummerfiskere fra Hvitingsø til at komme herop i de sidste dage av mai f. a. for at drive et forsøksfiske efter hummer med dypvandsteiner og at undervise fiskere i bruken av dette redskap.

Efter konferanse med os om, hvor de burde begynde sit fiske, reiste de efter vor anvisning til Smølen og begyndte at fiske hummer den 1 juni med de 120 teiner, de førte med sig. De engagerte her to mand, dels til assistanse, dels for at faa dem oplært i bruken av teinerne. De delte sig altsaa i to baatlag med to mand og 60 teiner hver, som hver for sig drev fisket i farvandet omkring Skolmen fyr.

Fisket ved Smølen varte fra den 1 til den 22 juni, og skjønt de hindredes meget av stormende veir, fik de dog i 11 nætter 274 hummere. Den 23 juni drog saa begge disse fiskere, efter vor anvisning, ned til

Vevang, hvor formanden i Vevangs fiskeriforening, hr. M. Baggen, der interesserer sig meget for hjemmefiskets opkomst, gik dem tilhaande med at anvise dem de gunstigste fiskepladse. Her fisket de da saalænge hummerfisket var tillatt, eller til den 8 juli; men med hvad utbytte, er os ubekjendt.

Imidlertid er mange fiskere, især paa Smølen og Frøyen, blit opmerksomme paa nødvendigheten av, at de forlater de hittil brukte gammel-dagse metoder at fange hummer paa, nemlig med bunder og klyper, der kun er anvendelige naar hummeren om forsommeren gaar op paa grundt vande, og gaar over til en mere tidsmessig fangstmetode, hvilket viser sig i, at vi jevnlig faar opfordring fra fiskere om at skaffe dem hummerteiner. Vi har derfor sat os i forbindelse med teinebindere paa Hvitingsø om at skaffe os foreløbig 50 teiner.

Til slutning vil vi paa egne og fiskeribefolkningens vegne tillate os at bringe hr. fiskeridirektøren vor tak for det kraftige initiativ han tok for at sætte dette fiske igang heromkring.

C. Arbeide for en bedre tilvirkning av vor klipfisk samt for desinfektion mot mid.

Ogsaa i dette aar har vi sendt hr. Edw. Lie ut som vandrelærer for at gi fiskerne paa de vær han besøkte i de foregaaende aar, en fortsat undervisning i at forbedre sin tilvirkning av klipfisken og i at desinficere sine salteboder og sjaaer med formalin. Han begyndte sin reise i midten av oktober og fortsatte til slutten av januar, og i den tid besøkte han alle — eller ialfald de fleste og betydeligste vær fra Bjørnør til Bud.

Den i forrige aar nedsatte komite bestaaende av medlemmer av fiskeriselskapet, handelsforeningen og skipperforeningen har ogsaa iaar fortsat sit arbeide for forbedring av klipfiskens tilvirkning, idet den har utsendt et femte cirkulære om den sak og omdelt det til alle skippere og handelsmænd og andre i fiskerierne interesserte langs hele den nordlige kyst fra Vadsø til Bergen. Likeledes, for at kunne gripe denne vigtige sak an med størst mulige kraft og energi, har vi, efter samraad med og støtte av fiskeridirektøren indgaat til statsmyndighetene med andragende om et ekstraordinært bidrag av statskassen stort kr. 3000 (uten forpligtelse til at skaffe distriktsbidrag) til et fortsat undervisningsarbeide i en større maalestok, end vi hittil har kunnet anlægge paa det, for forbedring i klipfiskens tilvirkning.

Dette andragende har resultert i, at Stortinget har bevilget os kr. 2000 til øiemedet.

D. Diverse saker.

1. Fiskerimødet hersteds 4, 5 og 6 desember 1909.

Efter initiativ av „Selskapet for de norske fiskeriers fremme“ i Bergen avholdtes her i dagene 4, 5 og 6 desember f. a. et fiskerimøte, hvortil delegerede fra alle handelsforeninger, fiskeriselskaper og foreninger samt andre i fiskerinæringen interesserede foreninger og personer langs den hele kyst var indbudt, og mødte der ogsaa ialt 52 herrer. Hr. fiskeridirektør Hjort var specielt indbudt til at overvære møtet.

Paa dette møte behandledes flere vigtige saker vedkommende vor fiskerinæring. Vi henviser forøvrig om disse sakers behandling og om de vedtagne resolutioner til det stenografiske referat, der blev optat paa møtet, og som nu foreligger trykt.

2. Prøvefiske efter storsild paa Romsdalskysten i desember 1909.

Foranlediget ved henvendelse fra interesserte hold telegraferede vort selskaps formand den 14 desember til Fiskeridirektøren saaledes:

„Situationen fiskerflaaten beklagelig. Fangst opnaaes ikke. Hvis mulig maa ekstraordinær bevilgning fiskeforsøk strækningen Sulen—Helgeland straks søkes opnaadd. Antar fem dampere opnaaelig hersteds mot 2000 kroners godtgjørelse hver damper. I fald bevilgning faaes, ønskes kaptein Iversen hertil for assistanse. Telegrafer.“

Som følge av denne henvendelse mottok opsynsbetjenten ved sildefisket hersteds, hr. Brun, telegram fra Fiskeridirektøren om at sammenkalde et møte paa børsen av herliggende dampskibsførere for at uttale sig om forslaget. Resultatet av dette møte der avholdtes den 15. s. m., blev at samtlige førere uttalte sig for, at et forsøksfiske var ønskelig paa nævnte strækning og anbefalte, at fem dampere betaltes 1 000 kroner hver foruten fangsten. Videre, at et lignende forsøk burde foretages strækningen Stat — nordover.

I den anledning vekslede vi i de nærmest følgende dage en række telegrammer og brever med Fiskeridirektøren, der resulterte i at fiskedampere „Kinn“, „Borgund“, „Aspø“, „Glup“ og „Skarven“ engagertes til at foreta fiskeforsøk efter storsild paa kyststrækningen Feie—Stat; — Sulen—Vigten. Samtlige dampere avgik til sine respektive fangstfelter nogen dage før jul og drev med sine garnlanker uten at opnaa nævneværdig fangst, og da storsildfisket imidlertid slog til herutenfor den 22. desbr., blev forsøksfisket indstillet og de leiede dampere kaldt tilbake og opsagt.

Beretning om dette forsøksfiske med journalutdrag fra de forskjellige engagerede dampere samt specificerte regnskap og kopier av kontrakter indsendtes til Fiskeridirektoriatet den 12. januar dette aar.

3. Demonstration i St. Petersburg for indførelse av norske fiskeprodukter i Rusland som proviant for den russiske armé.

I november maaned f. a. indløp der til os en skrivelse fra Fiskeridirektøren, hvori vi opfordres til i forening med den herværende handelsforening at drøfte et spørsmåal om gavnligheten av en paatænkt demonstration i St. Petersburg for indførelsen av norske fiskeprodukter i Rusland som proviant for den russiske armé. Demonstrationen skulde ledes av Norges fiskeriagent i Tyskland, hr. G. Westergaard, i forening med den norske legation i St. Petersburg.

For at faa denne sak — der kan bli av stor betydning for vor fiskerinæring, hvis demonstrationen faar et heldig utfald — sammenkaldte vi efter samraad med handelsforeningens bestyrelse byens fiskeeksportører til et møte paa børsen den 26. novbr. for at drøfte saken.

Møtet avholdtes til berammet tid og sted, og var der fremmødt de fleste av de firmaer, der driver forretning i fiskeprodukter hersteds. Der blev enstemmig vedtat, at vi skulde utfærdige en liste hvorpaa de firmaer, der interesserte sig for saken, kunde tegne sig for de kvanta klipfisk, de gratis vilde yde til den paatænkte demonstrations gjennomførelse.

En saadan liste blev da utfærdiget, og vi fik i kort tid samlet 3 250 kg. klipfisk av forskjellige sorter, likesom den herværende hermetikfabrik bidrog med et parti fiskehermetik.

Vi hadde ogsaa faat i opdrag fra Fiskeridirektøren at søke engagert en eller to dygtige kokke til at utføre den kulinariske del av demonstrationen. En saadan fandt vi ogsaa, efter adskillig søken, i hr. Kuløy, der er en erfaren skibskok, og som da for med dampskib „Irma“ som kok. Han blev paa vor anbefaling antat av hr. Westergaard, der paa sin side hadde engagert bestyreren av Bergens Stuertskole, saa den vigtige del av forberedelserne til demonstrationen blev heldig ordnet.

En ikke uviktig side av saken, specielt med en fremtidig eksport av fiskevarer herfra til St. Petersburg for øie i tilfælde demonstrationen faar det for os forønskede heldige utfald, var spørsmålet om den letteste og billigste forsendelsesvei til Rusland. Vi undersøkte de forskjellige alternativer enten pr. jernbane via Trondhjem—Stockholm—Hangø — til St. Petersburg eller pr. dampskib herfra til Kristiania med omladning dersteds for Rusland, og vi blev staaende ved denne sidste. Fragten ad denne vei blev for vort prøveparti sat til *Nb.* 33 pr. 1000 kg. herfra til St. Petersburg; men gjennem speditørerne i Kristiania, herrer Berg-Hansen & Co. fik vi denne fragsats nedsat for fremtidige større partier til kr. 26.30 pr. 1000 kg.

Efterat demonstrationen var avsluttet i St. Petersburg, vendte hr. Westergaard tilbake hit til landet og besøkte da ogsaa denne by, og i et møte paa børsen med byens klipfiskeksportører den 23 juni redegjorde han for utfaldet av demonstrationen, der i det store og heletat maa siges at ha været vellykket og faat et heldig utfald, likesom ogsaa de rapporter, som de russiske autoriteter, der overvar demonstrationen, indsendte til den norske legation, var særdeles rosende for de norske fiskeprodukter. I det hele tat, mente herr Westergaard, at der efter denne demonstration var blit en stemning for vore fiskevarer i Rusland som han vilde opfordre vore eksportører til at benytte og arbeide for at etablere et marked i Rusland, der kunde bli av stor betydning for vor fiskehandel. I tilslutning hertil oplæste fiskeriselskapets formand, hr. Joh. Fr. Nielsen et brev fra handelsstipendiat Ludvig Finstad i Archangel dat. $\frac{26 \text{ mai}}{9 \text{ juni}}$ d. a. hvori han meddeler, at han, efter at ha overværet demonstrationen i St. Petersburg, hadde faat en russisk kjøbmand til at interessere sig for norske fiskeprodukter og opfordrer derfor hr. Finstad vore eksportører til at sætte sig i forbindelse med sig med forretninger i Rusland for øie. Paa et senere møte nogen dage efter det ovennævnte, som vi hadde sammenkaldt for yderligere at drøfte mulighetene for forretninger i Rusland, foreslog vort selskaps formand at handelsforeningens bestyrelse heretter tar sig av denne sak, da den sorterer mere direkte under handelsforeningens virksomhet end under fiskeriselskapets. Heri var forsamlingen enig, og vedtoges derfor vor formands forslag mot en stemme.

Ved møtets slutning uttalte formanden, at han paa fiskeriselskapets vegne fandt at burde erindre forsamlingen baade om den resolution som ifjor blev vedtat angaaende en nøiere sorteren av klipfisk og værdsættelse av fiskens værdi efter kvalitet, og det arbeide, som har været foretat og som fremdeles foregaar og er meget aktuelt, nemlig arbeidet for forbedring av vor klipfisk. Det viser sig desværre, at der fremdeles foregaar fiskesalg efter de gamle vilkaar med samfængt vare og kun utkast av vrak: en fremgangsmaate som staar i direkte strid baade med den fattede resolution og med det paagaaende arbeide. Efter en livlig debat, hvori flere av byens eksportører deltok, blev forsamlingen enig om, at ogsaa dette spørsmaal optages til behandling i et senere møte i Handelsforeningen.

4. Egen repræsentant for Kristiansund i Fiskeriraadet.

Paa et bestyrelsesmøte, der avholdtes den 3 august 1909 meddelte formanden, at han hadde erfaret, at i Aalesund var der vakt motion om, at man hos statsmyndighetene skulde søke utvirket, at den by faar sin egen repræsentant i Fiskeriraadet.

Da nu ogsaa Trondhjems by har faat egen repræsentant i Raadet, antok formanden at saavel Kristiansund som Aalesund var berettiget til at opnaa samme imøtekommenhet av statsmyndighetene, og foreslog at man indgik til Handelsdepartementet med andragende derom. Heri var bestyrelsen enig, hvorefter vort selskap under 6 september f. a. sendte Handelsdepartementet følgende skrivelse:

Ved oprettelsen av Norges Fiskeristyreelse og Fiskeriraad blev det med hensyn til Raadets sammensætning bestemt, at kun Bergens by skulde faa en repræsentant i Raadet.

De øvrige i fiskerierne like saa sterkt interesserte byer som Trondhjem, Kristiansund og Aalesund blev henvist til at vælge repræsentanter sammen med amtstingene, en valgordning som har vist sig mindre heldig, forsaavidt som amtstingene derved har det i sin magt at besætte klassene i Raadet efter sit ønske.

Siden det ærede Departement nu har bestemt, at foruten Bergen skal ogsaa Trondhjem faa sin egen repræsentant, vil vi fremholde som vor mening, at Kristiansunds by har likesaa vigtige og store opgaver at ivareta som nævnte byer baade paa fiskeriernes og eksportens omraade.

Da Trondhjemsamterne vil bli repræsentert i Raadet med tre medlemmer, antar vi, at det ærede Departement finder det berettiget, at Romsdals amt, med sine langt større interesser paa fiskeriernes omraade, faar det samme antal repræsentanter i Raadet, saaledes at amtstinget, Kristiansund og Aalesund faar hver sin repræsentant.

I henhold til det anførte tillater vi os herved at andra om, at Kristiansunds by for fremtiden gives adgang til at sende en repræsentant til Fiskeriraadet med sæte og stemme som raadets øvrige medlemmer.

Nærværende andragende tillater vi os at fremsende gennem Kristiansunds formandskap.

5. Dannelse av selskap for eksport av iset sild.

Ifølge anmodning av hr. Hans Johnsen, Norges fiskerient i Hull, sammenkaldte vort selskap den 2den september repræsentanter for byens forskjellige firmaer som er interessert i fersk fisk- og sildeeksporten paa Hull. Til møtet var pr. telefon varslet ialt 20 firmaer, hvorav tretten mødte. Vor formand aapnet forhandlingerne og gav et kort resumé av hensigten med møtet, nemlig at forsøke dannet et selskap som i fællesskap kunde foreta eksporten av iset sild til anstundende sæson. Han gav derfor ordre til fiskerienten, som redegjorde for sin opfatning av spørsmålet, hvorefter han antok, at man her i landet som i England maatte kunne slutte sig sammen om en saadan eksport. Under ledelse av vor formand som dirigent blev der en længere debat om spørsmålet, og resultatet av forhandlingerne blev, at der valgtes en arbeidskomité

bestaaende av herrer Knut Engdahl, Bastian Hansen, Christian Loennechen, Olaf Ellingsen og R. Krogh, som nærmere skulde utrede saken og, om mulig, søke at faa en sammenslutning av eksportører istandbragt.

6. Forandring av lodslovens § 2.

Paa bestyrelsesmøte avholdt den 23 mai d. a. refererte formanden en skrivelse fra Fiskeridirektøren av 11 s. m., der ledsaget en skrivelse fra hr. børskommissær Karl Bang, hersteds, til Forsvarsdepartementet, hvori han fremsatte motivert forslag om, at § 2 i den nugældende lodslov forandres og gives følgende ordlyd:

„At utenlandske fiskerfartøier stilles i klasse med fartøier i almindelig fragtfart og derved efter paragrafens punkt 5 fritages for lodspligt ved anløp av norsk havn for at kulle m. v.“

Efter forslag av formanden besluttet bestyrelsen at anbefale forandringen, hvilket man under 25 mai meddelte Fiskeridirektøren i følgende skrivelse:

„Vi er i besiddelse av Deres ærede av 11 d. m. med avskrift av skrivelse fra Forsvarsdepartementet av 4 d. m. med bilag angaaende spørsmålet om at utenlandske fiskerfartøier fritages for lodspligt ved anløp av norske havner for at kulle m. v. Saken behandledes i bestyrelsesmøte den 23 d. m. med saadant resultat:

„Naar fremmede trawlere eller fiskefartøiers lodspligt blev strengt hævdet overalt i Norge, vilde lovbestemmelsen om lodspligt ikke ha nogen nævneværdig indflydelse paa saadanne fartøiers trafik paa Norge. Vi tror ikke, at lodspengene spiller en saa stor rolle likeoverfor den ofte ret betydelige fortjeneste som disse fartøier opnaar ved fiske i Hvitthavet.

Men er det saa, at disse fartøier paa et sted kan unddra sig lodspligten, mens de paa andre steder maa betale — er det klart, at de trækker dit, hvor de har de mindste utgifter.

Med hensyn til befolkningens eller fiskernes uvilje i Finmarken mot fremmede trawlere, saa kan vel neppe den komme i betragtning i heromhandlede tilfælde, da de ikke under sin fart til og fra Hvitthavet, saavidt vi kan skjønne, generer deres interesser paa nogen maate.

Vi maa saaledes anbefale, at fremmede fiskefartøier fritages for lodspligt i fart mellem deres hjemsteder og Hvitthavet ved anløp av Norge for proviant, kul eller kjendtmænd; i alle andre tilfælde betales lodspenger ved anløp saavel ind som ut av norske havner.“

Hvilket vi herved har den ære at meddele. De os tilsendte dokumenter (to) returneres vedlagt.“

7. Vore filialer.

Efterat Smø lens fiskeriforening for flere aar tilbake hadde meldt sig ind hos os som kreds eller filial av vort selskap, har i det sidste aar indmeldt sig fire nystiftede fiskeriforeninger nemlig Vevangs, Sandøs, Veiholmens og Nordsmø lens fiskeriforeninger. Disse er allesammn bundne til os ved den samme overenskomst som i sin tid blev oprettet med Smø lens fiskeriforening.

Denne overenskomst er saalydende:

Overenskomst mellem Kristiansunds fiskeriselskap og dets kredser.

§ 1. Kristiansunds fiskeriselskap og Veiholmens fiskeriforening optar i fællesskap samarbeide til fiskeriernes fremme inden sine distrikter.

§ 2. Den aarlige plan for samarbeidet kan foreslaaes av begge parter fungerende bestyrelse — hver paa fem medlemmer — og behandles og vedtages paa kombinert møte hvert aar i januar.

§ 3. Ethvert forslag til samarbeide, som ikke opnaar flertal ved behandlingen som nævnt i § 2 tages ikke tilfølge, men henlægges og kan fremsættes til fornyet behandling ved senere møte.

§ 4. Naar forhandlingerne efter § 2 er tilendebragt og protokollert, opsætter Kristiansunds fiskeriselskap sit budget for arbeidsaaret og optar særskilt i samme de programposter, som vedkommer de tilknyttede fiskeriforeninger. Budgettets indsendelse, sammes motivering og enhver korrespondance med myndighetene overdrages Kristiansunds fiskeriselskap som det forretningsførende selskap.

§ 5. Den aarlige administration forøvrig har de tilknyttede foreninger ret til at utføre inden sine virkefelter; men revidert aarsopgjør for budgetmidlerne med bilag blir at indsende til Kristiansunds fiskeriselskap til gjennemsyn og videre forføining til myndighetene.

§ 6. Begge parter arbeider med sin nu gjældende medlemskontingent likesom distriktsbidrag tilveiebringes, der blir at svare i forhold til de bevilgninger, som det offentlige maatte bevilge til parternes budgetposter, og som efter § 4 er specificert i forhandlingsprotokollen.

§ 7. Foruten det aarlige beløp som maatte bli foreningerne bevilget, kan Kristiansunds fiskeriselskap — om midler dertil haves — gi særskilte bevilgninger til arbeider inden kredsens distrikter.

§ 8. Opstaar misnøie med samarbeidet, har parterne ret til at opheve denne overenskomst.

Da vort selskap, i henhold til denne overenskomst, skal føre distriktsforeningens korrespondanse utadtil, indsendte vi som følge av denne bestemmelse til fiskeristyrelsen under 14 juni d. a. et i schematisk form utarbeidet budgetforslag for 1911—12 for vort selskap og dets fem filialer.

I vor motivering til dette budgetforslag sier vi:

— — — — Vor tanke er den, at det beløp der maatte bli os bevilget under ett blir stillet til vor disposition saadan, at vi mottar det og fordeler det pro rata til de forskjellige filialer til fremme av de gjøremaal, som blir godkjendt av statsmyndighetene, mot at vedkommende filialer svarer sine distriktsbidrag og redegjør til os i detaljert regnskap, forsynt med bilag, for de respektive summers anvendelse.“

Smø lens fiskeriforening hadde avertert sin aarlige ordinære generalforsamling til avholdelse den 26 juni. Da bestyrelsen av vort selskap mener, at det vil være til gagn for et jevnere og mere intimt samarbeide mellom vort selskap og dets filialer, om en eller anden av bestyrelsen eller selskapets sekretær avlægger de forskjellige foreninger periodiske besøk, besluttedes det at sekretæren skulde reise til Smø len og overvære foreningens generalforsamling. Han vilde da faa anledning til at samtale med en flerhet av foreningens medlemmer om forskjellige ting vedrørende den sak, for hvilken vi alle arbeider, nemlig fiskeriernes fremme. Specielt hadde han til oppgave at tale med foreningen om den sak, som saavel vort selskap som ogsaa alle dets filialer har opført paa sine budgetforslag, nemlig „Ophjælp av hjemmefisket“, og som vi alle anser som den viktigste post paa vort fælles budget. Sekretæren reiste altsaa og hadde et meget vellykket møte med ca. 25 av foreningens medlemmer, og der blev forhandlet om adskillige ting, der kan tjene til forbedring av hjemmefisket.

Forsamlingen uttalte tilslut sin tak til bestyrelsen av vort selskap for sekretærens fremmøte og haaber at han oftere vil gjenta sit besøk hos dem.

Smø lens fiskeriforening.

Beretning om Smø lens fiskeriforenings virksomhet i aaret 1909—1910.

1. Foreningen har 41 aktive medlemmer.
2. Inden foreningen er avholdt 5 møter; derav ett bestyrelsesmøte.
3. For terminen 1909—10 har foreningen faat utbetalt et statsbidrag stort kr. 280.00 mot, at foreningen tilveiebragte et distriktsbidrag svarende til $\frac{1}{4}$ av statsbidraget, og at planen for anvendelsen av stats- og distriktsbidrag godkjendtes av Fiskeridirektøren. Disse midler fik vi iaar saa sent utbetalt, at nogen anvendelse derav endnu ikke er gjort. Planen for anvendelsen er: Foreningen vil for stats- og distriktsbidrag, hvis størrelse er kr. 350.00, indkjøpe materiel til ruser og troldgarn, hummerfiske og aalefiske. Dog vil muligens hvis det findes regningsssvarende, indtil kr. 100.00 av forannævnte beløp anvendes til østersavl.

Fiske av torsk med ruser og troldgarn og fiske av hummer og aal har i de sidste aar tat et stort opsving paa Smølen, saa det ser ut for, at fiskerne har faat øinene op for den store nytte, de kan ha av dette fiske. Men det er dog endnu i sin begyndelse, og som følge derav meget vanskelig at faa avsætte — især paa torsken — til noget nævneværdig stort utbytte.

4. Foreningen har derfor ogsaa iaar underhandlet med Trondhjems ferskfiskeksportører, om de vilde forsøke optat og trafikeret Smølen med en brøndbaat. Det lot til, at de var villig til et forsøk; men det viste sig, at de ikke kunde overkomme mer end en del av distriktet, saa endnu er en strækning paa ca. 2 mil uten forbindelse. For til høsten at faa istand en ferskfiskrute, som kan avhjælpe et længe følt savn, vil foreningen opta arbeidet.
5. Iaar har foreningen efter ihærdig arbeide den glæde at kunne se fyrbelysningen ind Oddahølen i bedste gjenge, idet statsmakterne har tat sig av saken.
6. Vi har ogsaa iaar bedt redningsselskapet stationere en redningsskjøite paa Vestsmølen; men endnu har selskapet derom ikke truffet nogen avgjørelse.
7. Foreningens ishus er iaar istandsat efter den av disponent Helgerud, Trondhjem, givne forskrift, der er indtat i „Fiskeritidende“. Denne reparation kostet foreningen kr. 71.30. Avvikte høst lagredes huset fuldt av is, hvilket kostet foreningen kr. 54.74. En del av isen har fiskere kjøpt for at ise agn under bankfisket; men stordelen av isen er endnu i behold; dog vil der, hvis bankfisket fortsætter utover sommeren, bli efterspørsel av is, saa den kommer til at bli fiskerne til stor nytte.
8. Foreningen har i 1909—10 hat en indtægt av kr. 171.25 og en utgift av kr. 173.62. Underbalansen kr. 2.57 er utlagt av kassereren.

Aalesunds fiskerforening.

For budgetterminen 1909—1910 har foreningen oppebaaret som:

Statsbidrag.....	kr. 800.00
Distriktsbidrag.....	„ 200.00
	<u>kr. 1000.00</u>

Dette beløp er anvendt i overensstemmelse med bevilgningens forutsætning saaledes:

1. Bidrag til fiskerhjemmet	kr. 500.00
2. Administrationsutgifter	„ 500.00
	<u>kr. 1000.00</u>

Om foreningens virksomhet gjennom fiskerhjemmet kan anføres, at den har været fortsat som i de tidligere aar. Man har holdt aapne til fri benyttelse to læseværelser og har holdt disse stadig forsynt med ferske aviser og fiskeriliteratur. Likesaa har man holdt skrivemateriel til gratis benyttelse for fiskerne. Alt det, som saaledes ydes gratis, utnyttes gjerne i stor utstrækning og øver selvfølgelig sin nytte. Den av foreningen i forbindelse med læseværelserne opretholdt kafé har derimot været mindre benyttet. Denne kafévirksomhet var beregnet paa at bli en indtægtskilde, en god støtte for fiskerhjemmets økonomi; men deri har foreningen regnet feil. Kaféen har intet kunnet yde til husleie og belysning; den har heller ikke helt kunnet klare utgifterne til betjeningens lønninger og underhold. Man har derfor fundet at maatte gaa til en omordning av kafévirksomheten, idet man har faat en privatmand til at overta driften for egen regning og med forpligtelse til at holde læseværelserne i god orden, at gaa tilhaande med skrivesakerne og med omhu og paapasselighet at besørge utlevert al post, som ankommer til fiskerne. Desuten skal der svares en husleie, som foreløbig er sat til kr. 40 pr. maaned samt de paa kaféen og læseværelserne faldende utgifter til belysning og opvarmning. Ved denne ordning er vistnok nogen forbedring indtraadt i økonomisk henseende paa samme tid, som fiskerne uten nogen indskrænkning fremdeles kan nyte fiskerhjemmets goder. I forsamlings-salen har man ogsaa iaar fortsat med møter til belærelse og oppbyggelse for fiskerne. Disse møter har imidlertid ikke været saa godt besøkt som ønskelig kunde være — ikke paa grund av manglende interesse hos fiskerne; men i særdeleshet fordi fiskerne iaar har været mer end almindelig sterkt optat i sin bedrift, ofte paa fjerntliggende fiskefelter. Forsamlingssalen har ogsaa iaar likesom tidligere været utleiet til møter og basarer og derved bragt endel indtægt. Men med alle indtægter til sammenlagt har man dog ikke kunnet opnaa balanse med utgifterne; der er desværre flere hundrede kroners underskud. Det bemerkes her, at foreningen i de senere aar ikke har avholdt nogen basar til indtægt for fiskerhjemmet, skjønt dette i høi grad har været fornødent.

Isomsætningen har dette aar været ganske ubetydelig, idet man har indskrænket sig til at realisere den gamle isbeholdning. Her er nemlig i byen et forholdsvis stort antal fiskeforretningsmænd, som holder islager og som forsyner fiskerne med fornøden is paa saa rimelige og fordelagtige betingelser, at foreningen ikke uten tap kunde fortsætte ishandelen. Det var heller ikke foreningens formaal med etableringen av sin ishandel at drive unødige konkurrance, men derimot avhjælpe et i sin tid raadende savn av is til fiskernes behov.

Veirvarselstation paa Rundø fyr. Foreningen indgav i sin tid andragende om at faa opprettet en veirvarselstation paa Rundø fyr.

Denne sak som omfattedes med stor interesse av foreningen og fiskerne i sin almindelighet, er nu bragt saa langt frem, at bevilgning til stationens opprettelse er besluttet av Stortinget med kr. 5600. Det staar nu igjen at faa telefonlinjen bygget og stationen sat i virksomhet, hvad der forhaabentlig maa kunne ske allerede til vinteren. Dermed vil en for vore fiskere særdeles god foranstaltning være gjennomført.

Klipfisktilvirkningen. I samarbeide med foreningen er der nedsat en komite, hvis hovedformaal er at arbeide for en omhyggeligere behandling av vor klipfisk.

Fra komiteen ved dens formand, Knudt O. Otterlei foreligger følgende

beretning til Aalesunds fiskerforening.

Herved har jeg den ære paa komiteens vegne at avgi beretning om dens virksomhet i det forløpne aar.

Komiteen blev som bekjendt nedsat av fiskermøtet, der avholdtes i Aalesund 10 og 11 juli f. a., og efter at Aalesunds handelsforening har valgt 3 og Aalesunds fiskerforening 2 medlemmer, bestaar denne av følgende herrer:

Knudt O. Otterlei, formand, R. Kvalsund, varaformand, R. S. Moldtu, sekretær, Oscar Larssen, kasserer, Laurits Madssen, Bjørnsund, Paul K. Huse, Harøen, Knudt E. Valderhaug, Olav A. Flø, B. Berli, Britanus Berntsen og Berge Barmen.

Komiteen har i aarets løp hat 4 møter, samtlige avholdt i Aalesunds fiskerhjem.

Foruten et forslag til revision av vaarsildloven, og spørsmal om deling av vaarsildopsynsdistriktet, hvilket av Fiskeridirektøren gjennom formanden var oversendt komiteen til uttalelse, har man kun befattet sig med fremme av arbeidet for bedre behandling av klipfisk.

Det første møte i komiteen avholdtes 22 september sidstleden. For dette møte forelaa uttalelser om klipfiskspørsmålet fra følgende herredsstyrer: Frænen, Haram, Sande, Sandø R., Skodje, Ulstein, Vartdalsstranden og Vatne; likesaa fra ordfører og stortingsmand Kr. Sandnes, Harøens og Ytre Romsdals fiskerforeninger. Samtlige uttalelser gik ut paa, at der bør gjøres noget for at opnaa en bedre og holdbarere klipfiskvare, likesom man anbefalte den av Knudt Otterlei i sirkulærskrivelse av 19 juni 1909 foreslaaede behandlingsmaate med de i nævnte skrivelse paapekte reformer.

Komiteen vedtok enstemmig følgende uttalelse:

I erkjendelse av at vore klipfisksorter ikke er saa jevnt og godt behandlet, som man kan ønske det, er man enig om, at der bør gjøres

mest mulig for opnaaelse av, at vore klipfisksorter blir bedre behandlet, saaledes at den kan bli en 1ste sort velstelt, holdbar og jevn vare.

Før at opnaa dette maal, blev man enig om at opstille følgende fordringer vedkommende behandlingsmaaten:

1. At fisken slagtes efterhvert som den kommer op av sjøen,
2. at fisken vaskes før eller efter flekningen, helst baade før og efter — og saaledes at ved sidste vaskning før saltningen blir svarthinden, blod og urenslighet at fjerne. Det sidste vil være det mest fuldkomne,
3. at fisken vaskes saa forsigtig og godt som mulig,
4. at den presses godt under tørringen, samt at der brukes størst mulig forsigtighet i tørringstiden. Desuten maa fisken tørres saa tilstrækkelig, at den kan staa sig ved lagring.

Før at vække interesse og forstaaelse for nødvendigheten av at indføre disse reformer i behandlingsmaaten og tillike sprede oplysning om, hvorledes dette arbeide skal utføres, blev komiteen enig om at utsende en vandrelærer, der med foredrag og praktiske øvelser i fiskeværene skal sprede oplysning blandt fiskere og tilvirkere om fiskens behandling fra først til sidst.

Desuten besluttede man at utarbeide en skriftlig veiledning i behandlingen av klipfisk til gratis utdeling blandt fiskere og tilvirkere.

Til at dække de med denne virksomhet forbundne utgifter blev man enig om at søke interesserte kommuner og foreninger i Søndmør og Romsdal, samt Aalesunds by om bidrag til første aars virksomhet, idet man anslog det beløp som behøvedes første aar efter den for arbeidet lagte plan til kr. 800. Man besluttet ogsaa for budgetterminen at andra om bidrag av statsmidler kr. 2200, hvorom andragende blev sendt til vedkommende myndigheter. Andragendet var anbefalt av Aalesunds handelsforening, Aalesunds fiskerforening, Fiskeriraadet og Fiskeridirektøren.

Departementet indstillet paa et bidrag kr. 1100 mot et likesaa stort distriktsbidrag. Stortinget har nu bevilget kr. 2000 uten distriktsbidrag efter indstilling fra vedkommende komite. Distriktets repræsentanter — spesielt medlemmerne av Næringskomite nr. 1 — fortjener komiteens og distriktets tak for deres arbeide for fremme av denne bevilgning.

Paa komiteens andragende av 16 oktober f. a. har følgende kommuner og foreninger bevilget saadant bidrag:

1.	Aalesunds børs	kr. 200.00
2.	— handelsforening	„ 200.00
3.	— kommunestyre	„ 100.00
4.	Herø —	„ 25.00

5.	Sandø (R.) kommunestyre	kr.	25.00
6.	Ulstein —	„	30.00
7.	Borgunds —	„	50.00
8.	Frænen —	„	15.00
9.	Gidske —	„	25.00
10.	Sande —	„	10.00
11.	Roald —	„	20.00
12.	Haram —	„	50.00
			<hr/>
			kr. 750.00

Desuten er der av de i distriktet trafikerende dampskibsselskaper ydet fri reise for vandrelæreren, hvilket bidrag av komiteen er ansat til mindst kr. 50.00.

For samtlige bidrag frembæres herved komiteens hjerteligste tak.

Posten som vandrelærer blev avertert ledig, og efter ansøknings-tidens utløp hadde der meldt sig 5 ansøkere, hvorav Severin Brandal ansattes. Reisetiden var 2 maaneder, februar og mars.

Den av komiteen utgivne brochure er ved opsynsbetjentene, vandrelæreren og komitémedlemmerne spredt i et antal av 3000 ekspl.

Vandrelæreren har i februar og mars reist uavbrudt i distriktet fra og med Bud til Stat. Han har tilsammen holdt 45 møter med foredrag, og forresten ydet veiledning i den utstrækning, han paa grund av det store distrikt har kunnet overkomme.

Møterne har overalt været godt besøkt, likesom arbeidet i det hele har været omfattet med stor interesse og forstaaelse.

Resultatet av aarets arbeide — med de forholdsvis begrænsede midler — maa siges at være meget godt. Omtrent overalt i landdistrikterne er slagting av fisken gjennomført, likesom man i det hele har bestræpt sig for et bedre og omhyggeligere stel, hvilket har bevirket en stor forandring til det bedre av det færdige produkt.

For Aalesunds vedkommende har reformerne i behandlingsmaaten ikke slaat saa helt igjennem som i landdistrikterne.

Efter forutgaaende skriftlig konferanse mellem komiteens medlemmer blev der av formanden paa komiteens vegne indsendt til Aalesunds handelsforening en forestilling om ved aarets fiskeleveranse at paaskjønne den tilvirker, der hadde brukt flid med et bedre stel og leverte et pent produkt ved at betale ham en forholdsvis høiere pris.

Denne forestilling har saavidt komiteen bekjendt ikke foranlediget nogen forføining fra foreningens side.

I henhold til beslutning i komitémøte den 24 juni er der gjennom Aalesunds fiskerforening indsendt andragende om et statsbidrag stort kr. 2000 for kommende termin til fortsættelse av arbeidet.

Som allerede anført behandledes i møte den 28 og 29 desember f. a. et forslag fra de herrer fiskeriinspektør Buvik og sekretær Johnson til forandring av vaarsildloven av 24 september 1851.

Efter at formanden i møte den 28 hadde gjort rede for saken og de synsmaater der fremkom under sakens behandling i Fiskeriraadet, optoges den til behandling den 29.

Angaaende § 6 (helligdagsfredningen) var der inden komiteen delte meninger. Formanden foreslog, at den nuværende vaarsildlovs bestemmelser med hensyn til helligdagsfredningen bibeholdes. Hr. Gurskevik foreslog at der i første passus, sidste punktum efter ordet „og“ tilføies „1 time“ . . . . . I anden passus foresloges tilføiet efter ordet redskaperne „dog skal det være tillatt til at opta agn efter kl. 4 eftm. søn- og helligdage.“ I tredje passus, sidste punktum foresloges efter ordet „snarest“ tilføiet „mulig.“

Hr. P. K. Huse foreslog, at første passus gives saadan ordlyd: „Lørdag aften og aftenen før helligdage skal, saafremt veiret ikke derfor er til hinder, alle garnredskaper være optat av sjøen kl. 12. Utsætning eller optagning av garnredskaper maa ikke finde sted efter at dagen er til ende og førend dagbrækning, ei heller maa nogen i samme tidsrum la sig se paa sætterierne, dog skal utsætning tillates efter kl. 12 natten efter søn- og helligdage, men trækning skal ikke finde sted før i dagbrækningen.“

Ved voteringen stemte 2 av komiteens medlemmer for formandens forslag.

For hr. Gurskeviks forslag stemte 3 og for hr. Huse's likeledes 3. § 8 vedtoges enstemmig efter forslaget.

§ 9 forandres derhen at 6 favner forandres til 10 favner, enstemmig.

§ 17 foresloges at 2den passus utgaar i sin helhet. Tredje passus forandres derhen, at den myndighet, som i forslaget er tillagt Kongen, skulde utøves av det stedlige utvalg for torskefiskerierne. Utvalgets myndighet utvides til ogsaa at omfatte indløp til havne.

§ 27 foreslaaes forandret derhen at godtgjørelsen for meddomsmændene sættes til kr. 8.00 pr. dag istedet som foreslaat til kr. 3.00 pr. sak.

Angaaende forannævnte spørsmal om deling av vaarsildopsynsdistriktet, saa er komiteen av den formening, at en saadan deling for Romsdals amt især er paakrævet og hensigtsmæssig, da dette fiske foregaar samtidig med torskefisket, og som regel drives av de samme folk. Derfor burde opsynet vedkommende vaarsildfisket overtages av den samme myndighet, som indehar opsynet med torskefisket.

Løvrig har foreningen som almindelig behandlet en række spørsmåal vedrørende fiskerierne og ydet veiledning i forskjellige retninger, naar dertil har været anledning.

Selskapet for de norske fiskeriers fremme.

Direktionen har herved den ære at fremlægge beretning om selskaps virksomhet i tiden fra 1 april 1909 til 31 mars 1910.

I. Arbeider henhørende under formerelsesklassen.

A. Fremme av østerskulturen.

I. Reiser og undersøkelser i anledning av østerskulturen.

Som i forrige aarsberetning meddelt var sommeren 1908 yderst uheldig for yngelavsætningen. Følgen av dette har været, at der i den forløpne termin kun er blit foretat en ubetydelig nyindplantning av østers i et faatal av bassiner. Forholdet var, at i de sidste aar var Espevikpollen paa Tysnes den eneste yngelpoll, som var holdt i regelmæssig drift, og da yngelen her slog omtrent helt feil, hadde man bare Ostravikpollen at holde sig til, hvor der uten alt stell hadde avsat sig endel yngel. Desuten fandtes her ogsaa endel østers av tidligere avsætning, der av mangel paa andet blev overflyttet til fetebassiner. Mangelen paa yngel har naturligvis sat sit præg paa arbeidet og reiserne i anledning av østersavl i terminen. Fra forskjellige hold er der imidlertid kommet anmodninger om besigtigelse av bassiner, der kunde tænkes at være skikket for østersavl. Særlig omkring Aalesund har interessen været stor, og flere poller er fundet at være saa gode, at man i det mindste kunde gaa til forsøk. I flere er der av mangel paa yngel blit indplantet 2 aars østers, forat man kunde faa anledning til at prøve bassinernes brukbarhet. Denne østers er blit skaffet fra opdrætningsbassinene i Lindaas og Nyhammer.

Det er i det hele noksaa uheldig, at yngelproduktionen, saaledes som i de sidste aar, er blit indskrænket til en enkelt poll. Optagningen av nye opdrætningspoller hindres ofte paa det tidspunkt, da interessen er oppe, og den jevne, aarlige avkastning av de i drift værende fetebassiner blir truet ved et eneste aars mangel paa yngel, og denne jevnhet i driften skulde netop for de smaabrukere, som oftest beskæftiger sig med østersavl, være det bærende. Det er da saa meget mere

glædelig, at flere av de gamle yngelpoller igjen er blit optat i fuld drift, og at ogsaa et par nye forsøksvis er blit anlagt.

Et forhold, som blandt andet har bidradd til, at yngelproduktionen i nogen aar har tat av, er, at efterspørselen efter yngel fra aar til andet har været meget vekslende, saa producenterne enkelte aar har hat vanskelig for at faa yngelen avsat. Dette kan nu muligens avhjælpes, idet der er utsigt til at man kan faa levere østersyngel i større maalestok til indplantning i Limfjorden i Danmark. Da der paa dette sted fra mai dette aar vil bli drevet en mere intensiv drift med sterkere avfiskning av salgbar østers, vil den derværende yngelavsætning ikke kunne dække avgangen, og der maa indføres yngel utenfra. Den ene av forpagterne hr. Chr. D. Lunn var heroppe og saa paa forholdene, og der vil iaar, hvis yngel kan skaffes, bli gjort forsøk med saavel yngel som 2 aars østers fra Norge. Da der her, hvis forsøkene lykkes, vil være tale om millioner av yngel aarligaars, vil der kunne skaffes støhet i yngelproduktionen. Flere yngelpoller vil med held kunne drives, da den yngel, som ikke avsettes i landet, vil kunne finde marked i Danmark.

Foruten de reiser i østersavlens interesse, som av selskapets zoolog og assistent Eriksen er foretat inden landet, har zoologen, konservator Bjerkan, foretat en reise til Holland, Belgien, Frankrige, Tyskland og Danmark for at studere disse landes østersavl og se, hvad der av disse kan læres til bedste for vor østerskultur. Særlig vegt blev der under reisen lagt paa studiet av de specielle lagrings- og efterfetningsbassiner og paa de østerssygdomme, som optraadte paa de forskjellige steder. En utførligere beretning om denne reises resultater vil senere foreligge.

Vedkommende de forskjellige i drift værende østersbassiner er der iaar paa grund av den ovenfor nævnte yngelmangel mindre at si, dog kan følgende nævnes, idet bemerkes, at yngel ikke er indplantet uten i de bassiner, hvor det specielt anføres.

II. Østlandet.

Ældre opdrætningspladser.

1. *Midtfjord pr. Sandefjord.* Anlægget paabegyndtes i 1904; til 1907 blev hvert aar utsat ca. 20 000 yngel. Trivselen er middels, saa fortsat yngelindplantning er tvilsom.

2. *Arnevik ved Arendal.* Trivselen og veksten er ganske god, og endel er blit avsat som salgbar vare. Hvilken indflydelse den tidligere eiers utflytning av landet vil ha for bassinets videre drift, vites ikke.

3. *Barlangkilen ved Kragerø.* Bassinet, som til at begynde med viste sig som ett av de bedste med hensyn til østersens vekst (se forrige

beretning), maa vistnok opgives, da de før nævnte forhold, med isbelæg og optræden av svovlvandstof, gjør driften altfor usikker.

4. *Skutøkilen øst for Kragerø*. Trivselen i dette bassin er ikke tilfredsstillende, saa fortsat drift er tvilsom.

5. *Langøkilen øst for Kragerø*. Forholdene omtrent som i det foran nævnte bassin, men om driften blir fortsat vites ikke grundet yngel-forholdene i sidste termin.

III. Vestlandet.

a. Ynglepoller.

1. *Espevikpollen* (Søndre Bergenhus amt). Den ubetydelige mængde yngel, som her blev avsat i 1908, blev dels overført til selskabet's forsøks-poll paa Sælø, dels til et mindre bassin i Lindaas. Noget av disse østers vil sandsynligvis iaar bli solgt til Danmark, saa der her kan gjøres forsøk med utlægning av 2 aars østers i Limfjorden. Deres trivsel og vekst har nemlig været meget god. Yngelavsætningen i 1909 foregik noksaa ujevnt, men der vil sandsynligvis ialt bli bortimot 150 000 yngel, hvad der dog er altfor litet til at tilfredsstille efterspørselen. Tysnes østers-kompani, som siden 1883 har disponert pollen og der drevet en mønster-drift for yngelavl, har ivaar avstaaet sine rettigheter til pollen og sine eiendomme der til private. Man forutsætter at „Selskapet for de norske fiskeriers fremme“ ogsaa med de nye eiere kan faa ordnet sig, saa man til hver tid kan skaffe yngel til de anlæg, som selskapet støtter. I det hele har Tysnes østerskompani og særlig dets disponent hr. Herman Friele B. S. ved sit aapne blik, for hvad der tjente den norske østers-avl til bedste, været selskapet til uvurderlig hjælp i dets arbeide for østersavlens. Driften i pollen vil bli fortsat i samme utstrækning som tidligere.

2. *Ostravikpollen* (Stavanger amt). Paa grund av den tidligere eiers død var driften i denne yngelpoll endel aar helt ophørt. Ifjor, da mangelen paa yngel gjorde sig sterkt gjældende, blev pollen undersøkt, og det viste sig, at der i de aar driften var ophørt dog hadde avsat sig endel yngel paa de gamle samlere og strenge. Forraadet av østers av de forskjellige aldere blev kjøpt underrett og overført til Solevaagen i Søndmøre. Antallet av de overførte østers kan ansættes til ca. 100 000 stykker. Samtidig blev ogsaa bruksretten til pollen overdradd til nye folk og foranstaltninger gjort til opsamling av yngel. Stamøsters findes overalt i pollen avsat paa stene og paa fjeldsiderne. Forsøket slog til og for indeværende sæson er her sandsynligvis ca. 250 000 yngel færdig for utplantning.

3. *Humlevaagpollen* (N. B. amt). Denne yngelpoll er fremdeles at betragte som nedlagt.

4. *Kvernepollen* (N. B. amt). Driften optoges igjen vaaren 1909. Yngelen avsatte sig jevnt og vokste fortrinlig, saa samlerne utpaa høsten var helt bedækket. Den sædvanlige plage i denne poll, pæleormen, viste sig imidlertid at være paafærde igjen, og for at undgaa at tape altfor meget yngel maatte endel av denne allerede ifjor høst lægges paa kurve i pollen. Forraadet av yngel i pollen høsten 1909 var ca. 150 000.

5. *Selvaagpollen, Strønen* (S. B. amt), der blev tat i drift sommeren 1909, blev ikke tilstrækkelig opvarmet for yngelavsætning. Der vil bli gjort nye forsøk iaar.

6. *Baldersvaagpollen, Masfjorden* (S. B. amt). Det usedvanlig sterke høivand flere ganger i løpet av sommeren gjorde, at varmen ikke kom itide i pollen. Saavitt vites vil nye forsøk gjøres iaar, idet dæmningen gjøres høiere og sterkere for at hindre den frie sjøs indtrængen i utide.

b. Ældre opdrætningspladser.

1. *Lindaasbassinerne* (S. B. amt). Bassinerne her blev av Tysnes østerskompani overdradd til nye eiere samtidig med Espevikpollen paa Tysnes. Det hele anlæg vil sandsynligvis efterhvert bli utdrevet og nedlagt. Salget i vintersæsonen andrar til ca. 5000. Der er alt haap om, at enkelte av de bassiner, som kompaniet har benyttet heroppe, vil bli optat igjen og benyttet av distriktets folk. I det hele har enkeltmænd, der bor paa stedet, bedre utsigt til at drive østersavl med fordel under vore smaa forholde, end de store selskaper. Driften blir billigere og den personlige økonomiske interesse, som vedkommende, der driver pollen, vil ha, gjør at driften blir intensere og at mere paapasselighet vises.

2. *Nyhammerpollen, Gulen* (N. B. amt). Trivselen har været god, og ca. 4000 stykker er avsat som salgbar vare. 5000 2-aars østers er solgt for utplantning i andre bassiner.

3. *Tunsbergpollen, Gulen* (N. B. amt). Trivselen og veksten midtels. Ingen yngel er i den senere tid blit utsat, og østersen er blit mindre godt passet. Sandsynligvis vil der fra isommer av gaaes igang med en mere intens drift. En ubetydelighet er blit solgt.

4. *Tverangerpollen, Gulen* (N. B. amt). Heller ikke her er i den senere tid blit innsat nogen yngel. Endel av den tidligere bestand er blit solgt i sæsonen.

5. *Solevaagen* (Søndmøre). Trivselen og veksten i denne poll var sommeren 1909 meget god; ut paa vinteren gjorde imidlertid sterk dødelighet sig gjældende. Fra Ostravikpollen blev i mai 1909 indplantet ca.

100 000 østers av forskjellige aldre, dog mest yngel. Dødeligheten optraadte omtrent udelukkende i denne nyindplantede bestand. Ca. 20 000 østers er i sæsonen blit solgt fra denne poll.

6. *Uranpollen* (Nordmøre). Trivselen og veksten er middels, noget er blit solgt.

7. *Trygøpollen, Gulen* (N. B. amt). Trivselen og veksten som tidligere. Ca. 1000 stykker er blit solgt.

8. *Søndre Nyhammervaag, Gulen* (N. B. amt). Veksten i bassinet ganske god og østersen av udmerket kvalitet. Ca. 2000 er blit solgt.

9. *Gjerdevaagen, Lindaas* (S. B. amt). Trivselen og veksten fremdeles god. Ca. 1000 stykker er solgt.

10. *Mathopen* (S. B. amt). I dette forholdsvis aapne bassin er veksten udmerket og trivselen god. Østersen er av udmerket kvalitet, og ca. 16 000 stykker er blit solgt i sæsonen tildels til meget gode priser.

11. *Lyenpollen, Hitteren* (S. Trondhjems amt). Om denne poll havest i terminen ingen underretning.

12. *Samsfjorden* (Søndmøre). Trivselen og veksten i dette bassin er fremdeles god og kvaliteten udmerket. Av den indplantede østers er ca. 1000 stykker naadd frem til salgbar østers og solgt til gode priser. Av den i fjorden forekommende naturlige østers avsettes aarligaars et mindre antal, dog ikke mere end at den naturlige bestand muligens kan tænkes at holde sig. Sommeren 1908 hadde her langs stranden paa større stene avsat sig østersyngel, som næste vaar allerede hadde naadd en ganske pen størrelse. Den nævnte sommer udmerket sig forresten ved ganske høi temperatur i sjøen deroppe og god vekst for baade den naturlige og den indplantede østers.

13. *Vaagstranden* (Romsdalen). Driften her har i de sidste par aar ligget helt nede, og den indplantede yngel har faat skjøtte sig selv. Fra indeværende sommer vil driften igjen bli optat av hr. ingeniør Barman, som ogsaa disponerer Solevaagen. Derved vil den sandsynligvis igjen komme i jevn drift, saa Romsdals-østersens tradition kan oprettholdes.

14. *Dragosund, Lindaas* (S. B. amt). Den i 1908 utsatte østers trives og vokser udmerket og er av god kvalitet. Ca. 1000 stykker er blit solgt.

15. *Pollevik, Sulen* (N. B. amt). Om pollen, der optoges 1908, havest ingen underretning.

16. *Lerpollen* (Søndfjord). Trivsel og vekst god.

17. *Selvaagen* (Søndmøre). Veksten i dette aapne bassin noget sen.

18. *Moldeholmene* (pr. Molde). I 1908 blev her indplantet ca. 20 000 yngel dels i kurve hængende paa streng, dels i kurve, som staar paa bunden. Endel er ogsaa utlagt paa den fine, jevne sandbund og

selv de sidste later til at trives ganske godt, om end veksten ikke er særlig sterk. Paa det grunde vand, fra 1—3 m., kan østersen passes ganske godt mot angrep av korstroid og andre fiender. Dette forsøk med paany at lægge østersen paa bunden maa følges med interesse, da det kan ha sin betydning for „gjenbefolkningen“ av vore tidligere saa rike østersbanker. Ca. 5000 2-aars østers er blit indsat fra Nyhammerpollen.

c. Nye opdrætningspladser.

Paa grund av mangelen paa yngel blev optagningen av flere av de undersøkte bassiner utsat til indeværende vaar; forsøk med 2-aars østers blev dog gjort i:

1. *Taftesundspollerne* (Søndmøre). Efter undersøkelse av selskapets folk blev 2000 2-aars østers fra Lindaas utsat her. Østersen skal trives godt, og et større antal yngel vil bli indplantet denne vaar.

IV. Indløpne forespørslers angaaende østersavl og bidrag ydet av selskapet.

I terminens forløp er en hel del forespørslers indløpne angaaende optagning av nye bassiner og raad ianledning driften av ældre. Mangelen paa yngel har gjort at man ofte kun har maattet tilraade utsættelse. Flere bassiner er blit undersøkte, og endel av dem vil bli sat i drift indeværende vaar.

Følgende har erholdt bidrag:

R. Hansen, Aalesund (Garsholshølen og Toftesund)	indtil kr. 115.00
Thomas Dragø, Lindaas (Dragø Sund. 2det bidr.)	— „ 50.00
Ole G. Strømsø, — (bassin i Lindaas)	— „ 50.00
Karl A. Ramme, Samsfjorden	— „ 50.00
	<hr/>
	kr. 265.00

V. Selskapets forsøksbassiner og andre foranstaltninger til fremme av østersavl.

Dels for at undersøke om bassiner egner sig for østersavl og dels for at ha eksperimentalfelter, hvorover man helt kan raade, har selskapet følgende bassiner i drift:

1. *Klovningssund, Lindaas*. I 1908 blev her av selskapet utsat 5000 st. yngel, for at se om det ikke igjen skulde lønne sig at opta drift her. Veksten og trivselen har været udmerket, trods at isen næstsidste vinter hadde voldt endel skade og blandt andet revet løs en streng. Med østers herfra blev der gjort lagringsforsøk i et mindre bassin i Bergens biologiske station. Det viste sig at østersen holdt sig udmerket i det fra Puddefjorden gjennom stationens saltvandsledning indpumpede vand; i den første tid tiltok de endog i kvalitet, blev fastere og fetere. Ved at skuffe dem om hinanden, hvergang man tømte bassinet for vand

for at utspyle det, befriet man østersen fra endel av de løse skjælkanter og det mellem samme samlede smuds. Det er et spørsmåal, om man ikke ved hensigtsmæssige lagerbassiner paa passende steder vilde kunne forbedre østersens kvalitet og utseende og saaledes skaffe den bedre avsætningsbetingelser. Forsøkene vil bli fortsat, og det var da at ønske, at man kunde ha et bassin, der mere svarte til fordringerne og tillot en hyppigere hel veksling av vand og sterkere omskuffing. Ved zoologens studiereise til utlandet har han hat anledning til at se saadanne bassiner i drift. Omtrent intet av den østers, som omsættes paa de større forbrukssteder, blir bragt paa markedet direkte fra voksestedet, men blir først lagret 3 uker à 1 maaned i specielle bassiner. Dette øker østersens kvalitet og letter effektueringer av de forskjellige ordres. Om man med vore spredt liggende østersbassiner og vore smaa forholde kan gjøre noget lignende er et spørsmåal, men et spørsmåal, som er værddt at overveie.

2. *Sæløpollen*. Som i forrige aarsberetning nævnt avsattes der her i 1908 en mængde yngel. Baade denne yngel og den ældre østers (utsat 1908) vokste i løpet av sommeren sterkt, saa der stadig maatte fordeles og tages nye kurve i bruk. Forsøkene med tilsætning av klorammonium (salmiak) fortsattes, men det er endnu for tidlig at uttale sig om, hvortvitt dette hadde nogen væsentlig del i østersens sterke vekst. Temperaturen steg en tid noksaa truende, liketil 25° C., men ved at dype indløpsrenden og rive endel av den gamle dæmningsmur fik den fri sjø saameget lettere adgang, at temperaturen igjen sank. I november maaned hadde man endel dødelighet, der snart igjen ophørte; hvad aarsaken var er ikke klart, da dødeligheten var ophørt ved besøket dernede, og forholdene i pollen ellers var som sædvanlig. Selskapet har nu bygget et eget hus dernede med arbeidsplads og indredning, saa man kan bo der nogen dage og studere forholdene specielt. Der kan da bli anledning til at studere østersens næringsforholde i bassinet nærmere, hvad der kun kan ske paa stedet.

B. Undersøkelser og forsøk vedkommende skjæl.

Paa sine reiser i forløpne termin har selskapets zoolog benyttet anledningen til undersøkelser av forekomster av blaaskjæl (*Mytilus edulis*) skikket som føde. Flere steder nord for Bergen viser der sig at være meget gode forekomster av blaaskjæl av udmerket kvalitet. Ved analyse ved Fiskeriforsøksstationen her viser det sig, at skjællene baade med hensyn til kvælstofindhold og fettgehalt staar fuldt paa høide med andre landes, snarere over. De bedste felter ligger i Masfjorden herred (fra fjordens munding vestover til Haugsøen), i Østgulen (ved Hantvedt-

holmerne) samt flere steder i Lindaas. Da det i østerspollerne har vist sig, at blaaskjællene vokser hurtig og blir av udmerket kvalitet paa de utspændte strenge, har man paa dertil skikkede steder ved de ovennævnte forekomster utspændt strenge med risbunder for opsamling av yngel. Yngelen har vist sig at avsætte sig i masse. Der vil her bli god anledning til at undersøke blaaskjællenes vekstforholde og de øvrige forholde for deres trivsel. Forsøkene vil bli fortsatte.

For at finde marked for skjællene har selskapet foretat prøveforsendelser til Kristiania, England (Newcastle) og Stockholm. De første 2 steder faldt forsøket uheldig ut. I Kristiania sandsynligvis paa grund av manglende efterspørsel, i England derimot paa grund av de forholdsvis store transportomkostninger. Forsendelsen til Stockholm skaffet et overskud, trods den forholdsvis store fragt, og regelmæssig forsendelse vil bli forsøkt i næste sæson. Maaske kan det da lykkes at faa fragten noget nedsat.

Det stedlige marked for blaaskjæl er meget daarlig. Maaske kan det dog ved regelmæssig tilgang paa varen bringes op. Der maa desuten arbeides en god del for at faa blaaskjællenes værdi som fødemiddel almindelig anerkjendt. Megen fordom maa overvindes, og kjendskap til blaaskjællenes tilberedning i forskjellige former maa meddeles. Forsøk paa hermetisk nedlægning av blaaskjæl er blit foretat her paa Vestlandet, og man har godt haap om ved fortsatte prøver at komme til et tilfredsstillende resultat.

Paa sin utenlandsreise har selskapets zoolog nærmere undersøkt blaaskjællenes dyrkning, avsetningsforholde og anvendelse. Arbeidet for deres bruk ogsaa her i landet vil bli optat i den utstrækning, som forholdene tillater.

II. Arbeider henhørende under fangst- og redskapsklassen.

A. Mundtlig, skriftlig samt praktisk veiledning.

Selskapets arbeide qua opplysningsbureau er stadig i tiltagende. Der indløper daglig pr. post en hel del forespørsler om opplysninger vedkommende fiskeribedriften, særlig tekniske. Ogsaa paa kontoret kommer der til stadighet folk for at konsulere sekretæren. Folk har nu fra det hele land mere og mere faat til vane at henvende sig til selskapet, naar det gjælder opplysninger av nævnte art. Man anvender da ogsaa den største omhyggelighet for at gi uttømmende svar. Det viser sig som følge herav mere og mere, at kontorbetjeningen er meget knap.

Av saker henhørende under denne klasse, hvorom der i aarets løp har været git opplysninger, skal vi nævne: Fartøistyper, sælfangst paa

Grønland, binding av fiskegarn, motorbaater, kunstig tørring av klipfisk, barkning av garn, binding av ruser, aalefiskeri, hummerfiskeri, krabbe-fiskeri, røkefiskeri, fiskeri efter perlemusling, præparering av drivgarns-kabler, drivgarnsfisket efter laks i Trondhjemsfjorden, aalekar, skjælfiske samt saltning av skjæl og marked for samme, fredning av hummer, damp-maskiner for fiskefartøier, motorer for samme, karter over trawlbanker, fiskeristatistik, brislingfiske med snurpenot, binding av flyndregarn, garn-bøier av seilduk, fryseanlæg i fiskedampskibe, blaastening av fiskegarn og nøter, flaatholt til fiskegarn, haakjærringfiske, trawlfiske tilhavs, snurpe-notfiske, aalekar m. v. Man har desuten gaaet folk tilhaande ved forskaffelse av mandskap til fiskefartøier, indkjøp av hummerteiner, aaleteiner, snurrevad, ræketrawls, synkestene, flyndregarn, forskaffelse av baatbygger o. s. v. Der har været saa mange forespørsler, at det vilde gaa for vidt at nævne dem alle, men ovenstaaende gir et begrep om arten av de givne vei-ledninger.

B. Utlaan av nye eller mindre kjendte redskaper til fiskeforsøk eller som model til at arbeide efter.

Man har i aarenes løp utlaant diverse redskaper dels til fiskeforsøk, dels som model. Av saadanne skal vi nævne danske snurrevad, snurpenot for sei og pale, flyndregarn, laksedrivgarn, makreldrivgarn, trolldgarn, ræketrawls, hummerteiner, aaleteiner, aalenot, aaleruser, seiegarn, torskeruser, blæksprutdrægger, lakseliner, aaletransportkasser, synkenot m. v.

Disse utlaan sætter fiskerne istand til at faa utført forsøk, som de ellers vilde kvie sig for, saalænge saken ansees for usikker. Og som model til at arbeide efter gjør de sin store nytte.

C Fiskeforsøk med flyndrenot („snurrevad“) i Nordre Bergenhus amt.

Til forsøk hermed leiet man motorbaaten „Fram“ tilhørende Knudt O. Otterlei, Fjørtoft. Selskapet holdt redskaperne, som bestod av to danske snurrevad, hr. Otterlei mandskap. Som kontrollør medfulgte selskapets assistent, Ole Eriksen. Utgangspunktet var Moldøen, hvor man gik ombord 20 oktober, men paa grund av storm fandt det første fiskeforsøk først sted den 26 s. m. i Bremangerpollen. Ved lodning fandtes væsentligst sølebund, kun enkelte steder sandbund. Her gjordes flere træk, men fangsten blev ubetydelig, i det hele kun 5 rødspetter paa tilsammen 3 kg. Derfra fortsattes til Kalvaag og videre til Frøyskjærene, hvor der med bistand av en lokalkjendt mand foretoges 2 træk. Fangst 1 rødspætte paa 1 kg., 2 træk gjordes ved Gaasøen uten fangst. Forskjellige lodskud toges uten at finde passende bund. Herfra fortsatte man paa

øst- og sydsiden av Aralden, hvor endel lodskud toges. Fandt for det meste fjeldbund, delvis „rur“ og grov skjælsand. Videre undersøktes bunden ca. $\frac{1}{2}$ mil vest av Batalden paa 20 favner vand. Ogsaa her kun fjeldbund. Fortsatte sydover til Sandøerne og Nerøen. Paa østsiden av sidstnævnte gjordes 2 træk paa sandbund, 20 favner, ingen fangst. Nogen træk gjordes ogsaa paa sydvestsiden med samme daarlige resultat. Herfra reiste man videre til sydsiden av Kinn ved Akervaagen. Her fandtes en smal rende ind gjennom vaagen med sandbund, hvor 5 træk gjordes paa 25 favners dybde. I første træk fangedes 14 middelstore rødspetter, i andet 5, i tredje 12 og i fjerde 4 rødspetter. I det femte ingen fangst. Den samlede fangst ca. 30 kg. Herfra fortsatte man til Ytterøerne og videre paa vestsiden av Kinn. Før det meste fandtes fjeldbund avvekslende med „rur“ og litt grov skjælsand. Videre indover til sundet mellem Hestholmerne og Reksteren, hvor saameget sandbund fandtes, at noten kunne sættes. 2 træk, ingen fangst. Ankret senere i Vallestadvaagen, Askeroven. Herfra gik man nordover til Staarrø, hvor mest fjeldbund avvekslende delvis med grov sand. Gjorde 2 træk paa 25 favners dybde, ingen fangst. Videre sydover paa vestsiden av Askeroven, hvor der fandtes grov sandbund. 2 træk, ingen fangst. Ankret i Valvig, Askeroven. Gik vestover til nordsiden av Kobbeskjæret, hvor der fandtes en smal rende med grov sand. Et træk, ingen fangst. Videre vestover til nordsiden av Haaskjær og Nunsskjær, hvor for det meste fjeld og „rur“. Nogen lodskud toges ogsaa paa syd- og vestsiden av store Leiestenen. Samme slags bund. Gik videre sydover til østsiden av Langfaldene og Djupetaren paa nordsiden av Malvær. Fandt kun fjeldbund. Nogen lodskud toges ogsaa paa vestsiden av de før nævnte fald, hvor der fandtes en smal rende med grov skjælsand. Ett træk, ingen fangst. Paa vestsiden av Atleøen i Herlandsbugten toges nogen lodskud, man fandt kun bløt sølebund.

Resultatet av fiskeforsøkene var altsaa temmelig negativt. De utførte lodskud viste imidlertid, at bunden paa de allerfleste steder var uskikket for bruk av flyndrenoten. At saa var tilfældet saagodtsom overalt ellers paa de trakter, lot til at være den almindelige opfatning hos de der hjemmehørende fiskere. De steder, hvor noten kan brukes i denne del av Nordre Bergenhus amt synes at være saa faa, at der ingen utsigt er til lønnende fiske med dette redskap. Forsaavidt har disse sidste forsøk kun bestyrket det resultat man er kommet til ved tidligere forsøk med snurrevad i den nordre del av amtet søndenfor Moldøen. Man kommer dog antagelig til at fortsætte med disse forsøk i andre dele av amtet og i Søndre Bergenhus amt. Flyndrefisket med not gaar nemlig flere andre steder, f. eks. paa Søndmør, saa godt, at der er al opfordring til at faa alt terræn undersøkt.

D. Fiskeforsøk med aale- og torskeruser.

Paa ovenfor nævnte reise medhadde man ogsaa 1 aaleruse og 1 torskeruse, hvilke utsattes i nærheten av de steder, hvor man laa i havn. Fangsten i aalerusen var op til 4 aal pr. nat, hvad der maa ansees for godt. Ofte fik man dog ingen. Med torskerusen fik man dels etpar torsk, dels ingen. Disse redskaper medhaddes væsentligst for at vise frem bruken av samme for befolkningen. Skal der drives noget intenst, maa man ha en 60—70 slike ruser at operere med.

E. Forsøksfiske i Den norske rende.

Som i forrige aarsberetning, side 11, berettet utførtes der i 1908 grundige fiskeforsøk i „Den norske rende“ paa strækningen fra Røvær til Utvær. Resultatet er offentliggjort som tillæg til „Norsk Fiskeritidende“ for 1909. Der har senere været mange efterspørslser efter denne beretning, og mange har henvendt sig paa selskapets kontor efter nærmere opplysninger om denne sak. Flere har ogsaa, tildels med meget godt utbytte, forsøkt fiskeri paa de steder, som under forsøkene viste sig mest lovende, og der er god utsigt til, at der her kan bli et lønnende linefiske.

F. Råkeundersøkelser i Sognefjorden.

Paa foranledning av fisker og gaardbruker S. Listou, Lyster lot selskapet i slutten av april og begynnelsen av mai 1909 foreta endel undersøkelser efter ræker i nogen av Sognefjordens bifjorde. For at faa disse undersøkelser igang traf selskapet en overenskomst med dampskibet „Evanger“s eiere, d'herrer Lindtner & Børresen, der tidligere med held hadde drevet ræketrawling ved Eivindvik. Som kontrollør medfulgte selskapets zoolog, konservator Bjerkan. Forsøkene varte ca. 8 dage.

Trawleforsøk blev foretat i Fuglsætfjord og Arnefjord paa sydsiden av hovedfjorden og i Fjærlandsfjord, Vetlefjord, Gaupnefjord og Lysterfjord paa nordsiden. I alle disse fjorde fandtes dypvandsræker, men blot i Fjærlandsfjord og Vetlefjord i drivværdig mængde. Disse sidste fjorde viste sig ogsaa at være godt egnet for trawling, med jevn, pen bund og passende dybde omtr. over det hele og meget faa fæster. I 2 trawltræk paa mellem 1 og 1½ time toges her i hvert træk ca. 40 kg. ræker av meget god kvalitet. I Arnefjord, Gaupnefjord og Lysterfjord findes maaske ogsaa til sine tider ræker i tilstrækkelig mængde, men i den første var rækerne under forsøksfisket smaa og ujevn, mens i den sidste den trange, krokede fjordende vanskeliggjorde trawlingen. Rækeres kvalitet var her udmerket, og det er et spørsmal om man ikke, naar

man hadde tilstrækkelig tid til raadighet kunde finde trawltræk, der kunde benyttes. Transportforholdene herinde gjør imidlertid, at fremmede fiskere neppe finder det regningsssvarende at fiske her, saa fisket maatte drives av stedets folk med tanke paa levering til sanatoriet, dampskibene og andre forbrukere paa stedet.

I Fjærlandsfjord og Vetlefjord er der senere drevet et lønnende rækefiske. Hele sidste vinter var fisket godt og i februar og mars enestaaende heldig. Utpaa vaaren har rækerne her som andre steder avtat i mængde paa de egentlige rækefelter.

Iøvrig henvises til kontrollørens utførlige beretning med kartskisse i „Norsk Fiskeritidende“s 6te hefte 1909, pag. 205.

G. Fiskeforsøk med snurpenot efter pale og sei.

Som i beretningen for ifjor paa side 13 omtalt foretok selskapet med motorskøite „Præcis“ forsøksfiske efter sei og pale med sin snurpenot. Denne er betydelig mindre end de snurpenøter, som nu brukes. Imidlertid er den nogenlunde brukbar til at gjøre forsøk med. Man maa dog gjøre regning paa betydelig flere bomkast end med en større not. Ikke destomindre hadde man i 1908 ikke saa litet pale i noten.

Iaar (1909) utlaante vi snurpenoten til hr. Joachim Nielsen i Nautnæs, Søndre Bergenhus amt. Han var ute 8 ganger med den. Første gang, 22 juli, var der ingen utsigter til fangst. Anden gang, 3 august, var snurpelaget ute paa Skreiosen ved Hellesø. Smaa utsigter. I 4 kast fangedes 189 paler og 1 torsk. Tredje gang ingen utsigter. Fjerde gang, 7 august, gjordes to kast paa Odnesfluen, fangst 63 paler. 5te Gang, 9 august, gjordes tre kast i Skreiosen, fangst 92 paler. 6te gang, 10 august, gjordes to kast paa samme sted uten fangst. 7de gang, 11 august, ett kast paa samme sted, uten fangst. 8de gang, 12 august, var man først paa Skreiosen, men da der ingen utsigter var der, gik man til Nordørevet og derfra til Haakeskallen, Ytre Feieosen. Her gjordes 1 kast uten fangst. Her var gode utsigter og en masse fisk, men fisken var her som ellers iaar ualmindelig „var“, saa den var vanskelig at komme paa kast. Aatet, som palen gik i, antoges at være for stort nemlig midtels siil. Gaar den derimot i „musse“, pleier den at „vake“ i halvtimervis og er let at faa.

H. Opbevaring av frossen sild til agn.

Selskapet sendte i mars ifjor endel vaarsild med jernbanen til Finse for at gjøre forsøk med frysning av denne sild til agn. Se herom forrige aarsberetning, side 14, hvor fremgangsmaaten staar nøiere beskrevet.

Vi skal kortelig kun gjenta, at endel av silden blev lagt ut til frysning og atter nedlagt i kasserne, efterat silden først var „glacert“. Nogen kasser sild blev frosset, som de var i kasserne. Atter endel sild blev frosset i blikkæsker, som derpaa fyldtes med vand og dannet en isblok om silden — og saa fremdeles. Det hele blev lagt ind i en bing, som fra en av jernbanens sneoverbygninger var hulet ut i sneen.

Silden holdt sig godt til midten av mars. Især holdt den glacerte sild og den i isblokkene sig godt. Henimot de første dage av juni var der imidlertid kommet saa meget varme i luften, at den sild, som var igjen, hadde begyndt at „ta sig“ og maatte styrtes. Forinden hadde man imidlertid tat ned endel sild til Bergen, hvilken blev sendt med en fiske-dampbaad og prøvet som agn. Hertil viste den sig meget god.

Da man ikke har hat nogen bevilgning til disse specielle forsøk, har man ikke kunnet drive dem videre til dato. De indhøstede erfaringer vil dog komme til nytte. Det viser sig, at hvis man skal kunne opbevare silden længere ut over sommeren paa høifjeldet, maa man indrette sig med en isolert bygning. Selv om man kun skal fryse sild i vintermaanederne, bør man ha en bygning for at beskytte mot sneen. Paa sidstnævnte maate vil der imidlertid paa en letvindt maate kunde fryses sild til videreforsendelse østover, og heri vil frysningen paa høifjeldet maaske hovedsageligst finde sin merkantile berettigelse. Et andet spørsmål er det, om det vil lønne sig at sende sild med jernbanen op paa fjeldet, fryse den der og saa ta den tilbake — f. eks. for at benytte den til agnsild, selvom fragten reduceres til billigste tarif. For at anstille sammenligninger agter selskapet derfor ogsaa at forsøke frysning — foreløbig ved hjelp av is og salt — enten i Bergen eller ved kysten. Man vil da kunne danne sig en idé om, hvad der vil falde billigst og bekvemmost.

I. Forsøksfiske efter sommermakrel.

Som nævnt ifjor, beretningen side 14, har selskapet hat under overveielse at faa utført rationelle fiskeforsøk med drivgarn efter sommermakrel paa nordligere bredde end der, hvor dette fiskeri nu foregaar. Som bekjendt strækker drivgarnsfisket sig for tiden ikke længere nordover end til Espevær. Man bevilget ifjor en fisker et litet bidrag til et saadant forsøk og stillet 4 garn til hans disposition. Paa grund av indtrufne omstændigheter kunde forsøket ifjor ikke finde sted, men man har det haap at kunne faa det sat iverk iaar.

J. Fredning av ræker.

Direktionen fik fra flere anmodning om at uttale sig om spørsmålet om fredning av ræker, som i den senere tid har været sterkt oppe, særlig paa

Østlandet. Man lot i den anledning selskapets zoolog, hr. Bjerkan, utarbeide en redegjørelse om saken, som er offentliggjort i „Norsk Fiskeritidende“ for ifjor paa side 380 og videre. Hr. Bjerkan behandler nærmere de grunde, der har været fremført som talende for en fredning, nemlig 1) hensynet til rækebestandens vedlikehold, 2) rækefiskets skadelighet for andre fiskerier, 3) merkantile hensyn. Hr. Bjerkan kommer til det resultat, at nogen fredning av dypvandsræken ikke er paakrævet fortiden, i ethvert fald ikke av hensyn til punkterne 1 og 2.

III. Arbeider henhørende under tilvirkningsklassen.

A. Mundtlig, skriftlig og praktisk veiledning.

Blandt de anmodninger om veiledning, som indkommer til selskapet, er de, som sorterer under denne klasse, de talrikste. Det ser ut til, at befolkningen mer og mer kommer til erkjendelse av vigtigheten av en omhyggelig tilvirkning. Selskapet sidder da ogsaa inde med udmerket materiale til at besvare den slags spørsmaal. Blandt de ting, som der har været spurgt om i aarets løp skal vi nævne følgende: Hermetisk nedlægning av krabbe, tilberedning av franske sardiner, salt til sild og fisk, behandling og sortering av makrel for det amerikanske marked, tilvirkning av klipfisk, rundfisk og spillange, fiskelimfabrikationen vedkommende, guanofabrikation, utvinding av sildolje særlig presser for samme, frysning og avkjøling av sild og fisk, moderne fryserier, røkning av sild og fisk, pakning av hummer, tilberedning av rakørret, saltning av kveiterogn, konservering av ræker, tilberedning av sild for husholdningen, behandling av klipfiskklange for Australien, ganing og saltning av sild paa hollandsk og skotsk maate, tillavning av hermetiske fiskeboller, tilvirkning av sundmaver og torsketunger, klipfiskens mugsop vedkommende, kunstig tørring av klipfisk, tørring av sild, behandling av fersk fisk o. s. v. Desuten er der besvaret forskjellige specielle spørsmaal som f. eks. om der findes maskine til flækning av klipfisk, spørsmaal om eksportfirmaer, om handelen med klipfisk og rundfisk o. s. v. Oplysninger er ogsaa git i mange tilfælder om emballage.

B. Utlean av redskaper for tilvirkning.

Selskapets desinfektionsapparat for klipfiskboder m. v. har ogsaa i det forløpne aar været adskillig paa utlaan. Desuten har man utlaant sløiekniver samt diverse transportkasser som model til at arbeide efter. Hollandske ganekniver har været utdelt.

C. Nedlægning av krabbe som hjemmeindustri.

Se forrige aarsberetning side 15. — Arbeidet hermed har været fortsat. Barclays veiledning i denne industri har paa anmodning været uddelt til interesserte. Likesom det foregaaende aar har fyrvogter Storksen paa Espevær velvilligst git undervisning i nedlægningen. Av stipendier for at delta i denne undervisning uddeltes i terminen ialt 6, nemlig til:

1. Underminør K. Munk, Sandø, Romsdalen.
2. Abel Haugland, Fitjar.
3. Johan Ommundsen Kvalbein, Helvig, Egersund.
4. Laura Kylen, Stjernerø.
5. Ole Pedersen Kleppen, Bud pr. Molde.
6. Iver J. Farstad, Julshavn pr. Kristiansund.

Undervisningen forløp meget heldig, og hr. Storksen var meget fornøiet med elevernes flid og fremgang. Der blev som almindelig lagt særlig vegt paa omhyggelig sortering av krabben og renslighet. En av eleverne, Abel Haugland, drev det endog til efter læretidens utløp i oktober at nedlægge 1000 bokser krabbe paa sit hjemsted, Fitjar; muligens ogsaa flere fik lagt ned endel. Da hr. Storksen herefter er forhindret fra at yde videre undervisning, har man for næste sæson antat hr. Haugland som lærer.

Det ser ud til, at denne krabbenedlægning har fremtiden for sig, og at den vil bli av stor betydning for kystbefolkningen. Paa Espevær skal man fra sommeren av begynde i større maalestok, og har til det øiemed anskaffet en falsemaskine for bokserne, saa at lodning av disse herefter undgaaes. — For at henlede opmerksomheten paa produktet lot selskapet servere hermetisk krabbe (nedlagt av herrerne Storksen og Haugland) ved en av Bergens handelsforenings sammenkomster. Krabben vandt almindelig bifald.

D. Demonstrationer med silderetter.

Se herom forrige aarsberetning side 16. — Selskapet fortsatte iaar disse demonstrationer, nemlig i distrikterne ved den resterende østlige del av bergensbanen. Demonstrationerne fandt som før sted under ledelse av sekretær Barclay. Retternes tillavning forestodes av skolekøkkenlærerinderne frøknerne Landmark og Martens. Demonstrationer avholdtes paa Sokna, Hønefos, Hen, Randsfjord og i Brandbu. Der avholdtes som sædvanlig først foredrag av sekretæren, hvorunder sildens og anden fisks næringsværdi paavistes. Derpaa servertes et antal retter av saavel salt som fersk, røket og hermetisk sild. Der lagdes denne gang mere vegt paa ogsaa at henlede opmerksomheten paa den røked

og hermetisk tillavede sild. Da befolkningen i indlandet ikke er saa vant med fersksild, vil røkesilden for manges vedkommende danne et godt overgangsled, foruten at den ogsaa til stadighet vil være velkommen. At finde anvendelse for særlig vaarsilden i hermetisk stand, vil være av stor betydning. Der laves nu flere hermetiske retter av sild, som er særdeles velsmakende, f. eks. sildeboller og sildekarbonader. Dette er paa samme tid billig og god mat. Demonstrationerne omfattedes med den allerstørste interesse av befolkningen.

Selskapets opskrifter paa silderetter har været uddelt i stort antal. Meningen er at fortsætte saavel hermed som med demonstrationerne.

E. Størmers sløiekniv.

Som ifjor, side 16, meddelt indkjøpte selskapet nogen eksemplarer av denne kniv, som uddeltes til fiskere og tilvirkere, forat den kunde bli prøvet. Der er senere indkommet flere uttalelser om kniven, som alle gaar ut paa at anbefale den paa det allerbedste. Det ser ut til, at dette er den bedste type av de sløiekniver, som tilsigter at bevare rognen mot opkutning.

F. Bevaringsmiddel for klipfisk.

Fabrikant O. E. Herman, Grimsby, utsendte ifjor et cirkulære om et preserveringsmiddel for klipfisk ved navn „Antipink“. Selskapet indkjøpte en dunk av samme og lot ved velvilje av en av klipfiskeksportørerne hersteds anstille forsøk dermed. Det viste sig, at midlet ikke forhindret sopdannelse. Ved senere korrespondance oplyste imidlertid fabrikanten, at stoffet kun tilsigtet at fjerne sop, som allerede var kommet paa fisken. Dette ansaa dog ikke vedkommende eksportør for at være av nogen vinding, idet vaskning med vand var fuldt tjenlig til dette øimed. Vandet medførte heller ikke skadelige virkninger, som det engelske preserveringsmiddel muligens kunde foraarsage.

G. Tørring av sild.

Vaaren 1908 foretok en av direktionens medlemmer en liten prøve med tørring av vaarsild — se aarsberetningen for ifjor side 17. En prøve herav sendtes til Italien, hvor den vandt meget bifald. For at kunne utføre forsøk med tørring av sild efter en større maalestok androg man statsmyndighetene om et bidrag hertil og fik bevilget kr. 3000. Forinden bevilgningen faldt, foretok man nogen forsøk i liten skala vaaren 1909. Disse bragte forsaavidt et resultat som planlæggelsen av de større

forsøk lettedes. Forøvrig kom man allerede straks til den slutning, at det ikke vilde være hensigtssvarende at flette silden, dels paa grund av arbeidsomkostningerne, dels paa grund av det mørke og mindre appetitlige utseende, silden faar. Nogen forsøk med kunstig tørring foretoges ogsaa, men ogsaa denne metode mener man at maatte forkaste paa grund av omkostningsspørsmålet.

Iaar paabegyndtes de mere rationelle tørringsforsøk under vaarsildfisket. Det endelige resultat av disse foreligger endnu ikke. Man skal derfor indskrænke sig til at oplyse, at selskapet har latt tørre sild dels i Bergen, dels i Florvaag paa Askøen og dels i Espevær. Tørringen i Bergen var forsaavidt kunstig, som den foregik i et røkeri over ild — efter en av de i Yarmouth og Lowestoft anvendte metoder. Tørringen forøvrig har været lufttørring. Man har herunder behandlet silden paa et stort antal forskjellige maater for at kunne bringe i erfaring, hvilke særlig egner sig for vaarsilden. Beretning herom vil fremkomme i næste aarsberetning. Det skal dog bemerkes, at forsøkene med tørring langt fra tænkes avsluttet iaar, men agtes fortsat i ethvert fald i næste sæson.

H. Indredning av fiskefryseri.

Sekretæren foretok efter speciel anmodning en reise til Fosnavaag paa Søndmøre for at gi veiledning m. h. t. omordning av det derværende fiskefryseri tilhørende Herø fiskeriforening. Sekretæren holdt samtidig foredrag paa stedet om lagring og transport av fersk fisk.

I. Utstilling av sildehermetik.

Som nævnt foran har hermetikfabrikkene i det senere lagt meget an paa at utnytte vaarsild ved den hermetiske nedlægning. Da vaarsilden ikke har kunnet finde lønnende avsætning i saa stor utstrækning som ønskelig, er alle bestræbelser for at finde anvendelse for den av stor betydning. I de sidste aar har det gang paa gang hændt, at fiskerne har avsluttet fisket av mangel paa kjøpere. For at hjelpe til at gjøre sildehermetiken bekjendt, sendte man en rundskrivelse til hermetikfabrikkene med anmodning om at faa tilsendt prøve. Dette blev imøtekommet, og prøverne er utstillet i særskilt montre i Bergens fiskerimuseum.

J. Nordsjøsildens behandling.

Dette spørsmaal har i flere aar mere og mindre været et drøftet emne. Paa møtet i Kristiansund i desember bragtes saken frem av sekretær Barclay, som holdt et foredrag derom og anbefalte hollandsk

(skotsk) ganing. Saken vandt sterk støtte hos eksportør, konsul F. L. Konow dels paa Kristiansundsmøtet, dels under et senere møte i Bergens handelsforening, hvor han bragte saken paa bane. Senere holdt handelsforeningens eksportkomité specielt møte om saken, hvortil en flerhet av interesserte firmaer var indbudt. Møtet uttalte sig enstemmig for at ganing paa skotsk maate av al Nordsjøsild vilde være nødvendig og begrundet dette. Denne uttalelse, med en tilknyttet erklæring om efter bedste evne at ville støtte reformens gjennomførelse, tiltraadtes av saagodtsom samtlige firmaer, der handler med Nordsjøsild. Nærværende selskap avgav efter anmodning sin betænkning i saken, der vil findes offentliggjort i „Norsk Fiskeritidende“s januarhefte, side 59—60. Navnene paa de firmaer, som har tiltraadt erklæringen, vil findes i „Norsk Fiskeritidende“s februarhefte og senere hefter til dato.

Direktionen har forøvrig paa bedste maate søkt at gjøre saken bekjendt, dels ved artikler i dagspressen og dels ved at tilstille landets fiskeriforeninger gjenpart av handelsforeningens uttalelse, selskapets betænkning m. v. Man har ogsaa foreskrevet en prøve salt fra Holland av den sort, som dersteds brukes til saltning av Nordsjøsilden. Man har ogsaa indledet underhandlinger om at faa op nogen hollandske fiskere for at gi undervisning i sildens behandling. Sekretær Barclay er ellers helt inde i den hollandske behandlingsmaate og har ved flere leiligheter git praktisk veiledning i samme. Han har ogsaa skrevet en nøiagtig veiledning i behandlingen, der i stort antal er utdelt som særtryk av „Norsk Fiskeritidende“. Sekretæren vil fortsætte med at yde veiledning, men da det nu ser ut til at bli mere fart i saken, vil der trænges mere assistanse. Selskapet har hollandske ganekniver og plauger paa lager til utdeling.

K. Diverse.

Foruten de før nævnte foredrag under selskapets sildedemonstrationer holdt sekretæren ifjor høst foredrag om samme emne i Kristiania handelsstands forening. Foredraget holdtes efter indbydelse av Kristiania sildegrossisters forening under en av samme avholdt demonstration med silderetter. Selskapet og nævnte forening samarbeider nemlig i denne sak. Sekretæren fremviste samtidig en række lysbilleder fra vaarsild-fisket m. v.

Selskapet har i terminen hat nedsat etpar komiteer til behandling av endel spørsmal vedkommende frysning samt tørring og lagring av sild og fisk. Herunder har man indhentet opplysninger om kunstige tørremetoder for klipfisk, dels her tillands og særlig i utlandet. Paa en reise i Frankrige og England indhentet sekretæren nogen opplysninger om saadanne metoder. Særlig hadde han ordre om at ha oppmerksomheten hen-

vendt paa en tørremetode, som anvendes i Fécamp. Det har ogsaa lykkedes at faa endel oplysninger om den fremgangsmaate, som brukes der, men adgang til selve tørkeriet blev negtet, da saken søkes holdt strengt hemmelig. Sekretæren har i ganske liten skala begyndt at eksperimentere med sidstnævnte metode for om mulig at komme til klarhet i spørsmålet. Man anser det dog for ganske uvist, om metoden, selv om man kommer efter samme, vil vise sig at være vor almindelige tørremetode overlegen. Kunstig tørring har selvfølgelig sin berettigelse, men om det hos os vil være nogen vinding at anvende den utenfor „ettertørring“, anser man for høist tvilsomt.

Paa foranledning av samme komite rettet selskapet en henstilling til Jernbanestyrelsen om at ha et tilstrækkelig antal kjølevogner i beredskap ved Bergensbanens aapning frem til Roa.

Sekretæren har ved etpar anledninger efter anmodning avgitt uttalelse om partier av amerikansk behandlet makrel. Kjøper og sælger var ikke enig m. h. t. varens kvalitet og henvendte sig derfor til sekretær Barclay, der er sakkynndig paa dette felt.

En oppfinner fra Haugesund har ogsaa raadført sig med sekretæren om istandbringelse av et sildestekeri.

IV. Ikke henhørende under nogen enkel klasse.

A. Mundtlig og skriftlig veiledning m. v.

Av de forespørsler, som indløper til selskapet, er der mange, som ikke henhører under de før omhandlede klasser. Av saadanne indløpne i terminen skal vi nævne forespørsler om marked for levende aal, ræker, salt brisling, skjæresild, rogn for sardinagn, fersk fisk, saltet flyndre, blaaskjæl, snegler, rognkjæks, krabbe m. m. Endvidere anmodning om oplysninger om landslot, sildetransport fra Trondhjem, kjølevogne dersteds etc., svenske importører av fisk, fiskehavne paa kontinentet, eksportører av fersk fisk, saltet makrel m. v., guanofabrikanter, eksporttruter, statistikk over utførsel, barometre for fiskere, havnefondene, tarebrænding, omisning i Bergen m. v.

Man har desuten bistaat fiskere og andre med reparation av dybvandstermometer og kviksølvbarometer, hvorhos man har utlaant diverse eksportkasser, f. eks. til eksport av hummer og aal. Ogsaa andre ting har man utlaant som f. eks. karter og fotografier.

B. Sekretærens reiser, foredrag m. v.

Som omtalt i forrige aarsberetning, side 18, foretok sekretær Barclay i 1908 en reise til Amerika og Paris for at studere lagring og

transport av ferskfisk, kjølelagere for samme m. v. Sekretæren har skrevet en væsentlig del av beretningen herom i „N. F.“, nemlig i hvert hefte fra novemberheftet 1908 og til augustheftet 1909 (med undtagelse av januarheftet). Sekretæren har desuten i forløpne termin holdt endel foredrag om dette emne, nemlig i Bergen, Kristiania, Kragerø, Stavanger, Haugesund, Espevær, Stolmen, Aalesund, Fosnavaag, Kristiansund og Trondhjem. Disse foredrag agtes utstrakt ogsaa til andre landsdele.

4 juni ifjor var sekretæren tilstede ved et møte, som avholdtes av Bømmel fiskeriforening i Espevær. Der drøftedes istandbringelsen av kontrakt for makreldorgere. Skema til en saadan blev vedtat. Se herom i „N. F.“ 1909, side 250.

Foruten de reiser, som stod i forbindelse med ovenstaaende, har sekretæren foretat diverse andre reiser, deriblandt som før nævnt til Kristiania samt Frankrig og England (se herom under II og III). De øvrige reiser har staaet i forbindelse med selskapets forskjellige arbeider, f. eks. frysning av sild paa høifjeldet, tørring av sild i Espevær, silde-demonstrationerne østerpaa o. s. v.

C. Ferskfiskhandelen i Bergen.

Se forrige aarsberetning side 20. — Kommunestyret har nedsat en ny komite til videre at overveie ordningen av ferskfiskhandelen i Bergen. Til medlemmer av denne komite er bl. a. valgt selskapets præsens (formand) og sekretær. Selskapets sekretær er desuten indvalgt som medlem av torvstyret, særlig som tilsynshavende for fiskeauktionen.

D. Bergens fiskerhjem.

Hjemmet har fremdeles lokale i kommunens bygning ved Torvet — se forrige aarsberetning side 21. Selskapets præsens er fremdeles hjemmets formand. Øvrige medlemmer er selskapets vicepræsens. Selskapets sekretær fungerer som fiskerhjemmets sekretær. De øvrige bestyrelses-medlemmer er medlemmer av Søndre Bergenhus amts fiskeriforening, under hvem fiskerhjemmet egentlig sorterer.

E. Fiskerimøte i Kristiansund N.

Efter initiativ av selskapets præsens avholdtes et større fiskerimøte i Kristiansund i tiden 4—6 desember f. a. Indbydere til møtet var foruten selskapets direktion bestyrelserne for Kristiansunds fiskeriselskap, Trondhjems do., Nordlands do., Sortlands fiskeriforening og Hadsels do.

Der fremmøtte delegerte fra de fleste betydelige fiskeriforeninger mellem Vardø og Espevær, Søndre Bergenhus amt, samt fra endel Handelsforeninger m. v. Fiskere forøvrig var ogsaa indbudt. Likeledes var Fiskeridirektøren, amtmand Kildal og andre honoratiories efter indbydelse tilstede. Paa møtet behandledes følgende temaer: Behandling av sild paa skotsk maate, Lagring og transport av fersk fisk, De norske fiskerier sammenlignet med de utenlandske og raaprodukternes behandling, Forhøringsvilkaar ved de forskjellige fiskerier, Mønstringsbestemmelser for fiskefartøier, Maaling av fersk sild, Ferskfiskruter, Skibshypotekforening for det fiskeridrivende Nord- og Vestland, Kveiterogn som sardinagn, Opsynsskib ved makreldorgefisket, Opsyn paa sjøen i Lofoten samt Ens størrelse for tøndebunder og længde av staven. Der toges stenografisk referat av møtet, som vil bli offentliggjort som tillæg til „Norsk Fiskeritidende“. Møtet var særdeles godt besøkt.

F. Mønstring av fiskere.

Som før nævnt overvar sekretæren et møte i Espevær, hvor bl. a. dette spørsmåal behandledes. Sekretæren redegjorde herunder for den departementale mønstringskomité's foreløbige indstilling, som gik ut paa at fiskere i egentlig forstand ikke skulde mønstres. Møtet vedtok uttalelse om det motsatte standpunkt. Efter anmodning paa møtet indhentet selskapet uttalelser fra sine avdelinger om opprettelse av mønstreskriverstillinger. Alle var enig i, at noget i denne retning burde gjøres for at lette paa- og avmønstring. Et referat av forhandlingerne i Espevær samt en henstilling fra selskapet om at anbefale mønstring ogsaa av fiskere i egentlig forstand blev oversendt den nævnte mønstringskomité.

G. Fiskeriuutstillingen i Kragerø 1909.

Til denne utstilling, som var en amtsutstilling, var knyttet en fiskeriavdeling for det hele land. Selskapet sendte til denne en kollektivsamling av redskaper m. v. fra Bergens fiskerimuseum. Tilstede var forøvrig selskapets sekretær og assistent. Sekretæren fungerte som jurymand ved fiskeriavdelingens klasse 4 og 5 (frembringelser av fiskeriet, tilvirkningsapparater m. v.). Sekretær Barclay holdt desuten foredrag under utstillingen om lagring og transport av ferskfisk. Selskapet opsatte 2 av sine sølvmedaljer, som tildeltes 1) „Kristiania sildegrossisters forening“ for energisk arbeide for øket anvendelse av sild og fisk i husholdningen. 2) Philip Aanensen, Kristiansand for nedlægning av makrel for eksport.

H. Anvendelse av kveiterogn som sardinagn.

Selskapet har i nogen aar arbeidet for at finde anvendelse for kveiterognen, der nu væsentligst kastes overbord. Man har forsøkt den som fersk avkogt, som kaviar og som sardinagn. De to førstnævnte anvendelser har maattet opgives. Som sardinagn har man ogsaa prøvet den to ganger uten definitivt resultat. Man har imidlertid under disse forsøk lært at salte rognen mere hensigtsmessig, og til sommeren agtes utført endnu et og mere rationelt forsøk i denne retning. Det er nemlig bestemt, at sekretæren skal reise ned til Frankrige med den saltede rogn og overvære forsøkene. Han er hertil lovet bistand av bestyreren for den biologiske station i Boulogne, hr. Cligny. Sidstnævnte vil enten selv eller ved stedfortræder overvære forsøkene. Konsul Nicolaysen i Douarnenez vil ogsaa paa bedste maate støtte saken.

I. Diverse.

Selskapet har avgitt diverse uttalelser om aktuelle spørsmåal. Av saadanne skal man nævne: svenske fiskeres salg av fisk i Norge, tiden for militærtjenesten og fiskerierne, revision av medicinallovgivningen, forslag til ny maskinistlov, toldfri indførsel av „kraftogén“, fiskeutklæknings nytte, saltvandsfiskets skadedyr og ilgodstog paa Bergensbanen. Direktionen har ogsaa rettet speciel henvendelse om hyppigere og utførligere telegrammer om makrelfisket i Storbritannien og Irland og om sildefisket i Sverige.

Forsøk er gjort med forsendelse av blaaskjæl til England, til Kristiania og til Stockholm. Kun paa sidstnævnte sted ser det ut til at kunne bli lønnende marked for samme. Prøver av hermetisk krabbe er ogsaa sendt til Stockholm.

J. Verk om Norges fiskerier.

Se forrige aarsberetning side 21. — Til forberedelse av utgivelsen av „Norges fiskerier II. Norges kystfiskerier“ har man ogsaa for den forløpne termin erholdt et statsbidrag av kr. 1200.

K. Selskapets avdelinger.

Kristiansand og omegns fiskeriselskap er gaat ind. Arendal og omegns fiskeriselskap er utgaat av selskapet.

L. Budgetforslag.

Direktionens budgetforslag for terminen 1910—11 findes indtatt som bilag I.

M. Johan Thesens legat.

Legatets renter for 1909 er indbetalt til selskapet med kr. 2286.21.

N. „Norsk Fiskeritidende“.

Se forrige aarsberetning side 22. Statsbevilgningen har for terminen 1909—10 været kr. 6400.

Fiskeritidende utgjorde i 1909 564 pag. Indholdet var følgende: 65 beskrivelser og avhandlinger, 4 artikler om fartøier, baater og fiskeredskaper, 10 artikler om tilvirkning, 230 beretninger om handel og eksport, 7 literaturanmeldelser, 20 meddelelser om Norges fiskerier i 1908, 24 juridiske meddelelser, 14 statistiske meddelelser og 139 forskjellige meddelelser.

„N. F.“ utsendes i følgende antal eksemplarer:

Vadsø fiskeriforening	5	eksempl.
Vardø fiskeriforening	16	—
Gamvik do.	6	—
Berlevaag og omegns fiskeriforening	7	—
Hammerfest og omegns do.	8	—
Skjervøy fiskeriforening	50	—
Tromsøysundets fiskeriforening	4	—
Tromsø fiskeriforening	12	—
Ibbestad do.	10	—
Maasø do.	6	—
Nordlands fiskeriselskap	116	—
Hadsel fiskeriforening	12	—
Sortlands do.	4	—
Namdalens fiskeriselskap	51	—
Beistadfjordens do.	17	—
Fosens do.	26	—
Trondhjems do.	80	—
Kristiansunds do.	43	—
Veiholmen fiskeriforening	5	—
Bremsnes do. pr. Kristiansund	6	—
Smø lens do.	6	—

Ytre Romsdals do.	2	eksempl.
Harøens do.	4	—
Aalesunds do.	10	—
Fjørtofts do.	3	—
Aalesund og Søndmøre fiskeriforening	2	—
Selje fiskeriforening	3	—
Florø do.	35	—
Søndre Bergenhus amt fiskeriforening	29	—
Bremnes fiskeriforening	6	—
Bømmel do.	9	—
Akre og omegns fiskeriforening	2	—
Haugesunds fiskeriforening	2	—
Stavanger fiskeriselskap	26	—
Kristiansands fiskeriselskap (indgaat fra $\frac{1}{1}$ 1910)	2	—
Arendal og omegns fiskeriselskap	14	—
Skaatø og Kragerø fiskeriforening	5	—
Fredriksstad fiskeres fagforening	1	—
Fredrikshald og omegns fiskeriselskap	27	—
Østlandske fiskeriselskap	145	—
	817	eksempl.

Aarsbetalende medlemmer av „Selskapet for de norske fiskeriers fremme..... 329 eksempl.

Bytteforbindelser .....

75	—
----	---

Gratis til stortingsmænd, vrakere m. fl. .... 118 —

Overordentlige, korresponderende og faste medlemmer..... 58 —

Aviser..... 68 —

Direkte abonnenter..... 228 —

876	—
-----	---

Ialt 1693 eksempl.

Oplag 1900 eksempl.

Rest 207 eksempl.

O. Norsk fiskeralmanak.

For terminerne 1906—07, 1907—08, 1908—09 og 1909—10 har man som statsbidrag til utgivelsen erholdt henholdsvis kr. 400, 300, 300 og 200. For terminen 1910—11 andrar man om kr. 200 i statsbidrag til utgivelsen. Annonceindtægten saavelsom salget har gjennomgaaende øket.

Oplaget, som for aargangen 1908 var 1500, opsattes for 1909 til 1800 og for 1910 til 2000 eksemplarer. Prisen er fremdeles kr. 0.80 pr. ekspl.

I sidste aargang er som nyt indtat tillæg VI til „Norsk Fiskeralmanak“s fiskerilovgivning, samt endel islandske love og bestemmelser.

P. Verkstedet — assistenten.

Assistent Eriksen har, i den tid han ikke har været ute at reise, været optat med forskjellige arbeider for selskapet og fiskerimuseet. Assistenten har foretat en række reiser i anledning av østersavlen. Dernæst foretok han paa fiskerimuseets vegne en reise til Kragerøutstillingen for at stille op og indpakke selskapets kollektivsamling samt som før nævnt paa forsøksfiske efter flyndre.

Q. Fiskerimuseet og biblioteket.

a. Museet.

I 1909 bevilget Bergens samlag og Bergens sparebank henholdsvis kr. 800 og kr. 350 til fiskerimuseet. I aar har de samme institutioner bevilget henholdsvis kr. 800 og 1000 til fiskerimuseet.

Følgende gjenstande er anskaffet i løpet av terminen:

6 hummerkurver; 2 propellerkorgor (svenske); 3 stene, fundne ved utgravning paa Tyskebryggen; 1 stor samling lakseeg og -yngel fra Chinook, Wash., U. S. A., foræret av bestyrer Hansen, Chinook; 1 skind av stor-skarv, smaaskarv, edderfugl; 1 skind og 1 par vinger av krykje; 1 eke-træs utstillingskasse; 1 indvendig kasse samt endel østers og -yngel. Desuten er utstillet en amerikansk iskværn „Little giant“. Utstillingen av sildehermetik er ogsaa komplettert.

Museet har som sedvanlig været godt besøkt av fiskere, tilvirkere, eksportører, videnskabsmænd, skoler m. v.

Paa Kragerøutstillingen utstiltes en kollektivsamling av gjenstande. For denne erholdtes takkediplom.

b. Biblioteket.

Biblioteket vokser stadig, dels ved indkjøp, dels ved gaver og dels ved hvad der indkommer gjennom bytteforbindelser.

Selskapet har for tiden 329 aarsbetalende og 22 faste medlemmer, hvorav 256 indenbys, 57 utenbys og 38 utenlandske.

Ekstrakt av regnskapet for terminen $\frac{1}{4}$ 1909— $\frac{31}{3}$ 1910.

Indtægt.

I.	$\frac{1}{5}$ av statsbidraget for $\frac{1}{4}$ 1908— $\frac{30}{6}$ 1909	kr. 11 425	
		=	kr. 2 285.00
	$\frac{3}{4}$ av statsbidraget for $\frac{1}{7}$ 1909— $\frac{30}{6}$		
	1910 kr. 12 000	„	9 000.00
			kr. 11 285.00
II.	Private bidrag:		
	1. Renter av Johan Thesens legat ..	kr. 2 286.21	
	2. Leieværdi av kontor- og verkstedslokaler	„	2 000.00
	3. Fiskerimuseet:		
	a. Bergens samlag for brændevinshandel	kr. 800.00	
	b. Bergens sparebank ..	„ 350.00	
	c. Renter	„ 21.26	
	d. Leieværdi av museets lokaler		
		kr. 4 000.00	
	÷ bet.		
	leie.. ..	750.00	„ 3 250.00
			„ 4 421.26
	4. Medlemskontingent 1909:		
	Indbetalt	kr. 1 000.00	
	Restanser	„ 45.00	„ 1 045.00
	5. Indbetalte restanser:		
	Medlemskonting. 1905	kr. 25.00	
	— 1906 ..	„ 15.00	
	— 1907 ..	„ 5.00	
	— 1908 ..	„ 35.00	„ 80.00
	6. Medlemskonting. 1910 (forskud) ..	„ 5.00	
	7. Resterende restanse:		
	Medlemskontingent 1908	„ 5.00	kr. 9 842.47
III.	Andre indtægter:		
	Solgt 3 eksempl. av Lovgivningen	kr. 1.50	
	„ 1 farvelagt kart	„ 7.00	
	„ ældre bøger og beretninger	„ 15.50	
	Renter	„ 44.02	„ 68.02
			kr. 21 195.49

Utgift.

Underbalanse fra f. termin	kr.	2 755.31	
Restanser fra f. termin	„	<u>85.00</u>	kr. 2 840.31

A. Administration:

a. Lønninger:

Sekretær	kr.	1 700.00
Kontorist	„	1 000.00
Assistent og præparant	„	600.00
Kontorassistent	„	360.00
Inkassation m. m.	„	<u>160.00</u>
	kr.	3 820.00

b. Kontorlokale, lys og brænde..... „ 1 721.98

c. Kontorutgifter..... „ 304.36

d. Kontorrekvista..... „ 493.85

e. Porto og telegrammer .....

„	<u>159.23</u>	„ 6 499.42
---	---------------	------------

B. Formerelsesklassen:

a. Østerskultur:

Zoolog, løn .....

kr.	1 000.00
-----	----------

Zoolog og assistent til reiser, diæt
m. m. ....

„	1 271.50
---	----------

Stipendium til zoologen til en reise
i Holland, Frankrig etc. for at
studere østers- og blaaskjælavl..

kr.	550.00
-----	--------

Porto, fragt og telegrammer m. m. ..

„	101.43
---	--------

Avgift, anskaffelser etc. ....

„	211.76
---	--------

Bidrag:

R. Hansen, Aalesund ...

kr.	115.00
-----	--------

Thomas Dragø, Spjutø ..

„	50.00
---	-------

Ole S. Strømsø, Lindaas ..

„	50.00
---	-------

Karl A. Remme, Samsfj. ..

„	<u>50.00</u>
„	265.00

kr. 3 399.69

÷ avsat forrige termin.....

„	<u>495 01</u>
---	---------------

kr. 2 904.67

avsættes til arbeider i neste termin ..

„	<u>396.46</u>
---	---------------

kr. 3 301.14

b. Ophjælp av skjælfisket.....

„	<u>23.86</u>	kr. 3 325.00
---	--------------	--------------

C.	Fangst- og redskapsklassen:		
	Utlaan av nye og mindre kjendte redskaper samt fremme av det daglige fiske i Bergenhusamterne	„	1 859.89
D.	Trykningsomkostninger, væsentligst aarsberetningen for 1908—1909 og avertissementer	„	250.53
E.	Reiser og diverse:		
	a. Reiser til Finse, Espevær, Haugesund, Kristiania, Kristiansund, Frankrig, England m. flere steder		
		kr.	1 026.42
	b. Diverse og verkstedet	„	256.45
			1 282.87
F.	Utgifter til fiskerimøtet i Kristiansund i desember 1909	„	83.93
G.	Bibliotheket	„	571.85
H.	Fiskerimuseet:		
	a. Lønninger	kr.	1 000.00
	b. Leie av lokale, inkl. omstaaende netto leieværdi	„	4 000.00
	c. Vakthold, renhold m. m.	„	355.49
	d. Nyanskaffelser	„	210.45
	e. Vedlikehold m. m.	„	220.32
	f. Utstillingen i Kragerø	„	70.37
			5 856.63
I.	„Norsk Havfiske“ II:		
	¹ / ₅ av termin 1908—09 (kr. 1 200)	kr.	240.00
	³ / ₄ — 1909—10 (do.)	„	900.00
			1 140.00
J.	Selskapets medlemskonting. til „Norsk Fiskeritidende“ :		
	For aar 1909 (³ / ₄ aar)	kr.	159.50
	— 1910 (¹ / ₄ „)	„	50.00
		kr.	209.50
	Norsk Fiskeralmanak 1907	„	36.40
	Norsk Fiskeralmanak 1908	„	87.01
	Norsk Fiskeralmanak 1909 (³ / ₄ av kr. 200)	„	150.00
			kr. 24 193.34
	Saldo, underbalanse	kr.	2 997.85

Ekstrakt av regnskapet for „Norsk Fiskeritidende“ for terminen 1 april 1908—30 juni 1909.

Indtægt.

Statsbidrag	kr.	8 000.00
Avertissementer	„	929.30

Kontingent à kr. 3.50	kr.	769.10	
— à „ 1.00	„	1 272.00	kr. 2 041.10
Solgt løse hefter og særtryk.....	„		33.90
Utestaaende kr. 949.90 medtages ikke.			
			<u>kr. 11 004.30</u>

Utgift.

Trykning	kr.	6 055.97
Lønninger:		
Redaktøren	kr.	1 750.00
Kontorhjælp.....	„	1 225.00
		„ 2 975.00
Honorarer	„	1 205.34
Postporto	„	522.53
Diverse.....	„	245.12
Saldo, beholdning	„	0.34
		<u>kr. 11 004.30</u>

Søndre Bergenhus amts fiskeriforening.

Beretning for 1909.

I aarets løp er indmeldt 4 nye medlemmer, mens 1 er utmeldt. Den 31 desember 1909 var der i foreningen 66 medlemmer, hvorav i 1910 tre er utmeldt til dato.

I bestyrelsens møter i aarets løp er git uttalelser i følgende saker:

1. Et av Bremnes fiskeriforening reist spørsmål om statsbevilling til et dampskibs assistanse for makreldorgefartøierne i Nordsjøen.
2. Indstilling fra den departementale maskinistlovkomite forsaavidt angaar sjømaskinisterne.
3. Cirkulærskrivelse fra Justitsdepartementet angaaende medicinalfondene med uttalelser fra den komité, der behandler spørsmålet om forandring av det nu bestaaende forhold med medicinalavgiftsfond.

Ved generalforsamlingsmøte den 4 juli 1909 optoges diskussion om forhyringsforholdene med mandskaper til notbruk. Der besluttet: Man anser det nuværende forhold høist uheldig og hemmende for fiskerieringen.

Samtidig valgtes en komite paa 3 medlemmer og 1 suppleant, der har at fremkomme med motiveret uttalelse i saken.

Til indkjøb av torskeruser er i foreningens kasse indkommet som statsbidrag i 1908—09 ..... kr. 300.00
 og som distriktsbidrag..... „ 75.00

kr. 375.00

I 1908 og 1909 er kjøbt 19 stykker til..... „ 285.95

Til anvendelse i 1910 havestaa kr. 89.05

der omtrent dækker prisen paa 6 ruser.

Ved forsøk av 5 mænd i Sunds og 3 mænd i Austevolds herred, der hittil har brukt de saaledes anskaffede ruser, er den vundne erfaring den, at de ikke kan siges at ha fortrin fremfor „troldegarn“ (speilmaskede garn) paa andre steder end i trange strømsund, hvor der pleier færdes fisk; men paa saadanne steder med megen fiskefærdsel er de fortrinlige.

De foreningsmedlemmer, som ønsker at gjøre forsøk, kan ved henvendelse til Lars R. Lerøen faa sig utlaant for en tid de disponible eksemplarer av ruser, saalangt som beholdningen rækker.

Foreningens medlemmer indkaldes herved til generalforsamling for aaret 1910, der avholdes i Bergens fiskerhjem fredag 1 juli d. a. kl. 3 em. til behandling av saker, som noget medlem ønsker optat til forhandling, samt for at vælge bestyrelsesmedlemmer istedetfor de iaar uttrædende: Lars R. Lerøen, Peder Olai Kleppe og Hans P. Lie, likesom ogsaa 6 suppleanter og to revisorer.

Regnskapene for aarene 1908 og 1909 med revisorerernes bemerkninger forelægges til decision. Bestyrelsen foreslaar for generalforsamlingen at fatte saadan beslutning:

Forsaavidt mindst 10 medlemmer av vor forening i en kreds ønsker iblandt sig valgt en ordstyrer for avholdelse av møter til behandling av saker vedkommende foreningen, saa blir porto og andre utgifter til administration i kredsen og ved korrespondance med foreningens formand at utbetale av foreningens kasse.

Ekstrakt av Søndre Bergenhus amts fiskeriforenings regnskap for kalenderaaret 1909.

Indtægt:

1. Kontant beholdning fra f. a.	kr.	103.28
2. Rente av indskud i Sunds-Austevolds sparebank 1908 ..	„	0.04
3. a. Indmeldelsespenge og kontingent for 4 nye medlemmer.....	„	4.00
b. Aarskontingent fra 16 medlemmer.....	„	8.00
c. Restancer av kontingent	„	18.50

4. Refusion av betalt kontingent for Fiskeritidende til foreningsmedlemmer 1907—08 og 09	kr.	16.00
5. Statsbidrag for terminen 1908—09	„	124.00
(I regnskapet for 1908 inkom av det bevilgede kr. 276)		
6. Distriktsbidrag i forhold til nævnte statsbidrag.....	„	31.00
(I regnskapet for 1908 inkom av distriktsbidraget kr. 69)		
7. Distriktsbidrag for terminen 1909—10	„	25.00
(Svarende til bevilget men ikke hævet statsbidrag)		
	Kontant indtægt kr.	329.82
8. Restanser pr. ³¹ / ₁₂	„	86.00
	Balanse kr.	<u>415.82</u>

Utgift:

1. Administrationsudgifter:		
a. Sekretærudgifter til formanden	kr.	70.00
b. Kassererens godtgjørelse	„	10.00
c. Reisegodtgjørelse for bestyrelsen og kassereren.....	„	12.00
(I form av frieksemplarer av Fiskeritidende i 1908 og 1909)		
d. Portoutlæg.....	5.40 kr.	97.40
2. Til indkjøp av 8 ruser	„	120.95
(I regnskapet for 1808 utbetaltes for 11 ruser kr. 165)		
3. Utlagt til kontingent for „Fiskeritidende“ til foreningsmedlemmer mot refusion	„	45.00
	Kontant utgift kr.	263.35
Saldo: Resterende kontingent.....	kr.	57.00
Resterende refusion, bladpenger.....	„	29.00
Kontant i kasse	66.47 „	152.47
	Balanse kr.	<u>415.82</u>

Til indkjøp av ruser er mottat statsbidrag ... kr. 300.00
 - - - - - distriktsbidrag. „ 75.00
 kr. 375.00

For indkjøpt 11 stkr. i aaret 1908 er betalt
 kr. 165.00

For indkjøpt 8 do. i 1909 er betalt „ 120.95 „ 285.95

Pr. ³¹/₁₂ 1909 altsaa herav tilgode kr. 89 05

Arendals fiskeriselskap.

Herved har jeg den ære at avgi nedenstaaende driftsberetning fra Flødevigens utklækningsanstalt for tidsrummet 1 januar til 30 juni 1909.

Da anstaltens budget for denne sæsons vedkommende var noget rummeligere end sedvanlig, kunde arbeidet begynde tidligere end de nærmest foregaaende aar, nemlig 14 februar, og følgerne herav var igjen en betydelig større produktion.

Stamfisken

Indkjøptes som sedvanlig i Arendal, ialt ca. 600 stk., hvorav 53 døde i bassinet. Hvormange der blev slukt av de større fiske vites ikke, men da fisken var jevn stor, kan antallet ikke ha været betydelig. Efter endt gytning sattes fisken i frihet. Indkjøpet av stamfisk avsluttedes allerede 27 februar, altsaa var tilgangen meget god.

Sjøvandets

temperatur og saltholdighet var idetheletat meget gunstig for arbeidet. Saltholdigheten var jevn høi, varierende mellem sp. vegt 1.024 og 1.027. Temperaturen var derimot i høi grad varierende. Den var saaledes 5 a 6° C. i midten av februar, men faldt mot slutningen av maaneden til 0° og holdt sig lav til begyndelsen av april, da den steg noget, men var fremdeles meget varierende. Den høieste temp. 7.4° observertes i midten av mai.

Utlækningen

foregik som følge herav meget ujevnt, — hurtig ved de høiere temperaturer, langsomt ved de lavere. Til sine tider var derfor belægget i apparaterne temmelig stort. Utlækningen foregik uten større uheld og med et utbytte av ca. 60 %. Den innsamlede rognmængde var 926 liter, hvorav utklækkedes 249¹/₂ million yngel, der utsattes paa følgende steder:

Sandefjord	20	mill.
Larvik	12	„
Tvedestrand—Homborgsund	217 ¹ / ₂	„
	Tilsammen 249 ¹ / ₂ mill.	

Herved har jeg den ære at fremlægge nedenstaaende driftsberetning for Flødevigens utklækningsanstalt for budgjetaaret ¹/₇ 1909—³⁰/₆ 1910.

Forrige aar begyndte arbeidet allerede den 14 februar, og som følge derav blev produktionen større end paa mange aar, nemlig 249¹/₂ mill.

yngel. I indeværende aar maatte man, paa grund av manglende midler begynde ca. en maaned senere, og utbyttet blev kun 147 millioner.

Dette forhold, at et knapt budget i uforholdsmæssig grad indvirker paa produktionens omfang, har saa ofte været paavist, at en gjen-tagelse her ansees som overflødig.

Sjøvandets

temperatur og saltholdighet var normal og litet varierende. Temperaturen holdt sig omkring 4° til midt i april, da den sædvanlige vaarstigning begyndte. Den sp. vegt bevæget sig mellem 1.024 og 1.028, altsaa mer end tilstrækkelig høi for utklækningsarbeidet.

Stamfisken

indkjøptes i likhet med alle tidligere aar, siden 1892, paa fiskebryggen i Arendal, men prisen var som sædvanlig meget høi. Tilgangen var god, og av det indkjøpte antal, 416 stkr., beholdtes 511 liter rogn, mot 926 liter foregaaende aar. Efter endt gytning sattes fisken i frihet.

Utklækningen

foregik uten uheld. Arbeidet begyndte den 11 mars og avsluttedes 9 mai med et utbytte av 147 millioner yngel, der utsattes paa følgende steder:

Kragerø distrikt	35 mill.
Sandefjord do.	15 "
Viksfjord do.	10 "
Tønsberg do.	25 "
Farsunds do.	10 "
Flekkerø.....	10 "
Tarvefjord	10 "
Topdalsfjord	15 "
Tilsammen 130 mill.	
En helt mislykket forsendelse	15 "
Joranstadkilen	2 "
Ialt 147 mill.	

Paa strækningen vest for Kristiansand har tidligere ikke været utsat yngel og heller ikke i Kragerø distrikt, med undtagelse av den, der i 1905 blev utsat i Hellefjord. Forøkelsen av smaatorsk av aarets art var 68 %. (Se „Norges Fiskerier“ 1906, 1 h., pag. 115).

I Viksfjord har med flere aars mellemrum været utsat yngel 3 ganger, og altid med gode resultater. (Se „Oplysninger til utklæknings-sakens bedømmelse“, pag. 33, litr. 50 og 51, skrivelser fra dr. Augestad

av $\frac{20}{5}$ og $\frac{17}{6}$ 1910, erklæring fra Larvik fiskerforening av $\frac{20}{5}$ og fra 14 fiskere ved Viksfjord av mai 1910).

I Tønsberg distrikt utsattes yngel i aarene 1892—1902. En tydelig forøgelse av torskemængden fandt sted og findes omtalt i avgivne erklæringer, underskrevne av 146 fiskere fra distriktet. (Se „Oplysninger“, etc. pag. 28 og 29, litr. 20, 24 og 26). Den avtagen av forskebestanden, som har fundet sted siden utsætningen ophørte, findes omtalt i Nøterø fiskerforenings skrivelse av 23 mai iaar.

I Sandefjords distrikt utsattes yngel for 1ste gang i 1909, og at resultatet ogsaa der var udmerket, fremgaar av Sandefjords fiskerforenings skrivelse av 27 desember 1909.

Paa den anden side er, for første gang siden anstaltens oprettelse, ingen yngel utsat paa strækningen mellem Kristiansand og Kragerø, og undlates dette fremdeles i nogen aar, vil man vistnok vinde erfaring for i hvilken grad den tidligere utsatte yngel har bidradd til at vedlikeholde torskemængden inden distriktet.

Regnskap for Arendals fiskeriselskap fra 1 juli 1909 til 30 juni 1910.

In dt æ g t:

1. Beholdning for f. aar.....	kr.	52.20
2. Statsbidrag	„	7 200.00
3. Andre bidrag.....	„	1 876.00
4. Renter	„	31.98
	kr.	<u>9 160.18</u>

U t g i f t:

1. Administation:		
a. Kasserer.....	kr.	225.00
b. Kontorrekvisita	„	47.20
c. Porto, telegrammer etc.....	„	186.30
d. Reiseutgifter	„	381.90
e. Faste grundavgifter	„	100.00
f. Diverse.....	„	100.60
	kr.	<u>1 041.00</u>
2. Driftsomkostninger:		
a. Stamfisk.....	kr.	592.40
b. Kul.....	„	530.38
c. Maskinrekvisita	„	103.06
d. Bestyrer Dannevig	„	3 116.63
f. Løsarbeide	„	1 924.22

g. Vedlikehold av inventar.....	kr.	786.23	
h. Nyanskaffelser	„	82.48	
i. Diverse.....	„	122.77	kr. 7 258.17
4. Bibliothek (trykning etc).....	„		242.32
6. Diverse.....	„		111.25
7. Motorbaaten	„		27.53
Kasse & banken.....	„		479.91
			<u>kr. 9 160.18</u>

Østlandske fiskeriselskap.

Forretningsutvalget tillater sig herved at fremlægge beretning om selskapets virksomhet i budgetaaret 1 april 1909 til 31 mars 1910:

Aarsmøtet

avholdtes i Kristiania den 27 april 1909, hvor foretoges valg av de direkte medlemmers forstandere, godkjendtes regnskap og beretning for forrige budgetaar samt vedtoges følgende lovforandringer overensstemmende med forstanderskapets indstilling.

§ 1 lyder herefter:

„Selskapet har til formaal at virke for utvikling og forbedring av fiskeribedriften inden distrikterne fra den svenske grænse til og med Lister og Mandals amt.“

§ 5 lyder herefter:

„Forretningsutvalget bestaar av selskapets præses, vicepræses og en 3. direktør, der alle vælges hvert aar av forstanderskapet. Likeledes vælges 3 varamænd for disse (osv. som tidligere.)“

§ 6 lyder herefter:

„Forstanderskapet bestaar av:

„Formanden, næstformanden eller andre valgte utsendinger for de „tilsluttede kredsforeninger; foreninger med over 50 medlemmer kan „møte med 2 forstandere, foreninger med over 100 medlemmer med 3, „o. s. v. med 1 forstander for hver overskydende 50 medlemmer (o. s. v. „som tidligere)“

Forstanderskapet

sammentraadte 26 og 27 april 1909. Foruten præses og 3. direktør fremmøtte 5 av de direkte medlemmers forstandere og 14 utsendinger fra 13 kredsforeninger. Flere av distriktets stortingsmænd overvar møterne.

Der behandledes :

1. Forslag om forbud mot eller innskærnkninger i ræketrawlfisket. (Se avsnittet om opsyn, fiskerilovgivning etc.)
2. Forslag om mer ensartet fredningstid for hummer inden selskapets distrikt. (Se avsnittet om opsyn, fiskerilovgivning etc.)
3. Forslag om distriktsmerke og nummer paa fiskefarkoster. (Samme avsnit.)
4. Forslag om forbud mot rusefiske i torskens gytetid. (Samme avsnit.)
5. Forslag om skudpræmie paa sæl. (Se vedkommende avsnit.)
6. Forslag om oprettelse av ambulerende fiskerskoler. (Se vedk. avsnit.)
7. Forslag om revision av fiskeriloven. (Se avsnittet opsyn, fiskerilovgivning etc.)
8. Forslag om revision av lakseloven. (Samme avsnit.)
9. Forslag om avgifter for fremmede fiskefartøier. (Se avsnittet ferskfiskhandelen.)
10. Forslag om forøkelse av det ældre havfiskefond eller oprettelse av eget havfiskefond for distriktet. (Se vedk. avsnit.)
11. Arbeidsplan og budgetforslag for 1910—1911.
12. Forslag om forandring av selskapets love.
13. Valg av forretningsutvalg med varamænd samt av revisorer.
14. Følgende telegram besluttet sendt den avtrædende vicepræsens, verftseier Colin Archer:

„Østlandske fiskeriselskaps aarsmøte, der med beklagelse har erfaret, at De fraber Dem gjenvælg som medlem av forretningsutvalget, takker Dem for den støtte, De har ydet selskapet ved Deres arbeide og Deres ansete navn.“

Forretningsutvalgets og 4 av forstanderskapets medlemmer var desuten samlet til møte i Kragerø den $25/9$ under utstillingen. I dette møte deltok ogsaa efter indbydelse fiskerikonsulent J. O. Dahl.

Der behandledes :

1. Forslag om nedleggelse av opsynet under østlandssildefisket ved Hvaler. (Se avsnittet om opsyn, fiskelovgivning etc.)
2. Forslag fra Frederiksværn og omegns fiskerforening om avgifter for fremmede fiskefartøier. (Se avsnit ferskfiskhandelen.)

Forretningsutvalget

har i aarets løp hat 4 møter, nemlig i Larvik den 17 april 1909, i Risør den 7 juli 1909, i Kragerø den 25 september 1909 og i Kristiania den 27 januar 1910.

Paa disse møter behandledes foruten forannævnte saker:

1. Andragende fra fiskere paa Søndre Hvaler om fast grænseopsyn. (Se avsnittet om opsyn, fiskerilovgivning etc.)
2. Fornyet andragende om bevilgning til fiskerkurser. (Se vedk. avsnit.)
3. Utkast til ny maskinistlov. (Se avsnittet opsyn, fiskerilovgivning.)
4. Spørsmålet om flytning av Fiskeridirektørens kontor til Kristiania. Denne sak blev selskapet forelagt av formanden i Aalesunds handelsforening og oversendt samtlige kredsforeninger til uttalelse. Saavel disse som selskapet anbefalte flytning.
5. Anmodning om at utarbeide særprogram for fiskerforeningernes deltagelse i aarets stortingsvalg. (Se vedk. avsnit.)
6. Forslag om opprettelse av eget havfiskefond for Skagerakkysten.
7. Selskapets befatning med utklækningssaken. (Se vedk. avsnit.)

Kontoret.

Sekretæren har i likhet med tidligere aar været permittert til opsynstjenste under vaarsildefisket.

Assistent Poul Larsen fratradte sin stilling den 19 mars 1910. Som ny assistent er fra 1 april ansat Oliver Larsen, Langesund.

Til revisorer gjenvalgtes av forstanderskapet ^{27/4} 1909:

Vaktmester J. Didriksen, Langesund.

Lærer O. S. Halvorsen, Langesund.

Selskapets kopibøker omfatter i tidsrummet 1 april 1909 til 31 mars 1910 1008 sider, og den ved kontoret administrerte assuranceforenings kopibøker 251 sider. Antallet av indkomne journaliserte skrivelse var i samme tidsrum 610.

Fiskeforsøk.

Som meddelt i forrige aarsberetning erholdt selskapet av forrige budgetaars bevilgning til fiskeforsøk i Skagerak kr. 650.00 til lineforsøk paa Det jydsk rev i vaarmaanederne. Av dette beløp blev kr. 250.00 tildelt en Langesundsskøite for i april og mai (mindst 4 uker) at gjøre forsøk paa banken fra Fredriksværn langs Bohuslen vestover til Hanstholmen, og kr. 200.00 tildelt en Arendalsskøite for i sommermaanederne minst 4 uker at forsøke paa den anden side av Skagarakrenden. Restbeløbet kr. 200.00 blev remittert Fiskeridirektøren som uanvendt, idet man saa sent fik meddelelse om bevilgningen, at det ikke lykkedes at faa flere fartøier avsted i budgetaaret. De to nævnte forsøk gav forholdsviis meget gode resultater. Sekretæren har utarbeidet beretning herom, hvilken vil bli indtat i Fiskeridirektørens aarsberetning, likesom særtryk vil erholdes til utdeling blandt distriktets fiskere. Desuten har sekretæren i løpet av høsten og vinteren holdt foredrag om disse forsøk

i kredsforeningerne. Flere fartøier fra hele distriktet har allerede i vaar optat disse felter. For indeværende budgetaar er til fiskeforsøk i Skagerak bevilget kr. 5 000.00, hvilke efter Fiskeridirektørens bestemmelse anvendes til lineforsøk paa samme felter med leiet motorskøite.

Sekretæren var anmodet om at overta ledelsen av dette forsøk, men blev forhindret, hvorfor forsøket ledes fra Fiskeridirektørens kontor. Imidlertid har selskapet bistaat ved planlæggelsen, leie av fartøi, forhyring av mandskap og observatør samt ved utrustningen.

Efter anmodning av Fiskeridirektøren og ifølge forstanderskapets beslutning blev der paa selskapets budgetforslag for kommende termin opført kr. 3 000.00 til fortsatte fiskeforsøk i Skagerak. I sit forslag har imidlertid Fiskeridirektøren overført beløpet til sit budget, hvilket departementet har tiltraadt. Forslag om beløpets anvendelse vil bli fremsat, saasnart resultatet av aarets forsøk foreligger.

For selskapets regning er i aarets løp anskaffet yderligere 6 brislinggarn, hvilke tillikemed de tidligere anskaffede har været utlaant til foreninger o. a. til agnsildefiske. Ogsaa for kommende aar er disse garn borttinget til kredsforeningerne.

Desuten er anskaffet 1 aaleruse, hvormed der sommeren 1909 gjordes endel meget tilfredsstillende forsøk. Sekretæren har meddelt resultatene herav i foredrag i kredsforeningerne samt forevist aaleruser. Da der fra flere kredsforeninger er fremkommet anmodninger om at erholde slike ruser til utlaan dels til forsøksfiske og dels som model, vil man foreslaa for forstanderskapet, at der av kommende aars budget bevilges til anskaffelse av endel saadanne.

Angaaende forsøk med agnskjælfiske i Kristianiafjorden har man efter konferanse med de interesserte kredsforeninger ansøkt vedkommende kommunestyre og sparebanker om bidrag hertil.

Desuten har man efter konferanse med vedkommende kredsforeninger planlagt lineforsøk paa kyststrøket Kvaasefjorden—Torungerne kommende høst og ansøkt de respektive kommunestyre og sparebanker om bidrag hertil.

Andragender fra fiskerforeningerne i Sandefjord og Fredriksværn om bevilgning av kr. 1000.00 til utplantning av dansk rødspætte i fjordene deromkring har man oversendt Fiskeridirektøren med selskapets anbefaling. Fiskeridirektøren finder imidlertid ikke i aar at kunne opta forslag om bevilgning hertil; men lover at saken kommende sommer skal bli nærmere undersøkt og derefter optat til overveielse.

Opsyn, fiskerilovgivning etc.

Hummerfredningsloven.

Iaar som tidligere har der været almindelige klager over, at hummerfredningslovens bestemmelser om utkastelse av undermaals hummer

og om fredningstid ikke overholdes. Selskapet har i den anledning opfordret vedkommende foreninger til som midlertidig foranstaltning herimot at ansøke de respektive amtmænd om, at endel av foreningerne indstillede fiskere maa bli tildelt politimyndighet under hummerfisket med forpligtelse til at anmelde saadanne lovovertrædelser, og om at utgifterne hermed maa bli utredet av det offentlige.

Som meddelt i forrige aarsberetning androg ifjor foreningerne i Randøsunnd, Flekkerø og Søgne om, at fredningstiden maatte utløpe 1 oktober, forat man derved kunde undgaa de stadige rivninger mellem hummerfiskerne paa grænsen mot Nedenes amt, hvor fredningstiden utløper 15 september. Saken blev behandlet paa forstanderskapets møte ifjor, hvor der hersket enstemmighet om ønskeligheten av en mer ensartet fredningstid for hele Skagerakkysten, og hvor der blev vedtat en henstilling til Lister & Mandals amtsting om stille for sig imøtekommende overfor de nævnte fiskerforeningers andragende.

Amtstinget efterkom ogsaa denne anmodning, forsaavidt som det anbefalte, at fredningstiden herefter skal utløpe 15 oktober, hvilken beslutning senere er tat tilfølge i kongl. resolution av 25 juni 1909.

Et par av amtets fiskerforeninger har i den anledning ogsaa iaar henvendt sig til selskapet med anmodning om støtte for yderligere forandring av fredningstiden. Da imidlertid de vestlige distrikter i amtet ialfald for nærværende er imot saadan forandring, har selskapet tilraadet vedkommende foreninger indtil videre at være tilfreds med det opnaadde.

Den almindelige fiskerilov vedkommende.

Paa forstandermøtet den 26 april referertes, hvad der er foretat for revisionen for fiskeriloven samt sekretærens utkast til ny lov, likesom følgende uttalelse besluttedes sendt statsmagterne: „Forstanderskapet uttaler sin tilslutning til det av forretningsutvalget i møte 11 desember 1908 uttalte angaaende revision av fiskerilovgivningen“. (Se forrige aarsberetning). Fiskeridirektøren har nu lovet at opta spørsmålet til behandling i løpet av indeværende aar sammen med eventuelt lovforslag om forbud mot ilandbringelse og salg av undermaalsfisk. Av hensyn til dette sidste forslag er der i det forløpne aar igangsatt maaling av fisk i en flerhet av distriktets byer gjennom selskapet saaledes i Langesund, Kragerø, Arendal og Kristiansand.

I forstanderskapets møter den 26 og 27 april 1909 vedtoges ogsaa følgende henstillinger til statsmagterne:

1. „Ø. F.“s forstanderskap henleder statsmagternes opmerksomhet paa nødvendigheten av at faa fastsat betryggende bestemmelser angaaende forholdet mellem trawlfisket og andet fiske, særlig linefisket“.

2. „Forstanderskapet uttaler ønskeligheten av, at der aapnes adgang for distrikterne til at paabyde distriktsmerke og nummer for samtlige fiskefarkoster og redskaper“.

Desuten behandledes som nævnt spørsmålet om forbud mot rusefiske i torskens gytetid. Der hersket saagodtsom enstemmighet om ønskeligheten herav saavel av hensyn til torskebestandens bevarelse som av hensyn til hummerfisket, idet ruserne meget hyppig utlægges paa hummerbund i fredningstiden. Sakens videre fremme blev imidlertid overlatt de enkelte kredsforeninger gjennom forslag for de respektive kommune-styrer. En flerhet av foreningerne har ogsaa optat arbeidet hermed. Fiskerilovgivningen har forøvrig git anledning til en vidløftig korrespondanse med de forskjellige foreninger og til konferenser med disse, likesom den stadig har været under diskussion i foreningsmøterne, hvorunder nødvendigheten av en almindelig revision av vor nugjældende forældede og utilstrækkelige fiskerilovgivning er blit stadig sterkere og sterkere fremhævet.

Fra flere av selskapets kredsforeninger blev der ifjor vaar klaget over, at handelslovens bestemmelser ikke overholdtes, idet fremmede særlig svenske fiskere tillotes at sælge sin fangst i smaat direkte til publikum. I den anledning henvendte selskapet sig til Handelsdepartementet, der i skrivelse til distriktets amtmænd bad henledet politimynderheternes opmerksomhet paa forholdet og samtidig gjorde opmerksom paa, at utlændingers salg av fisk her i riket alene kan foregaa i medhold av handelslovens § 20, altsaa kun til næringsdrivende, der omsætter eller bruker varen i sin virksomhet. Paa samtidig forespørsel i anledning klager fra foreninger i Smaalenene over det unødvendige straa-mandsvæsen ved danskernes opkjøp av aal meddelte departementet, at vedkommende opkjøper kan forhandle direkte med fiskerne, men at den indkjøpte fangst maa anmeldes til utførsel ved en indvaaner av riket.

Fra flere foreninger i Smaalenene amt indløp klager over den av Fredrikstad kommune foretagne mudderutkastning paa Fredrikstadleret, hvilken betegnedes som meget skadelig for fiskebestanden og særlig for brislingfisket. Efterat sekretæren hadde konferert med klagerne og med Fredrikstad havnefogd om forholdet, oversendtes klagen til Fiskeridirektøren med anmodning om, at saken maatte bli ordnet paa en for fiskerne tilfredsstillende maate. I samme anledning hadde ogsaa en deputation av fiskere fra distriktet sammen med sekretæren foretræde for Handelsdepartementets chef, der lovet at forholdet skulde bli rettet snaest mulig.

I anledning den departementale maskinistlovkomité's indstilling besluttet forretningsutvalget i møte den 17 april 1909 at avgi følgende uttalelse:

„Av den departementale maskinistlovkomité's indstilling antages kun „lovforslagets §§ 8 og 15 B. 1 at berøre fiskerierne inden vort distrikt, „derved at fiskefartøier med dampmaskiner over 50 indic. hkr. ifølge „disse §§ vil bli tilpligtet at ha utdannet maskinist, mens den nugjældende lov fastsætter grænsen herfor til 75 indic. hkr. Denne forandring „vil utvilsomt medføre en merutgift i form av større hyre, likesom den „ikke kan ansees paakrævet av hensyn til fiskefartøiernes sikkerhet, „da for disses vedkommende dampmaskiner av omhandlede størrelse som „regel kun installeres i kombinerte seil- og dampfartøier, hvor seilkraften „er den væsentlige og maskinen kun til hjelp i stille eller under bedriftens utøvelse. Disse maskiner kan saaledes i sin anvendelse fuldt side„stilles med eksplosionsmotorer, for hvilke sidstes vedkommende komiteen „ikke har fundet at kunne opstille nogetsomhelst krav til passerne, til„trods for at ihvertfald større eksplosionsmotorer indebærer en likesaa „stor risiko for besætning og fartøi. Forretningsutvalget finder derfor, „at den foreslaaede ordning vil virke uretfærdig i konkurransen mellem „dampmaskiner og motorer i fiskefartøier, og muligens hindre fremtidig „anskaffelse av kombinerte damp- og seilfartøier, hvilken type har vist „sig meget heldig under vort lands fiskerier.

„Saavidt os bekjendt er der heller ikke blandt ovennævnte slags „fartøier forekommet nogen ulykke, der skulde kræve en forandring, som „av komiteen foreslaaet.“

„Forretningsutvalget vil derfor anbefale, at de omhandlede §§ for„andres derhen, at den nugjældende grænse 75 indic. hkr. bibeholdes „for fangstfartøier med fuld seilkraft.“

„Skulde allikevel komiteens forslag bli vedtat, maa vi anbefale, at „der gives anledning til dispensation fra loven i et passende antal aar „indtil man kan formode, at der er utdannet et tilstrækkelig antal ma„skinister for fiskerflaaten, saa ikke mangel av den slags folk skal kunne „umuliggjøre anvendelsen av omhandlede fartøistype.“

Fra amtmanden i Smaalenene mottok man til uttalelse forslag om nedleggelse av det for 2aar siden etablerte opsyn under Østlands-sildefisket ved Hvaler. I den anledning tilskrev man amtmanden efter forretningsutvalgets beslutning i møte 25 sept. 1909 som følger:

„At selskapet ikke finder at kunne anbefale opsynet nedlagt paa anden maate, end at ihvertfald amtmanden altid har de nødvendige midler til sin disposition til, naarsomhelst det maatte ansees paakrævet, at kunne gjenoprette opsynet. I den anledning tillater man sig at paapeke, at der i dette tilfælde som i andre lignende burde ansættes dertil skikkede mænd, som mot en passende forhaandsgodtgjørelse altid var rede til paa amtmandens ordre at overta opsynet.

„Idet man tillater sig at meddele dette tør man oplyse, at en lignende fremgangsmaate er anvendt under fetsildefisket i Nordland, hvor opsynschefen er ansat med forpligtelse til paa nærmere ordre at overta opsynet. Hans godtgjørelse herfor utgjør, efter hvad vi har bragt i erfaring kr. 200 pr. sæson uten tjeneste. En lignende ordning maatte ogsaa kunne træffes for opsynsfartøiets vedkommende, saaledes at det er færdig til tjeneste paa kortest mulig varsel.“

Fra amtmanden i Smaalenene mottok man likeledes til uttalelse et andragende fra fiskere paa Søndre Hvaler om fast grænseopsyn. Andragendet var av Hvaler herredstyre anbefalt, forsaavidt som herredstyret foreslog fast opsyn i de 3 aar, i hvilke det efter voldgiftsdommen i Grisebosaken er tillatt for saavel norske som svenske fiskere at drive det omstridte territorium. Selskapet lod indhente de interesserte fiskerforeningers uttalelse om saken og oversendte disse til Smaalenenes amtmand med selskapets anbefaling av andragendet.

Lakseloven vedkommende. Som meddelt i forrige aarsberetning søkte ifjor foreningerne i Jarlsberg & Larviks, Nedenes og Lister & Mandals amter om dispensation fra lakseloven. Saadan dispensation er ogsaa meddelt for Nedenes amts vedkommende i kongelig resolution av 8 januar 1910, hvorved den ukentlige fredningstid er fastsat fra lørdag em. kl. 6 til mandag em. kl. 6. Disse dispensationsandragender blev ogsaa behandlet i forstanderskapets møte den 26 og 27 april 1909, i forbindelse med forslag om egen lakselov for selskapets distrikt med ophevelse av ukefredningen. Forstanderskapet vedtok i den anledning at tilstille Landbruksdepartementet følgende henstilling.

„Ø. f.“s forstanderskap maa paa det sterkeste anbefale, at departementet stiller sig imøtekommende overfor andragender fra vort distrikt „om dispensation fra lakselovens ukefredningsbestemmelser.“

Samtidig hadde en deputation av fiskerforeningernes utsendinger sammen med sekretæren foretræde for Landbruksdepartementets chef i samme anledning.

Efter fornyede henvendelser fra kredsforeningerne besluttet forretningsutvalget i møte den 7 juli d. a. at opta arbeidet for egen lakselov for distriktet og at la kontoret efter konferance med kredsforeningerne utarbeide forslag hertil. Dette arbeide er nu paabegyndt med innsamling av de nødvendige opplysninger.

Foreningerne i Jarlsberg & Larviks og Lister & Mandals amter har iaar gjentat sit andragende om dispensation, og for Bratbergs amts vedkommende søktes der om, at amtets fiskeristyre maatte bli nedlagt og dets gjæld utredet av det offentlige, da laksefisket ikke længer formaar at bære utgifterne, hvilket andragende av Regjeringen er indvilget.

Gjensidige assuranceforeninger.

Bratsberg og Nedenes amters gjensidige assuranceforening for fiskefartøier, der traadte i virksomhet 1 januar 1909 og administreres fra selskapets kontor, har i aarets løp forsikret 48 fartøier med en samlet taksværdi av ca. 115 000 kroner og samlet risiko av ca. kr. 80 000. Til trods for endel meget alvorlige uheld under en voldsom storm i desember 1909 vil foreningen av første aars indtægter kunne avsætte et reservefond av ca. kr. 1100 og tilbakebetale av aarspræmierne $\frac{1}{2}$ à $\frac{3}{4}$ 0/0 av de tegnede forsikringsbeløp.

For Smaalenene, Jarlsberg & Larviks og Lister & Mandals amter har man ansøkt amtstingene og de respektive bystyre om bevilgning av garanti overensstemmende med nedenstaaende fordeling for tilslutning fra disse amter til den allerede bestaaende assuranceforening:

Lister & Mandals amt.

	Indbyggere	Dækkede fiskefartøier	Fiskere	Procenter	Beløp i kr.
Lister & Mandals amt.....	56 186	308	2 787	50	2 500
Kristiansand	14 701	10	26	23	1 150
Mandal	3 656	8	33	13	650
Farsund	1 627	1	—	6	300
Flekkefjord	2 089	1	11	8	400
	78 259	328	2 857	100	5 000

Jarlsberg & Larviks og Smaalenenes amter.

	Indbyggere	Dækkede fiskefartøier	Fiskere	Procenter	Beløp i kr.
Smaalenenes amt	101 000	230	1 910	24	2 400
Jarlsberg & Larviks amt ..	69 500	80	2 072	16	1 600
Fredrikshald	12 000	—	12	6	600
Fredrikstad	15 000	—	37	8	800
Moss	9 000	—	107	8	800
Svelviken	1 200	—	12	1	100
Holmestrand	2 500	—	50	2	200
Horten	9 000	—	98	9	900
Tønsberg	9 000	—	99	9	900
Sandefjord.....	5 000	—	77	5	500
Larvik	10 000	—	140	11	1 100
Fredriksvørn.....	1 000	—	76	1	100
	244 200	310	4 690	100	10 000

Hittil er disse andragender i sin helhet imøtekommet for Smaale-
nene og Jarlsbergs & Larviks amter samt av Kristiansands og Mandals
bystyrer. Tilbake staar kun bevilgning for Lister & Mandals amt og
for Flekkefjord og Farsund.

Forhaabentlig vil derfor assuranceforeningens virksomhet allerede
fra sommeren av kunne utvides til at omfatte alle distriktets kystamter.

Man vil derefter kunne lægge mer arbeide paa oprettelse av lokale
assuranceforeninger for redskaper, hvilken sak man hittil har maattet
indskrænke sig til at forberede.

Ferskfiskhandlen.

Som meddelt i forrige aarsberetning anmodet man ifjor armeens
og marinens intendantur om under sommerens øvelser at anvende fersk
makrel en gang ukentlig til bespising paa ekserserpladser, be-
fæstningsanlæg og krigsskiber. Begge institutioner efterkom denne
anmodning, og selskapet var behjælpelig med ordning av leverancer. De
vanlige betingelser var, at vedkommende leverandør betaltes med dags-
prisen paa stedet (indkjøpsprisen) med et bestemt tillæg pr. kg. for fragt,
kasser, is, arbeidspenger og kommission. Denne ordning vil man ogsaa
søke iverksat under kommende makrelfiske.

Desuten har man optat arbeidet for at faa de kooperative han-
delsforeninger til at forhandle fersk makrel fra fiskernes an-
delsforeninger o. a.

Endelig har man henstillet til samtlige distriktets og til en flerhet
av vestlandets hermetikfabrikker at opta nedlægning av makrel for
det amerikanske marked og meddelt opgave over leverandører,
leverancebetingelser etc. Man har da ogsaa hat den tilfredsstillelse, at
en flerhet av fabrikkene nu har optat denne industrigren og i aarets løp
nedlagt større prøvepartier. Paa Kragerøutstillingen var der saaledes
utstillet flere meget gode prøver paa denne vare.

For det daglige fiskes vedkommende har man ført en noksaa om-
fattende korrespondance forat sætte indlandsbyernes kjøbmænd i forbin-
delse med distriktets fiskehandlere.

Man har endvidere arbeidet for at faa utsendt stipendiater for at
lære forskjellig behandling av fisk. Der er saaledes utsigt til i løpet av
sommeren at faa sendt med stipendium et par mand til Tyskland forat
sætte sig ind i røkning og faa sendt flere tilvirkere til Svinørtrakterne
forat sætte sig ind i tilvirkning av klipfisk.

Med oprettelse av stekefiskforretninger i Kristiania har arbeidet
været fortsat, dog hittil uten resultat.

Spørsmålet om avgifter for fremmede fiskefartøier be-
handlede paa forstandermøterne 26 og 27 april 1909, hvor der hersket

saagodtsom enstemmighet om, at slike avgifter ikke burde anbefales av hensyn til de øvrige landsdeles utførsel av fiskeriprodukter. Derimot var forstanderskapet sterkt inde paa tanken om indførelse av toldklareningspligt for fiskefartøier, saavel inden- som utenlandske, forat disse sidste derved kunde bli underkastet de samme forpligtelser i Norge, som i nabolandene paaheviler norske fartøier, og forat de norske fiskefartøier her hjemme kunde opnaa samme fordele med hensyn til at erholde proviant etc. „paa utførsel“, som de svenske revfiskere efter opgivende nu har. Forstanderskapet vedtok ogsaa en henstilling til styret om nærmere at utrede og fremme saken. I den anledning har man gjennom vore generalkonsulater i Stockholm og Kjøbenhavn indhentet opplysninger om de tilsvarende bestemmelser i nabolandene samt fra toldinspektøren i Kristiansand erholdt opplysninger om forholdene ved de svenske revfiskeres ind- og utklarering. Samtidig er der opplyst, at departementet har sin oppmerksomhet henvendt paa saken, idet Utenriksdepartementet har begjæret de samme opplysninger fra vedkommende konsulater. Saken vil med de indhentede opplysninger bli forelagt første forstandermøte.

Fra Fredriksværn og omegns fiskerforening har man mottatt en motivert klage over de svenske makrelfiskeres konkurranse ledsaget av forslag til forholdsregler herimot, hvilken skrivelse efter forretningsutvalgets beslutning vil bli sendt de øvrige foreninger til uttalelse og bli behandlet i forstandermøtet.

Havfiskefondene.

Spørsmålet om eget havfiskefond for Skagerakkysten behandledes i forstandermøtet den 26 og 27 april 1909, hvor der hersket enstemmighet om ønskeligheten av et slikt fond. Men efter de da foreliggende opplysninger ansaa man det ialfald for nærværende umulig at opnaa dette, og forstanderskapet vedtok derfor midlertidig at henstille til styret „at rette en indtrængende anmodning til myndighetene om forøkelse av „havfiskefondene, da laan av disse fond er av væsentlig betydning for „fiskeribedriftens ophjælp“.

Efter senere konferanser med distriktets stortingsmænd og medlemmer av vedkommende stortingskomite syntes imidlertid utsigterne for et eget fond for distriktet ikke at være saa mørke som først antat, og forretningsutvalget besluttet derfor i møte den 7 juli 1909 at la kontoret utarbeide et forslag til opprettelse av et eget fond for Skagerakkysten fra og med Lister & Mandals amt til den svenske grænse. Dette forslag, der oversendtes Fiskeridirektøren i september 1909 og saaledes kom forsent til at bli behandlet av aarets Fiskeriraad, var saalydende:

„Spørsmålet om opprettelse av eget havfiskefond for Skagerakkysten „fra og med Lister og Mandals amt til den svenske grænse har i længre

„tid været aktuelt inden vort distrikt. Selskapets forretningsutvalg frem-
„satte saaledes i 1907 for Stortinget forslag om, at en del av det ældre
„havfiskefonds midler maatte stilles til disposition udelukkende for dette
„distrikt. Dette forslag blev overensstemmende med komiteens indstilling
„besluttet oversendt Regjeringen, og er — saavidt man vet — ikke senere
„behandlet av statsmagterne.

„Derimot har saken blandt fiskere og fiskeriinteresserte været om-
„fattet med stadig stigende interesse, idet de nuværende havfiskefond
„viser sig mindre og mindre istand til at tilfredsstille distriktets behov,
„baade paa grund av manglende laanemidler og paa grund av utilfreds-
„stillende utlaansregler.

„Som bekjendt bestaar distriktets havfiskeflaate, naar undtages dorge-
„kutterne, omtrent udelukkende av dæksskøiter mellem 30—40 fots længde,
„hvilken type erfaringsmæssig har vist sig at passe bedst.

„Ifølge aarsberetning vedkommende Norges fiskerier i 1907, 2det
„hefte, var der i januar 1907 hele 995 dækkede fiskefartøier inden vort
„distrikt. Av disse tilhørte de 900 den nævnte type.

„Senere er der yderligere tilkommet adskillige nye fartøier; men
„det største arbeide og den væsentlige kapital er i de sidste aar anvendt
„til at gjøre den ældre flaate mest mulig effektiv fremforalt ved indsæt-
„telse av motor, og denne modernisering har og vil vel ogsaa i den
„nærmeste fremtid faa likesaa stor betydning for distriktets fiskerier som
„nybygningen. Thi forholdene ved fiskerierne her — saavel makrel- og
„sildefisket som linefisket — er saadanne, at man maa ha fremdrivnings-
„maskine for at følge med i konkurrancen, idet omtrent al fangst gaar
„til ferskfiskmarkederne, og fristen til rutedampskibenes afgang er som
„regel saa kort, at en times senere ankomst til havn kan reducere dags-
„fangstens værdi saa betydelig, at det ikke svarer sig at fiske.

„Men til denne høist nødvendige modernisering av fiskeflaaten er
„man nu avskaaret adgangen til hjælp av offentlige laanemidler.

„Thi ifølge det ældre havfiskefonds utlaansregler, punkt A., laanes
„der fortrinsvis paa nybyggede fartøier og ifølge punkt B., under hvis
„begreb „baat“ omtrent samtlige omhandlede skøiter indgaar, naar motor
„er indsat, laanes der kun paa farkoster under 3 aar, og de allerfleste
„fartøier her er ældre.

„Vi kjender da ogsaa flere tilfælder, hvor dygtige og foretagsomme
„fiskere paa grund av disse bestemmelser har opgit at søke laan av fon-
„dene og derved at skaffe sig motor.

„Som yderligere eksempler paa virkningerne av disse bestemmelser
„tillater vi os at anføre fra Fiskeridirektørens aarlige beretninger:

„I januar 1907 var forholdet mellem de tilstaaede laanebeløb og
„værdien av de forskjellige kyststrøks fiskeflaater: for Skagerakkysten

„5 %, Vestlandet 12 %, Romsdal 6 %, Nordland 18 %, Tromsø amt
„11 %, Finmarken 10 %. Og ingen anden landsdel hadde saa mange
„dækkede fiskefartøier som Skagerakkysten.

„I budgetaaret 1907—08 indvilgedes ialt 152 laan med tilsammen
„kr. 488 000.00. Herav tilfaldt der vort distrikts 7 kystamter ialt 18
„laan med tilsammen kr. 43 000.00, mens f. eks. Tromsø amt alene fik
„76 laan med tilsammen kr. 211 900.00.

„Denne store forskjel kan ikke udelukkende tilskrives fiskeribedrif-
„tens raskere utvikling i de øvrige landsdele. Grunden er fuldt saa
„meget forskjellen i utviklingens karakter. I de øvrige landsdele bestaar
„nemlig denne utvikling i en fuldstændig omlægning av bedriften med
„overgang til nye fartøistyper, mens den i vort distrikt væsentlig bestaar
„i modernisering av en allerede eksisterende flaate. Og hertil er man
„som paapekt avskaaret adgang til hjælp av laanefondene, hvor paaokræ-
„vet og formaalstjenlig denne modernisering end er.

„Hertil kommer, at de nuværende laanefond er i stadig pengemangel,
„saa man inden vort distrikt end ikke kan paaregne tilstrækkelig laane-
„midler til den jevne nybygning. Fondenes midler vedlikeholdes ved
„leilighetsbevilgninger, og utlaanene foregaar som regel støtvis efter hver
„saadan bevilgning. I april 1907 blev saaledes det ældre havfiskefond
„forøket med kr. 400 000.00, og allerede i januar 1908 meddelte hr.
„direktøren, at fondets midler var helt disponert, og siden har der været
„leilighetsvis utdeling under saa usikre forhold, at man er blit fraraadet
„at gaa til anskaffelse i tillid til laan og har maattet vente i halvaarsvis
„paa avgjørelse. Tidspunktet for og omfanget av bevilgningerne bestem-
„mes desuten av konjunkturerne i de øvrige landsdele, hvis fiskerinæring
„av gammel tradition altid har hat et præ, og hvor fartøierne gjennem-
„gaaende er meget større og kostbarere end i vort distrikt. En uund-
„gaaelig følge herav er, at disse landsdele blir tildelt den allerstørste del
„av midlerne, og at der ikke blir den anledning som under mer stabile
„forhold til at støtte den jevne utvikling og til at støtte der, hvor det
„særlig trænges.

„For at avhjelpe disse mangler, der som paapekt særlig gaar ut
„over vort distrikt, hvor fiskeribedriften arbeider under forholdsvis stabile
„vilkaar og hvor fartøistypen er gjennomført ensartet, tillater forretnings-
„utvalget at foreslaa:

„Principalt:

„At der opprettes et eget havfiskefond for distriktet fra og med
„Lister & Mandals amt til den svenske grænse, og at der hertil bevilges
„kr. 300 000.00.

„Med hensyn til utlaansregler vil man foreslaa følgende forandringer
„fra det ældre havfiskefonds bestemmelser herom:

„1. Der utlaanes ikke høiere beløp end kr. 10 000.00 paa enkelt farkost.

„2. Tilbakebetalingen sættes til høist 10 aar, efter om mulig 2 aars avdragsfrihet.

„3. For ældre farkoster end 3 aar og for større laan end $\frac{2}{3}$ av takstværdien uten motor forlanges fuld kommunegaranti eller anden betryggende sikkerhet.

„4. Paa indtil 3 aar gamle farkoster utlaanes indtil $\frac{2}{3}$ av takstværdien, motor heri indbefattet

„Paa 3 til 10 aar gamle farkoster utlaanes indtil $\frac{1}{2}$ av takstværdien, motor heri indbefattet.

„Paa over 10 aar gamle farkoster tilstaas som regel ikke laan.

„5. Farkosten forlanges assurert for mindst $\frac{3}{4}$ av takstværdien, medmindre den garantere kommune uttrykkelig fritar herfor.

„6. Bestemmelsen om, at laan ikke tilstaas til indfrielse av ældre forpligtelser, ophæves eller forandres derhen, at saadanne forpligtelser, der hindrer frit salg av fangsten, som f. eks. laan eller kaution av fiskehandlere, ikke henregnes hertil.

„Hertil skal man tillate sig at bemerke, at kravet paa kommunegaranti vistnok ingen vanskeligheter vil volde, naar der samtidig forlanges betryggende assurance. Og hvad denne angaar vil selskapet søke utvirket, at distriktets gjensidige foreninger ogsaa i egen interesse lar foreta aarlig besigtigelse og omtakst, istedet for nu 2 aarlig, og at besigtigelsesmændene opnævnes blandt det i lov av 28 aug. 1854, § 18 omhandlede utvalg:

„Subsidiært:

„At det ældre havfiskefonds midler forøkes og helst med et bestemt beløp aarlig, samt at de under 2, 3, 4, 5 og 6 nævnte forandringer foretages i fondets utlaansregler snarest mulig.

„Forretningsutvalget er forvissat om, at disse forandringer vil mægtig bidra til ophjælp av distriktets fiskerier gjennom øket anskaffelse av større og mer sjøgaende fartøier og anskaffelse av motorer m. v. til de ældre skøiter.“

Fiskerkurser.

Som meddelt i forrige aarsberetning har man optat arbeidet for opprettelse av ambulerende fiskerkurser i tilknytning til distriktets sjømandsskoler og omfattende undervisning i navigation, havfiske, fiskerilovgivning, markedsforhold, fangstens behandling, de matnyttige fiskes naturhistorie etc.

I selskapets budgetforslag for 1910—1911 blev opført kr. 1500.00 til 3 saadanne kurser eller, hvis et saa høit beløp ikke første aar kunde erholdes, kr. 500.00 til forsøksvis et kursus.

Budgetforslaget pr. kursus omfattet:

Navigationsundervisning, lokale, lys, brænde og undervisnings-	
materiel	kr. 250.00
Praktiske øvelser	„ 100.00
Skyss og diæt til foredragsholdere	„ 150.00
	<hr/>
	Tilsammen kr. 500.00

hvilket beløb Fiskeridirektøren indstillet bevilget og Fiskeriraadet enstemmig anbefalte.

Handelsdepartementet strøk imidlertid enhver bevilgning til denne post. I den anledning besluttet forretningsudvalget i møte 27 januar 1910 at tilstille departement, stortingets næringskomite og distriktets stortingsmænd følgende redegjørelse:

„Av det kongelige departements indstilling til bevilgninger i 1910—
„1911 vedkommende saltvandsfiskerierne har vi med beklagelse set, at
„det kongelige departement i væsentlig grad har redusert vort selskaps
„av Fiskeridirektør og Fiskeriraad anbefalte budgetforslag.

„Bl. a. er den foreslaaede bevilgning til navigationskurser m. v. for
„fiskere helt strøket med den begrundelse, at fiskerne har adgang til de
„statsunderstøttede sjømandsskoler, og at man desuten har anledning til
„at benytte vandrelæreren for fiskere.

„I den anledning tillater vi os at oplyse:

„Naar man ikke har anmodet om at faa statens vandrelærer til
„navigationsundervisningen ved disse kurser, saa skyldes dette kun øko-
„nomiske og rent praktiske hensyn. Vi har nemlig den opfatning, at
„vandrelæreren er paa sin rette plads og gjør udmerket nytte paa Vest-
„og Nordlandet, hvor der er langt mellem sjømandsskolerne. Der er
„nødvendig, at læreren søker eleverne ute paa fiskeværerne. Her paa
„Sørlandet er der derimot saa kort avstand mellem skolerne, at de aller-
„fleste fiskere uten vanskelighet vil kunne bo hjemme, mens de søker
„skolen. Og her er forholdet i motsætning til paa Vest- og Nordlandet
„det, at byerne er fiskernes naturlige samlingssteder.

„Vistnok har fiskerne ogsaa nu adgang til ved de statsunderstøttede
„sjømandsskoler at erholde undervisning til kystskippereksamen; men det
„det falder vedkommende meget kostbart. Skolepengene er noksaa høie,
„saaledes paa enkelte steder kr. 15.00 pr. maaned. Dertil kommer, at
„der for tiden ingen særskilte kystskipper- eller fiskerklasser findes ved
„sjømandsskolerne. For de meget faa elever, der leilighetsvis melder sig
„til denne gruppe, kan derfor undervisningen ikke bli saa systematisk
„som i en klasse, hvor eleverne er paa samme kundskapstrin. Under-
„visningen tar derfor lang tid og blir uforholdsmæssig kostbar for eleven.
„Disse mangler haabet man at undgaa ved enkelte aar, naar der ind-
„meldtes et tilstrækkeligt stort antal elever, at opprette særskilte fisker-

„klasser ved sjømandsskolerne, og man mente, at undervisningen i hvert „fald foreløbig burde være gratis i likhet med, hvad der jo er tilfældet „med vandrelærerens kurser paa Vest- og Nordlandet.

„Selskapets forslag herom har været forelagt samtlige distrikts „sjømandsskoler, der har erklært sig villig til at overta navigationsunder- „visningen, avholde eksamen, stille lokale m. v. til disposition for det „hele kursus og desuten til at reducere, tildels endog i betragtelig grad, „skolepengene pr. elev av hensyn til det gode formaal. I Arendals sjø- „mandsskoles budgetforslag for 1910, der er godkjendt av bystyret, er „saaledes skolepengene for en eventuel fiskerklasse sat til kr. 8.00 pr. „maaned eller kr. 12.00 pr. kursus. Til sammenligning tør vi anføre, „at statens vandrelærer i 1907 kostet kr. 4648.00 paa 44 elever eller „ca. kr. 40.00 pr. elev. Ved utarbeidelsen av vort budgetforslag fandt „vi det paakrævet at ta hensyn til dette forhold, samtidig som vi fandt „det uheldig at ta vandrelæreren fra de distrikter, hvor forholdene gjør „hans virke nødvendig.

„Foruten navigationsundervisningen omfatter selskapets forslag og- „saa forelæsninger og undervisning i en række andre for fiskerne likesaa „viktige fag, nemlig i fiskerilovgivning, havfiske, markedsforhold, fangstens „behandling, de matnyttige fiskes naturhistorie o. s. v., altsaa en række „undervisningsfag, som hverken sjømandsskolerne eller vandrelæreren vil „kunne paata sig.

„Vort distrikts fiskere har som konkurrenter svensker og dansker. „Mens Sørlandets fiskerstand er forholdsvis ung og uerfaren i havfisket, „har de svenske fiskere mange slægtleds traditioner og erfaring at bygge „paa, og for de danske fiskere er der nu optat et energisk opplysnings- „arbeide, bl. a. ved opprettelse av en fiskerhøiskole, hvor undervisnings- „planen er nogenlunde som i selskapets forslag: Skal vore fiskere under „disse omstændigheter kunne hævde sin plads i Skagerakfisket, er det „nødvendig, at de utstyres med likesaa gode kundskaper som sine kon- „kurrenter, og at der snarest træffes foranstaltninger hertil.

„Selskapets forslag tilsigter at lægge grunden til disse foranstalt- „ninger og at vinde erfaring for, hvordan den fremtidige undervisning „bedst og billigst kan ordnes.

„Forslaget er enstemmig vedtat av selskapets forstanderskap, hvor „der bl. a. fremmøtte 14 repræsentanter fra 13 fiskerforeninger, og det „har faat enstemmig tilslutning fra samtlige selskapets 24 kredsforeninger „av fiskere. Disse sidste har endog anset det for saa viktig, at de har „opført det paa sit særprogram for stortingsvalgene og har ogsaa erholdt „tilsagn om støtte for samme fra omtrent samtlige distriktets stortings- „mænd.

„Endvidere har som bekjendt Fiskeridirektøren og Fiskeriraadet „enstemmig anbefalt forslaget.

„Paa grundlag av disse oplysninger tillater man sig derfor i ærbødighet at henstille til det kongelige departement velvilligst at ta saken „under fornyet overveielse.

„Skulde omstændighetene gjøre det ønskelig, at vandrelæreren for „fiskere benyttes, vil man være taknemmelig for anledning hertil, og tør „man isaafald anmode om en bevilgning av kr. 300 til den øvrige nævnte „undervisning“.

Foruten de nu nævnte undervisningsfag vil der ifølge senere bestemmelse ogsaa bli avholdt forelæsninger og demonstrationer om motorer og disses behandling.

Fiskerforeningerne og aarets stortingsvalg.

Fra flere av kredsforeningerne mottok man henstillinger til selskapet om at utarbeide et program for fiskernes deltagelse i stortingsvalgene, for derved at vække interesse for fiskerinæringen hos distriktets stortingsmænd.

I møte 7 juli 1909 besluttet forretningsutvalget at etterkomme denne anmodning, og utarbeidet efterfølgende program, der av omtrent samtlige foreninger blev tilstillet de opstillede kandidater og overalt blev tilsagt disses støtte.

„N. N. Fiskerforening besluttet i møte den.....at opstille følgende program for fiskernes deltagelse i kommende stortingsvalg:

I. a) „Oprettelse av eget havfiskefond for Skagerakkysten fra og „med Lister & Mandals amt til den svenske grænse med adgang til laan „ogsaa til anskaffelse av motor i ældre fartøier mot kommunegaranti „eller anden betryggende sikkerhet, eller

b) „forøkelse av det ældre havfiskefonds midler og tillempning i „dettes utlaansregler, saaledes at der mot kommunegaranti ogsaa blir „adgang til at erholde laan til anskaffelse av motor til ældre fartøier og „til indfrielse av andre laaneforpligtelser, der er av den beskaffenhet at „de hindrer frit salg av fangsten.

II. „Oprettelse av ambulerende fiskerskoler for samme distrikt i „tilslutning til sjømandsskolerne og omfattende undervisning i forskjellige „fag av interesse for fiskeribedriften, saasom navigation, fiskerilovgivning, „havfiske, markedsforhold, de matnyttige fiskes naturhistorie m. v.

III. „Særskilt lakselov for samme distrikt, hvorved den normale „ukefredning indskrænkes til almindelig helligdagsfredning, og hvorved „fiskeristyrerne blir at vælge av og blandt laksefiskerne selv istedetfor „som nu av herredsstyrerne.

IV. „Ny fiskerilov indeholdende:

„forbud mot salg og ilandbringelse av undermaalsfisk,
„bestemte ordensregler for fiskerierne,
„bestemmelser om effektivt opsyn,
„bestemmelse om opprettelse av distriktsfiskeristyrer, der vælges dels av
„fiskerne og dels av vedkommende amtsting eller herredstyrer, og hvem
„det paaligger at fremkomme med forslag om fredningsbestemmelser, ind-
„førelse av distriktsmerke og nummer paa fiskefartøier og redskaper,
„ordning av opsyn, o. a. foranstaltninger til opphjælp av fiskeribedriften,
„idet herredstyernes befatning hermed i medhold av lov av 28 april
„1888 ophæves.

V. „Opphjælp av ferskfiskhandelen gjennom bedre dampskibsforbin-
„delsler, lavere jernbanefragter og anskaffelse av egne kjølevogner for op-
„bevaring og forsendelse av fersk fisk med jernbanerne. Den ubrutte
„kystrute Kristiania—Bergen maa av hensyn til ferskfisktransporten op-
„retholdes uten sløfning av nogen av de nuværende anløpssteder.

„Man tillater sig i den anledning at forespørge, om De i tilfælde
„er villig til at arbeide for disse posters gjennomførelse i kommende
„stortingsperiode og for opphjælp av distriktets saltvandsfiskerier gjennom
„eventuelle andre formaalstjenlige foranstaltninger, idet man tør meddele,
„at enslydende henvendelser er tilstillet kredsens samtlige stortings-
„kandidater.“

Samtidig med omsendelsen herav tilskrev selskapet kredsforeningerne som følger:

„Fra flere av selskapets tilsluttede foreninger har man mottat an-
„modning om at utarbeide et program for fiskernes deltagelse i kommende
„stortingsvalg.

„Selskapet er enig i ønskeligheten av, at fiskerne i likhet med andre
„stænder benytter sin stemmeret til fremme av sin bedrifts interesser,
„idet de gjennom sine organisationer paa forhaand gjør de til stortings-
„hvervet utsete mænd opmerksom paa sine krav. En saadan fremgangs-
„maate kan efter selskapets opfatning kun medføre fordele saavel for
„fiskerne som for vedkommende stortingsmand, som derved faar et godt
„grundlag for sit næringspolitiske arbeide i kredsens interesser.

„Forretningsutvalget besluttet derfor i møte den 7 ds. at efter-
„komme nævnte anmodning og tilstille samtlige kredsforeninger forslag
„til saadant program.

„Dette forslag følger vedlagt i 4 eksemplarer, idet man forutsætter,
„at programmet efterat være behandlet i talrikst mulig foreningsmøte i
„tilfælde tilstilles kredsens samtlige stortingskandidater uten
„hensyn til disses partipolitiske stilling.“

Skudpræmie paa sæl.

Denne sak har i længere tid staat paa selskapets arbeidsprogram, og behandledes ogsaa paa forstandermøterne i april 1909, hvor der vedtoges en henstilling til styret om at søke saadan skudpræmie indført med bidrag av stat og amtskommuner. I den anledning har man tilstillet samtlige distriktets amtsting nedenstaaende andragende, hvorav ogsaa selskapets øvrige arbeide med saken fremgaar:

„Fra flere av vore kredsforeninger og fra andre interesserte hold „er selskapet anmodet om at opta arbeidet for utryddelse av kobben „(sælen) som en av kystfiskets værste fiender.

„Der høres stadige klager over den meget betydelige skade dette „rovdyr gjør. Skaden gaar særlig utover alleslags bundne redskaper som „troldgarn, bundgarn, laksenøter, idet disse ofte findes forrevet og fang- „sten ødelagt; men heller ikke fisken i fri sjø eller paa linebrukene i „skjærgaarden gaar fri. Det er saaledes slet ikke sjelden selv langt oppe „i elvene at faa laks med merker efter kobbens tænder, og det samme „er ofte tilfældet med linefisken.

„Denne plage tiltar stadig, idet kobben aar for aar øker i antal. „Tidligere blev der drevet en intens jagt efter den, idet baade skind og „spæk blev godt betalt. Nu er imidlertid disse produkter omtrent værdisløse, og kobben faar derfor lov til at formere sig i fred.

„Det mest effektive middel mot denne mer og mer overhaandtagende „plage blir derfor i likhet med i flere andre lande at indføre en saa stor „skudpræmie, at kobbefangsten igjen kan gi et nogenlunde økonomisk „vederlag for utgifter og arbeide.

„Saadan skudpræmie er bl. a. fra 1890 indført i Danmark, og med „kr. 3 pr. fældet sæl. Præmien utredes der av statskassen. Utbetalingen „sker gjennom Dansk fiskeriforening, og andrar til kr. 3000 à 4500 aarlig „for 1000 à 1500 kobber. Ifølge Dansk fiskeriforening er de danske „fiskere av den opfatning, at foranstaltningen har gjort god nytte baade „ved at mindske antallet og ved at skræmme kobben fra fiskepladsene.

„Her i landet er skudpræmie bl. a. indført i Stavanger amt med „kr. 2 og i Lister og Mandals amt med kr. 4 pr. kobb. Ifølge med- „delelse fra de respektive amtmænd er der i budgetaaret 1907—1908 ut- „betalt i Stavanger og Lister og Mandals amter præmier for henholdsvis „216 og 103 kobber.

„For vort distrikts vedkommende blev spørsmålet behandlet paa „Østlandske fiskeriselskaps forstandermøte den 26 og 27 april d. a., hvor „enstemmig vedtoges en henstilling til styret om at søke indført skud- „præmie inden selskapets distrikt med bidrag av stat og amtskommuner.

„Paa grundlag av de fra Stavanger og Lister og Mandals amter

„indvundne erfaringer og under hensyntagen til kobbens optræden paa „de forskjellige kyststrøk, samt under forudsætning av, at skudpræmien „fastsættes til kr. 2 pr. fældet sæl, tør man opstille følgende sandsynlig- „hetsberegning over amtskassernes eventuelle aarlige utgifter til denne „foranstaltning:

„Nedenes amt	150	kobber à kr. 2.00 =	kr. 300.00
„Bratsbergs amt	100	— - „ 2.00 =	„ 200.00
„Jarlsberg & Larviks amt	150	— - „ 2.00 =	„ 300.00
„Buskeruds amt	75	— - „ 2.00 =	„ 150.00
„Akerhus amt	75	— - „ 2.00 =	„ 150.00
„Smaalenenes amt	150	— - „ 2.00 =	„ 300.00
		700 kobber à kr. 2.00 =	kr. 1400.00

„Man tillater sig i ærbødighet at henstille til det ærede amtsting „for kommende budgetaar at stille nævnte beløp til disposition i omhandlede „øiemed. Som den heldigste fremgangsmaate med hensyn til skudpræmiens „utbetaling hadde man tænkt sig, at der burde forholdes som i Stavanger „og Lister & Mandals amter, hvor utbetalingen sker gjennom vedkommende „lensmand og overensstemmende med jagtlovens paragraf 31.

„Selskapet har tidligere oversendt statsmagterne anmodning om, at „jagtlovens paragraf 30 forandres derhen, at kobben medtages blandt de „i paragraffen opregnede rovdyr, for hvilke der er fastsat skudpræmie av „statskassen. Denne præmie foreslog man for kobben sat til kr. 2.00. „Under Fiskeriraadets forhandlinger ihøst blev der imidlertid oplyst, at „den foreslaaede lovforandring ikke vil bli forelagt Stortinget av admini- „strationen, da Landbruksdepartementet, hvorunder jagtloven sorterer, „fandt saken sig uvedkommende.

„Paa grund herav vil selskapet, saasnt saken er behandlet av „distriktets amtsting, indgaa til Stortinget med fornyet andragende om „statsbevilgning i form av bidrag tilsvarende de av de respektive amts- „ting fastsatte skudpræmier.“

Andragendet har hittil været behandlet av Buskeruds og Nedenes amtsting, der bevilget det omsøkte beløp, samt i Smaalenenes amtsting, hvor saken besluttetes utsat til neste aar til indhentelse av yderligere opplysninger; efter amtets næringskomites velvillige indstilling om saken har man det bedste haab om, at bevilgning vil bli git.

Havne- og fyrvæsenet vedkommende.

Man har været foreningerne i Randøssund, Flekkerø og Dybvaag behjælpelig med forslag om nye fyrlygter paa disse steder samt i den anledning konferert med Fyrdirektøren og med styret for Kristiansands sjømandsforening.

Hortens fiskerforening har ansøkt om anlæg av en fiskehavn paa Horten. Selskapet har været behjælpelig med andragende herom og med indhentelse av nødvendige oplysninger samt konferert med Hortens havnestyre om saken, der har vundet dettes tilslutning.

Fra Fyrdirektøren har man mottat til uttalelse spørsmålet om opmerkning av grænsedistriktet mot Sverige. Saken har været forelagt de interesserte foreninger, hvorefter selskapet har anbefalet:

1. At bøien paa Skjøttegrunden bibeholdes og
2. At den saakaldte „Kuskjærende“ opmerkes snarest mulig.

Utstillinger og fiskermøter.

I forbindelse med amtsutstillingen i Kragerø 19—26 sept. 1909 avholdtes en landsfiskeritstilling og et fiskermøte, hvilke selskapet forberedte og arrangerte, idet selskapets præses blev indvalgt som formand og sekretæren som kommissær for denne avdeling. Saavel fiskeritstillingen som fiskermøtet blev meget vellykket. Fiskeritstillingen maa betegnes som den mest rikholdige og instruktive, der hittil er avholdt inden distriktet. (Se „Norsk Fiskeritidende“ novemberheftet 1909). Selskapet deltok med en fyldig samling redskaper, modeller og fotografier. Til deltagelse i og ordning av fiskeritstillingen erholdt selskapet av Bratsberg amt et bidrag av kr. 300.00.

Selskapets præses er anmodet om at indtræde som medlem av indbyderkollegiet for en „nordisk fiskerimotorkongres“ i Kjøbenhavn 1910.

Utklækningsaksen.

Under fiskeribudgettets behandling i Stortinget 1909 blev der av enkelte repræsentanter uttalt, at avstemningen blandt kredsforeningernes medlemmer over torskeutklækningens nytte var foretat under paatryk fra selskapet, idet sekretæren skulde ha reist rundt og holdt foredrag i kredsforeningerne mot utklækningsanstalten. Ved oversendelsen av vedkommende blade av stortingstidende henledet Fiskeridirektøren efter departementets anmodning selskapets opmerksomhet paa disse uttalelser. I den anledning besluttet forretningsutvalget i møte 7 juli at tilstille departementet, Stortingets næringskomite og vedkommende repræsentanter en redegjørelse. Av denne fremgaar det, 1) at der fra selskapets side absolut intet andet er foretat i den sak end efter Stortingets anmodning at forelægge for kredsforeningerne spørsmålet om utklækningsanstaltens nyttevirkning, 2) at sekretæren i vedkommende aar først besøkte kredsforeningerne efterat avstemningen var foretat, 3) at for den eneste undtagelses vedkommende, nemlig Arendal og omegns fiskerforening, blev sekretærens foredrag om saken holdt efter gjentagende anmodninger fra foreningen og først efterat avstemningen var foretat og 4) at følgelig de omhandlede uttalelser ikke medfører rigtighet.

I forretningsutvalgets møte den 27 januar 1910 referertes desuten en skrivelse fra Arendal og omegns fiskeriselskap, hvori bl. a. selskapets præsens og sekretær beskyldes for agitation mot utklækningsanstalten, i den anledning besluttedes at tilstille direktionen for Arendal og omegns fiskeriselskap følgende skrivelse:

„Efterat den avstemning, som stortingets næringskomite henstillet „til Ø. F. at foreta blandt medlemmer av selskapets kredsforeninger, „var avholdt i 1908 og 1909, og efterat indberetning om resultatet av „avstemningen — hvorved som bekjendt av 489 fiskere, fordelt paa 14 „foreninger paa Skagerakkysten, 467 stemte mot og 22 for fortsatt stats- „bevilgning til utklækningsanstalten i Flødevigen — var oversendt autori- „teterne til meddelelse uten nogen kommentar, har Ø. F. intetsomhelst „foretat i anledning utklækningssaken, likesom man for fremtiden ønsker „at være fritat for enhver befatning med denne.

„Vi maa derfor bestemt tilbakevise som ubeføiet det ærede selskaps „beskyldninger mot os i nævnte skrivelse for agitation mot utklæknings- „anstalten i Flødevigen eller mot Deres selskap“.

Veiledning og opplysningsarbeide.

Denne gren av selskapets virksomhet utvides stadig, og der indløper fortvæk forespørslers av enhver art vedkommende fiskerinæringen, særlig fra kredsforeningerne og disses medlemmer. Forespørslerne gjælder som regel fartøystyper, redskaper, motorer, markedsforhold, tilberedning av fangst, fangstforhold paa de forskjellige felter, fiskerilovgivning etc. samt ikke mindst veiledning ved andragender om laan av havfiskefondene. Desuten har sekretæren under sine reiser ydet veiledning i de forskjelligste anliggender.

Reiser og foredrag.

Sekretæren har i aarets løp gjentagende ganger bereist distriktet østenfor Lindesnes og herunder holdt foredrag paa følgende steder:

Spangereid, Svinør, Mandal (2 ganger), Ny-Hellesund, Flekkerø, Randøsunnd, Høivaag, Lillesand, Grimstad (2 ganger), Arendal, Sandviken, Tromøen, Dybvaag, Risør, Langesund, Nevlunghavn, Fredriksværn, Larvik, Sandefjord, Horten og Skjeberg. Ialt har sekretæren i aarets løp været paa reise i selskapets anliggender i 114 dage.

Anskaffelse av motorbaat.

Til reiser og mindre fiskeforsøk har man forløpne sommer efter forretningsutvalgets beslutning anskaffet en motorbaat. Denne er 32 fot

lang, ca. 6 $\frac{1}{2}$ fot bred, forsynt med 7 $\frac{1}{2}$ —9 HK benzinmotor og gjør ca. 8 mils fart. Baaten blev betalt med kr. 1750.00, hvortil kommer indredning av kabyt og andre forandringer paa tilsammen kr. 250.00, saaledes at baatens samlede kostende blir kr. 2000.00, for hvilket beløp selskapet har optat laan i Langesunds sparebank. Laanet agtes avbetalt ved eventuelle besparelser paa kontierne for reiser og fiskeforsøk samt ved utleie av baaten. I forløpne vinter har denne saaledes i ca. 50 dage været bortleiet til vaarsildeopsynet mot en godtgjørelse av kr. 7.00 pr. dag.

Organisationen.

Efter foredrag av sekretæren er der tilkommet nye kredsforeninger i Spangereid og Lindesnes, Svinør, Aavik og Reme, Halsaa, Hartmark og Holme, Lillesand og omegn og Larvik og omegn, likesom Risør og omegns fiskerforening har sluttet sig til selskapet.

Efter henstilling derom fra stiftamtmanden i Kristiansand ifølge anmodning fra amtstinget er selskapets virkefelt besluttet utvidet til at omfatte hele Lister & Mandals amt.

Av direkte medlemmer er i aarets løp utgaat 19 og tilkommet 18. Pr. 1 april 17 livsvarige og 171 aarsbetalende medlemmer samt 24 tilsluttede lokalforeninger med tilsammen 1186 medlemmer. Selskapets samlede medlemsantal utgjør saaledes 1374.

Ekstrakt av regnskapet for terminen 1 april 1909—31 mars 1910.

Indtægt:

I. Statsbidrag:

1. Selskapets ordinære:

Terminen $\frac{1}{4}$ — $\frac{30}{6}$	kr.	750.00	
— $\frac{1}{7}$ — $\frac{31}{3}$	„	2 460.00	kr. 3 210.00

2. Lineforsøk i Skagerak 1909	„	650.00	
3. Lineforsøk i Skagerak 1910	„	185.00	
4. Fiskemaaling	„	355.30	kr. 4 400.30

II. Distriktsbidrag:

1. Smaalenenes amt	kr.	250.00	
2. Jarlsberg & Larviks amt	„	250.00	
3. Bratsberg amt	„	250.00	
4. Nedenes amt	„	250.00	
5. Lister & Mandals amt	„	125.00	
6. Skiens brændevinshandel	„	100.00	„ 1 225.00

III. Medlemskontingent:		
1. 3 nye livsvarige medlemmer	kr.	300.00
2. 177 medlemmer for 1909, tils.	”	885.00
3. 11 kredsforeninger for 1909, tils.	”	75.00
4. Restanser for 1908, 7 medlemmer	”	35.00
5. Restanser for 1907, 1 medlem	”	5.00
6. Forskud for 1910, 1 medlem	”	5.00
7. Forskud for 1910, 4 foreninger	”	25.00
		” 1 330.00
IV. Fiskeriutstillingen i Kragerø:		
1. Bratsberg amts bidrag	kr.	300.00
2. Refusion fra utstillingen	”	226.36
		” 526.36
V. Laan til anskaffelse av motorbaat	”	2 000.00
VI. Andre indtægter:		
1. Refusion fra Porsgrundsutillingen	kr.	98.00
2. Indvundne renter	”	9.20
3. Kontingent for „Norsk Fiskeritidende“ fra kredsforeninger	”	10.00
4. Diverse	”	24.00
		” 141.20
VII. Balance: (Præses utlagt)	”	292.08
	kr.	<u>9 914.94</u>

Utgift:

I. Administration (kontorrekvisita, tryksaker, porto, telefon etc.)	kr.	818.21
II. Husleie	”	180.00
III. Lønninger:		
1. Sekretæren	kr.	2 300.00
2. Assistenten	”	304.00
3. Revisorer	”	30.00
		” 2 634.00
IV. Reiser	”	1 175.16
V. Inventar og forskjellige anskaffelser	”	157.85
VI. Organisation av assuranceforeninger	”	433.43
VII. Lineforsøkene i Skagerak 1909:		
1. Medgaat	kr.	450.00
2. Tilbakesendt Fiskeridirektøren	”	200.00
		” 650.00
VIII. Lineforsøk i Skagerak 1910, utlagt for Fiskeridirektøren	”	185.00
IX. Andre fiskeforsøk	”	357.19
X. Ophjælp av ferskfiskhandelen	”	184.19
XI. Fiskemaaling i Kristiansand, Arendal, Kragerø og Langesund	”	355.30

XII. Fiskeriutstillingen i Kragerø	kr.	526.36	
XIII. Anskaffelse av motorbaat	„	2 000.00	
XIV. Abonnement paa „Norsk Fiskeritidende“	„	133.00	
XV. Restancer:			
1. 1908 3 medlemmer	kr.	15.00	
2. 1909 18 medlemmer	„	90.00	
3. 1909 1 forening 15 kr. og 1 5 kr. „	„	20.00	
			125.00
			<u>kr. 9 914.69</u>

Foreningen til fremme av fiskeriet i Kristi- aniafjorden indenfor Drøbak.

Beretning for 1909.

Likesom i forrige aar har foreningens bestyrelse ogsaa i 1909 bestaaet av fiskeri-inspektør Landmark som formand samt stipendiat H. Huitfeldt-Kaas og konservator H. Kiær.

Som opsynsmænd har fungert M. Andersen i vestre distrikt, bopæl Sandviken, og Fr. Larsen i østre distrikt, bopæl Bygdø, med en samlet avlønning av kr. 1200. Til assistanse for opsynsmændene er medgaat kr. 188, hvorav kr. 124 i østre og 64 i vestre distrikt.

For ulovlig fiske er der av opsynsmændene i aarets løp anmeldt:

7 lag for fiske med grundvad (tomandsvad);

5 — trawlfiske; 1 av disse lag 2 ganger;

1 — lysterfiske samt

1 — garnfiske paa fredet strækning ved elveutløp.

For 2 av de anmeldte personer (1 anmeldelse) er saken av politiet blit henlagt paa grund av bevisets stilling, mens en anmeldt er dimittert med en advarsel fra politiet. 18 personer er blit mulktert, dels ved dom, dels ifølge vedtagelse. Det samlede mulktbeløp utgjør kr. 280. Derhos er 3 tomandsvad og 1 garn blit konfiskert, dog er et av vadene ved be-naadning blit tilbakegit eieren. Man har grund til at tro, at fiskerireglerne i det foreliggende aar er blit bedre overholdt, end det i almindelighet har været tilfældet tidligere, og bestyrelsen har ingen klager hørt over at utsatte redskaper er blit ødelagt eller bortført ved ulovlig vadtrækning.

Paa grund av de sterke besværinger, som fra mange fiskere ofte er fremkommet over den store skade, som sælhunden anretter ikke blot

paa den fri fiskebestand, men ogsaa ved at fortære den i redskaperne staaende fisk og ved derunder at beskadige eller ødelægge selve redskaperne, besluttet bestyrelsen i avvikte vaar at utsætte en præmie av kr. 10 for enhver indenfor foreningens omraade dræpt kobbe. Præmien kan erholdes utbetalt hos enhver av opsynsmændene eller hos fiskeoptælleren, som har at kræve bevidnelse om tid og sted, da dyret blev fældt, samt at motta og tilintetgjøre begge dyrets forlabber. Indtil aarets utgang var kun to præmier blit reklamert og utbetalt; men man har grund til at tro, at adskillig flere dyr er blit dræpt, uten at det er lykkes jægeren at faa fat paa dem, førend de sank. Det er nemlig oplyst, at flere fiskere har lagt sig sterkt efter kobberne og ofte har skutt paa dem og truffet dem.

Som et for fiskeriet i fjordens inderste del ugunstig forhold, der tør fortjene at paaagtes, har opsynsmanden i østre distrikt fremholdt, at den vegetation av vandplanter, navnlig aalegræs, som er en betingelse for flere fiskesorters trivsel eller forbliven paa et sted, mere og mere utdør, hvad der efter hans mening er en følge av det slam, som kloakvandet fra byen fører med sig, og som etterhaanden bundfældes. Derfor er det navnlig i de mot byen vendende bugter, at „græsset“ dør ut, ikke derimot i bugter, som vender mot syd eller vest, i hvilket vandet er renere. Ogsaa omkring Sandviken har et lignende forhold i den senere tid gjort sig gjældende, hvad der ogsaa her tilskrives den forøkede forurensning. Dette forhold formindsker etterhaanden utstrækningen av de felter, paa hvilke der med held kan drives fiske efter grundfisk.

Om fiskeriets gang og utbytte kan, væsentlig ifølge opsynsmændenes indberetninger, oplyses følgende:

Paa grund av det rike sild- og brislingfiske i de foregaaende aar, navnlig i 1908, hadde størstedelen av de professionelle fiskere ogsaa i 1909 fortrinnsvis gjort regning paa dette fiske og hyrt sig som mandskap ved sildevadene, og var følgelig hindret fra at drive andet fiske. Adskillige av dem hadde av denne grund ogsaa undlatt at sørge for at ha sine andre fiskeredskaper i fuld stand. Som følge herav var deltagelsen i det øvrige fiske, navnlig efter torsk og anden grundfisk, helt fra vaaren av og utover til senhøstes usedvanlig liten, hvad der selvfølgelig bidrog meget til at formindske den samlede fangst.

For de forholdsvis faa professionelle fiskere, som jevnlig drev torskefiske, slog dette derimot i det hele tat godt til saavel om vaaren som om høsten. Flere fiskere erklærte, at de ikke har fisket saa godt paa mange aar, og at torsk var at faa hvorsomhelst de satte sine redskaper. Eksempelvis kan nævnes, at enkelte fiskere i oktober uke efter uke fisket torsk for ca. kr. 100 om uken. Og fisken var saavel i mai som om høsten mere end sedvanlig stor og pen. Ogsaa av torskyngel

eller ganske smaa torsk var der ifølge flere fiskeres og begge opsynsmænds utsagn usedvanlig meget. I vaarmaanederne, da den navnlig holdt til ved steile bredder, var bunden paa saadanne steder til sine tider ifølge en fiskers forklaringer formelig „klædt“ av den, og der fangedes en mængde smaatorsk av 15 à 20 cm.s længde i sildevadene; denne blev dog saavidt mulig igjen utkastet levende. I august saaes ifølge opsynsmand Andersen megen torskyngel av 4 à 5 cm.s længde; den var i november vokset til omkring 7 cm.

Flyndrefisket gav sidst paa vinteren og først paa vaaren et godt utbytte, men var senere daarlig. Fangsten bestod for den aller-væsentligste del av skrubbeflyndre, kun for en meget ringe del av rød-spetter og tunger.

Aalefisket, navnlig med bakker, var i vestre distrikt ret godt, dog ikke saa godt som i 1908. I østre distrikt var det mindre tilfredsstillende.

Makrelfisket artede sig noget uregelmæssig, men antages alt i alt at maatte betegnes som mindre tilfredsstillende. Der var tilsynelatende ikke litet makrel i fjorden; men den gik i regelen meget spredt eller paa dypet, saa vadfiskerne vanskelig kunde fange mængder av den ad gangen. Og drivgarnfisket efter makrel er nu i den indre del av distriktet av underordnet betydning, da det i altfor høi grad hindres ved den økede trafik med dampskibe og motorbaater. Et enkelt usedvanlig stort vadræt blev dog gjort i Bundefjorden, i hvilket der opgives at være iland-bragt 20—25 000 makrel.

Ørretfisket var i vestre distrikt bedre end i 1908, om end fisken for største delen var smaaafaldende. I østre distrikt var fisket i august, september og oktober utilfredsstillende (vistnok væsentlig paa grund av veirforholdene), hvorimot der i mars og november blev fisket godt. I mars fik enkeltmand flere ganger 30 à 40 ørret paa en nat, og i november fisket 2 mand paa en nat 64 stykker.

Laksefisket ved Sandviken var usedvanlig godt.

Fisket av garnsild og græssild slog iaar bedre til end paa flere aar, navnlig fra over midtsommer utover høsten og tildels vinteren. Av græssild fiskedes adskillig ogsaa paa vaarparten.

Derimot gav ansjosfisket et ringe utbytte i sammenligning med de to nærmest foregaaende aar. Vistnok antages der ogsaa i høst at ha været ikke litet ansjos i fjorden, men den gik sjelden under land, og paa grund av altfor meget regnvand var der liten eller ingen „brænding“ (∩: morild), som kunde vise fiskerne, hvor fisken stod. Dog gjordes enkelte gode vadræt ved Nakholmen; et vadlag fik saaledes i to paa hinanden følgende dræt ansjos for ca. kr. 4000.

Fisket av dypvandsræker har git et usedvanlig godt utbytte.

Det hændte saaledes oftere, at trawlfiskerne sluttet dagens fiske, fordi de hadde fisket saa meget, at de ikke hadde nogen utsigt til at faa solgt mere. Der synes saaledes ikke for tiden at være fare for nogen utilbørlig formindskelse i bestanden trods de senere aars sterke efterstræbelser. Derimot har grundrækefisket i 1909 likesom i flere foregaaende aar været daarlig.

Utbyttet av hummer- og østersfisket har likesom i de foregaaende aar været ganske ubetydelig. For østersens vedkommende er forholdet let forklarlig, idet fiskerne tar alt hvad de kan faa, selv de allerminste størrelser, der maa sælges for en spotpris.

Der har inden bestyrelsen oftere været fremholdt ønskeligheten av, at der ogsaa hos os, likesom i flere andre lande, søkes istandbragt lovbestemmelser, indeholdende forbud mot salg av altfor smaa fisk, ialfald av de mere værdifulde fiskesorter. Det er os derfor en tilfredsstillelse at kunne meddele, at der nu med et saadant formaal for øie paa foranledning av Fiskeridirektøren og ved bestyrelsens foranstaltning fra 1 juli 1909 er igangsatt en daglig optælling av den til bryggerne indførte torsk, rødspætte og skrubbeflyndre med særskilt angivelse av antal fisk av hvert art, hvis længde er under 20 cm. og mellem 20 og 26 cm. Omkostningerne ved denne optælling, der foreløbig er tænkt at skulle være et aar, er foreningen uvedkommende.

Iøvrig har fiskeoptællingen ved bryggerne været utført som sedvanlig, og de maanedlige opgaver har været referert i aviserne. Den tidligere optæller er dog fra aarets begyndelse blit avløst av overkonstabel A. Engh. Resultatet av optællingen vil sees av omstaaende tabel A.

Til sammenligning med tidligere aar anføres:

Samlet værdi av optallet fisk, fanget indenfor Drøbak, utgjorde

i 1909	kr.	283 604
i 1908	„	364 759
i 1907	„	276 156
i 1897—1899 gjennemsnitlig	„	211 826

Herav torsk alene:

1909 32 085 stkr. til værdi.....	kr.	26 581
1908 108 008 „ - —	„	102 423
1907 114 013 „ - —	„	104 778
1897—1899 gjennemsnitlig	„	85 076

Tilførselen fra andre norske fiskepladser:

1909	værdi kr.	1 357 547
1908	— „	1 262 037
1907	— „	1 215 919
1897—1899 gjennemsnitlig...	— „	607 671

Tabel A. Opgave over optællt fisk m. v., ankommet til Kristiania brygger i 1909.

Fiskesort	I. Fra Kristianafjorden indenfor Drøbak		II. Fra andre norske fiskepladse		III. Fra Sverige og Danmark		
	Mængde	Værdi (kr.)	Mængde	Værdi (kr.)	Mængde	Værdi (kr.)	
Torsk ¹⁾	stkr.	32 085	26 581	397 265	277 054	1 321 900	359 355
Kolje, lyr, sei.....	snes	730	4 273	21 372	107 144	221	1 150
Hvitting, sypiker, øienpaal.....	—	1 265	1 898	7 729	11 593	—	—
Lange.....	stkr.	212	212	4 924	4 474	—	—
Flyndre.....	kg.	3 122	3 810	37 476	38 090	101 870	129 765
Helleflyndre.....	—	—	—	45 837	35 317	—	—
Makrel.....	stkr.	334 580	67 838	2 759 170	506 842	785 600	154 016
Horngjæl.....	—	4 699	1 019	2 699	625	11 270	2 804
Aal.....	—	9 746	6 981	6 675	4 397	—	—
Smaasild eller græssild.....	liter	173 105	28 518	82 598	13 650	3 000	450
Snesesild (garnsild).....	snes	42 301	24 134	330 362	212 017	900	450
Ansjos.....	liter	336 250	85 481	43 285	10 416	—	—
Laks.....	kg.	3 137	7 280	25 907	64 370	495	1 188
Ørret.....	—	1 236	2 494	11 503	21 130	—	—
Hummer.....	stkr.	3 635	3 647	30 584	27 783	420	420
Ræker.....	liter	32 192	16 805	31 678	16 807	—	—
Krabber.....	snes	29	65	1 916	4 996	—	—
Østers.....	—	791	2 552	268	842	921	4 562
Skjæl.....	—	108	16	—	—	—	—
			283 604		1 357 547		654 160

¹⁾ Heri indbefattet torsk, der er ankommet direkte til fiskehandlerne.

Tabel B. Sammenligning mellem tællingsopgaverne i 1909 og 1901—08.

Fiskesort		Fra Distriktet indenfor Drøbak			Fra andre norske fiskepladse		
		1909	1901—08	Overskud ell. underskud	1909	1901—08	Overskud ell. underskud
Torsk	Hundreder	321	1 028	÷ 69 %	3 973	3 801	+ 5 %
Kolje m. v.	—	146	707	÷ 79 "	4 274	5 952	÷ 28 "
Hvitting m. v.	—	253	1 776	÷ 86 "	1 546	9 391	÷ 84 "
Lange	Stkr.	212	328	÷ 35 "	4 924	1 189	+ 314 "
Flyndre	Kg.	3 122	1 956	+ 60 "	37 476	7 359	+ 409 "
Helleflyndre	—	0	0	—	45 837	11 786	+ 289 "
Makrel	Hundreder	3 346	2 657	+ 26 "	27 592	10 163	+ 171 "
Horngjæl	Stkr.	4 699	1 200	+ 291 "	2 699	3 864	÷ 30 "
Aal	—	9 746	5 025	+ 94 "	6 675	26 941	÷ 75 "
Smaasild	Hl.	1 731	765	+ 126 "	826	1 331	÷ 38 "
Garnsild	Hundreder	8 460	2 203	+ 284 "	66 072	24 012	+ 175 "
Ansjos	Hl.	3 362	2 961	+ 14 "	433	650	÷ 33 "
Laks	Kg.	3 137	570	+ 450 "	25 907	13 858	+ 87 "
Ørret	—	1 236	1 118	+ 11 "	11 503	9 524	+ 21 "
Hummer	Stkr.	3 635	1 722	+ 111 "	30 584	34 422	÷ 11 "
Ræker	Liter	32 192	3 447	+ 834 "	31 678	5 549	+ 471 "
Krabber	Snes	29	0	+ 8 "	1 916	625	+ 207 "
Østers	—	791	709	+ 12 "	268	793	÷ 66 "
Skjæl	—	108	338	÷ 68 "	0	0	—

Tilførselen fra Sverige og Danmark:

1909	værdi kr.	654 160
1908	— „	201 700
1907	— „	194 442
1897—1899 gjennemsnitlig...	— „	589 670

Naar denne tabel sammenholdes med de tilsvarende tabeller for tidligere aar, viser der for sig endel fiskesorters vedkommende saa paa-faldende uoverensstemmelser, at det forekommer bestyrelsen utvilsomt, at ikke saavel de ældre som den nu foreliggende opgave kan være et nogen-lundø korrekt uttryk for det virkelige forhold. For at anskueliggjøre uoverensstemmelserne hitsætter man i tabel B, som særskilt for tilførselen fra distriktet indenfor Drøbak og fra andre norske fiskepladser viser de opgivne tilførte kvanta i 1909 samt gjennemsnitlig i aarene 1901—08, hvorhos der i tredje kolonne anføres størrelsen av den første kolonnes overskud (+) eller underskud (-) i forhold til den sidstes tal, uttrykt i procenter av disse.

Forsaavidt angaar distriktet indenfor Drøbak, er det navnlig torsk, kolje og hvitting, som i 1909 ifølge optællingslisterne viser svære underskud sammenlignet med de 8 nærmest forutgaaende aar, nemlig henholdsvis 69, 79 og 86 procent. Saagodtsom alle øvrige fiskesorter viser derimot overskud, tildels meget betydelige. Efter de generelle opplysninger, der foreligger om utbyttet av fiskeriet, maa bestyrelsen anse det utvilsomt, at den nævnte svære nedgang av de 3 nævnte fiskesorter ikke er et korrekt uttryk for det virkelige forhold. Enten maa opgaverne for 1909 være for lave eller opgaverne for 1901—08 for høie, eller begge dele kan være tilfældet. Og efter de undersøkelser, som bestyrelsen har anstillet for saavidt mulig at utfinde det sande forhold, maa den anta, at feilen ial-fald for den aller væsentligste del ligger i, at de ældre opgaver for disse fiskesorter er for høie og for flere andre sorter for lave, hvorimot man maa anse opgaverne for 1909 for at være i det væsentlige rigtige.

Ogsaa for tilførselen fra andre norske fiskepladser og vel ogsaa del-vis fra utlandet er uoverensstemmelserne mellem sidste aars og de foregaaende aars optællinger tildels av den art, at de efter bestyrelsens mening ikke kan forklares uten ved den antagelse, at den nye eller de ældre optællinger er beheftet med væsentlige feil. Ogsaa her maa bestyrelsen anta, at disse ialfald for den allervæsentligste del er at søke i de ældre optællinger, som derfor overhodet ikke antages at avgi et tjenlig grundlag for sammenligninger mellem aarene før 1909 paa den ene side og det nævnte eller efterfølgende aar paa den anden, men som dog vel tør avgi et brukbart materiale ved sammenligninger angaaende det ind-byrdes forhold mellem de forskjellige aar før 1909.

Man bringer iøvrig i erindring hvad der i tidligere beretninger er

forklart om, at der utenfor de paa optællingslisterne rettelig opførte kvanta dels i Kristiania, dels i nabodistrikterne forbrukes betydelige mængder av fisk m. v., som er fisket indenfor Drøbak, nemlig saadan som dels sælges av fiskerne direkte til konsumenterne, dels er fisket av disse selv, og altsaa ikke passerer fiskebryggen. Der er grund til at tro, at dette forbruk, der stadig tiltar, i 1909 har været usedvanlig stort, og saavel heri som i det ovenfor nævnte forhold, at deltagelsen fra de professionelle fiskeres side i det almindelige grundfiske var forholdsvis liten, kan vistnok for nogen del grunden søkes til det store underskud, som optællingen for distriktet indenfor Drøbak i 1909 viser for torsk og torskartede fiskesorter, sammenlignet med tidligere aar.

Foreningens regnskap der har været revidert av d'hr. sekretær F. W. Blehr og kaptein J. Becker, utviser:

Indtægt:

Beholdning i kredittkassen 1 januar 1909.....	kr.	451.89
Statsbidrag for budgetterminen 1909—1910.....	„	800.00
Bidrag fra de interesserte kommuner	„	1 210.00
Indvundne renter	„	30.82
Utlagt av regnskapsføreren	„	80.47
		<u>kr. 2 573.18</u>

Utgift:

Lønninger for opsynet og assistenterne, kasserer, sekretær og revisorer	kr.	1 748.00
Fiskeoptællingen	„	153.00
Trykning, porto, skrivesaker m. v.	„	139.79
Præmier for sælhund	„	25.50
Beholdning 31 desember 1909	„	506.89
		<u>kr. 2 573.18</u>

Betænkning om forbud mot salg av undermaals fisk.

Av Knut Dahl.

Like siden midten av forrige aarhundrede har der paa mange steder langs vor kyst, men især langs kysten av det sydlige og østlige Norge, været klaget over, at forskjellige finmaskede redskaper, fornemmelig vad og nøter, skadet fiskerierne. Ved siden av de fiskearter: sild makrel, ørret og aal samt delvis sei, der utgjør formaalet for denne fangst er man nemlig i større og mindre grad, alt efter aarstid og sted, utsat for at erholde ikke matnyttige størrelser av de forskjellige arter fisk.

Idet paa den ene side redskaperne ifølge sin konstruktion er egnet til at fange fisk av ikke matnyttig størrelse, og idet de paa den anden side bevislig kan fange saadanne ungfisk i større mængder, har den anskuelse efterhaanden blit fremherskende paa  stlandet, at den eneste maate hvorpaa der kan raades bod paa de ulemper, der hefter ved vadbedriften, er at indskrænke og vanskeliggjøre vadenes bruk.

Ut fra denne forutsætning er der da efterhaanden i Kristianiafjorden og paa begge sider av denne truffet forskjellige bestemmelser angaaende anvendelsen av vad. Disse bestemmelser har særlig tat sigte paa kun at tillate anvendelsen av store vad.

Herved vilde man opnaa at tillate anvendelsen av vad til fangst av makrel, sild og ansjos, mens fangsten av ørret og aal og anden fisk, der væsenlig drives med smaa vad vilde bli umuliggjort. Tildels har man ogsaa ved lovbestemmelse om, at de store vad kun kan anvendes paa bestemte draatter eller kastepladser, s kt yderligere at begrænse bruken av storvadene.

Intetsteds synes man at være blit helt tilfreds med de utstedte forbud, og der sees stadig at indkomme nye krav om videre indskr nking i vadbedriften av hensyn til den skade, som den angivelig gjør paa fiskeyngel.

Disse mange forbud og krav om forbud har paa mange omraader hat uheldige virkninger. De har ofte hemmet selve vadbedriften, for

hvilken disse landsdele frembyr fremragende betingelser. Særlig lægger bestemmelse om, at vadene maa være over en bestemt størrelse, ofte betydelige hindringer i veien for bedriften, idet fiskerne tvinges til at arbeide med langt større og kostbarere redskaper, end de mangesteds trænger til sit makrel- og sildefiske.

En alvorligere side er ogsaa, at disse bestemmelser mange steder, eksempelvis paa Hvaløerne hindrer fiskerne i at skaffe sig agn til sit linefiske, fordi det er forbudt at anvende saa smaa vad som forholdene og fiskernes midler tillater og tilsier. Der kunde nævnes nok av eksempler paa de ulemper, som flyter av de mange forbud mot vadbedriften, men jeg skal begrænse mig til det her i sin almindelighet fremholdte.

Jeg har tidligere ved flere anledninger fremholdt disse ulemper, og jeg har likeledes forfægtet, at de misbruk hvortil vadbedriften gir anledning, nemlig fangst og salg av altfor smaa fisk, ikke bør søkes bekjæmpet ad den vei som hittil har været fulgt. Man bør efter min opfatning la denne bedrift, for hvilken det sydøstlige Norge har vist sig at ha fremrakende betingelser, utvikle sig under friere former end hittil, og man bør istedet rette sine bestræbelser paa at forby salg og tilgodegjørelse av smaa fisk og dermed bortta den fristelse til misbruk som enhver fisker, som av og til faar mange smaa fisk, nu er underkastet, hvadenten han fisker med vad, med bundgarn eller andet finmasket redskap.

Jeg har tidligere fremholdt, at en eventuel lov om mindstestørrelser for salg av fisk maatte bygges paa undersøkelser over den fisk som sælges fra vore fisketorve, og jeg fremsatte i 1902¹⁾ forslag om at der bevilgedes midler til innsamling av statistikk fra fisketorve.

Saken vandt imidlertid dengang ikke Fiskeriraadets og de bevilgende myndigheters tilslutning.

Først i 1908 blev saken gjenoptat av Fredrikshalds fiskeriforening og Fiskeridirektøren, og efter anbefaling av Fiskeriraadet blev der bevilget de nødvendige midler til en undersøkelse av de størrelser av fisk, der solgtes fra forskjellige fisketorve.

Gjennem Fredrikshalds fiskeriforening var der allerede i paavente av bevilgningen igangsatt optællinger i Fredrikshald og Fredrikstad. Tællingerne, der foregik 1 aar, omfattet forskjellige fiskesorter og tok kun hensyn til den absolute forekomst av 2 klasser av smaa fisk, nemlig fisk under 20 cm.s længde og fisk mellem 20 og 26 cm.s længde.

Senere blev der gjennom Fiskeridirektørens kontor igangsatt tællinger og maalinge i Kristiania, Kragerø, Arendal og Kristiansand. Paa hvert sted foregik optællingen 1 aar. Den foretoges paa den maate, at tælleren hver dag optalte, hvor mange fisk der solgtes paa torvet av torsk,

¹⁾ Se St. prp. nr. 1, hp. VI, 1902—03, bilag 25.

rødspette og skrubbe. Dernest angaves, hvor mange av disse fisk, der var under 20 cm., samt hvor mange der var mellem 20—26 cm.s længde og endelig hvor mange der var over 26 cm.s længde.

For aal er der fra Arendal og Kristiansand indhentet opgaver over hvor mange aal under 35 cm. længde, der omsættes i aarets løp.

Resultaterne av disse optællinger er i tabelform gjengit i bilaget.

De valgte maalegrænser 26 cm. og 20 cm. har jeg bestemt mig for av det hensyn, at det danske mindstemaal for torsk og rødspette er ca. 26 cm., og det syntes mig paa forhaand ønskelig at drøfte muligheten av indførelsen av de samme maal hos os. Paa den anden side ønsket jeg ogsaa at ha en maalegrænse 20 cm., der tillot bedømmelsen av eventuelt mildere bestemmelser end de danske.

Arterne, torsk, rødspette og skrubbe samt aal blev valgt, fordi de er de eneste vigtigere sorter som det efter mit skjøn kan bli tale om for tiden at søke beskyttet ved mindstemaal.

Betragter vi nu de ovennævnte tabeller nærmere vil vi se følgende.

For de to byer, Fredrikshald og Fredrikstad, hvorav særlig Fredrikshald er marked for et av de vigtigste vad-distrikter, vil vi finde at salget av smaafisk i aarets løp stiller sig saaledes:

	Torsk		Rødspette		Skrubbe	
	under 20 cm.	20—26 cm.	under 20 cm.	20—26 cm.	under 20 cm.	20—26 cm.
Fredrikshald	54 300	81 660	—	—	304 180	358 160
Fredrikstad	21 120	30 920	3 800	7 560	95 040	62 640
Tilsammen	75 420	112 580	3 800	7 560	399 220	420 740

Det fremgaar av disse tal at der paa disse fisketorve sælges temmelig betydelige kvanta av torsk av saa smaa størrelser, at deres værdi som handelsvare og menneskeføde er meget liten.

Rødspetten er i disse tragter øiensynlig en fisk som forekommer meget sjelden. I opgaverne fra Fredrikshald mangler den endog totalt.

Av smaa skrubber sælges der som det vil sees meget store mængder.

At de fleste av disse her torvførte smaafisk skriver sig fra vadenes fangster, er med noget kjendskap til de forskjellige redskapers vanlige fangst ikke meget tvilsomt.

En rimelig grænse for størrelsen av den fisk som lovlig kunde torvføres, vilde her saaledes kunne bidra ikke saa litet til at spare en stor del av al denne smaafisk, til den var betydelig mere matnyttig.

Med hensyn til spørsmålet om det forhold hvori salget av disse

smaafisk staar til salget av større og mere matnyttige fisk av samme arter, gir den her omhandlede statistik os ingen oplysninger.

Saadanne indeholdes imidlertid i den statistik der foreligger fra Kristiania, Kragerø, Arendal og Kristiansand og vi skal nedenfor betragte et sammendrag av denne statistik.

Sammendrag av maalinger i Kristiania, Kragerø, Arendal og Kristiansand 1909—1910.

	Torsk			Rødspette			Skrubbe		
	Over 26 cm.	26—20 cm.	Under 20 cm.	Over 26 cm.	26—20 cm.	Under 20 cm.	Over 26 cm.	26—20 cm.	Under 20 cm.
Kristiania .	443 023	23 850	3 141	46 497	1600	—	15 713	5 454	1816
Kragerø . .	46 766	35 832	2 833	763	528	23	1 882	2 323	323
Arendal . . .	75 589	10 168	4 176	1 421	444	266	9 868	3 192	1642
Kristiansd.	67 986	37 620	35 480	1 537	710	50	11 955	6 201	4200
Sum	633 364	107470	45 630	50 218	3282	339	40 418	17 170	7981

Vi ser av denne tabel følgende:

For torskens vedkommende ser vi at i det store og hele utgjør antallet av smaa fisk henholdsvis under 20 cm. og under 26 cm. en meget ubetydelig del av den paa disse steder solgte torsk, og værdien av disse smaa fisk er saa ubetydelig i forhold til den talrikere og større fisks verdi, at det i det store og hele ikke kan siges at ville være nogen tynghet paa forretningen med fisk, om man helt forbød salget av fisk under 26 cm.

Imidlertid tror jeg det er usikkert at lægge disse sumtal til grund for bedømmelsen av et eventuelt forbuds virkninger paa bedriften og paa bestanden. Saken er, at det relativt høie tal for store fisk over 26 cm. i summen væsentlig skriver sig fra Kristiania, hvad der vil fremgaa umiddelbart ved en betragtning av tabellen. Dette kommer vistnok derav, at Kristiania ligger bedriften fjernere og at dette marked og den længere forsendelse stiller større krav til kvalitet end de mindre markeder der ligger bedriften nærmere. I disse smaa byer og deres omegn foregaar der en enten tilfældig eller tilstræbt sortering for eksport til Kristiania, en sortering som vistnok maa antages at være medvirkende til de relativt høiere forekomster av smaa fisk som vi finder fra smaa byerne.

Summerer vi imidlertid tallene for de 3 smaa byer i sum, saa finder vi at der i aaret 1909—1910, solgtes av torsk:

Over 26 cm.	26—20 cm.	Under 20 cm.
190 341	83 620	42 489
60 %	27 %	13 %

Der kan heller ikke her være nogen tvil om, at man uten mindste betænkning kan forbyde salget av fisk under 20 cm. Der kan heller ikke være nogen særlig tvil om ønskeligheten av at kunne spare de 27 % av fisk mellem 26 og 20 cm. og la dem vokse sig større og værdifuldere. At de for handelen med fisk maa være temmelig litet værdifulde er vel neppe tvilsomt, og deres værdi vil i høi grad stige, dersom de faar vokse. De bestaar om sommeren, efter de undersøkelser som har været foretat over torsken langs Skagerakkysten, overveiende av 1½ til 2½ aar gamle dyr.

Ifølge de resultater over torskens vekst som er kjendt fra Skagerakkysten og som er bygget paa iagttagelser av undertegnede og Dr. Damas, er i Risør omegn en torsk i november maaned gjennemsnitlig:

2¾ aar.....	28.7 cm.
3¾ „	39.9 „
4¾ „	37.2 „

En torsk paa 29 cm. veier gjennemsnitlig 225 gram. En paa 35 cm. veier gjennemsnitlig 400 gram og en paa 37 cm. veier gjennemsnitlig ca. 500 gram.

Det vil derfor sees, at torsken saaledes stiger temmelig hurtig i kjødværdi og dens handelsværdi økes endnu meget sterkere netop i overgangsstørrelserne mellem de tvilsomt matnyttige størrelser omkring 25 cm. og de større længder, der egner sig for eksport og salg til kokefisk.

Paa visse grener av den eksisterende bedrift vilde et forbud til sigtende at beskytte torsk under 26 cm. ikke ha nogen indvirkning. Saaledes vilde det viktigste fiskeri, rusefisket, næsten ikke berøres derav. Jeg undersøkte i 1904 og 1905 2031 rusetorsk omkring Risør, og disses størrelse fordelte sig saaledes:

> 26 cm.	26—20 cm.	< 20 cm.
1682 stk.	348 stk.	1 stk.

Paa andre grener vilde virkningen være større. Som eksempel kan jeg nævne en opmaaling av 982 torsk som jeg fisket om sommeren paa snøre utenfor Risør i 1904 og 1905:

> 26 cm.	26—20 cm.	< 20 cm.
407 stk.	527 stk.	48 stk.

Som det vil sees kom en bestemmelse sigtende til at skaane fisk under 26 cm. her til at gaa betydelig sterkere ut over fiskerne, om end naturligvis ikke alle snørefiskeres fangster vilde berøres saa sterkt.

Linefisket vilde ogsaa i nogen grad berøres av en eventuel beskyttelse. De redskaper, som imidlertid leverer den største kontingent av

smaafisken, er dog vel fornemmelig vad og nøter og paa sine steder ogsaa bundgarn. Og fra disse redskaper kan undermaalsfisk let utsættes uskadt igjen.

Jeg skulde saaledes for torskens vedkommende anse det for særdeles ønskelig, at man søkte at hindre fiskeri og utnyttelse av torsk under 26 cm. længde, idet jeg tror, at fordelene ved etableringen av en saadan beskyttelse langt vilde komme til at opveie de faa ulemper, som for enkelte bedriftsformer vilde være forbundet dermed. Et moment som yderligere taler til fordel for dette synspunkt er det, at salget av smaa-fisk heller ikke er ensartet hele aaret igjennem. Det viser sig ved gjennomgaaelsen av de maanedlige opgaver, at den største fangst av smaa-fisk øiensynlig foregaar i vaarmaanederne, hovedsagelig mai og juni. Dette kan ved en gjennomgaaelse av tabellerne sees av, at procenttallene for smaa-fisk gjennomgaaende er høiest paa denne aarstid. Dette vilde altsaa bidra til at begrænse ulemperne væsentlig til en kort tid av aaret og de fisk, som spares, vil faa fordelene av den hurtige sommervekst.

Et moment, der ogsaa taler for at sette grænsen ved 26 cm., er den omstændighet, at dette stemmer med det danske mindstemaal for torsk (25.6 cm.). Paa den ene side kan det ikke sees bort fra, at bestanden saavel fra norske som danske farvand vel i nogen grad er fælles, idetmindste kan man sikkert gaa ut fra, at begge landes kyster i en viss utstrækning er avhængige av den samme yngeltilgang.

Paa den anden side er det danske mindstemaal grundet paa lang erfaring hentet fra farvand, hvor torskens vekst er meget lik den, der er karakteristisk for Skagerakskysten, og det vil derfor i mange henseender være en fordel, at det samme mindstemaal gjælder i begge lande.

I Danmark har man git beskyttelsen form av et lovforbud mot ilandbringelse, salg, falholden besiddelse og transport av torsk under 25.6 cm.s længde.

Hvorvidt det er gjørlig hos os at gi beskyttelsen en saa vid ramme er ikke sikkert. Jeg maa her gjøre opmerksom paa at der hos os er flere forhold ved bedriften og ogsaa sociale forhold som tilraader nogen forsigtighet. Saaledes fiskes der saavel med snøre som med line mange ganger torsk, som ved fangsten har slukt kroken saa ubehjælpelig at de maa dø, og disse vilde ved bestemmelser som de danske maatte utkastet som døde eller døende til ingen nytte.

Likeledes er der langs vor hele sydkyst mange mennesker (fabrikarbeidere og andre) for hvem snørefisket har en viss betydning som middel til at skaffe husfisk. Herunder indgaar mange steder ikke litet smaa-torsk der vilde rammes av ovennævnte bestemmelser.

Av disse grunde anser jeg det betænkelig at forby andet end salg av fisk under 26 cm. Av hensyn til vadene bør det ogsaa forbydes at

anvende saadan fisk til kreaturfor eller gjødning; den maa kun anvendes i fiskerens egen husholdning.

Hvad angaar rødspetten, da viser denne fisk sig overalt, naar undtages Kristiania, at være saa litet talrik at enhver indskrænkning i salget av undermaals fisk av denne art uten skade kan iverksættes. Vi saa hvor litet talrik fisken ogsaa var i opgaverne fra Fredrikstad. Fra Kristiansand angives næsten det hele kvantum at være danske rødspetter, og for Kristianias vedkommende er det vel ogsaa sandsynlig at endel er dansk fisk.

Der foreligger for denne arts vedkommende væsentlig 2 momenter av betydning. Det ene er hensynet til en bedre utnyttelse av den lille rødspettebestand vi har paa sydøstkysten. Det andet er hensynet til Danmark, for hvem det er av interesse at danske undermaals rødspetter ikke kan sælges i Norge. Naar dette kan imøtekommes uten ofre og med vinding for vor egen fattige bestand, bør der intet være iveien for at den danske lovs bestemmelser om forbud mot ilandbringelse, salg m. v. av rødspette under 25.6 cm. (26 cm.) i sin helhet oprettes hos os.

Hvad skrubben angaar da har denne fisk en relativt ringe værdi. Den sees heller ikke at sælges i nogen stor maalestok undtagen i Fredrikstad og Fredrikshald, hvor den store mængde av smaaskrubber tyder paa en meget stor omsætning efter vore forhold. Fisken maa her spille en ikke liten økonomisk rolle som føde for arbeiderbefolkningen.

Det store tal av meget smaa skrubber, henved 1 million skrubber under 26 cm. og av disse atter ca. 400 000 stykker under 20 cm., tyder paa en slet utnyttelse av bestanden. Det maatte være saavel i fiskernes som i den øvrige befolknings interesse at søke denne masse flyndrer bedre utnyttet gjennom indførelsen av mindstemaal. Saa meget mere kan dette let gjøres som disse smaaflyndrer utvilsomt for den overveiende del fanges i vad eller andre finmaskede redskaper og lettelig kan utsættes i uskadt stand.

Skrubbens vekst hos os er ikke nøie undersøkt; men saa meget vites dog at den sikkert vokser senere end rødspetten og aldrig opnaar dennes størrelse. At indføre det samme mindstemaal for denne fisk vilde derfor være urimelig. Jeg vover derfor ikke at kræve et høiere mindstemaal end 20 cm. og selv dette beror paa et rent skjøn, som imidlertid i tilfælde senere bør korrigeres ved nøiagtige undersøkelser over denne fisks vekst.

Der bør ogsaa for denne art fastsættes forbud mot at ilandbringe, sælge eller besidde undermaalsfisk av denne art for at anvende den til for eller gjødsel.

Hvad endelig tilslut angaar aalen, da foreligger der for denne arts vedkommende kun opgaver over de kvanta under 35 cm. længde, der er

solgt i Kristiansand og Arendal, hvor der blev torvført henvoldsvis 3800 kilo og 1200 kilo i aarets løp.

I Fredrikstad blev der solgt i aarets løp fra $\frac{1}{7}$ 1908 til $\frac{30}{6}$ 1909:

Under 32 cm.	32—39 cm.
2610 stkr.	3620 stkr.

Som det vil sees er det ikke sandsynlig at salget av smaa aal nogetsteds hos os for tiden har store dimensioner og et forbud lignende den danske lovs forbud kan hos os uten skade iverksættes.

Paa den ene side er det av hensyn til vor aalehandel paa sydkysten, der hovedsagelig har Danmark til marked, ønskelig at vi har det samme mindstemaal 34 cm. som danskerne. Og paa den anden side kan det lille salg av aal under denne størrelse, der nu ikke opnaar nogen god pris og bare skader den norske vare, uten nævneværdig opofrelse opgives til fordel for bestanden. I særdeleshet hvis det blir tillatt at anvende saadan aal som sættefisk i vande til videre opdrætning, noget der enkelte steder allerede er forsøkt.

Jeg behøver selvsagt ikke gjøre opmerksom paa at disse betragtninger kun gjælder det sydøstlige Norges kyst paa strækningen mellem Lindesnes og Svenskegrænsen.

Der bør ogsaa i eventuelle bestemmelser indtages en bestemmelse om at forbudene ikke skal være til hinder for fangst, førsel og eventuelt salg av undermaals fisk av disse arter til omplantning eller indsætning i vandpoller, fetebassiner eller andre lokaliteter i det øiemed at drive fiskekultur.

Likeledes bør der indtages bestemmelser sigtende til at gi statens fiskeriundersøkelser eller videnskabsmænd adgang til uhindret av loven at drive nødvendige undersøkelser.

Maaling av fisk solgt paa Kristiania fisketory.

1909 til 1910	Torsk						Rødspette						Skrubbe					
	Over 26 cm.		26—20 cm.		Under 20 cm.		Over 26 cm.		26—20 cm.		Under 20 cm.		Over 26 cm.		26—20 cm.		Under 20 cm.	
	Antal	%	Antal	%	Antal	%	Antal	%	Antal	%	Antal	%	Antal	%	Antal	%	Antal	%
Juli	643	87	83	13	—	—	1 088	96	46	4	—	—	617	78	178	22	—	—
August . . .	2 357	87	339	13	—	—	8 389	91	790	9	—	—	929	76	301	24	—	—
September .	35 081	90	3 941	10	5	—	5 509	96	229	4	—	—	1 217	73	442	26	10	1
Oktober . . .	51 608	95	2 698	5	83	—	3 444	96	127	4	—	—	671	69	298	30	10	1
November .	81 891	97	2 684	3	10	—	3 278	95	172	5	—	—	266	71	98	26	11	3
Desember .	69 640	96	2 900	4	74	—	959	97	29	3	—	—	1 072	62	500	29	150	9
Januar . . .	57 092	96	2 589	4	15	—	328	98	8	2	—	—	374	61	163	27	73	12
Februar . . .	56 656	96	1 961	3	305	1	502	94	30	6	—	—	384	51	252	34	113	15
Mars	49 680	96	1 850	3	360	1	4 175	99	62	1	—	—	2 360	68	750	22	362	10
April	29 855	94	1 709	5	360	1	7 360	92	60	8	—	—	3 296	71	934	20	413	9
Mai	5 146	57	2 289	25	1 586	18	8 098	100	25	—	—	—	2 398	68	822	23	333	9
Juni	2 381	74	576	18	262	8	2 822	99	16	1	—	—	1 141	67	385	22	185	11
Juli	993	76	231	18	81	6	545	99	6	1	—	—	988	67	331	22	156	11
Sum	443 023	—	23 850	—	3 141	—	46 497	—	1 600	—	—	—	15 713	—	5 454	—	1 816	—

Maaling av fisk solgt paa Kragerø fisketorv.

1909 til 1910	Torsk						Rødspetter						Skrubbe					
	Over 26 cm.		26—20 cm.		Under 20 cm.		Over 26 cm.		26—20 cm.		Under 20 cm.		Over 26 cm.		26—20 cm.		Under 20 cm.	
	Antal	%	Antal	%	Antal	%	Antal	%	Antal	%	Antal	%	Antal	%	Antal	%	Antal	%
Juni	285	34	360	43	193	23	5	8	40	70	13	22	30	11	140	50	107	39
Juli	1 631	60	1 034	38	52	2	—	—	15	75	5	25	85	—	50	—	—	—
August . . .	5 380	59	3 750	41	40	—	7	50	7	50	—	—	100	63	70	37	—	—
September .	6 175	67	2 860	31	238	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Oktober . . .	6 330	47	6 790	51	255	2	55	100	—	—	—	—	140	100	—	—	—	—
November .	5 670	59	3 895	41	10	—	249	100	—	—	—	—	592	100	—	—	—	—
Desember .	3 520	62	2 135	38	—	—	115	81	27	19	—	—	70	61	45	39	—	—
Januar . . .	3 600	56	2 790	43	95	1	57	35	107	65	—	—	206	43	231	49	36	8
Februar . .	242	48	239	48	22	4	34	51	33	49	—	—	155	56	110	40	10	4
Mars	2 556	55	1 999	43	28	2	76	63	44	37	—	—	120	29	252	60	45	11
April	6 755	50	5 505	45	65	5	119	36	109	63	3	1	294	29	690	68	31	3
Mai	4 622	42	4 475	41	1 835	16	46	24	146	75	2	1	190	19	735	72	94	9
Sum	46 766	—	35 832	—	2 833	—	763	—	528	—	23	—	1 882	—	2 323	—	323	—

Maalinger av fisk solgt paa Arendal fisketorv.

1909 til 1910	Torsk						Rødspette						Skrubbe					
	Over 26 cm.		26—20 cm.		Under 20 cm.		Over 26 cm.		26—20 cm.		Under 20 cm.		Over 26 cm.		26—20 cm.		Under 20 cm.	
	Antal	%	Antal	%	Antal	%	Antal	%	Antal	%	Antal	%	Antal	%	Antal	%	Antal	%
Mai	4 943	72	1 265	18	655	10	155	42	138	37	80	21	612	35	564	33	563	32
Juni	1 301	77	238	14	158	9	7	45	5	33	3	20	140	30	240	52	80	18
Juli	4 752	86	469	9	276	5	108	65	19	11	40	24	355	56	115	18	162	26
August . . .	3 984	76	896	17	391	7	156	58	60	22	53	20	582	58	240	24	177	18
September .	4 195	71	1 158	20	513	9	245	59	107	26	64	15	739	64	256	22	154	14
Oktober . . .	6 250	80	1 172	15	363	5	142	71	45	22	14	7	653	68	220	23	85	9
November .	19 635	90	1 600	7	725	3	308	86	38	11	10	3	549	82	85	13	36	5
Desember .	10 110	92	678	6	212	2	103	98	2	2	—	—	1 075	82	197	15	46	3
Januar . . .	4 470	93	258	5	72	2	56	89	7	11	—	—	640	85	99	13	16	2
Februar . .	1 619	89	190	10	11	1	—	—	—	—	—	—	202	90	23	10	—	—
Mars	5 480	85	788	12	207	3	35	100	—	—	—	—	2 095	76	517	19	126	5
April	6 350	80	1 111	14	448	6	99	85	18	15	—	—	1 851	73	521	21	157	6
Mai	2 500	84	345	11	145	5	27	79	5	15	2	6	375	71	115	21	40	7
Sum	75 589	—	10 168	—	4 176	—	1 421	—	444	—	266	—	9 868	—	3 192	—	1 642	—

Maaling av fisk solgt paa Kristiansand fisketorv.

1909 til 1910	Torsk						Rødspette						Skrubbe					
	Over 26 cm.		26—20 cm.		Under 20 cm.		Over 26 cm.		26—20 cm.		Under 20 cm.		Over 26 cm.		26—20 cm.		Under 20 cm.	
	Antal	%	Antal	%	Antal	%	Antal	%	Antal	%	Antal	%	Antal	%	Antal	%	Antal	%
Mai	1 599	35	1 355	30	1 570	35	28	71	11	29	—	—	270	61	140	32	30	7
Juni	728	27	890	32	1 140	41	14	78	4	22	—	—	1 360	56	440	18	645	26
Juli	4 065	55	1 705	23	1 605	22	3	100	—	—	—	—	1 105	68	178	11	345	21
August . . .	10 585	58	5 265	29	2 420	13	185	47	210	53	—	—	2 460	56	1 403	32	525	12
September .	9 836	55	4 925	28	3 105	17	¹⁾ 1 000	—	¹⁾ 400	—	—	—	2 575	55	1 000	22	1 065	23
Oktober . . .	9 030	51	5 875	33	2 765	16	¹⁾ 180	58	¹⁾ 80	26	¹⁾ 50	16	1 110	58	440	23	375	19
November .	8 460	57	4 390	29	2 105	14	25	100	—	—	—	—	685	33	800	39	575	28
Desember .	5 500	48	2 820	24	3 195	28	25	83	5	17	—	—	230	50	210	46	20	4
Januar . . .	4 225	46	2 065	22	2 935	32	5	100	—	—	—	—	160	43	170	46	40	11
Februar . .	3 603	65	1 025	19	880	16	35	100	—	—	—	—	45	100	—	—	—	—
Mars	5 430	54	2 245	22	2 350	24	10	100	—	—	—	—	425	66	200	31	20	3
April	3 625	26	3 250	24	6 930	50	10	100	—	—	—	—	840	52	490	30	300	18
Mai	1 300	17	1 810	24	4 480	59	17	100	—	—	—	—	690	41	730	43	260	16
Sum	67 986	—	37 620	—	35 480	—	1 537	—	710	—	50	—	11 955	—	6 201	—	4 200	—

¹⁾ Dansk.

Maaling av fisk solgt paa Fredrikshald fisketorv.

1908 til 1909	Torsk				Skrubbe			
	26—20 cm.		Under 20 cm.		26—20 cm.		Under 20 cm.	
	Antal	%	Antal	%	Antal	%	Antal	%
Juni	980	62	610	38	25 120	56	19 420	44
Juli	—	—	—	—	124 300	53	111 780	47
August	—	—	—	—	33 980	52	31 640	48
September	1 460	43	1 080	57	9 360	63	5 540	37
Oktober	7 440	50	7 490	50	12 440	60	8 420	40
November	10 540	58	7 780	42	8 640	56	6 780	44
Desember	4 460	79	1 160	21	—	—	—	—
Januar	16 680	80	4 300	20	—	—	—	—
Februar	7 720	72	2 960	28	2 460	81	560	19
Mars	1 860	65	1 020	35	3 000	54	2 520	46
April	8 020	54	6 780	46	33 960	55	27 680	45
Mai	21 280	51	20 500	49	93 160	53	80 880	47
Juni	1 220	66	620	34	11 740	57	8 960	43
Sum	81 660	—	54 300	—	358 160	—	304 180	—

Maalinger av fisk solgt paa Fredrikstad fisketory.

1908 til 1909	Torsk				Rødslette				Skrubbe			
	26—20 cm.		Under 20 cm.		26—20 cm.		Under 20 cm.		26—20 cm.		Under 20 cm.	
	Antal	%	Antal	%	Antal	%	Antal	%	Antal	%	Antal	%
Juli	—	—	—	—	—	—	—	—	1 220	86	200	14
August.....	—	—	—	—	—	—	—	—	1 640	60	1 100	40
September	80	89	10	11	—	—	—	—	3 020	45	3 660	55
Oktober	3 120	66	1 620	34	1 600	65	880	35	5 760	33	11 540	67
November	4 440	61	2 820	39	920	62	560	38	3 820	31	8 320	69
Desember	5 720	70	2 400	30	620	69	280	31	2 220	26	6 200	74
Januar.....	2 220	71	740	29	180	69	80	31	3 820	68	1 800	32
Februar.....	1 240	67	600	33	120	100	—	—	1 700	63	1 020	37
Mars	420	57	380	43	80	57	60	43	4 800	45	5 920	55
April	2 800	60	1 880	40	1 040	60	700	40	8 460	32	18 080	68
Mai	8 400	50	8 360	50	1 240	63	720	37	15 140	38	24 360	62
Juni.....	2 480	52	2 300	48	760	59	520	41	11 040	46	12 840	54
Sum	30 920	—	21 110	—	6 560	—	3 800	—	62 640	—	95 040	—

